

Uredništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelki: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 3. — Tel. 3492, 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka uli-
ca št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.
Racun pri post. ček. zavodil: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 105.241.

JUTRO

VAROŠNICA ZDRAVE INOČERNE
Za inozemstvo Din 40.—
Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Tele-
fon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126,
Maribor, Gosposka ulica 11. Telefon
št. 2440.
Celje, Strossmayerjeva ul. 1. Tel. 65.
Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi
po tarifu.

Borba dveh moral

Blagovest velikonočnih zvonov o sim-
bolnem vstajenju Sinu božjega bo letos
posebno svečano odmevala v vsem kr-
ščanskem svetu: Devetnajst stoletij je
poteklo, kar se je na Golgoti s krvjo
Učitelja ljubezni in miru zapetila du-
hovna usoda starega sveta in se začela
nova doba človeške zgodovine.

V teku tisočletnega razvoja je kr-
ščanska misel, ki je poprijela razne or-
ganizacijske in dogmatične konfesional-
ne oblike, v marsičem preobrazila socia-
lne in kulturne uredbe zapadnega člo-
veštva. Dolga stoletja se je po vsej Ev-
ropi borila z naravo dotlej barbarskih
plemen in jih — čeprav na svoj način —
vezala z antično kulturo Sredozem-
lja. Spustila se je v silovito borbo s kr-
vjo, in dala je bila večkrat sama poškop-
ljena z njo, je vendar nenehoma prepri-
čevala milijone in milijone ljudi, da je
duh gospodar telesa in ljubezen do bliž-
njega božja zapoved in socialni zakon.

Tudi noben nekristijan ne more zani-
kati tega zgodovinskega poslanstva kr-
ščanske misli. Pred krščanstvom je svet
komaj poznal take ideje, in če jih za-
sledimo pri Platonu ali v indskem ver-
skem modroslovju, je vendar dejstvo, da
jih je šele krščanstvo napolnilo z vse-
bino in jim dalo neizmerno notranjo
moč. Tako pada golgotski križ preko
skoraj dvatisočletne zgodovine zapad-
nega človeštva, preko vseh bojišč in raz-
valin, preko usode številnih narodov in
plemen: križ trpljenja in žrtve, križ ve-
likonočnega vstajanja, križ znake du-
ha nad telesom, — nadčloveški memo-
nt narodom in poedincem, da spoštujejo
velike etične in moralne zakone, ki sku-
šajo obrzdati strasti in sebičnosti.

Krščanstvo je skušalo vsiliti narodom
in državam politično vest in moralno: to
je njegova nadaljnja zgodovinska zaslu-
ga. Cezarski Rim ni poznal druge poli-
tične morale kakor jo je mnoga stoletja
pozneje zapisal cinčni Florentinec Ma-
chiavelli. Sila je odločevala nad pravico;
narodni pohlep je smel brzditi samo od-
por napadanega, ne pa kakršenkoli mo-
ralni pomislek.

Devetnajst stoletij je za človeško zgo-
dovino dolga doba. Danes, na prelomu
vekov, zopet vse vpije po moralnem pre-
vrednotenju. Težko izkušene množice ev-
ropejskega človeštva si ne žele ničesar
bolj kakor miru in blagostanja. V nas-
protju s to elementarno željo pa kaže
današnji svet zelo vznemirjeno in za-
mračeno obličje. Voditelji narodov zbe-
gano iščejo zdravila za sedanje opasno
stanje. Samo pri malih narodih in še pri
nekaterih, ki so — kakor Francozi —
ohranili zvestobo zmernim in razumnim
političnim idejam, se stremenje ljud-
stev po miru ujema s politiko vodilnih
plastí. Evropa je neprestano v krizi: v
eni svojih najtežjih in najdaljnosežnej-
ših kriz, kar jih je bilo v teh devetnaj-
stih stoletjih, odkar pada preko njene
usode simbolni križ z Golgote.

Moralno prevrednotenje je stalno na
dnevnom redu. Na vzhodu Evrope, na
ogromnem prostoru Evrazije, ječi ruski
narod pod težo protikrščanskega pre-
vrednotenja. S palečim fanatizmom sku-
ša sedanji režim ustvariti »novega člo-
veka« in zgraditi novo svetovni red. V
Italiji in Nemčiji opažamo baš nasprotno
tendenco. Von Papen je v znanem
kulturnem programu Hitlerjeve vlade
razglasil kot osnovno stremenje novega
režima pokristjanjenje nemškega na-
roda. Znova pokristjaniti nemški na-
rod! — to je geslo, ki napoveduje oster
odpor zoper mnoge slabe in dobre po-
jave 20. stoletja. Že dolgo se podobno
geslo širi v Italiji in v njegovem zna-
menju je bila sklenjena lateranska zve-
za med vatikanskim križem in liktorskim
svečnjem.

Nihče ne more prerokovati, kam vo-
dijo vsa današnja »moralna prevredno-
tenja«, ki so postala osnovni program
celih držav. Toda vse nas svari, da po-
stajamo pozorni pred to »novo moralno«,
ki se začena po neuspehu Moskve ozna-
njati iz Rima in Berlina in ki naj pre-
ide iz programov fašističnih strank v
državno, narodno in mednarodno poli-
tiko kot sedino mogoča pot k novemu
človeštvu.

Med božičem in veliko nočjo smo pre-
hodili na poti k temu »moralnemu pre-
vrednotenju« in »novemu pokristjanje-
nju«, ki pada v leto 1900letnice Kristu-
sove smrti, kratko, a zelo naporno in še
bolj počeno pot. V vseh teh dogodkih,
ki so nam še v živem spominu, pa se z
vidnimi potezami kaže dramatična bor-
ba dveh političnih moral. Pod krinko
»pravega pokristjanjenja« druž-
be, ki bi ga vsi pozdravili, če bi ne sta-
le za njim temne sile, katerim je kr-
ščanstvo samo sredstvo, ne pa smoter,
se skuša uveljaviti v mednarodni poli-
tiki stara paganska, cezarska »moral«
o pravici močnega nad slabim.

G. Mussolini je prav za Veliko noč
izročil agenciji »Universal Service« svoj
članek o Mali antanti. V njem trdi, da
je Mala antanta slučajna tvorba in da
nima nikakih skupnih vezi: zoper njeno
kljubovalno trmo se dviga ideja revizi-

Mussolini je vrgel novo karto

Da bi izsilil sprejetje svojega predloga o direktoriju velesil, ma-
nevriira z restavracijo Habsburžanov v podunavski monarhiji, kar
naj zajamči ob enem prestiž Italije v Srednji Evropi

Pariz, 14. aprila. r. V tujakšnjih diplo-
matskih krogih posvečajo razgovorom, ki
se vrše v Rimu, največjo pozornost. Spre-
jemi in sestanki v Vatikanu in Kvirinalu
dajo slutiti, da se tičejo razgovori zelo da-
lekosežnih vprašanj in problemov, ki ne
zanima samo pri teh razgovorih udele-
ženih držav, marveč vso Evropo. Franco-
ska, pa tudi vsa ostala mednarodna diplo-
macija je zaradi tega budno na straži in z
največjim nezaupanjem spremlja rimske
razgovore, ki prinesejo lahko še večja pre-
senečenja, kakor je bil Mussolinijev pred-
log o direktoriju velesil. Razni fašistični
listi, ki se jih običajno poslužuje Musso-
lini, kadar pripravlja teren za svoje akcije,
že napovedujejo, da pripravja Mussolini
nepričakovano

»velikonočno presenečenje«.

novo svojo diplomatsko tezo. Ob enem na-
glašajo listi, da se je politično ozračje zad-
nji teden radikalno izpremenilo ter da bo
za vso Evropo kmalu napočila nova zora,
ki bo predstavljala začetek pravega mira.
Pariskih diplomatskih krogov te nape-
vedi prav nič ne presenečajo, ker imajo
zaupne informacije, da je Mussoini in se-
natel sestanke z avstrijskimi in nemškimi
državniki predvsem za to, da bi izvršil

nov pritisk na Francozo in Anglijo,
in ob enem maskiral popoln poraz fašisti-
čne diplomacije v pogledu izolacije Francije
in povečanja italijanskega vpliva v Evro-
pi, kar je bil glavni cilj njegovega direk-
torija velesil. Mussolini se je namreč vtel
v svojih diplomatskih računih, ko je mi-
slil, da je prišel čas za uresničenje dol-
goletnih, skrbnih priprav njegovih diplo-
matov. S tem, da se je postavil na delu
revizionističnega pokreta, se je hudo zale-
tel in ne more več nazaj. Videč, da je nje-
gov načrt o direktoriju velesil na odporu
Francije in Male antante propadel, se je
Mussolini odločil za drugo, nič manj ne-
varno akcijo, ki prav tako resno ogroža
evropski mir, a to je za

restavracijo Habsburžanov.

Mussoliniju je dobro znano, da je to tudi
tajna želja Vatikana, ki je z razpadom ka-
tolške avstro - ožrske monarhije izgubil
svojo najljubšo oporo v Evropi in na svetu.
Baš zaradi tega je tudi politika fašizma in
Vatikana v poslednjo Avstrijo tako čudno
skladna. Desno krilo krščansko - socialne
stranke, ki je že dolga leta na krmilu v Av-
striji, je pod vplivom pokojnega prelata
Seipila docela monarhistično orientirano in
znano je, da je pokojni dr. Seipel že davno
pripravil načrte za restavracijo habsburške
dinastije, a mednarodna situacija ni bila ni
koli dovolj ugodna za njihovo izvedbo. Raz-
voj dogodkov v Nemčiji pa je znova oživil

nevarnost »Anschlusa«

in baš to je Mussolinija napotilo, da pospeši
svojo akcijo. Pri tem mu je še prav posebn-
no dobrodošla okolnost, da se v Nemčiji pri-
pravlja popolna kapitulacija katoliškega
centrumskega pred Hitlerjevim režimom, na
drugi strani na okolnost, da je v Avstriji na
krmilu klerikalna diktatura, ki je odločno
proti priključitvi k protestantski Nemčiji.
Kier bo katoliški vpliv morda za dolga do-
letja docela izločen od vodstva države.
Mussolini je zato zastavil vse svoje sile, da
na eni strani pripravi Vatikan od tega, da
odobri umik katoliškega centra v Nem-
čiji, za kar je na drugi strani obljubil, da
bo vzpostavil

katoliško monarhijo

iz sedanje Avstrije in Madžarske, katerima
bi se, ako se posrečilo tudi še nadaljnji na-
črti, pridružile še nekatere sosedne pokraj-
ne, ki so bile poprej v sestavi Avstro-Ogr-
ske. Ta načrt pa je ogražal predvsem odpor
Hitlerjeve Nemčije. Znano je namreč, da si
je Hitler postavil za cilj združitve vseh ne-
raskih dežel v okrilju tretjega carsstva in ima
v svojem programu tudi priključitev Avstri-
je k Nemčiji. Ker pa je Hitlerju v sedanji
mednarodni situaciji nujno potrebna podpo-
ra Italije, je Mussolini izlicilni pristanelec
Berlina na to, da ostane Avstrija samostoj-
na. Proven rimski načrt, ki se je strinjal z
njim tudi Vatikan, je predvideval tudi
združitve katoliške Bavarske s podunavsko
monarhijo, toda Bavarska je bila samo cena,
za katero je Mussolini od Hitlerja kupil sa-
mostojno Avstrijo. Vatikan se ne bo zado-
voljil z obljubo, da katoličanov v protestan-
tski Nemčiji ne bodo oreganjali. Glede Ma-

onizma kot izraz stremeljenja po medna-
rodni pravici in pravičnemu miru.

Pojmi pravičnosti in miru so osnovni
moralni pojmi. Veliko moralno prevred-
notenje, ki ga zastopa tudi g. Mussoli-
ni, bi moralo imeti pred očmi za vse
narode sprejemljivo rešitev. Toda zgoraj
omenjeno pojmovanje je vprav značilen
izraz paganske, cezarske morale, izraz
najčistejšega sodobnega makijavelizma,
ki v bistvu zanika vsako splošno ve-
ljavno politično moralo.

Mala antanta ima skupne vezi, četudi
se ne vidi v vidika cezarske politične
morale. Te vezi so izražene v skupnem,
enodušnem odporu zoper poskus nekr-
ščanskega »pokristjanjenja« v medna-
rodni politiki. Odpor naših narodov ne
izhaja samo iz drugačne zainteresiranosti
in drugačne mentalitete, marveč prav
iz drugačnega pojmovanja mednarodne
morale. S paktom Male antante je okrog

džarske si Mussolini ne dela velikih skrbi.
Madžarska je itak »monarhija brez kralja«
in docela habsburško orientirana. Tudi ne-
davn

poset Gömbösa v Rimu

je bil v zvezi s pripravami za obnovo podu-
navske monarhije. Dejstvo, da je Gömbös iz
Rima odpoval na Dunaj in pozneje poslal
kol madžarskega emisarja grofa Bethlena k
Hitlerju, tolmačijo kot znak, da je bil z Ma-
džarsko dosežen sporazum glede restavra-
cije podunavske monarhije pod habsburškim
žezlom. V zvezi z vso to akcijo spravljajo
v tujakšnjih krogih tudi nenadni

poziv voditeljev avstrijske
Heimwehr v Rim.

V Rimu se mudita znani major Pabst,
eden izmed glavnih organizatorjev avstrijske
Heimwehr in knez Starhemberg, sedanji
vodja Heimwehra in glavni zaupnik avstrijs-
kih monarhistov. Heimwehr, o kateri je
znano, da jo z vodstvom avstrijske vlade fi-
nančno vzdržuje fašizem, naj bi tvorila je-
dro monarhistične oborožene sile, ki naj for-
malno izvrši monarhistični državni udar v
Avstriji, dočim so madžarski legitimisti že
pripravljeni, da istočasno izvrše monarhi-
stično akcijo na Madžarskem. V Avstriji sa-
mi se razvija

živahna monarhistična akcija.

Avstrijski aristokrti so ustanovili posebno
monarhistično društvo »Avstrijska fronta«,
ki ima glavno nalogo, sestaviti novo avstrijs-
ko ustavo. Jedro nove ustave je ukinitve
izgona Habsburžanov in njihov povratek na
»edni avstrijski prestol, istočasno pa
naj nova ustava poveča avtoriteto vlade v
delu nekdajnega »absolutističnega režima,
ki bi se odel še z nekakim nacionalizmom.
Opažajo se živahne sliki med avstrijskimi
in madžarskimi aristokrti, ki imajo znano
dobro zvezo z Vatikanom.

Nobeneza dvoma ni, da se za vso to akcijo
skriva tudi še posev

drugi načrti Mussolinija.

Fašistični diktator bi rad ubil dve muhi na
en udarec. Z obnovo avstro-ogrske monar-
hije bi se zavaroval pred nevarnostjo »An-
schlusa«, ki bi zelo ogražala interese Italije
in si zagotovil tudi trajen protektorat nad
miniaturno monarhijo v podunavskem bezu-
lu, na drugi strani pa bi kljub vsemu od-
poru Francije in Male antante dejansko iz-
vršil

revizijo mirovnih pogodb

ter s tem vsaj navidezno izvedel svoj pro-
gram. Pri tem računa na to, da bi se An-
glijia na vsej stvari dokaj desinteresirala,
dočim bi skrisal francijo pomiriti na drug
način, predvsem s ponudbo pomorskega spo-
razuma in tesnejšega zblizanja. Indirektno
pa bi s tem rad zadal

hud udarec Mali antanti.

kajti ne sme se pozabiti, da je bila Mala
antanta od vsega početka osnovana baš za-
radi tega, da prepreči povratek Habsburža-
nov, ki bi trajno ogražali mir v Srednji Ev-
ropi. Če bi se Mala antanta Mussolinijevi
akciji uprtila, bi to naslikal pred svetom
kot kršila miru. Toda pri vseh teh svojih
načrtih je

Mussolini na nekaj pozabil.

Vsi ti njegovi načrti so namreč zgrajeni na
predpostavki, da si bo v sedanji mednarod-
ni situaciji vsakdo dobro premislil, predno
bi izrazil oboroženo konflikt, pa četudi bi šlo
za tako dalekosežno stvar, kakor je povratek
Habsburžanov. V Parizu pa ne gledajo na
te stvari s tako ravnodušnostjo, kakor misli
Mussolini. Tu se prav dobro zavedajo, da bi
restavracija Habsburžanov pomenila za mir
v Evropi še večjo nevarnost, kakor je »An-
schlusa«. Kajti nobeneza dvoma ni, da bi po-
stala potem podunavska monarhija torišče
revizionizma in če se začne stavba mirovnih
pogodb rušiti, se bo porušila do temelja,
kar pomeni novo vojno nevarnost. Ni dvoma,
da bi se iz Avstrije pričela agitacija v
vseh sosednih državah, predvsem v Ju-
roslaviji in Češkoslovaški za zopetno priklju-
čitev k avstrijski monarhiji. Italija je v tem
pogledu že poizkušala z raznimi separati-
stičnimi akcijami pripraviti teren in tako bi
se splošno

napetost v Evropi stopnjevala

do vreljšča.

Francija je slej ko prej pobornica miru.
Vrh tega sta tako Francija kakor Anglija po

petdeset milijonov ljudi v Evropi pove-
dalo cezarskemu Rimu in Berlinu, da od-
klanja politični makijavelizem. Mala an-
tanta je odgovorila za vse majhne in
srednje narode Evrope, da hočejo imeti
v mednarodni politiki tedna moralna na-
čela, ki se ne ravna samo po stanju
pušk in topov. Majhni narodi ne marajo
biti blago, ki bi ga veliki narodi po svo-
je kosali in drobili!

Ta odpor človekoljubja in z razumom
prosvetljene politične morale zoper ce-
zarsko imperialistično moralo je značil-
en pojav ob devetnajsti stoletnici Gol-
gote. Krščanstvo ni samo metafizična
vera, marveč je tudi velik moralni učitelj
narodov. V času moralnega in um-
stvenega prevrednotenja pa se kaže
med narodi isti poziv, kot se je pred
množimi stoletji pokazal na tleh stare-
ga Rima: samo revni in slabi so najprej
razumeli zakon ljubezni in miru!

mirovnih pogodb obvezani, nastopiti proti
restavraciji Habsburžanov in za samostoj-
nost avstrijske republike. To se je pokazalo
že o priliki nameravane sklenitve avstrijsko-
nemške carinske unije, ki je bila gotovo
mnogo manj nevarna za evropski mir, kakor
na bi bil povratek Habsburžanov. Zaradi te-
ga se juha, ki jo kuhajo v Rimu, ne bo sne-
la tako vroča, kakor se kuha in gosp. Mus-
solini je imel že dovolj prilike spoznati, da
je od kovanja načrta do njihovega uresni-
čenja dolga pot. V ostalem sodijo v pariskih
diplomatskih krogih, da se je vpliv in prestiž
Male antante baš v zadnji dobi tako ojačil,
da so vsi načrti glede Srednje Evrope brez
njene pristanka neizvedljivi. Zaradi tega
tudi vseh

teh načrtov ne jemljejo prereno

in vidijo v tem le maneuver, s katerim hoče
Mussolini izsiliti sprejetje svojega glavnega
načrta o direktoriju velesil, da tako obvaru-
je predvsem na znotraj svoj prestiž in da
fašizmu, ki se lori z velikimi političnimi in
financijski težkočami, novega impulza in
nove vere v nezmisljivosti duceja.

Dollfussova akcija uspela

Dunaj, 14. aprila. p. »Neuigkeits-Welt-
blatt«, organ dr. Dollfussa, piše med drugim,
da se je Dollfussova politična akcija v Rimu
docela posrečila. Kancelar Dollfuss je našel
pri Mussoliniju in pri Vatikanu popolno raz-
umevanje za posebnosti avstrijskega polo-
žaja tako na notranje, kakor zunanje poli-
tičnem polju. Dosegel je, da je Italija k vsem
tem problemom zavzela ono stališče, ki lo-
gično rezultira iz sedanjega položaja Avstri-
je. Lahko se pričakuje, da se bodo razmere
v Avstriji v najkrajšem času uredile tako,
kakor narekujejo zaključki, ki se dajo na-

Značilen dogodek v francoski zbornici

Francoski socialisti za vojaške kredite — Poslanska
zbornica je odobrila celotni proračun z ogromno
večino, tudi z glasovi socialistov

Pariz, 14. aprila. d. Poslanska zbornica
je v nočni seji odobrila proračun ministri-
stva za vojsko, in sicer s 517 glasovi proti
134. Pretežno del socialistične frakcije se
je prvič po vojni odkrito izjavil za načelo
narodne obrambe ter glasoval za vojaške
kredite. Nepričakovano izpremembo stali-
ša socialistov je utemeljeval poslanec
Renauld med živahnim odobravanjem
vseh strank razen komunistov in male sku-
pine socialistov, češ, da je vznemirjenost
sveta v zadnjih mesecih še naraslo in da
je potrebna skrajna previdnost proti raz-
nim diktaturam kljub njihovim na videz
miroljubnim izjavam. Socialisti ne take
upravičenosti niti možnosti dalekosežne
razorožitve, vendar pa v danih razmerah
tudi ne morejo zanikati upravičenosti na-
rodne obrambe.

Ministrski predsednik Daladier je izja-
vil kot vojni minister, da se ne sme varče-
vati pri vojaških kreditih, ker gre za živ-
ljenjske interese narodne obrambe. Napo-
vedel je reorganizacijo vseh obrambnih
ministrstev ter poudarjal, da je vlada od-
ločena izvesti vse potrebne ukrepe za
obrambo države, obenem pa posvetiti tudi

vse svoje sile za organizacijo evropskega
mira. Ljudje, ki prihajajo iz inozemstva,
opisujejo nasibne in grozodejave, ki so
jih doživeli. V svojih zaupih h poročilih iz-
javljajo soglasno, da je Francija poslednje
zaveščen svobode. Te besede imajo svoj
pomen. Če pa naj ostane Francija še na-
dalje zavestna svobode, so potrebna sred-
stva za njegovo obrambo in ne samo praz-
ne besede. Daladier je ob koncu pozval
zbornico, naj v soglasju s čustvi svetovne
demokracije kot tudi s francoskim fu-
svojenjem soglasno glasuje za vojaške
kredite. Da bi smo dovolj zgeda, kako se
mora s potrpežljivostjo in celo trdovrat-
nostjo delati za organizacijo evropskega
mira na podlagi spoštovanja pravic vseh
narodov, ki so prav tako ideal Francije.

Seja poslanske zbornice je bila zaključena
ob 6.20 zjutraj. Za celotni finančni za-
kon je glasovalo 514 poslancev, proti pa
67.

Izdajki v proračunu za l. 1933 znašajo
50.002.025.000 frankov, dohodki pa 45.914
milijonov 900.000 frankov. Prvotni primanj-
kljaj je bil zažan na 4.177.125.000 frankov.

V Berlinu so ogorčeni

Nemški protest v Londonu zaradi protinemških iz-
jav v spodnji zbornici

Berlin, 14. aprila. AA. Nemška vlada je
naročila svojemu poslaniku v Londonu, naj
protestira pri britanski vladi proti nekate-
rim izjavam v spodnji zbornici o nemški no-
tranji politiki.

Berlinski listi so zelo ogorčeni zaradi pro-
tinemške osti, ki jo je pokazala včerajšnja
zunanjepolitična razprava v angleškem pa-
lamentu, pri čemer se zgražajo nad »neraz-
umevanjem, ki ga je naenkrat pokazal Lon-
don napram Nemčiji«.

Vossische Zeitung pravi, da ni bilo v an-
gleškem parlamentu niti ene osebe, ki bi
bila nastopila proti Churchillovim napadom
proti Nemčiji. To je tem bolj čudno, ker so
se iz vrst liberalne in delavske stranke že
več let oglašali Nemčiji naklonjeni poslanci
in zagovarjali nemške zahteve po enako-
pravnosti in po reviziji najbolj škodljivih
določb mirovnih pogodb.

»Berliner Tageblatt« smatra, da je bila
angleška spodnja zbornica pod vplivom sen-
zacij željnih politikov.

Drugi listi priobčujejo zelo ostre članke
proti Angliji pod naslovi »Slošna angleška
ofenziva proti Nemčiji«, »Sadovi sovražno-
stne in lažne marksistične agitacije«, »V

vojni brazdi Francije«, »Franciji naklonjeni
Chamberlain je pokazal svoj pravi obraz«.

Najbolj ostra in ohola je »Kreuzzeitung«,
ki piše: Nova Nemčija odločno odklanja var-
uške govore v angleškem parlamentu. Raz-
mere so se po Scheidemannu in po njegovih
naslednikih temeljito spremenile. Sedaj ima
berlinska vlada vneti trdno v svojih rokah
in zato se ne bo ustrelila sovražnih gub na
obrazih nekaterih inozemskih politikov.

Nemški begunci v Švici

London, 14. aprila. z. »Manchester Guar-
dian« objavlja poročilo svojega curiškega
dopisnika, ki v nasprotju z demantjem
»Frankfurter Zeitung« potrjuje, da je v ča-
su od 30. marca do 2. aprila okoli 3000
nemških beguncov prekorajilo švicarsko
mejo. V Curihu bivajo predvsem socialno-
demokratski, liberalni ali pacifistični poli-
tiki, pisatelji in odvetniki, ki so ušli preza-
njanju narodnih socialistov. V zadnjih
dneh se je dotok nemških beguncov zmanj-
šal, ker so nemško mejo strogo zastražili
in oblastna ne dajejo dovoljenja za potova-
nje v inozemstvo.

Pomoč v vseh zadevah,

pri nakupu, prodaji, posredovanju, infor-
macijah, oddajah služb nudi takoj »Jutrov«
mali oglašnik.
Danes 452 ponudb in povpraševanj.

Hitlerjevski prevrat in nemški narod

Okoli 100.000 političnih internirancev — Centralizacija države naj prepreči restavracijo monarhij v posameznih deželah — Pridobivanje širokih ljudskih slojev za sedanjí režim z nasiljem

Berlin, 12. aprila. Prevrat, ki ga je izvršil Hitler s pomočjo svojih napadalnih oddelkov, se je omejil dosedaj na čim večje razširjenje oblasti. Tako Reichstag, kakor tudi vsi deželni zbori so bili zato odlogeni na nedoločen čas, čim so vladi odobrili neomejeno moč. Na podlagi tega pooblastila se je Hitlerjeva vlada lotila najprej čiščenja uradnih stavov. V vsej državni upravi so zamenjali pristajali demokratični strank s hitlerjevci. V javnosti se poljskuje to sicer s potrebo, da postane uradništvo zopet nadstrančarsko, v resnici pa je prešel s to zamenjavo vsi državni sistemi v neposredno službo Hitlerjeve strankarske organizacije. Njen namen je na eni strani, da se zagotovi Hitlerju oblast za dolgo dobo, na drugi strani, da se vsaj kolikor toliko zadovolje njegovi pristaji, ki so večinoma vstopili v njegovo stranko, da si zagotovijo svoje obstoj. Razumljivo je, da se ustvarja s tem iz vrst odpuščenih novi nezadovoljnosti, a ti vsaj za sedaj današnji upravi niso nevarni. Stranke so razpuščene, policija je prepletena z napadalnimi oddelki, vojska je za Hindenburga. Da se odstrani še neznatna čisto duševni odpor, ki se izraža v gotovi rezerviranosti napram novemu stanju, se vrče po vsej Nemčiji neprestano manifestacije v spremstvu godb in razviti Hitlerjevih praporov. Obenem se nadaljuje zapiranje in pretepanje nasprotnikov. Po priznanju uradnih organov, starih, ki se vedno v zaporih okoli 100.000 pristavev demokratičnih strank.

Med manifestacije v zabavo množic, ki se jim sicer ne more nuditi ničesar stvarnega, je treba računati tudi znani enodnevni »protižidovski bojkot« Hitlerjev pokret, ki je izšel predvsem iz vrst malih obrtnikov, trgovcev in kmetov, je sprejel antisemitizem kot svoje veliko delo. Z izgovorom, da bo očistil germansko pleme tujih primesi, je obljubil svojim pristajem tudi konec zelenastosti in židovske konkurence. Tisoči iz vrst vse te male buržoazije so pričakovali rešitev od zatvoritve židovskih trgovin, črtanja dolgov in odpuščanja židovske osebnosti. Toda vlada je čutila, da bi tako temeljito čiščenje izrazilo ne samo velik odpor v inozemstvu, temveč tudi resno gospodarsko krizo v Nemčiji sami. Prav zato je omejila bojkot samo na en dan z izgovorom, da mora biti samo nekaj opomina »inozemskemu židovskemu čaropisju«. Bojkot je doživel popoln poraz, vsaj v kolikor se tiče resne osvoboditve od gospodarskega vpliva židov. Mnogo židov je bilo sicer osebno prizadetih, toda v gospodarskem redu samem se ni prav nič izpremenilo. Že takoj naslednji dan po bojkotu so bile zopet odprte vse židovske trgovine in opravljajo sedaj svoje posle nemoteno. Vlada je izdala komunikate, da je nadaljnji bojkot ustavljen, ker je uspel. To naj bi pomenilo, da je pod njegovim pritiskom inozemsko židovsko čaropisje, ki je blatilo novo Nemčijo, izpremenilo svoje stališče in pokazalo sedaj več razumevanja za novo stanje v nemški državi.

Velika izprememba v sestavi nemške države je bila izvršena s stvarno ukinitvijo avtonomij posameznih dežel. Imele bodo sicer tudi še naprej svoje vlade in svoje parlamente, dejanski pa jih bodo upravljali takozvani »Staathalterje«, torej guvernerji, ki jih imenuje predsednik republike na kancelarjev predlog. Staathalterji postavlja vlade v vseh dosegljivih avtonomnih deželah. V njih tega imajo pravico, da razpuščajo deželne zbornice in določajo nove volitve. Njih zakonita dolžnost bo tudi, da izvajajo v provincah državno politiko, ki jo določijo državni kancelarji. To je nedvomno velik korak k centralizaciji, o čemer so sicer tudi prej vlade množice.

Kako si Nemci zamišljajo razorožitev

V petih letih mora biti Nemčija do zob oborožena — Na podpis razorožitvene konvencije je blazno misliti

London, 14. aprila. r. Veliko pozornost v vseh tukajšnjih političnih krogih je vzbudila izjava, ki jo je podal član nemške delegacije na razorožitveni konferenci, baron Rheinhaben o oborožitvenih ciljih Nemčije. Rheinhaben docela ne prikriva priznava, da Nemčija ne veruje v razorožitev, marveč smatra razorožitveno konferenco le za prehod, ki naj docela »izenači« Nemčijo v pogledu oborožitve in prinese »glavnemu premaganec« svetovne vojne popolno svobodo v pogledu novega oboroževalnega tekmovalstva, v katerem upa Nemčija doseči prvenstvo.

Rheinhaben v svoji izjavi predvsem naglašala, da Nemčija v načelu sprejema osnovno idejo angleškega razorožitvenega predloga, ki predvideva petletno prehodno dobo. Sprito silnega ogrožanja Nemčije s strani njenih sosedov, ki imajo ogromno zračno brodogojstvo, pa Nemčija ne more resno misliti na razorožitev in ji zaradi tega nihče ne sme in ne more zabraniti, da v tej prehodni dobi tudi ona zgradi zračno brodogojstvo, ki se bo lahko merilo z brodogojstvom njenih sosedov. Mišljena je predvsem Francija. Ker je bil odklonjen predlog Nemčije, naj se uniči vse orožje, ki je po mirovni pogodbi prepovedano Nemčiji, tudi v drugih državah, smatra Nemčija, da ima pravico nabaviti si vse vrste orožja, ki ji jih smatra potrebne za obrambo svojih meja in svojega naroda. V okviru prehodne dobe se mora tudi nemška armada izenačiti sorazmerno z armadami nemških sosedov. To je zahteve, od katere Nemčija ne bo nikdar popustila. Vse to se mora izvršiti naj-

go razpravljale, vendar niso imele poguma, da jo izvedejo. Vsebinska izprememba leži v samem ustvarjanju zakona. Po weimarski ustavi so bili zakoni, ki jih je sprejel Reichstag, čisto samo okvir, čegar vsebino so izpolnjevali nato odloki deželnih zborov. Toda način, kako se je to zgodilo, ni bil vedno v skladu z namerami državne vlade in se torej že samo s tem ustvarjali nesporazumi med centralnimi oblastmi in pokrajinskimi upravami. Še slabše je bilo z izvajanjem zakonov, ker državna vlada ni imela možnosti za neposredno sodelovanje. Z imenovanjem »Staathalterjev« s tako obsejnim pravicami so sedaj ti odnosi temeljito izpremenjeni na korist osrednje oblasti. Bivše province so pretvorjene sedaj v čisto navadne organe centralne uprave. To edinstvo je tem ožje, ker je za Prusijo, torej deželo, ki obsega dve tretjini Nemčije, določeno, da bo državni kancelar istočasno tudi njen »Staathalter«. Tudi se, da je med drugimi namen vsega tega prevrata, da se prepreči restavracija monarhij v posameznih deželah. Govorilo se je vsaj, da pripravljata Bavarska in Badenska nekak udar, ki bi ju usposobil za borbo s Hitlerjevo državo. Kakor naglašala neki vladni list, pa more biti od sedaj naprej tudi če bi kdaj prišlo do restavracije monarhije govora samo o vladarju, ki bi obstojal za vso Nemčijo.

Toda tudi ta nedvomno zelo važna notranja izprememba nepravilja za sedaj vtis neke provizornosti, in to iz enostavnega razloga, ker izgledajo vsi ti izredni ukrepi, ki podreajo nemški narod, kot strogo predhodni. Prepovedani so v splošnem vsi opozicijski listi v vsej Nemčiji. Ne smejo se vršiti nobena zborovanja in razpuščajo se bile tudi vse stranke, nekatere s prihojenjem, druge nasilno. Policija in Hitlerjevi napadalni oddelki imajo nenavadno velike pravice. Vse to ustvarja vtis izrednega stanja in tako razumeva množica tudi zakone s trajno vrednostjo. Stvarno je po zatrtju Hitlerja in njegovih organov sedanje izredno stanje stalno. To znači, da ni naloga sedanjega režima, da pripravi ustvaritev gotovih novih odnosov v državi, temveč že sam po sebi predstavlja te nove odnose. »Nemčija mora pozabiti vse liberalne in demokratične predsodke prejšnjih let in se privaditi na stalno življenje v stanju, katero je ustvaril 30. januar.« Tiskovna svoboda, zborovanja, degovori in osebne pravice, vse to se je preživel, tako trdi on, tudi ves ustvari in parlamentarni red. Nemški narod se mora razvijati v bodočnosti v oni stari disciplini in onem redu, ki sta obstojala pred liberalnim in demokratičnim režimom, torej prihično v dobi Friderika Velikega. Vse to so celo za nemški narod, ki se je resno navadil na gotovo disciplino, zelo težko razumljivi pojmi. Množice se še vedno ne morejo pomiriti z mislijo, da bo ostalo sedanje stanje stalno. Tudi vlada čuti nevarnost, ki prihaja njej in vsemu režimu od čustva provizornosti, ki prevladuje v narodu. V govoru, ki ga je imel večer po radiju za vse svoje napadalne oddelke v Nemčiji, je Hitler opozoril tudi na to stanje. Zahvalil se je najprej napadalnim oddelkom, da so mu omogočili izvedbo prevrata, ki ga imenuje zgodovinskega. Sedanja niti naloga na je, da pridobije za režim tudi narod. To je prvo priznanje, da je sedanjí režim počival in se počiva na nasilstvu in da se je želo sedaj pričelo delo za pridobitev širokih ljudskih slojev. Samo škoda, da Hitler niti z besedo ni omenil, na kak način misli, da se more to izvesti. Vse kaže, da se bo pridobivanje naroda na napadalnih oddelkih vršilo, kakor že dosedaj — z nasiljem.

kasneje do leta 1938. S tem letom mora biti Nemčija v vsakem pogledu docela izenačena z vsemi drugimi državami in blazno je misliti, da bo Nemčija podpisala kakršnokoli razorožitveno konvencijo, ki tega ne bi dobesedno upoštevala.

V tej izjavi nemškega delegata na razorožitveni konferenci vidijo v tukajšnjih političnih krogih novo nemško ofenzivo, ki jasno priča, da Nemčija sploh ne misli na razorožitev, marveč samo na to, kako bi čimprej obnovila predvojni pruski militarizem, ki bi bil docela v skladu s sedanjim nemškim režimom. Že o priliki večeršnje debate v spodnji zbornici so skoraj vsi govorniki opozarjali na nevarnost, ki jo predstavljata sodobna Nemčija in pozivali angleško vlado, naj bo skrajno previdna, kajti bilo bi neodpušljivo, če bi se vsled neopravičljive angleške popustljivosti dala še nova pobuda težnjam, ki vedno bolj ogrožajo mir Evrope.

Štipendije za jugoslovanske visokošolce v Parizu

Beograd, 14. aprila. p. Osrednji odbor Jugoslovanskega podpornega društva v Parizu je sklenil, da se v veliki dijaški koloniji v Parizu rezervirajo štiri mesta za jugoslovanske visokošolce. Da se jim omogoči študij v Parizu, je odbor obenem določil podporo v višini 200.000 frankov. Za ta mesta bodo določili po enega slušatelja beograjske, zagrebške in ljubljanske univerze, četrtega pa bo določilo pariško podporno društvo.

Aktualnosti iz Českoslovaške

Praga, 13. aprila. Pred nekoliko dnevi je na vseh straneh vzbudil veliko razburjenja intervju dr. Beneša, objavljen v varšavskem »Kurjeru Porannem«, ki je zelo blizu vladnim krogom maršala Piłsudskega. Pozornost je bila popolnoma umestna, kajti Beneševa izjava se je po obliki in tonu silno razlikovala od vseh njegovih sličnih izjav. Kadar čsl. minister zunanjih del govori o sodobnih evropskih vprašanjih, se silno izogiba močnih fraz in grmečih besed, tako da mu nasprotniki celo očitajo preveliko molčečnost in suhoparnost. V razgovoru z dr. Brodskim, sodrušnikom imenovanega varšavskega lista, pa je popolnoma opustil dosedajni previdni in konvencionalni način ter odločno in določno zavzel misel direktorja čsl. »vorne« s kratko opazko: »Tega nikoli ne bomo dovolili. Vedno se bomo potegovali za svoje pravice in imamo dovolj sredstev, da jih očuvamo nedotaknjene.« Naslednji dan je dr. Beneš poizkusil, da je sicer govoril z dr. Brodskim, da pa ni šlo za izraziti intervju. Očitno pa je naglašal, da mu ni bilo treba toliko poudarjati nujnost zveze med Poljsko in Českoslovaško, ker sta o tem obe strani že dovolj prepričani. V ostalem po dr. Beneš podal poročilo po praznikih v plenumu poslanske zbornice.

V lepem in bogatem mestu srednje Čsle, Mladí Boleslavi, so priredila združena slovaška društva slovaško razstavo, na kateri so bile zastopane vse pomembnejše organizacije za kulturno sodelovanje med Slovani. Na otvoritveni razstavi 9. t. m. se je v mestu sešla cela vrsta odličnih javnih delavcev. Čsl. vlado so zastopali predsednik poslanske zbornice Fr. Stanek, minister za prosveto dr. Derer, čsl. poslanik v Parizu dr. Štefan Osusky, Jugoslovajci, Poljski in Bolgarji pa so zastopali poslaniki teh držav. Otvoritveni govor »slavnostnih« slovaških dní, kakor se je zvala ta prireditve, so veljali sedanjemu položaju v Evropi. Minister dr. Derer je imel pri tej priliki znamenit govor, v katerem je ostro zavrnil revizijo tožnje neprijateljev: Ni ti pedi svoje zemlje ne moremo oddati, da bi se stvoril nov evropski red in prešli v njem do odločilne oblasti oni, ki se ne morejo pomiriti z demokratično ureditvijo sveta. Nič manj učinkovito ni odklonil revizije poslanik dr. Osusky, — kakor dr. Derer, je tudi on govoril o Slovaki, — ki je naglašal, da so čehi in Slovaki čakali na revizijo tisoč let, drugi Slovani pa tudi dolga stoletja. Zda se ne bodo dali pod pretvezo nove revizije vkovati v staro brezpravje. Njegove besede so napravile med poslušalci silen dojem in čsl. tisk je z zadovoljstvom zabeležil odločne besede obeh slovaških ministrov.

Notranje politično življenje na Českoslovaškem je zelo razgibano, dasi zbornica ne zaseda in dasi ni še določeno, kdaj se bo sešla, ker se koalirane stranke še niso zedmile za delovni program. Največ nemira je povzročilo hitlerjevsko gibanje in njega vpliv v političnem življenju se razločno opazja. Vlada je prepovedala vse shode, bodisi nacionalistične, komunistične ali profitašistične, zlasti pa shode Jurija Stibrenega. Slednji je ohrabren po Hitlerjevem uspehu, napovedal celo vrsto shodov v Pragi in po drugih večjih mestih, da bi sejal nemir med ljudstvo. Na prvih njegovih shodih so po nemškem vzorcu že nastopali tk. zv. »reditelje« in prireditve so dobile izredno bučen in kričev značaj. Četa izbranih krepkih dečkov je tvorila »rediteljsko« vojsko. Kot odznak so nosili vsi enako rumene kravate in zaradi njihovega sodelovanja so shodi res pridobili na živahnosti. Razprave so bile tako ognjevit, da so zborovalci v neki dvorani polomili vso opremo in prevrnili točilnico, da je imel gostilničar škodo za kakih 15.000 Kč. Prvi trije shodi so prinesli skupno za 40.000 Kč škodo, tako da noben praški gostilničar ni hotel dati več svojih prostorov na razpolago ligi Stibrenega. Počeno je oblast prepovedala zborovanja te vrste.

Posojilo za javna dela ima po poročilih listov popoln uspeh. Vsa javnost je mobilizirana za posojilo. Radio, tisk, društva in vplivni posamezniki delajo zaht in dolet še nobeno posojilo ni bilo tako popularno. Do konca prošega tedna je bilo podpisano za pol milijarde Kč. Proti posojilu pa je dan za dnem močno agitiral moskovski radio, sedaj pa se je proti njemu usilili tudi Hitlerjevski tisk v Nemčiji in Avstriji, pozivajoč čsl. Nemce, naj bojkotirajo posojilo, zanimivo bo vsekakor, koliko uspeha bodo imeli ti pozivi med Nemci in židi.

V Prago je prispel te dni novi nemški vojaški ataše polkovnik von Fackelhorst in je že odpravil svoje nastopne posete. Kakor poročajo, je bil Falkenhorst doslej načelnik generalnega štaba v Kraljevu v Vzhodni Prusiji. Za nemškega atašaja je določen za vse tri države Male antante ter bo v prihodnjih dnih odboval v Beograd in Bukarešto, da se tam odda svoja poverila.

V nemškem taboru na Českoslovaškem ni izprememb. Nemški tisk poroča, da pristajajo vedno beže iz vladnih strank k hitlerjevem. Nemški listi rote Nemce in žide, naj ne izstopajo iz praškega nemškega Kazine, in napadajo židovsko cerkevno občino, ki je prepovedala uporabo nemškega jezika v židovskem bogoslužju.

Stališče Nemcev iz Českoslovaške republike napram Nemčiji je preciziral poslanec dr. Peters, ki velja za umirjenega nacionalca. On označuje hitlerjevsko gibanje kot organizacijo malomeščanske nezadovoljnosti. V njej se križa ustroj stanovske države s socialističnimi idejami. V Nemčiji je ogrožena demokracija, v Českoslovaški pa te nevarnosti ni. Nemci ne bodo nastopali proti demokraciji kot državni formi, da ne rušijo države. To bi pomenilo političen samomor Nemcev v Českoslovaški republiki.

Interparlamentarna konferenca v Rimu

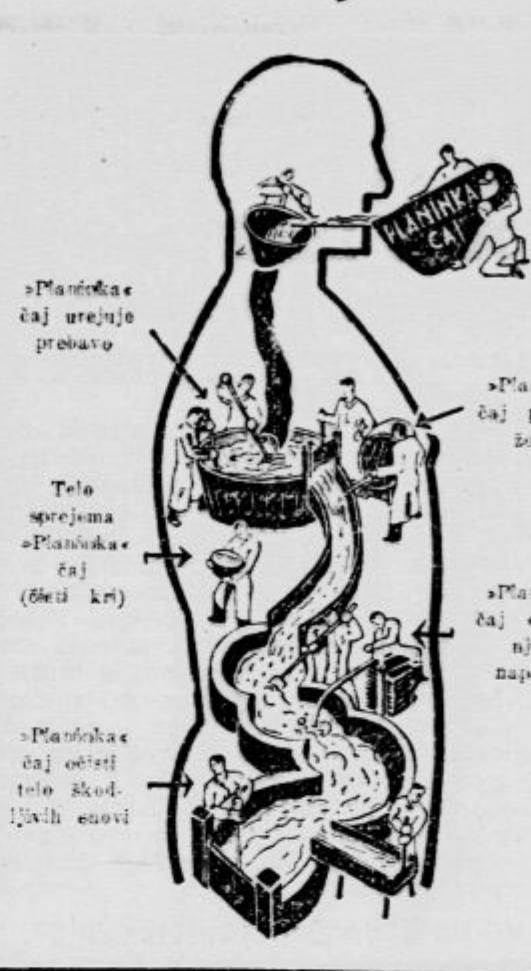
Rim, 14. aprila. AA. Na mednarodni parlamentarni trgovinski konferenci, ki bo svečano otvorjena 19. t. m. v navzočnosti italijanskega kralja in kraljice na Kapitolu, bo zastopanih 30 parlamentov. Med delegacijami bo največja italijanska, ki bo štela 40 članov. Anglija pošlje 25 parlamentarcev in Francija tudi 25. Nemški delegaciji bo predsedoval Göring.

Konferenca bo razpravljala o vprašanjih kontingenta, omejitve izmenjave blaga in njegovih posledicah na zunanjo trgovino, o prevozu blaga, o cenah na debelo in na drobno in o gospodarski in finančni obnovi kmetijskih držav v vzhodni Evropi.

Vesele velikonočne praznike vsem naročnikom, čitateljem, inserentom in sodrušnikom.

Današnja velikonočna številka obsega 28 strani z zanimivim gradivom. Prihodnja redna številka izide v sredo zjutraj, ponedeljska izdaja „Jutra“ pa izjemoma v torek.

Novo življensko moč in zdravje

Vam da spomladansko zdravljenje s »PLANINKA« čajem Bahovec

Vsakemu je potrebno spomladno zdravljenje z vsestransko preizkušeno »PLANINKA« čajem iz zdravilnih zelišč. »PLANINKA« čisti kri, jo osvetoži in razredči, izločuje iz telesa vse tuje materije in bolezenske strupe. Vsi deli tega se je izkazal »PLANINKA« čaj pri težkih prebavi, nevelavnosti črev, zaprtosti vetrov, odelitvi, glavobolu in migreni, arteriosklerozi, boleznih na jetrih in žolcu, boleznih obisti, hemeroidih, pritisku krvi, omotici, nervozni, nečistoči kože (turhi, zajedeh, bulah) kot dragoceno domače sredstvo.

Začnite torej še danes tudi Vi s spomladanskim 8—12 tedenskim zdravljenjem s »PLANINKA« čajem Bahovec.

Zahtevajte v lekarnah in drogerijah izrecno »PLANINKA« čaj Bahovec. Pravi samo v plombranih zavojih po Din 20 in z nadpisom proizvajalca:

Lekarna Mr. L. BAHOVEC, Ljubljana

Reg. list. 1932 od 6. VII. 1932.

Kako bi radi razkosali Slovenijo

Vedno bolj podrobna so razkritja inozemskih listov o tem, kako bi fašisti, Madžari, Nemci in drugi revizionisti radi preuredili Srednjo Evropo in pri tem zlasti razkosali našo Jugoslavijo. Nekateri listi prinašajo zemljevide, kakšne naj bi bile meje v naših pokrajinah po željah revizionistov. Za nas je vsekakor najbolj zanimivo, kako usodo bi radi pripravili Slovencem.

Po revizionističnih načrtih naj bi se ustanovila nekaka »katoliška« hrvatska država, seveda v okviru Velike Italije, vendar pa brez morja, ker bi se morala vsa obala z Dalmacijo na čelu priključiti neposredno k Italiji. Ravno tako naj bi se zaradi Trsta in Reke priključila Italiji tudi Slovenija vse do hribov nad Trbovljami, tako da bi ostali v italijanskih rokah premoženjki in pa železnica Ljubljana—Zagreb. Ostali del Slovenije naj bi pripadel Avstriji, ki bi takrat bila že del Velike

Nemčije. Prekmurje in morda tudi kak kos Slovenskih goric pa bi pobasali Madžari.

Ako bi se aresničili načrti revizionistov, bi bila Slovenija, današnja dravska banovina, razkosana na tri dele, katerih vsak bi bil zapisan poginu. Po sebi je umevno, da se to ne bo nikdar zgodilo, ker smo Slovenci, Srbi in Hrvati dovolj močni, da si svojo zemljo ohranimo in obranimo. Sicer pa smo ravno večer pokazali, da naših sosedov prav nič ne mika, in da tudi ne mislijo na to, da bi šli z orožjem na nas. Oni računajo le s tem, da bomo Jugoslovenci tako neumni, da bomo sami razbili svojo skupno domovino. Hvala bogu pa smo dovolj zreli in dovolj cenimo svojo svobodo, tako da bodo tudi ti načrti ostali le pobožne želje. Zato se lahko le nasmejem, kadar vidimo, kako bi ta ali oni rad pil na medvedovo kožo.

Druga obletnica španske republike

Madrid, 14. aprila. AA. Španija je danes proslavila drugo obletnico proglačitve republike. Ulice so bogato okrašene z zastavami. Listi so izšli v slavnostnih izdajah. Na željo vlade so se vse današnje svečanosti vršile največ v znamenju velikega prizadevanja republikanske vladavine za osnovni pouk in za pobijanje nepismenosti med prebivalstvom.

Svečanosti so se začele s posvetitvijo več novih šol. Tako je predsednik republike Zamora v spremstvu predsednika vlade, več ministrov in madridskega župana na svečan način otvoril najprej novo normalno za učitelje nato pa pedagoški muzej. Visoki dostojanstveniki so nato po vrsti obšli osem novih špalskih zgradb, ki so bile še nedavno dograjene in bo imele v njih prostora nad 5.000 otrok. Šole so najmoderneje urejene, imajo sodobna igrišča in po večini celo bazene za kopanje in plavanje. Ena izmed njih je dobila ime »Francisco Giner de los Rios«, po enem izmed največjih špalskih pedagogov.

Predsednik republike Zamora je poudarjal, da je španska republika izraz nacionalne pravičnosti, le-ta pa se da doseči samo s šolo. Nato se je spomnil velikega Ginerja de los Rios in naglašal, da sta njegova osebnost in njegovo delo vsebovana v trikotniku, čegar tri stranice predstavljajo radost, domoljubnost in čuvstvo. Pri teh besedah je prošil Zamora učitelje in učiteljice vse Španije, naj se tudi oni dajo voditi po tem simbolu in naj gledajo, da pri

pouku ne pozabijo treh komponent: vedrosti, mišljenja in ljubezni.

Med vso otvoritveno svečanostjo je velika množica ljudi vzklikala predsedniku republike, predsedniku vlade in govornikom. Šolarke so Zamori poklonile več lepših šopkov cvetov.

Obsojena vlomilska družba

Maribor, 14. aprila. Danes dopoldne se je zagovarjala pred malim kazenskim senatom sedemčlanska vlomilska topla, ki je lansko jesen in zimno strahovala prebivalstvo Maribora in okolice. Kolovodja je bil France Pešcl, njegovi pomagači pa 19letni delavec France Zanko, njegov 22letni brat Ivan, slikarski pomočnik, 33letni krojaški pomočnik Bogomir Majer, njegov 27letni brat Avgust, po poklicu krojaški pomočnik, dalje 28letni vrtnarski pomočnik Ferdinand Hauri in 47letna starinarica Marija Mahorjeva, ki je razpečevala ukradeni blago. Družba je izvršila ogromno število tatvin. Obsojeni so bili: Pešcl na 5 let težke ječe, France Danko na 18 mesecev roblje, Ivan Danko na 10 mesecev strogega zapore, Bogomir Majer na 14 mesecev roblje, Avgust Majer na 6 mesecev strogega zapore, Ferdinand Hauri na 18 mesecev roblje in Mahorjeva na 3 mesece strogega zapore.

Vremenska napoved

Zagrebška vremenska napoved za danes: Nekoliko oblačno, pozneje vedro, zmerno toplo, stalno. — Situacija včerajšnjega dne: Nad Severno Evropo prevladuje barometriška depresija, ki se širi proti vzhodu.

Dunajska vremenska napoved za soboto: Pretežno jasno, zmerno hladno.

Naši kraji in ljudje

Kaj pričakuje

Vodnikova družba letos

od nas in mi od nje?

Ker so o velikonočnem času vsako leto glavni nabiralni dnevi »Vodnikove družbe« smo se obnili na g. knjžnega referenta dr. Ivana Laha, da nam poda nekaj pojasnjen glede letošnjega programa in bodočih načrtov:

Ali imate še kaj pripomniti glede knjižnega programa, ki ste ga podali na obnem zboru Vodnikove družbe?

Mislím, da ni treba ničesar več pripomniti, da bi se dalo o tem še obširneje razpravljati. A to bi bile besede, besede, besede... Program namreč ni tako odvisen od odbora kakor od pisateljev. Povedati sem že lansko leto: dajte nam del, ki bodo odgovarjala namenom družbe, in mi jih bomo izdali. Gotovo je tudi družbi mnogo na tem, da se svetijo na naslovih njenih publikacij največja imena našega knjižnega sveta. Mislím pa, da je tudi za vsakega pisatelja častno, če gre v 18.000 izvodih med narod... S tem ni treba, da bi v čemerkoli popustil glede svojih umetniških idealov. Za zgled: Mohorjeva družba je izdala Cankarjevega »Sosedo Luko« in »Troje povest«, s čimer je bil podan dokaz, da tudi družba, ki je namenjena najširšim plastem naroda, lahko zdaja dela največjih pisateljev, oziroma da tudi najboljši pisatelji lahko z uspehom sodelujejo pri taki družbi, toda tudi Cankar se je zavedal, da piše za »družbo« in se je približal priprostemu čitatelju, ne da bi kakorkoli v sebi zatajil umetnika. Na splošno: veliko umetnosti je v tistih povestih. Ampak, zdi se mi, da n. pr. »Hise Marije Pomočnice« bi Mohorjeva družba — kljub pobožnemu naslovu — ne bila izdala, čeprav jo je napisal Cankar... Mislím, da razumete, kaj hočem povedati. Odbor ima svojo dolžnost in odgovornost ne le navzgor, ampak tudi navzdol, t. j. odgovoren pred literarno kritiko, da izdaja dela literarne vrednosti, a ne sme pozabiti, da je taka družba nekaka družinska zadeva, da grodo knjige v roke preprostim čitateljem, posebno mladim, in da ne more zdati knjig, ki bi bile širokemu krogu neprimerno čtivo. Za take knjige imamo druge založbe. Mislím, da smo glede tega na jasnem in da se odboru ne more očitati, da se glede knjižnega programa postavlja na kako ozko stališče. Ponavljam še enkrat: ne od odbora, od naših pisateljev je odvisno, kakšne so knjige Vodnikove družbe!

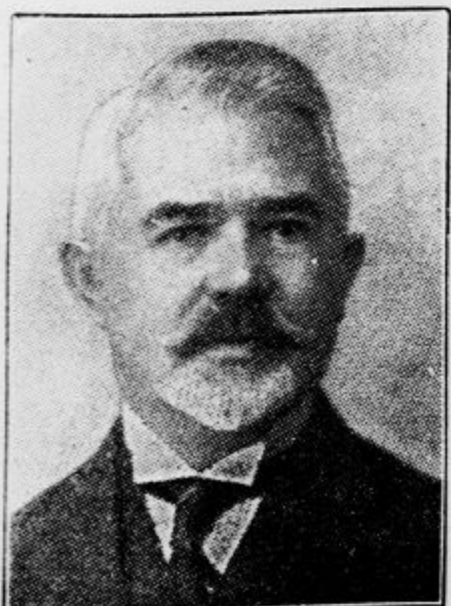
Ali pričakujete letos, da bo število članstva zopet vzrastle.

Upajmo. Mislím, da sploh ni bilo treba, da smo padli. Ako smo že morali zaradi krize nazadovati, bi se bilo moralo to zgoditi po delavskih okrajih. Po mestih je bilo to nepotrebno in poudarjalo še enkrat, da je to samo dokaz brezbrzičnosti in blaziranosti naše inteligence... Ta inteligenca rada računa v vinški valuti. Računajmo: 20 Din je 2 ltra vina. Le poglejte veselo družbo, kadar »marširajo« litri na mizo. Kako majhen denar je takrat 20 Din! Skoraj tekmujejo med seboj, kdo bo plačal... Pa jim recite za Vodnikovo družbo! Kakšna vsota, teh borih 20 Din! Vem, naši poverjeniki nimajo lahkega dela. Mnogo je res odvisno od njih, a še več od obstoja samega. Sicer, kakor veste, je procentualno istotoliko nazadovanja Mohorjeva družba. A tam je vzrok v današnjih kmečkih razmerah, da si, kakor vam je znano, tam tudi drugi faktorji podpirajo in pridobivajo članstvo. Mi smo navezani sami nase in na poverjenike. Število ustanovnikov se je menda v tem letu pomnožilo samo za — eno število. To je žalosten dokaz za tako zvano napredno zavedenost! Sicer ne maramo milosti. Če pogledate vrsto naših knjig — sedaj imamo 6 let za seboj — boste priznali, da so pošteno vredne svojega denarja. Nazadovale smo letos za nekaj več ko 2000 članov. To je precej! Bli smo ponosni, ko smo se sukali okoli 20.000. Upali smo, da bomo vzrastle. Sedaj, mislim, je pač dolžnost nas vseh, da delamo vsak po svojih močeh, da število zopet dvignemo. Vsota 20 Din ni tako velika, da bi je ne zmogli — ljubim krizi! — če hočemo. Seveda odbor ne more delati čudežev, tudi poverjeniki ne morejo vsega, delamo vsi, ki smo iz Vodnikovega naroda, in uspeh bo boljši. Vem, da bi šli lahko daleko čez 20.000 če bi poskakali vse one, ki jim ni nič za 20 Din. Eto je ravno: poskakati jih! Mi pa bi radi, da se vsak sam zaveda svoje dolžnosti in ne samo zaradi tistih 20 Din. Saj gre tu tudi za idejno stvar in kulturne dobrine, ki se ne dajo preplačati. Še enkrat pravim: ne le odbor, vsi imamo dolžnost do skupne stvari!

In vaše letošnje knjige?

Da, to je vprašanje! Rekel sem vam, da bi želeli na čelu svojih knjig velik h imen. Nekateri dajo mnogo na to. Toda, kakor veste, je tudi v slovnstvu kriza! Ne le pri

Prof. dr. Vl. Francev

član Ruske akademije in redni profesor češke univerze v Pragi. (Glej intervju z njim na str. 12.)

nas, tudi drugod. Veliko prevrednotenje se vrši posebno v višjih sferah. V masi gre to bolj počasi. Saj mora vsak človek nekako zopet prehoditi kulturne faze svojega naroda, preden more uživati najvišje plodove kulture in umetnosti. Zato je naravno, če hočejo nekateri naši pisatelji služiti samo tako zvani v šji umetnosti, da mora družba sprejemati dela onih pisateljev, ki hočejo govoriti širšim vrstam naroda. S tem se ni rečeno, da so to dela slabše vrste, saj noben narod ne goji samo ene vrste literature; povsod se poleg visoke slovstvene umetnosti goji tudi ljudska literatura. In Frana Roša smo »rešali« zadnje čase po raznih naših listih in revijah, tako da moremo reči, da je že precej znano. Njegova knjiga med našimi letošnjimi publikacijami bo le potrdila njegov literarni sloves. Ne dvomim, da bo dosegla splošno priznanje. Ilka Waschsetova je znana po »Umirajočih dušah« in po »Mejašah«. Ima živahno fantazijo in zna zanimivo pripovedovati. Rada hrskva za zgodovinski naše umetnosti. Pot skozi Sibirijo izhaja iz vrst našega preprostega človeka,

Kritičen položaj prekmurskega sezonskega delavstva

Komaj polovica delavcev bo dobila zaposlenje — Silen padec zaslužka

Naval sezonskih delavcev na posredovalnico dela v Murski Soboti

Murska Sobotica, 13. aprila.

Bilo je še lansko leto, ko so številni transporti sezonskih delavcev dan za dnem odhajali na delo v Nemčijo, Francijo in drugam. Letos ni o tem več govora. Dolgovi se množe in pomanjkanje nastopa. Taka je danes usoda prekmurskega delavstva, ki zdaj stoji pred zaprtimi vrati v tujino. Leto za letom je bilo za zaposlitev našega delavstva v tujini več ovir in od leta do leta se je stalno večalo število onih, ki so morali ostati doma. V letošnjem letu pa je to število tako veliko, kakor doslej še ni bilo. Vzrok: Nemčija je za naš življenjski zaprt. Še do pogajanj ni prišlo z Nemci in tudi nihče na to ne misli, ker bi bil pač vsak poizkus neuspešen. Že lansko leto je število delavcev za Nemčijo nasproti prejšnjim letom zelo padlo, vendar se je pa posrečilo, da je okrog 1000 delavcev dobilo v Nemčiji zaslužka. Letos niti eden naš delavec ne pojde v Nemčijo. Pa tudi Francija je letos svoj kontingent zelo znižala. Nekaj delavcev bo res našlo doma zaslužka, predvsem v Bački in Slavoniji. To število bo ostalo nasproti prejšnjim letom v glavnem na stari višini.

Sedaj se lahko že ustvari približna slika letošnjega pokreta sezonskega delavstva. Pogodbe so sklenjene in število odhajajočih delavcev je določeno. Gosta naseljenost in nerodoviti pasovi Prekmurja so ustvarili kader delavcev, ki presega število 10.000. Od teh bo v letošnjem letu dobilo delo v Slavoniji in Bački 2000 do 2500. Prav gotovo je, da to število ne bo prekoračeno, ker bo treba še v dosegu tega števila napeti vse sile. Kakor smo že omenili, je tudi kontingent za Francijo padel. Poglavitni vzrok je: Brezposelnost se opaža tudi v Franciji, kjer vedno bolj zaseda službe kmetijskih delavcev brezposelnosti industrijskega delavstva. Naposled je v Franciji mnogo prekmurskega delavstva, ki se v prejšnjih letih ni vrnilo domov, nego je ostalo tam. Število teh je danes nad 1500 tako da bo moglo v celem letošnjem letu iti v Francijo še 500 do 600 delavcev. Nekaj upanja da še dravska banovina sama, kjer je še vsako leto našlo precej Prekmurcev delo pri raznih gradnjah. Računati je, da bo na ta način vsaj 200 delavcev našlo svoj kruh. To bi že bila vsa zaposlitev. Številke so skromne ter dosežajo komaj polovico vsega delavstva, ki čaka v Prekmurju na kruh. Okrog 5000 jih bo ostalo doma.

Pa zaslužek v letošnjem letu? Tudi tukaj se opaža padec iz prejšnjih let. Kakor vedno tudi letos prednjači v najboljšem zaslužku Francija. Zato je tudi želja vsakega našega delavca, da bi tamkaj dobi delo. Najslabše se plačuje pri nas doma. Za dolge mesece najhujšega dela v Slavoniji in Bački bo po letošnjih računih zaslužil naš delavec le toliko, da bo preskrbljen za pol zime. Za dolgeve in potrebno obleko mu ne bo nič ostajalo. Računa se, da bodo delavci zaslužili v Jugoslaviji povprečno po 1600 Din, tako da bo čistega prinesel domov okrog 1400 Din. Skupni zaslužek vseh delavcev, ki bodo delali v Jugoslaviji, bo znašal po sedanjih računih največ okrog 3 in pol milijona dinarjev. Medtem pa bo mnogo manjše število delavstva v Franciji zaslužilo okrog 7 milijonov dinarjev. Ves zaslužek prekmurskih sezonskih delavcev v letošnjem letu bo dosegel

ki ga je vojna vrgla v daljni svet. Zato bo tudi knjga poljudna. Njena zanimivost bo tem večja, ker nam kaže razmere v Sibiriji, ko sta se med seboj še borila dva svetova: carstvo in boljševizem. Sicer pa preputimo sodbo našim čitateljem.

In vaši načrti za bodočnost?

Pojdimo naprej po tej poti. Upam, da bomo čez tri leta lahko z zadovoljstvom pogledali na delo prvega desetletja. Nekateri mislijo, da bi se pomnožilo število članstva, če bi oznanjali knjižni program že za celo leto naprej. Mislím, da to ni važno in da je prav, če si pustimo odbor do zadnjega proste roke, da tuda, kar se mu zdi najprimernejše. Za prihodnje leto se nam obeta zopet Levstik, ki ga bodo čitatelji gotovo z veseljem pozdravili, kot druga pride v poštev Bitenčeva povest »Solčne pege«. Sicer pa bomo še videli. Družba je povabila vse naše pisatelje na sodelovanje. Veselilo nas bo, če se razvije okoli nje ono tekmovalno, ki najbolj omogoča pravo izbiro knjižnega programa. Danes lahko vemo, da je Vodnikova družba tako vkoreninjena v narod, da bi jo pogrešali, če bi je ne bilo. Važno je tudi neno delo med našimi izselenci. To je najbolj dokaz za njo. Družba bo torej dela letos naši javnosti, kar bo iz nje sprejela. Treba je, da se vsi zavedamo, da imamo v nji močan stebel naše kulturne organizacije.

Zobe lahko kupite

-pa ne svojih!

Izgubljeni zobje — izgubljena mladost!

Zobje izpadajo zaporedoma: koliko-krat samo zaradi zobnega kamna! Iz apnenih soli, bakterij in glivic se naredi nevarni zobni kamen. Če ga o pravem času ne odpravite, Vam omaja zobe. Odvrnite to nevarnost — s Sargovim Kalodontom! Pri nas ima samo Sargov Kalodont v sebi znanstveno priznani sulforicinov oleat po dr. Bräunlichu, ki zobni kamen polagoma in zanesljivo odpravi. Pravilna zobna nega je tale: po 2 x na leto k zobnemu zdravniku na pregled — po 2 x na dan Sargov Kalodont!

SARGOV

KALODONT

Proti zobnemu kamnu

Jesenice v bodočnosti

Mesto naj bi se po načrtih arhitekta Faturja širilo proti zapadu

Trg kralja Aleksandra ob postaji (po načrtu inž. arh. Faturja). Levo sedanje postajno poslopje, posvečeno pakcu jeseniškega župana mg. ph. Zabkarja, ki jo bo letos začel graditi, desno vrsta novih palač.

Jesenice, 14. aprila.

Jesenice so po številu prebivalstva za Ljubljano, Mariborom in Celjem četrto mesto v dravski banovini, a po svoji zunanosti najbolj zakajeno mesto v banovini. Vsako mesto ima po svoji zunanosti nekaj svojega, prijetnega in vabljivega, a pri nas vsega tega ni. Jesenice so po zunanosti brezizrazno in neurejeno mesto.

Arhitekt g. Fatur je imel pri izdelovanju novega regulacijskega načrta hudo nalogo, kako bi se na razvalinah sedanosti moglo v teku let napraviti važnosti kraja in romantičnosti okolice ustrežajoče mesto. Preko Jesenic držijo važne ceste z juga na sever in z vzhoda na zapad; tu so najvažnejša železniška križišča, tu se stikajo tri države. Zelo je važno, kako zunanost ima to prvo jugoslovensko mesto na meji in kakšen vtisk napravi na tujce, ki hodijo k nam.

Projektantov načrt je, da se iz sedanjega središča uredi v doglednem času lepo mesto z ravnimi cestami in ulicami in prostornimi trgi z modernimi stavbami in nasadi. Pri tem pa bi se postopno odstranila vsa navlaka, ki kviri zunanost mesta.

Vso pozornost je projektant usmeril na bodoči novi del mesta v smeri proti zapadu. Tu so predvidena moderna sportna igrišča in kopališča, več cest in ulic in cela vrsta impozantnih javnih poslopij in zasebnih palač. Na teh zemljiščih, ki po večini še niso zazidana, se bo dala urediti v teku desetletij široka avenija z lepimi nasadi.

Vse drugače pa je v gornjem središču

mesta, kjer so po večini stare in nizke hiše z ozkimi in vijugastimi ulicami. Temeljito izpremembo tega okolja bi mogla pospešiti le kak velik požar ali zemlja katastrofa.

Za tako velike projekte pa manjka našemu kraju močne gospodarske podlage, manjka denarja, ki bi poživil ohromeli naš gospodarski organizem. Manjka nam novih industrij, a teh se ni nadejati, ker smo preveč na koncu države, odkoder je predaleč v njeno središče. Vse preveč smo navezani na zaslužek na železnici in v tovarni. Vsi skupaj visimo na eni vrvi in če se ta odtrga, smo vsi na tleh.

Vsekakor pa je načrt skrbno pripravljen in vsega uvaževanja vreden. Čas bi bil, da bi se po možnosti začel izvajati, da ne bo ležal le kot dekoracija v županovi sobi na magistratu. Mnogo škode se je napravilo zadnje čase predvsem na Kerkovem trgu in ob kolodvorskem poslopiju, kjer se je postavila široka nizka in ječi podobna stavba, ki je regulacijski načrt ne predvideva takšne, kakršna je v resnici.

DAMSKI PLAŠČI!

vsak drugačen — vsak poseben zase — vsak eleganten

K. PUČNIK, LJUBLJANA
Šelenburgova ulica 1, nasproti kavarni »Zvezda«

Dežni plašči in suknjiči vseh vrst za dame in gospode; za gospode vsa oblačila po meri.

Premiera veličastnega filmskega vledela po romanu Cervantesa in glasbi skladatelja Masseneta

DON QUICHOTTE

V glavni vlogi igra in poje najslavnejši svetovni umetnik in pevec, ruski basist

FJODOR

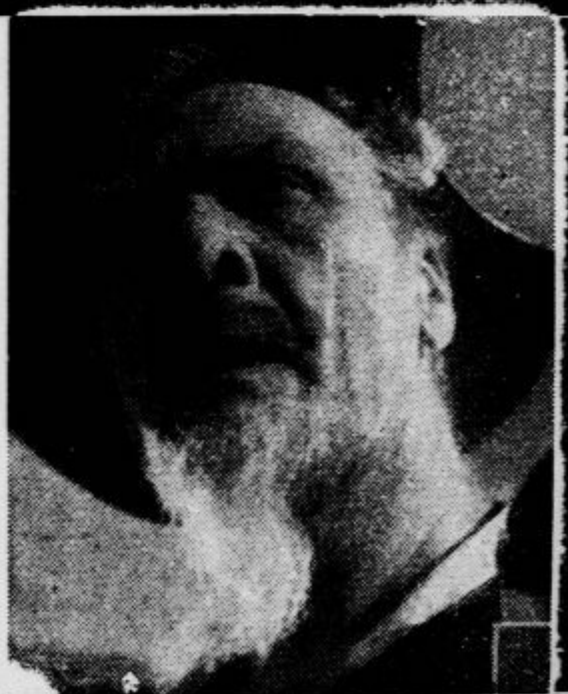
ŠALJAPIN

Kot dopolnilo najnovejši FOXOV ZVOČNI TEDNIK senzacij in novosti.

Predprodaja vstopnic danes od 10. do 12. ure.

Predstave na oba praznika ob 3., 5., 8 in 10 zvečer

Kljub ogromnim stroškom pri nabavi tega senzacionalnega vefilma nepovisane cene!

ELITNI KINO MATICA
Telefon 2124

Ljubljana dobi stalno ljudsko univerzo

Iz razgovora s predsednikom ZKD direktorjem Jugom — Delovni načrt naše prosvetne matice za bodočnost

Ljubljana, 13. aprila. Zveza kulturnih društev je letošnji zimski razvil tako živahno delavnost kakor morda še nikoli doslej. Zveza prehaja očito v novo fazo svojega napredka in rasti: njeno delo se pogloblja in širi, fronta njene kulturne akcije prehaja v napad. — Naprosili smo njenega predsednika g. direktorja Jugo za kratek razgovor in g. direktor nam je pripovedoval:

Prosvetno delo je v razmerah, ki v njih živimo, odlično politično delo in sicer ne v smislu strankarskih razračunavanj in podpiranja strankarskih taktik, ampak politično delo kot razvojni faktor, ki oblikuje usodo in bodočnost naroda. Politika, prosveta, socialne borbe so faktorji istega razvoja. Vse to je delo, ki ga v naši državi, ki ga vsi ZKD, javno delo, politično delo in eminentnega pomena za razvoj našega ljudstva. Reči smemo, da zavisi v veliki meri od našega prosvetnega dela vprašanje, ali ostanemo ali ne, ali bo narod prebrodil težke čase, ki v njih živimo. Prosvetno delo bodi človeka. Lajša mu njegov boj za obstanek. Prosvetni interes je duševna plat našega vsakdanjega življenja. Tu dati narodu dober program, širiti prosveto med narod in mu na ta način pomagati k izboljšanju življenja, biti ognjišče zdravega in koristnega optimizma, ki veruje v bodočnost, to je poslanstvo in historična naloga ZKD kot nacionalne in napredne organizacije.

Dasi je sedanje tajništvo ZKD prevzelo posle šele z novim letom, je vendarle v tem smislu izvedlo brezdvomno veliko in plodno akcijo kulturne, socialne, gospodarske in politične izobrazbe našega naroda. Dvigniti politično, socialno in gospodarsko zavest naroda, odkrivati mu sodobna socialna in politična vprašanja in mu dati optimistično vero v lasten razvoj, na tem programu je baziralo naše kulturno prizadevanje. Najbolji dokaz pravilnega razumevanja sodobnega časa kažejo naša predavanja po državi in socialno gospodarski tečaj, ki je trajal od 5. februarja do 7. marca s trikratnim večerom na teden. Priznati moramo, da je javnost s trajnim in do konca napetim interesom pri predavanjih dokazala potrebo, da se tudi v bodoči sezoni ustanovi in še razširi tak tečaj v okviru ljudske univerze, ki jo misli ZKD osnovati. V tem tečaju so se razpravljali predci sodobni problemi, ki so jih lepo prednašali gg. dr. Bajič, dr. Mihelak, dr. Stanko Lapajne, dr. Bilimović itd. Na tem mestu se vsem predavateljem najiskrejeje zahvaljujem za njihov trud. Pa tudi v bodoče je treba, da gradimo naprej na osnovi tega

tečaja, iz katerega naj se razvije ljudska univerza, ki bo dajala našemu ljudstvu brezplačno izobrazbo.

Tudi predavanja na deželi so se vršila v tem pravcu z velikim zanimanjem in uspehom. Pripisati je to dejstvu, da na deželi zelo povprašujejo po socialnih in gospodarskih predavanjih, da so bili predavatelji dobri, da so sprejemali predavanja skiptične slike in da je ZKD uvedla po predavanju predvajanje kulturnih filmov, da tako združuje učenje z užitkom. Tudi tu je pokazala ZKD, da stremi po sistematični akciji socialno-gospodarske vzgoje. Na deželi je bilo ca 120 predavanj, od teh okoli 25 s filmi. Poleg tega je organizirala ZKD s pomočjo agilnih Sokolskih društev in njihovih prosvetarjev ciklus predavanj v Mostah, v Šiški in St. Vidu. — Iger smo izposodili posameznim odrom 137. Pripomniti pa moramo, da smo imeli pri tem delu velike težave z Avtorsko centralo.

Prav gotovo je, da program ZKD ni bil v tej sezoni izvršen in da jo čaka še ogromno delo, preden bo izvedla to, kar si je stavila za bodočnost: na eni strani poživiti kulturno delo na deželi, kjer bomo v jeseni pričeli s sistematično akcijo podeželskih predavanj, organizirati in podpreti podeželske odre, na drugi strani pa v večjih mestih Kranj, Novo mesto, Celje, Laško, Litija, Jesenice izvesti socialno-gospodarske in politične tečaje. Nadalje bo nujno potrebno, da organiziramo in povečamo izposojalnice skiptičnikov in diapozitivov, iger in partitur itd., ker brez tega ni možno samostojno kulturno delovanje društev na deželi.

Dne 14. maja bomo priredili prosvetni dan. Tedaj bomo povabili na izredno sejo vse naše podružnice. Prosvetni dan bo sestanek prosvetnih delavcev, pa ne za reprezentacijo, temveč za delo. Tu bomo napravili načrt za bodoče naše delo, pogoovorili se bomo o najvažnejših društvenih vprašanjih in zbrali bomo gradivo in poročila sreskih prosvetarjev.

V prosvetni uri ljubljanskega Radia namerava ZKD prirediti po veliki noči nekaj krožkov predavanj o naši državi. Za sodelovanje smo naprosili naše najbližnje javne delavce in strokovnjake. Prvi ciklus bo vseboval državoslovna vprašanja, drugi pa gospodarska vprašanja.

Posebno pažnjo pa bomo posvetili organiziranju ljudske univerze v Ljubljani, ki ne bo po vzoru ljudskih univerz v nekaterih naših mestih, ampak bo stalna ljudska visoka šola, na kateri se bodo večkrat na teden brezplačno predavali in učili najrazličnejši predmeti.

ZA HIŠO IN VRT

za cesto in sport.

VICTORIA

platneni čevlji z gumi podplatom v beli in sivi barvi.

Ugodna fazona, trpežni podplati, porozno.

POPULARNE CENE:

22-27 28-34 35-41 42-46

24- 28- 34- 40-

DOMAČ Na podplatu IZDELEK zašč. znak

Dobi se v vseh trgovinah čevljev, a na veliko pri SEMPERIT, Zagreb, Pošt. pretnac 102. 4893

»Autor-Centrale«. Ker pa to razveljavljene ni še pravomočno, pobira »Autor-Centrale« še vedno taniptime tudi za UJMA, odnosno njegove članke, posebno, ker je mnogo članov izstopilo iz UJMA ter pristopilo kot direktni člani k »Autor-Centrali«. Ti direktni člani A-C so nato osnovali »Centralno združenje jugoslovenskih avtorjev«, ki je bila nedavno registrirana v Zagrebu in ki pomeni docela novo orieniacijo vsega izvrševanja avtorskega prava pri nas. Medtem, ko je doslej bila »Autor-Centrale« privatna last, je prenesla sedaj vse svoje pravice, tudi zastopstva inomejskih avtorskih društev, ki jih brezizjemno zastopa v naši državi, na novo centralno združenje, ki je osnovana v obliki združenja z omejeno zavezo. Nova združba bo vsakomur nudila svojim članom najugodnejšo zaščito, ker bo sama direktno pobirala taniptime za vse inomejske in v drugi združeni domače avtorje ter izločevalo vsako privatno spekulacijo. Vsekav avtor-skladatelj, ki ga ravnateljstvo sprejme, je udeležen v smislu zadržanih pravil na dobičku združbe ter ma tako tudi neposredno kontrolno možnost. Predsednik združbe je Stojan Hristić, ravnatelj beograjske opere in skladatelj, v ravnateljstvu združbe pa so: dr. Ranko Mladenović, književnik iz Beograda, Boris Papandopol, skladatelj iz Zagreba in L. M. Škerjanc, skladatelj iz Ljubljane, dalje kot zastopniki bivše »Autor-Centrale« Silvester Bakarić in Vladimir Vuković. Nadzorni odbor pa tvorijo gg. Dragutin Pokorny, komandant muzike kraljeve garde, Jovan Srbuljić, dirigent iz Beograda, Jovan Urban, skladatelj in kapelnik iz Osijeka in Matija Bravničar, skladatelj iz Ljubljane. Nova združba bo tudi izdajala svoj list »Jugoslovenski Autor«, ki bo informiral članstvo o avtorskem pravu in gibanju.

Z ustanovitvijo nove združbe bo izvrševanje avtorskega prava pri nas nedvomno stopilo v novo fazo. Pričakovati je, da bo naj mu vrne ves dolg, ni mogel ustreči njegovi zahtevi. Brojakovski mu je nato grozil, da bo po policijski dal poiskati fignirane žiranta. Petrov se je rešil odruha le tako, da je izposlil drugje posojilo in mu plačal ves svoj dolg. — Stavbni podjetnik Nikolaj Zelenski je tudi moral plačevati Brojakovskemu 240 odst. letno obresti. Še huje pa je izkoristil Brojakovski mehanika Borisa Tolkanova, ki si je izposojeval pri njem manjše zneske in mu je moral plačevati zanje, kakor je izpovedal preiskovalnemu sodniku, 100 odst. mesečne obresti, torej 1200 odst. letne obresti. Vsa mesec mu je plačal ves dolgi znesek, pa mu je vedno ostajal dolžan vsega. Vrhunec oduševstva pa je Brojakovski dosegel pri svoji žetvi inž. Vladimiru Ostrakoviću, ki je za 15 dnevno posojilo 17.000 Din plačal 264 odst. obresti, za malo pozneje tridnevno posojilo 300 Din pa 200 Din obresti, kar pomeni 300 odst. mesečno ali pa 3600 odst. letno obrestovanje. — Take pijavke pač res zaslužijo kar najostrejšo kazen.

Naši skladatelji in Autor-centrale

Prejeli smo:

V naši javnosti se je kdaj pa kdaj oglašalo ta ali oni v vprašanju ali z informacijami o avtorskem pravu, o pobiranju taniptim in o zastopstvu skladateljev, ki ga je izvrševala »Autor-Centrale« v Zagrebu s podružnicama v Ljubljani in Beogradu. Malokateri teh članov je bil jasen in izrčen; nedvomno so večini našli avtorjev ostale neznane razmere v centrali, prav tako tudi odnos centrale do avtorjev. Zdelo se je, kakor da jih je vodila neka tajna, višja sila.

Tej neinformiranosti so v prvi vrsti krivi nasprotnosti, ki so nastale med posebnimi funkcijami »Autor-Centrale« in pa »Udruženja jugoslovenskih muzičkih avtorov« (kratko UJMA). Spor je čez nekaj časa dobival vedno ostrejšo obliko in je slednjič privedel do razdora in razveljavljanja pogodbe, ki je vezala UJMA z

Velikonočni ZKD filmski spored:

v Elitnem kinu Matije

oba praznika ob 11. uri dop.

Levi, tigri, kače, krokodili,

leopardi i. t. d.

NAJVEČJI EKSPEDICIJSKI FILM SEDANJOSTI

sedaj nepotrebnosti spor, ki je le cepil moč in jih trošil v brezplodni borbi UJMA proti AC, slednjič likv. diran, ker bo nova združba nudila vsem svojim članom ugodnosti, ki jih ne bi mogli nobeno privatno podjetje, kateremu bi bile izročene sklade naših skladateljev v eksploatacijo. Imena članov ravnateljstva in nadzornega odbora pa nudijo zadostno garancijo, da se ne bo nobenemu članu mogla goditi krivica ali oškodovanje, osobito tudi, ker ne bo nihče slepo navezan na sklepe od-

daljenega ravnateljstva, temveč ima vsakdo v svojem kraju možnost, da članu ravnateljstva ali nadzornega odbora spore svoje želje in pritožbe. Dosedanji direktni člani »Autor-Centrale«, ki jih je tudi pri nas veliko število, postanejo avtomatično člani nove združbe, nove članke pa bo v smislu pravil sprejemalo ravnateljstvo.

Nova združba bo začela poslovati takoj, čim bodo končane potrebne priprave, javnost pa bo stalno obveščena o njenem delu.

Dogodki za mejo

Zrtev podivjanih karabinerjev obsojena tudi pred sodiščem

Pred dvema mesecema so listi poročali o strahotnem nasilju, ki so ga izvršili karabinerji v Rirski Bistrici nad Slavo Batistovo. Nekaj karabiner, ki je deklet zalezoval in ga hotel pri neki priliki celo zlostaviti, a se ga je še pravčasno ugrabilo in zbežalo, je Batistovo prijavil karabinerskemu maršalju, češ da je govorila proti Italiji in psovala javne organe. Naslednjega dne so jo aretirali. Bila je dva tedna v preiskovalnem zaporu, kjer so jo karabinerji zlostavljali in mučili, taksar so jo obelodali in docela omagala. Povrh vsega zla, ki mu je bila brez sleherne krivde izpostavljena v bistriških zaporih, so jo na zadnje prijavitli sodišču na Reki, ki jo je pred kratkim obsojilo pogojno na dve leti zapora in tri leta policijskega nadzorstva.

Med ljudstvom je izzvalo to zverinsko postopanje podivjanih »organov javne varnosti« strahotno ogorčenje, ki je tako zelo naraslo, da se je zamažalo celo stoletje policijskega komisarja, ki je naposled iz previdnosti prijavil karabinerskega maršalja, ki je vodil preiskavo proti nesrečnemu dekletu, vojnomu sodišču. Baje je bil degradiran in obsojen na štiri leta zapora. Če si pa fašistična oblast domišljuje, da je s tem zadostila ljudskemu pravu, se silno moti. Mar je bilo deklet obsojiti vredno zaradi tega, ker se ni vdalo laškemu ušvicu in z jedko besedo ugnalo njegov ogabni pohlep. Če je to fašistična pravica, ki jo deli Rim našim ljudem v imenu svoje prošle dvatisočletne civilizacije, naj se fašizem ne čudi trpkemu ljudskemu sovražstvu, ki spremlja že dobro desetletje sleherno njegovo kretinjo in poslednji njegov tiranski ukrep dosledno z nemim zanikanjem in spontano politično pasivno rezistenco.

S Kobariškega

Pred kratkim so pokrajinske fašistične oblasti priključile kobariški občini več vasi, ki so imele doslej lastno županstvo. H Kobariču so priključili kraje Župnjo, Idriško, Sodno, Minsko, Ladro, Smast, Staro selo, Ljubušje in Drežnico. Ko je bila združitve občin izvršena, so med drugim ugotovili, da je nova povečana kobariška občina zadolžena za pol milijon lir.

Sploh so se tudi na Kobariškem v zadnjih letih časi silno poslabšali. V Vrnem so po vojni na račun civilne gradbene oblasti ljudem nanovo sezidali celo vrsto hiš in gospodarskih poslopj, ki jih je porušila vojna. Takrat so ljudem zagotovili, da bodo vse uredili tako, da jim ne bo težko poravnati stroške za te gradnje, kolikor so presegali pripadajočo jim vojno odškodnino. V zadnjih mesecih pa je pričela gradbeno oblast nenadoma izterjivati pri prizadejih posestnikov dolžne zneske.

Na boben je prišlo že več posestev na Kobariškem. Posebno trpijo gostilničarji, ker se zadnja leta oglaš vedno manj letovščarjev, ki so prihajali včasih iz Gorice in celo iz daljnega Trsta vsako poletje v kobariške gore. Te dni bosta prodani na dražbi posestvi gostilničarja Volariča, po domače Šumljeva in trgovca Kanaleca, po domače Kupoca. Tudi v Poljubini pri Tolminu bo na dražbi prodano posestvo lastnika znane gostilne »Pri Kocijanu«.

Izpred sodišča v Ajdovščini

Pretekli teden je bilo na sodišču v Ajdovščini posebno mnogo pravnih in kazenskih razprav. Stabi časi, ki jih fašistične oblasti v naših krajih se celo izrabljajo za svoje sistematično uničevanje slovenskega avtohtonega elementa v Julijski krajini, so v veliki meri povzročili, da so se pomnožili kriminalni primeri med ljudstvom, ki je dan za dnem vedno bolj demoralizirano v obupni borbi za kruh in golo življenje. Vendar pričajo, da je naše ljudstvo že iz čisto notranjih nagibov še na izredno visoki moralni stopnji, ker so skoraj vsi kriminalni primeri le lažjega značaja. Tudi v tem po-

gledu fašistična asimilacija kljub vsem okoliščinam, ki so njej v prid, še ni toliko napredovala, da bi med našimi ljudmi zrastle takimi kriminalni tipi, kakršni se zbirajo v roparskih tolpah v Abruciu in v Kalabriji ter v zloglasni mafiji na Siciliji. Prepovedano kuhanje žganja, divji lov, tihotapstvo s sladkorjem, kavo, tobakom, mesom itd. so povprečno najhujši zločini, ki dajejo v zadnjem času opravka italijanskim sodnikom pri naših sodiščih v Julijski krajini. V času, ko ni dela ne zaslužka in ko naraščajo davki in dolгови, je razumljivo, če se najhujši zatekajo k takemu zaslužku. Ali pa so procesi na pol političnega značaja, tako n. pr. zaradi skrivanja orožja, zarade bega čez mejo, zaradi zanemarjanja predvojskih vaj in drugo.

Med drugimi so bili te dni obsojeni 25-letni Peter Krečič iz Šturja na 20 dni zapora, ker so našli pri njem krivice, kakršnega rabijo v vinogradih, a je prepovedan, 56-letni Anton Skupel iz St. Vida nad Vipavo na 3 mesece in 20 dni zapora, ker je skrival puško, 30-letni Piščanc in 23-letni Viktor Bavcar iz Rihemberka iz enakih razlogov na enomesečno ječo in po 1900 lir globe. 22-letni Josip Bizjak iz Rihemberka pa je bil obsojen na 18 mesecev ječe, ker se ni odzval pozivu k naboru.

Huda motociklistična nesreča

V Oseki pri Šempasu se je zgodila pretečito nedeljo popoldne huda motociklistična nesreča. 30-letni trgovec Ciril Kutin se je vračal s svojim motornim kolecom iz Ajdovščine v Gorico. V Oseki, kjer napravi cesta oster ovinek, sta se mu nepričakovano pripeljala nasproti z drugim motornim kolecom Marijan Pregelj iz Sv. Lucije pri Tolminu in 19-letni Ciril Volčič iz Črniča na Vipavskem. Motorni koleci sta na ovinku zadelo drugo ob drugo s tako silo, da sta se docela porušila in razbili. Kutina, Volčič in Pregelj je suneč zagnal s koles čez cesto, da so obležali težko ranjeni in nezvestni. Na pomoč jim je prišlo nekaj ljudi, ki so obvestili tudi goriško reševalno postajo. Z reševalnimi avtomobili so jih prepeželi v goriško bolnišnico.

Spremembe pri fašističnih oblasteh v Kopru

Afera koperskega konzorcija za izsuševanje solarni, o kateri smo že pred kratkim poročali, kakor vse kaže, tudi za fašistične oblasti pri koperski občinski upravi in fašistični politični organizaciji ni ostala brez posledic. Že nekaj mesecev je upravljal posle koperskega podeštata izredni prefekturni komisar odvetnik De Petris. Pravičilo, da je v mnogobrojni pripomočki, da so je razčistila omenjena afera. Bržkone za to je bil sedaj imenovan za podeštata, »Ugledni« koperski Lahi, ki jim ni bil po godu, so se ga skušali rešiti na vse mogoče načine, a je bilo vse zaman. De Petris je bil tudi tajnik fašistične stranke v Kopru, in sicer ves čas od njene ustanovitve do zadnjih dni. Ko je bil imenovan za podeštata, je podal ostavko na to mesto, za novega tajnika pa je bil imenovan Peter Amerigogna.

Potalijančeni slovenski priimki

Sodeč po tisočih priimkih, ki so jih v zadnjih petih letih potalijančeni prefekti naših petih pokrajin, bi bilo pričakovati, da v Julijski krajini ni več najti slovenskega imena. V zadnjem času na posameznih prefekturah tudi res ni bilo izdano mnogo takih dekretov. Kar nenadoma pa je sedaj tržaški prefekt spremenil priimke okrog 750 ljudem. Podpisal je 187 dekretov. Med drugimi so bili izpremenjeni priimki: Bezec v Bessi, Čuk v Zucchi, Grbec v Garbo, Goljevšek v Golini, Jurčič v Di Giorgio, Kranjc v Carnielli, Mraz v Freddi, Pogacnik v Pogazzaro, Prunk v Bruni, Starc v Devcedi, Ukanar v Mari, Vodnik v Vidossi, Vidmar v Vidari itd.

Vladimir Levstik:

Vstajenje

Martin je okorno postavil 'eseno no go čez hišni prag, se prijel za podboj, prestopil se z zdravim nogom in si mežikaje popravi klobuk na glavi. Martinova sestra in svak, gospodinja in gospodar, in Martinova nečaka, stiriinajstletni Jože in trinajstletni študent Ciril, so stali v praznih oblekah pred hišo.

»Nu, pojdimo,« je rekel svak Tone.

»Kar stopimo, pozno bo že.«

Njegov glas je bil velikosobno vesel, kakor da bi se res šele nocoj začela pomlad in kakor da bi zdajle, tam pri cerkvi, sklenili vse, kar bo prinesla lepega in dobrega. In take kakor njegov glas so bile njegove oči in oči in modri starijav obraz sestre Katre in oči in mlada, vesela obraza njenih sinov.

»Kar stopimo!« je ponovila Katra, ki je zmerom najrajši ponavljala to, kar je rekel Tone.

Vsi štirje so hkratu krenili nizdol po stezi. Martin ni ničesar rekel, ampak je obstal na mestu, mračno pogledal za njimi, mahnil z rokami in se obrnil navkreber, prav v nasprotno stran.

»Stric, kaj ne pojdetе?« je zaklical Ciril s svojim svetlim, deško rezkim

glasom.

»Ne,« se je oglašil Martin in zavlil za leščevje, ki je raslo nad hišo. »Sami pojditе, kamor hočete.«

Nobeden mu ni oporekel. Martina je bila sama trma, odkar se je bil vrnil z vojne brez ene noge; in smilil se jim je, in hvaležnost jim ni dala godniti, zakaj po pravici bi bil moral biti Martin gospodar. Manjka se nevest, ki so vesela, da dobijo dedca, čeprav brez rok in nog!

S težko, počasnno hojo je stopal Martin v breg, in lesena noga mu je zlovoljno poškrabala. Kakor vselej, kadar so delali zdravi to, on pa drugo, je vrela v njem zamolka, temna jeza nanje, ki je ni mogel potlačiti, čeprav ga je bilo sram.

»Vstajenje!« je mrmral sam pri sebi, ko je stopal na vkreber. »Lepa reč: vstajenje...«

Vsako leto se mu je zdela ta beseda bolj zasmehljiva in neumna, kakor sploh vse besede, ki so pomenile veselje in up. Izživala ga je. Procesija, ki pojde zdajle po vasi, bandera, pritkavanje zvonov, veseli obrazi in praznične obleke — vse to je bilo kakor nalašč izmišljeno, da bi Martin tem bolj občutil: vse je minilo. Vstajenje, sreča, pomlad, življenje, upanje, vse, je šlo

in se ne vrne več. Martin je pa sam dovolj grenko poznal svojo usodo. Martina ni bilo treba s procesijo in bandero spominjati, da je zani vse že bilo. In če je že morala biti procesija, Martin vsaj ni hotel krevljati vmes in se postavljati ljudem, da bi ga pomilovali, češ:

»Kaj je prav za prav takemu siromaku vstajenje? Kaj je v njegovem življenju pomlad in up?...«

Saj ni bilo zmerom tako. Martin se je spomnil svojih mladih let, ko je bil še cel in zdrav in mu je prihajala velikonočna radost iz srca: aleluja! Kolikokrat je zakrskala lesena noga, tolikokrat je začel velikonočne zvonove, kako so peli na dan vstajenja l. 1914. Če bi si bilo moči zamašiti ušesa in zatistiti oči pred glasovi, ki se razlegajo iz globin spomina, in pred slikami, ki vstajajo iz mladosti, bi si jih bil Martin zamašil in zatistil, da bi se iznebil misli na tisto veliko soboto. Nežika, tenka in sloka kakor mlada breza in lepa kakor najbolj solnčno jutro, je stopala v procesiji s pobešeno glavo in sklenjenimi rokami; in kolikokrat je krenila procesija v ovinek, tolikokrat sta se našla z očmi...

»Najlaša si bika izmed vseh. Nežika,« ji je rekel Martin tisti večer, ko

je prišel mimo njihove hiše.

»Oh, kar norca se delaš, Tine,« je zašepetala Nežika in vroče zardela v somrak.

»Zame si zmerom najljepša,« ji je zamrmral Martin prav na uho. »In zmerom boš...«

Tako je slavil Martin tisto leto res veselo in srečno alelujo. Vso pomlad sta se rada imela, in vse, kar sta rekla drug drugemu, vsak pogled oči in vsak nasmeš ust je imel poseben pomen. Martin ni slutil, kako nes pametno je bilo vse to. Zakaj poleti je prišla vojna. Tisto predpustno nedeljo, ki jo je bil v mislih že izbral za svojo svatbo, se je vozil s srbske fronte v Karpate. Oblednico vstajenja je obhajal v strelskem jarku nekje na Poljskem in za pisanke je imel sporočilo, da so Nežiko med tem pregovorili: Slavček Jakob je bil bogatejši od Martina, domači so pritiskali nanjo. Nežiko srce je bilo mehko, in Martinova sreča je šla po vodi...

Drugo vojno vstajenje je bilo enako žalostno. Na cvetno nedeljo ga je podrl v naskoku tam ob Soči, na veliko soboto je ležal v Ljubljani v bolnišnici, in leva noga ga je strašno bolela, a Martin je vedel, da je to samo tako, da ga noga prav za prav ne more boleati, ker je nima več!

Invalid se je vrnil domov, brez noge, s skraženim obrazom, s telesom polnim drobecv laške ročne granate, ki so se počasi gnojili na dan. Takrat je mislil, da ne bo nikoli več za rabo; in da bi se Katra lahko omožila s Tonetom, ji je prepustil dom in ostal pri hiši za peto kolo.

Najboljše, kar je Martin imel, je bilo pokopano, da nikoli več ne vstane. In menda je bilo povsod tako. Ob koncu vojne je bila tudi Nežika vdova z dvema otrokoma; čudno razvilila se je bila, in skrb in delo sta ji bili izpremenili obraz. Martinovi prijatelji in tovariši so gnili pod zemljo, ta ob Soči, oni v Srbiji, tretji na Ruskem. Njih imena so bila vklesana v podstavek belega spomenika ob pokopališkem zidu. In taki spomeniki so stali povsod, po vsej deželi, po vsem svetu. Sedem in dvajset milijonov mrtvih so bili našli. Saj ni bilo čudo, da svet ni mogel najti zdravia in miru. Kri sedemindvajsetih milijonov na vesti narodov, vse, kar je bilo zdravega in dobrega, pomorjeno; ostalo so bili malodonežni in sebičneži. Človeške plevle, med tem ko je bilo kleno zrnje zdrobljeno v krvavem mlinu. Ti ljudje niso znali izluščiti zlatega jedra sreče iz svoje prostosti. Tu kakor tam, doma kakor na tujem je vladala že vsa

Radovljica se modernizira

Letos bo dograjeno idealno kopališče, uredijo se sprehajališča, postavili bodo nov hotel. — Izgledi in načrti za bodočnost

Včasih smo že poročali, kaj se pripravljalo v Radovljici za povzdigo tujkega prometa. Kakor je doslej predvideno, se otvori 29. junija, torej za sv. Petra in Pavla, tam novo kopališče. Gradi se ga Radovljčani na zapadnem pobočju Obale Gorice. Obala Gorica je mal podolgovat griček na mestni periferiji, med Radovljico in pokrajino pod Begunjami; griček je docela zasajen z že dospelimi smrekami in hrasti. Zapadno pobočje je bilo na daljavo 120 m in na širojavo 60 m nepogozdeno. V to travnato zelenico so pričeli graditi prošlo poletje 50 m dolg in 13 m širok bazen, ki bo opremljen z vsemi sportnimi napravami. Ob globljem delu bazena bo postavljena vsem sportnim predpisom odovarjajoča skakalnica z armiranega betona s tremi odri: na 3, na 5 in na 10 m višine. Ob plitvejšem drugem koncu bo pa prirejen še poseben — 5 m krat 8 m velik — bazen za male otroke, kjer bo voda samo 20 do 40 cm globoka. Prostor okrog bazenov bo tlakovan. Na tisti strani, kjer bo skakalnica — bo zgrajena prečna stavba za blagajno in za skupne slačilnice. Skupne slačilnice bodo tri: dve za šolsko mladino, ločeno po spolu in ena za odrasle moške, ki bi si ne mogli plačati lastne kabine. Vzporedno z podolžno osjo bazena bodo velike in male kabine, vseh čez 100; na kraju vseh slačilnih prostorov bodo stranišča in čistilne prihe, nameščene tako, da bo nadzorstvo čiščenja lahko čim strožje. Nihče, ki se ni prej temeljito očistil, ne bo smel v bazen. Ob zgornjem, plitvejšem delu, vzporedno s prečno stranjo bazena bo kuhinja, velika gostilniška dvorana in stanovanje oskrbnika. Pred gostilniško dvorano bo z zelenjem pokrita pergola. Celo kopališče bo ležalo na nekaki terasi, ki je urezana v hrib. Pod to teraso bo na 120 m dolgo in 32 m široko igrišče. Za letos se bo popolnoma opremilo tekališče in eno tenišče. Ako bi bila za tenis večja potreba, se bo prihodnje leto pridredilo še drugo tenišče, ako pa ne, bo prostor za druge igre ostal večji. Za solnčenje bo dovolj prilike na travniku in na peščenih greдах na nepogozdenem delu grička, ki se razprostira nad kabinami vzporedno s podolžno osjo kopališča.

Voda je napeljana po jeklenih 15 cm širokih ceveh iz potoka Zgoše, ki se zbira iz Begunjske. Tekla bo skozi dva filtra in se bo segrevala do zračne toplote na obsejni bakreni strehi, s katero jo pokrije slačilne. Vsa priprava bo taka, da bo moglo vzdrževati vodo v bazenu čim bolj čisto. Pred vstopi v bazen bodo povsod plitve kotanje z vodo, da si vsak izplakne prah z nog, preden stopi v bazen.

Tako pokrajinsko kakor glede na solnčno lego bo to kopališče gotovo idealno. Vzhajeno nad okolico, odprt razgled na triglavsko pogorje in Jelovico. Od treh strani popolnoma v smrečju, pod četrto igrišče — prometna cesta pa daleč proč. Po gozdčku, ki obdaja vso napravo, bodo na novo urejena pota za izprehode; na severni strani tega grička je že danes od narave ustvarjena kotanja, ki je primerna za gledalce na prostem; treba je tam samo še kloni za sedeže in malega nasina za oder. Do kopališča vodi že nova cesta, ki je kanalizirana in je ob njej položen vodovod za pitno vodo.

Gradbeni odbor Mestne hranilnice, ki nosi stroške za vsa ta dela, na ima še druge načrte za povzdigo tujkega prometa v Radovljici. Radovljica je zaradi svoje lege in suhega, čistega zraka v zdravstvenem pogledu idealen kraj za letovišče, ni pa imela v bližini kopališča in ne zadosti udobnih izprehajališč. Zato si je ta gradbeni odbor Mestne hranilnice dal izdati te načrte, kako bi se dalo Radovljici pomagati. Po teh načrtih bi bilo mestno nepretrgano zvezano po senčnih potih v zelenju z okolico, ki se razprostira proti Begunjam in Poljcam. Ob teh potih se nahajajo kopališče v Obli gorici, od kopališča dalje v smeri proti Begunjam — se nahajajo danes manj rodovitni travniki, ves ta teren je preplavljen z dolomitnim peskom. Ker je svet peščen, je tudi suh. Preko teh travnikov so razpredene že danes jako prijetne pota za izprehajališča, nekatera so celo zasajena z visokimi lipami in so zato senčna. Ta pota se bodo popravila in dopolnila z novimi ob potih se bo zasadilo drevje. Nekateri predeli se bodo popolnoma pogozdili in v njim napravila igrišča z lopami za okrepčevalnice, za garderobe, za zavetišča ob slabem vremenu, za čitalnice in igralnice. Po projektu naj bi bila tako urejena pota speljana do Poljč in do Begunji. Za udobnejši promet se bo gradila — ko bodo prišli zopet gospodarsko ugodnejši časi — ozkotirna železnica, ki bi vezala radovljijsko postajo s Poljčami in pozneje še z drugimi vasmi proti Brezici in proti Trzinu. Današnja cesta iz Poljč k Sv. Petru se bo toliko popravila, da bo sposobna za avtobusni promet. V Radovljici je tudi nekaj podjetnih meščanov, ki bodo gradi-

li nov hotel in nekaj manjših hišic za letovanje. Cene se bodo pa vzdrževale kolikor mogoče nizke, da bo letovišče dostopno za manj premožne in skromnejše ljudi: Ker glede na bližnji Bled se more računati v Radovljici pred vsem s takimi gosti. Cene bodo pa mogle biti nizke predvsem zato, ker se vsa ta dela za povzdigo Radovljice v letovišče ne vrše z vidika direktne rentabilnosti — marveč predvsem iz vidika, kako prebivalstvu v Radovljici in njeni okolici zagotoviti boljše eksistenčne možnosti, kakor so bile doslej. Pred vsem s tega vidika se je gradbeni odbor Mestne hranilnice v Radovljici tudi odločil, da zgradi za urade novo palačo, ki je tudi že v surovem dorasni in pokrita. In priznati se mora, da je miselnost teh ljudi zelo zdrava, ker ne računa na neposredne dobičke, marveč skuša ustvariti čim trdnje in čim trajnejše pogoje za splošno blagostanje sočestnov, kar je še več vredno, ne na račun davkoplačevalcev.

OMIŠ PRI SPLITU

HOTEL BELLEVUE, nova stavba, tekoča voda. Penzije Din 60.— do 80.—. Za daljše bivanje zahtevajte specialno ponudbo. 120

Letošnja pomlad je za zidarje mrtev čas

Ljubljana, 14. aprila.

Zadnje čase je bila nezaposlenost v rudarskih revirjih v naši javnosti predmet prav živahnega razpravljanja. V enako usodni meri pa je gospodarski zastoj prizadel tudi gradbeno industrijo in njeno delavstvo. Ljubljana, ki je bila prejšnja leta, zlasti po prevratu, vsako pomlad ena sama velika delavnica za nove hiše in ceste, se letos kar neče predramiti. Gradba Dukičevega bloka, regulacija Ljubljanske, de-

la pri Delavskem domu in pri pravoslavni cerkvi — s tem je v glavnem nasteto vse, koder poje zidarsko kladivo in ropočejo dvigala. Letošnja gradbena sezona v Ljubljani je tako skromna, kakor ni bila še nikoli po vojni. Velika stavbena podjetja, ki so prejšnje pomladi zaposlovala po 1000, 1500 delavcev, so jih letos lahko najela komaj po 150 do 200. V splošnem je stalo zaposlenega gradbenega delavstva zdaj, ko bi mora a biti sezona v razmahu, približno tolikšen, kakor je bil čez zimo, ko je za zidanje mrtev čas.

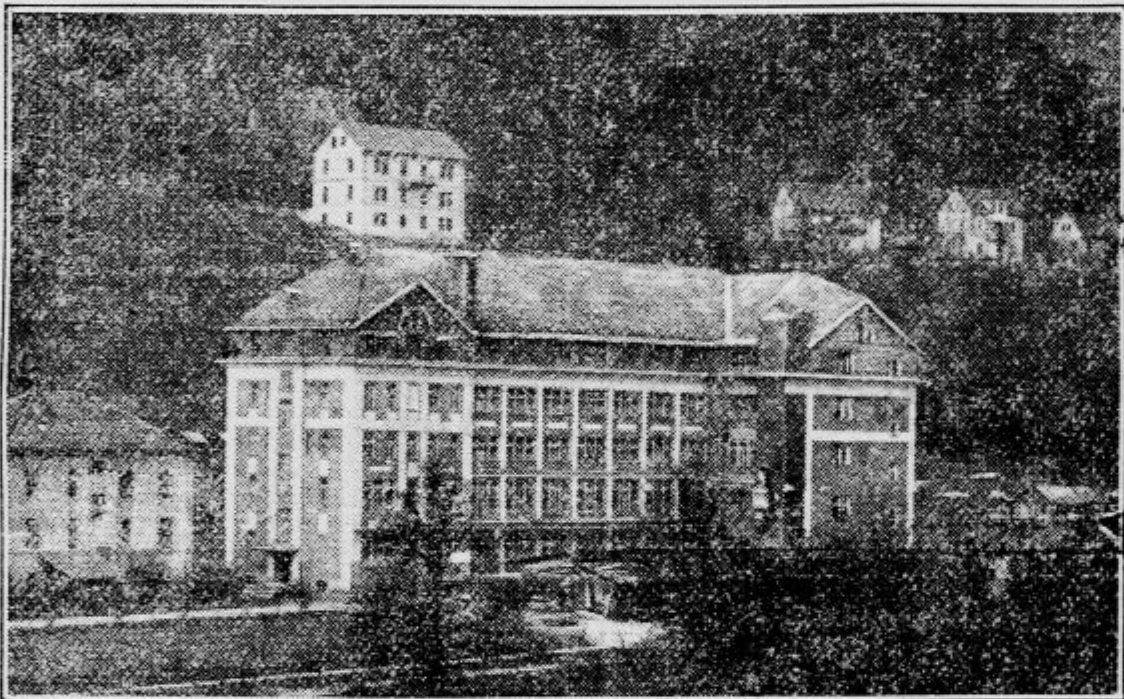
Značilno za stisko, v kateri se nahaja gradbeno delavstvo, je dejstvo, da so že samo časopisne vesti, ki so napovedale gradbo krožne tramvajske proge, vzbudile čezmerne nade ne samo med delavstvom v Ljubljani, temveč tudi po drugih delih države. Iz Bosne in iz Dalmacije so v zadnjih dneh priromale kar trume ljudi, med katerimi se je raznesel glas: »Gradišče se tramvaj v Ljubljani.« Nekateri izmed njih so po par dni hodili peš, ker niso zmogli denarja za vlak, v Ljubljani pa so samo izvedeli, da iz njihovega upanja nič ne bo. Pri gradbi tramvajske proge bo dela samo za majhno število rok, v Ljubljani sami pa je več ko polovica domačega gradbenega delavstva brez posla.

Pače gradbenega delavstva so v tej krizi minimalne in znašajo ponekod komaj po 2.25 do 2.50 Din na uro. Dober kvalificiran zidar, ki je še lani prejemal po 6. 7 Din, zasluži letos samo po 4 Din na uro. In pri tem je treba računati, da traja gradbena sezona samo po šest, sedem mesecev v letu in da si mora delavec v tem času prihraniti tudi za življenje v ostali polovici leta. Zato ni nič čudnega, da gradbeni delavci navzlic svojem trudu, težkemu delu žive po večini samo od mrzle hrane, skoraj dobesedno samo od suhega kruha.

Kakor na stavbah, se tudi na mestnem socialnem uradu pomladna sezona skoraj nič ne pozna. Število prosilcev ne pada in vsi prosijo dela, ne popore. Mestni socialni urad se zmanj bori zoper stisko zlasti zaradi tega, ker je v naši gradbeni industriji zaposleno predvsem delavstvo iz krajev izven Ljubljane in iz drugih banovin, dodim brezposelni ljubljanski delavci padajo občini v breme.

Industrija „Peko“ praznuje 30-letnico

Obisk v moderno urejeni tovarni v Trzinu

Stisnjen na koncu doline ob vznožju strmih hribov živi Trzin svoje mirno življenje. Ne povsem zadovoljno, seveda ne, a vendarle v želji, da bi ostalo vsaj tako, dokler se po vsem svetu ne uravna tiste nevesnosti, ki jih ljudje pripisujejo krizi. Tujec, ki ga pot privede mimo prijaznih gorenskih vasi v starinsko mesto, se ne more načuditi, koliko je tu zmetene industrije in volje do ustvarjanja. Ceste, ki služijo najbolj industriji, se pretakajo in izgubljajo v krivuljaste ulice. Zajeti industrijski objekti, stanovanjska in upravna poslopja, ki pripadajo industriji, pa slikovite hišice, raztresene po parobkih tik nad mestom, vse ima presenetljivo čudno podobo, ki je povsem drugačna od onih, kakršne nudijo naši drugi industrijski kraji. Navzlic industriji pa Trzin nikakor ne trpi na ugledu kot zanimiv letovišarski kraj. S Sv. Ano in Ljubljano, z Golnikom in Kofčami s številnimi izhodišči v planski svet Karavank in tja preko na ko-roško stran privablja leto za letom mnogo izletnikov in stalnih gostov.

Razvoj Trzina, ki se od 26. novembra 1923 diči z naslovom mesta, saj šteje bil. 3500 duš, je razvijen v marsikateri obnovi in pridobitvi. Pod dolgoletnim županovanjem sedanjega narodnega poslanca

Ivana Lončarja so bili ustvarjeni temelji spretnega občinskega gospodarstva, ki ga zdaj nadaljuje novi občinski svet pod županovanjem g. Globočnika. Napredek Trzina je seveda v najtesnejši zvezi z obstankom njegove industrije. To velja še zlasti poudariti ob tridesetletnici naše največje čevljarke industrije, ki daje dnevni zaslužek stotinam parov rok, moškim kakor ženskam, iz Trzina in neposredne okolice. Stiri nadstropja visoko sega močnata tovarniška stavba »Peko«. V petih velikih delavnih dvoranah se razvija enostavni delovni proces v številnih fazah od prirezovalnice in šivalnici v najvišjem nadstropju nastajajo gornji deli čevlja, tu se prirezuje zgornje usnje in podloga. Nadstropje nižje, v cvikarji, se gornji deli na tegnejo na kopita, priščipujejo, potolčejo in obrežejo. V drugem nadstropju je nato pritrjevalnica podplatov; tu se prišijejo notranjki in obrobni, nato podplati, obrežejo se robovi, obrobijo šivi in zglade podplati. Še eno nadstropje nižje, v smičnici, obrežejo robove, pribijejo pete, ostrgajo podplake, jih nato barvajo in polirajo. In že romajo čevlji neštehtih oblik in velikosti v kartone, ki jih sprti izidejo, je poseben stroj. Velja si še ogledati naj-

V PRALNEM KOTLU SOLNCE NIKDAR NE ZATONE!

Kadar postavimo perilo v raztopini Radiona na ogenj, prične Radion svoje delo. Milo, ki ga ima Radion v sebi, omešča in razkroji nesnago na milijone čisto majhnih kisikovih mehurčkov potisne čistilno peno mila skozi tkanino in jo naredi snežnobelo. Tako čisti in beli Radion, oboje hkrati, previdno in brez Vaše pomoči.

Schichtov RADION

DELUJE V KOTLU KAKOR SOLNCE NA TRATI

nižji oddelek, sekalnico, kjer s pomočjo posebnih strojev izsekajo podplate in druge dele; nadeja vam ljubeznivi ravnanje g. Kuster pokazuje skladišča usnja, ki ga je čisto malo potrebujemo iz inozemstva; slika mikavna je dvorana vzorcev. Pogledajte nato še odpremo kartonov, ki je zlasti zdajle v razpisu pomladne sezone v polnem obratu. Prav je tako.

V tovarni »Peko« obratuje preko 200 strojev najmodernejšega sistema izključno s pomočjo električne sile, zato ni nikjer sledu dima in saj, v vse dvorane sije skozi ogromna stekla dnevna luč, ventilacije skrbje za odvod vsega prahu in skrbje tudi za vedno čist zrak. Snaga in red sta res vzorna v prav vseh predelih, na stopniščih, kakor v dvoranah in pisarnah. V zimskem času skrbijo moderna centralna kurjava, da so vsi prostori enakomerno temperirani. Vsaka dvorana razpolaga s svojimi oblačilnicami in stranskimi prostori. Ustanovitelj podjetja Peter Kozina je poskrbel tudi za lastni tovarniški vodovod, da je v vseh prostorih na razpolago zdrava in čista pitna voda. Nameščencem je preskrbel tudi udoben lastni dom. Uradništvu in delavstvu je na razpolago menza, da se lahko prehranijo za cenen denar.

V vsej svoji obliki in načinu obratovanja je tovarna Peko zares dostojen spomenik slovenskega samostojnega, ki se je od skromnega trgovskega pomočnika dvignila do moderne večindustrije. V letu 1903

je pričel z eksportom malih proizvodov kranjske domače industrije: zobobencev, slamnikov, glavnikov, ščetk in čevljev. V letu 1907 se je posvetil proizvodnji čevljev in zgradil v Trzinu lastno konfekcijo s približno 30 delavci. Za naslednje leto je zgradil moderno tovarno, ki je zmogla

Narodni poslanec Ivan Lončar

si je kot dolgoletni župan pridobil velike zasluge za Trzin in se tudi danes vneto trudi za prosep Trzina kot industrijskega kraja.

dnevno 400 parov čevljev, povsem dograjena pa je bila šele čez leta. Ali letos slavi tovarniška znamka »Peko« svojo tridesetletnico, odkar daje dela in dela približno 300 delavcem in preko 100 drugih nastavljencem. Po intencijah Petra Kozine, ki je leta 1930 umrl povsem nenadajano v najljepši moški dobi, se hoče podjetje žilavo uveljavljati s produkcijo najboljših obutve. Trideset podružnic po vsej Jugoslaviji razprodaja čevlje »Peko«; one vzdržujejo konkurenčno borbo kot povsem samozatojne posovalnice s potrebno izbiro svojemu kraju primerne soladne in lepe obutve.

Kakšna so poslovna načela domače tovarne čevljev? O tem pravi sedanjí ravnanatelj podjetja g. Avgust Kuster: »V znamki Peko je utelešena kulminacija samoniklo jugoslovenske čevljarke industrije, ustrežati hočemo vsakemu, tudi najbolj razvajenemu kupcu. Tovarna Peko ima načelo skrajne solidnosti in visoke kvalitete ter umerjenih cen. Vzdrževati hoče svoje izdelke na tej višini ne glede na sedanjo gospodarsko krizo in poslovne pretresljaje.«

Ustanovitelj Peter Kozina (r. 1880)

znamenito veliko soboto, ko ji je bil Martin rekel:

»Zame si najzlaša med vsemi...«
»Dober večer!« sta voščila Martinu, ko je priškrpal mimo njiju. In Mimica mu je za trenutek široko, svetlo pogledala v obraz.

Komaj je stopil Martin v svojo čumnat in zaprt vrata za seboj in spravi prazni klobuk v omaro, je že prihitel za njim študent Ciril.

»Nate, stric,« je dejal in položil pred Martina veliko, zlato pomarančo. »Ta je za vas.«

»Zame?« se je zavzel Martin. »Kako zame.«

»Slavčeva Mimica mi jo je dala. Na.« je rekla, »stricu Martinu jo nesi za pisanko.«

Ciril, ki je imel Martina rad, se je kakor po naključju dotaknil njegovega komolca in odšel iz sobe.

Martin je dolgo strmel na veliki, zlatorumeni sad, ki se je bleščal v somrak. Nazadje je zaklobaval k mizi, pokrtil pomarančo s svojo široko dlanjo, jo vzel med obe roke in jo zamiljen podržal k sebi. Oziral se je po sobi, kam bi jo dal; ko ni mogel najti pravega mesta, jo je zaklenil v stensko omarico, si potegnil z rokavom po očeh in s čudno lahkim srcem stopil v izbo, kjer so se zbirali domači okoli pogrnjenem mize.

Ravnatelj Avgust Kuster

Kolikšna je v današnji žilavi konkurenčni borbi pomoč reklame? — »Kar najučinkovitejša je zlasti še s pomočjo plakata in inseratov v dnevnem časopisu.« Zares zadovoljen zapušta gost delovno palačo domače industrije, Trzinu ni samo v prid kot vir dohodkov njegovega prebivalstva, temveč tudi v ponos pred svetom. Naj teče delo v njej še dolga leta naprej, ne da je!

ta leta lakomnost oblasti, lakomnost dobička, slepa strast in razdor. Brat je govoril bratu različen jezik. Človek človeku ni videl v oči. Mrtvi izza velike vojne so še trohneli, pa je bilo že videti, kakor da bi se zbirali oblaki za novo neurje.

»In za to, za to sem moral dati svojo lepo, zdravo, močno nogo!« bi bil Martin nekaterikrat rad zakričal v svet. »Vrnite mi jo, prekleto!«

Ali Martinov glas ni segel do konca sveta, in njegovega klica ne bi bil nihče razumel. Težko je onemoglemu gledati in čakati, kaj bo...

Obstal je na vrhu griča, s katerega se je odpiral razgled na vse strani. Prav pod nogami, nekoliko višje od doma, mu je stala Slavčeva hiša, tiha in zapuščena; vsi, Nežika, otroka in posli, so bili odšli k procesiji. Ob znožju griča se je širila vas s svojimi slamnatimi in opečnatimi, sivimi, rjavimi in svetlordečimi strehami, zgornje okoli zvonika kakor jata piščancev okoli kolkje. Procesija se je vila po njej, bandkora so vihrala, zvonovi so veselo pritrkavali, in veter je zdaj pa zdaj prinesel v hrib radostno pesem vstajenja:

»Aleluja — aleluja!«

In kolikorkrat je začul to petje, ki se je kakor blažen vrisk dvigalo v višavo, se je Martinov obraz grenko zgani. Saj to je bilo vse samo tako, vse to ni

bilo res. Kar neverjetno se mu je zdelo, ko je gledal okoli sebe po nežnih mačkah in mladem popju, ki je sililo iz dreves.

»Se štirinajst dni, pa bo vse zeleno,« je zamrmral z glasom, ki je bil na pol nejeveren, na pol očitajoč.

A marsikdo je že bilo vse zeleno. Barva travnikov je bila zadnje dni kar čudno oživila. Izmed lanijskih velikih bilk, ožganih od slane in snegov, je neudržno poganjala mlada rast in pokrivala bregove in polja in vso dolino tja do temnih smrekovih hribov s svojim nežnim, upanja polnim zelenjem. Martinov pogled je zblodil na vaško pokopališče. Glej, tudi tam je vse kličo in zelenelo. Med novimi, negovanimi in otrebljenimi grobovi so se veselo svetili stari, pozabljeni in zanemarjeni, porašeni z mlado, radostno poganajočo travo. Grešna srca so trohnela v njih, nekdanj vsa polna pohlepa, želja, jeze in nemira, telesa so razpadala, ko se nekdanj omagovala v delu in služila strastem, v črno prst so se topile solzne oči in nenasmisla usta — in iz vse te človeške revščine je kčila nedolžna trava, ki ni poznala ne greha ne gorja.

»Ali ni to tudi vstajenje?« se je temno zganilo v mislih invalida Martina. »Ali more čakati človeka kaj lepšega od tega?«

Med. dr. IVO RAKULJIĆ - ZELOV

javlja, da se je z univerzitetne ženske klinike v Grazu, kjer se je specializiral in vršil službo asistenta pri dvornem svetniku prof. dr. E. Knauerju preselil v Ljubljano in

ordinira za operativno ginekologijo (ženske bolezni) in porodništvo

s 24. aprilom t. l. na MIKLOŠICEVI CESTI 34/1 od 9. do 11. in od 16. do 19. ure.
TELEFON 20-25

Domače vesti

• Velikonočna čestitka srbskega patrijarha. Srbski patrijarh NJ. Sv. Varnava je poslan banu in prebivalstvu dravske banovine te-le velikonočne čestitke: »Gospod ban, Vam in prebivalstvu podrejenih banovine pristoje čestitamo za praznik nad prazniki, za svetlo Kristusovo vstajenje, pozdravljajoč Vas z veseljem pozdravom: Kristus je vstal!«

J. MAČEK

Ljubljana, Aleksandrova c. 12

največja izbira površnikov in oblog za gospode ter deco.

• Beograjski Slovenci in njihova kulturna društva. Prejeli smo: Slovenci se leto za letom v večjem številu naseljujejo v Beogradu in se pridno udeležujejo v sedmih prosvetnih društvih, ki so si ustvarila v svojo uspešnejšo delovanja nekaj vrhovni forum, meddržavni svet, ki ga sestavljajo predstavniki posameznih slovenskih društev. Le žal, da se s cepčenjem moči v tolikih društvih ne morejo doseči oni rezultati, ki bi jih mogli dati in pokazati skupno delovanje v manjšem številu društev, odnosno le v enem močnem društvu. Da bi se ta nedostatek odpravil, odnosno omilil, je najstarejše slovensko kulturno-prosvetno društvo »Cankarje« v Beogradu izdalo okrožnico o združitvi vseh slovenskih društev v Beogradu. Okrožnica predlaga sestanek, ki naj bi se vršil v začetku maja in na katerem bi se razpravljalo o eventualni združitvi slovenskih društev. Ako bo iniciativa »Cankarje« našla ugoden odmev pri ostalih društvih, je lahko računati, da bomo imeli v Beogradu že v jesenski sezoni enotno slovensko organizacijo. Pričakovati je, da bodo vsa društva s polnim razumevanjem pristopila k sodelovanju in da to pot ne bo ostalo samo pri lepi zamisli.

• Šolska ladja za našo vojno mornarico. Vprašanje šolske ladje za našo vojno mornarico bi v kratkem povojno rešeno. Premazane so vse težkoče in kakor javljajo iz Hamburga, je prispela tjakaj komisija naše države, ki bo dovršila zadnja dela na ladji. V začetku meseca julija bo nova šolska ladja priplula v naše vode. Jadranske straža priredi ob priliki izročitve šolske ladje na Primorju avgusta veliko pomorsko slavnost, kakršne doslej še ni bilo v naši državi.

• Švicarski turisti v Dalmaciji. V Split je prispela skupina švicarskih turistov, ki je na osledu splitskih znamenitosti odpotovala v Dubrovnik.

• Nov ravnatelj beograjske radijske postaje. Ravnatelj beograjske radijske postaje dr. Braun je podal ostavko na svoj položaj. Na njegovo mesto je imenovan upokojeni general Danilo Kalafatović.

TEOKAROVIC, PARAČIN

SUKNO

iz same volne; najboljši izdelki od
Din 120.- do 220.- m

Dospel novi fresko. — Najceneje samo v trgovini tvornice

LJUBLJANA GRADIŠČE 4
(Nasproti drame)

135

**PROTI SONČNIH PEGAM
ORISOL CREME**

Adria pravek je boljši

Din 1.000-

v gotovini znašajo nagrade za Kodak-ov fotografski natečajni razpis. Zahtevajte pojasnila v drogeriji GREGORIĆ.

Lepa in pripravna

birmanska darila

kupite ugodno in poceni pri

H. SUTTNER

LJUBLJANA, Prešernova ulica 4

5004

ZA DAME!

svileno in volneno blago najnovjših vzorcev in barv

ZA MOŠKE

moderne angleške, češke in domače kamgarne, fresko itd. nudimo v veliki izbiri po znano solidnih cenah.

Reklamne cene:

Svila, gladka v vseh barvah od Din 15.—

svila, tiskana v vseh barvah od Din 18.—

Volneno za obleke in plašče Din 28.—, 65.—

Moški modni šofi Din 30.—, 52.—

Moški modni kamgarni Din 114.—, 140.—

Močna tkanina za rjuhe Din 20, za kapne

Din 28, gradl za perilo in žimnice, šifoni itd.

Oglejte si naše izložbe — posetite nas!

NOVAK — LJUBLJANA

Kongresni trg 15, nasproti nunski cerkvi.

• Dom Jadranske straže v Omišu. Podružnica Jadranske straže v Velikem Bečkercu gradi v Omišu svoj dom, ki bo na svečan način otvorjen meseca avgusta. Svečanosti se bo udeležil tudi odlični jugoslovanski rojak iz Amerike profesor Pupin, ki bo domu poklonil krasno zastavo.

• Profesorski izpit. Pred stalno izpraševalno komisijo v Beogradu sta napravila profesorski izpit ga. Marijana Željznova-Kokajeva in g. Ivan Željznov. Čestitamo!

• Zasluzbeni zagrebški Slovenec. Iz Zagreba nam pišejo: Na Veliko noč praznuje domači rodobinski praznik slovenski rojak g. Rudolf Resnik, restavratore znane zagrebške restavracije »Janje«. V kratkih letih svojega bivanja v Zagrebu si je g. Resnik pridobil velik ugled ne le kot renomiran restavratore, marveč tudi kot podpornik vsake dobre stvari, zlasti tudi slovenskih dijakov, ki študirajo v Zagrebu in od katerih imajo mnogi pri njem brezplačno hrano. Zagrebški Slovenci zato g. Resniku in njegovi soprogici iskreno čestitamo in ji ma želimo tudi v bodoče najlepših uspehov.

• Službeni laboratorij pri banovinski poizkusni in kontrolni postaji v Mariboru je razpisala banska uprava v Ljubljani. Prosilci morajo dokazati poleg splošnih pogojev za sprejem v državno službo, da so že delali kot laboranti v kakih kemikalij ali kemijski tovarni. Prednost imajo oni, ki znajo stroje. Opremljene prošnje sprejema do 20. t. m. banska uprava v Ljubljani.

• Velikonočne počitnice na osnovnih šolah. Banska uprava objavlja, da trajajo velikonočne počitnice tudi na osnovnih šolah od 13. do vstega 23. t. m. Dne 24. aprila bo zopet reden pouk.

• Ljubljanska sekcija Društva sodnikov kraljevine Jugoslavije bo imela redni občni zbor v nedeljo 14. maja ob pol 11. dopoldne v Justični palači v Ljubljani z običajnim dnevnim redom. Odbor vabi k obliži udeležbi.

• Banovinsko posvetilo na Menini katero je dozdaj upravljal kamniški-sreski smetljiski odbor, prevzame dne 25. t. m. banovina v svojo upravo. V imenu banske uprave bo odslej vodil vse posle, ki se tičejo Menine, g. inž. Sader, ki je priznan kemijski strokovnjak. Kakor znano, nametava banska uprava preurediti Menino v idealen planinski pašnik, poleg tega pa bo ustanovila na tej planini planinsko semenišniško postajo. Velika verjetnost je, da se bo že letos vršil na Menini poučni planšarski tečaj.

• Prošnja za vstop v enoletni tečaj za privatne otroške negovalke in vzgojiteljice, ki bo v zavodu za zdravstveno zaščito mater in dece v Ljubljani, se vlagajo do 3. maja.

• Posetite razstavo »Zivalca« od 15. do 17. aprila v Ljubljani na Velesodmu. Polovična vožnja po železnici na povratku.

• Čolpova kočna na Kokrškem sedlu bo za velikonočne praznike odprta in za silo oskrbovana.

• Nasledniki oglasite se! Izseljenki nad. zornik iz Zagreba poroča: Dne 17. januarja l. 1925 je umrl v Severni Ameriki Peter Turk (Turko). Pokojnik je bil zavarovan v korist brata Stefana, ki baje živi v Vukovaru, a ga tam zdaj niso mogli najti. Pokojnikovu očetu je bilo ime Josip, materi Anastazija. Kdor bi vedel kaj o Stefanu Turku, naj to javi izseljenškemu komisariju v Zagrebu, Kamenita 15.

• Naši v Ameriki. Slovenska narodna čitalnica v Clevelandu je 31. marca priredila zanimivo predavanje o Valentinu Vodušku, od čigar rojstva je letos poteklo 175 let. O Vodniku je predaval ameriški slovenski pesnik Ivan Zorman. — Iz Ratona poročajo o tragičnem dogodku v slovenski družini: rojak Janez Orehar je ustrelil svojo ženo Katarino, nato pa še samega sebe. Vzrok je bil veliko pomanjkanje. Orehar in njegova žena sta bila doma iz Bele Krajine. — Peter in Francka Vrhovnik, oba doma z Vranskega v Savinjski dolini, zdaj biva juča v Enumclawu sta 4. marca obhajala zlato poroko. — V Trentovu je po dolgotrajni bolezni preminil rojak Jakob Likar, rojen leta 1870. v Čabračah nad Škofjo Loko. V Ameriki je bival nad dvajset let ter je bil v nasebini splošno priljubljen. Zapusča ženo, dva sina in hčer. — V Greensboru je preminila Frančiška Zalarjeva, rojena Korošček, stara 51 let, doma iz Reparjev pri Cerkljici. Zapusča moža, dva sina in dve hčeri. — V Denverju je legel v grob rojak Vincenc Stih, doma iz Dobrega polja na Dolenjskem. V Ameriki je bival 27 let. — V Milwaukeeju je izdihnil Janez Slosar, star 52 let in doma iz Dravlj v Ljubljani — Istotam je umrla Ana Kobetova, stara 40 let in doma iz Bučke pri Krškem. Zapusča moža in sedem otrok. — V Canonsburgu je izdihnil Mihael Medoš, star 54 let in doma iz Vinice v Beli Krajini.

• Ribji trg v Splitu. Na ribjem trgu v Splitu vada v zadnjih dneh živahno življenje. Cene so nekoliko poskočile in se gibljejo od 10. do 40 Din. V Zagreb je bilo posanih 500 kg rib. Prav toliko tudi v Benetke. Za veliki petek je bilo za Split rezerviranih približno 8000 kvintalov rib.

• S tujim denarjem je pobegnil. Zagrebška policija je izdala tiralo za privatnim uradnikom Vladimrom Zvolškim iz Karlovca. Zvolški je od lekarnarja Löschnerja prejel vložno knjižico Prastedione za 230 tisoč dinarjev. Hvalil se je s svojimi dobri mi zvezami in obetal lekarnarju, da bo realiziral vložno knjižico v polni vrednosti. Ko je te dni lekarnar odločno prijel Zvolškega, naj uredi zadevo in mu grozil tudi s prijavo oblastvom, je Zvolški izginil brez sledu.

Dežniki in nogavice

lastnega izdelka, najceneje v detajlnih trgovinah tovarne

JOSIP VIDMAR

LJUBLJANA,

Pred Škofijo 19 — Prešernova ul. 20

zdravi z izvanrednim uspehom bolezni srca, živcev, ledvic in prenosne. V pomladanski sezoni (od 1. maja do 30. junija) znižane cene: dvajsetdnevna popolna oskrba za osebo: stanovanje, prehrana, kopelji, zdravniški pregled in nadzor Din 1400.—. Prospekti se dobe v vseh pisarnah Putnika in pri zdravilišču Slatina-Radenci.

ČUDOVITE USPEHE

dosežete

Z ESENCAMI ZA LIKERJE

holandskega izvora 24 različnih vrst, ki so pripravljene za domačo izdelavo najfinjših likerjev ter najboljšega ruma.

Liter likerja stane Din 35.—

DROGERIJA KANC

Tyrševa (nebótičnik) in Židovska ul. 1.

Samó dva zmoreš »kovača«

kar k Slamiču! — to se izplača!

Rizlinga liter je brz pred teboj!

in še keramični vrček je tvoj!

• Koroške novice. V Hodišah je te dni predaval praktični sadjar iz Škofje dvora o negovanju sadja. V razgovoru so stali kmetje nekatera vprašanja v slovenskem jeziku, ki jih je govornik tudi slovensko pojasnjeval, dokler ni začel ugovarjati neki nemški nasekencu, češ, da bi tudi on rad razumel. Govornik se je uklonil in nadaljeval predavanje samo nemško. Ta primer kaže potrebo, naj bodo taka predavanja za Slovence slovenska, za Nemce nemška. Če se priseljenec, ki se se osredni na slovenski zemlji, more zahtevati nemško predavanje, s tem večjo pravico smejo zahtevati slovenski kmetje, ki že nad tisoč let obdelujejo svojo slovensko zemljo, da se jim nudi gospodarski pouk v domačem jeziku. — Dne 2. t. m. je razdelila koroška Landsmannschaft v Celovcu 91 častnih diplom družinam, ki so nad 100 let na isti kmetiji. Pri seznamu teh počastjenih rodbin je zanimivo, da jih je dobila polovica slovenskih. — V Ljubniku pri Železni Kaplji je preminil znani rodojlec Golar v starosti 68 let. — Pri Velikovicu so našli v Dravi približno 45 letnega neznanega utoplenca. Pri sebi je neznanec imel vozovnico Celovec-Tinje. — Dne 27. t. m. ob 9. dopoldne se bo v društvenih prostorih v Celovcu vršil redni občni zbor Političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem.

• Opozorjamo čitatelje na današnji oglas tovarne Riviera, ki izdeluje odlična, v Londonu in Parizu odlikovana mila za pranje in umivanje ter pasto za zobe. Mila so izdelana na temelju čistega oljčnega olja in zaradi tega tudi zelo izdatna.

ZA PIRHE

Otroške torbice Din 13.—, 16.—, 20.—

damske torbice Din 23.—, 29.—, 34.—, 40.—

damske torbice usnjene Din 49.—

denarice Din 2,75, 4.—, 10.—

ANT. KRISPER, Ljubljana

Mestni trg 26 Stritarjeva ul. 1-3

5064

BARVE, LAKE, FIRNEŽ

in vse ostale pleskarske in slikarske potrebščine — ako hočete biti res zadovoljni postreženi — kupite le v trgovini

„LUSTRA“ — V. LAZNIK

Ljubljana, Gosposvetska 8 — (poleg Slamiča)

Telefon 2753

Pri večjem odjemu znaten popust.

93

Najidealnejši izlet za Veliko noč

na Bled 5058

v kavarno „KASINO“

DNEVNO KONCERT — PLES

93

Zavarovanci,

pozor!

Informacije in strokovne nasvete daje v vseh zavarovalnih zadevah. Pregleduje in revidira že obstoječa zavarovanja in zastopa zavarovanje pri vseh zavarovalnicah. Izvršuje likvidacije, posojila in odkupe.

JUGOAGENCIJA

Ljubljana, Aleksandrova 4 4785

DOBRNA!

Za srčne, živčne in ženske

bolezni,

počitka potrebne!

od 15. aprila do 15. junija

20-dnevno zdravljenje za pavšalno ceno

Din 1.200.—

(Dovoz in odvoz z avtom, stanovanje, štirikrat na dan hrana s kruhom, dnevno ena kopel, dve zdravniški preiskavi, takse in davki.) Prospekti na zahtevo! 119

KRIZA

Skrbi in neprimilike naše dobe gospodarske depresije obremenjujejo do skrajnosti naš živčni sistem, a naša dnevna hrana nam daje premalo hranilnosti, da bi mogli nadoknaditi potrošeno moč in energijo. OVOMALTINE vsebuje neobičajno mnogo snovi, ki so potrebne za hrano živcev. Nobena druga hrana ne

vsebuje v toliki meri in koncentrirani obliki izredno dragocenih sestavin ekstrakta slada, svežega mleka in svežih jajc. OVOMALTINE je ekonomična hrana, a danes moramo stremeti za tem, da dobimo za vsak izdatek največjo možno vrednost.

• Elizabeta Barret-Browning: Portugiški soneti. Poslovenil Alojz Gradnik. Izdala Tiškovna zadruga v Ljubljani. Cena v platno vezanemu izvodu 25 Din. Prvkar je izšla ljubka knjižica, ki že po vzorni opremi (dobarvni tisk) prekaša vse letošnje knjižne novosti: Gradnikov prevod znamenitih »Portugiških sonetov« angleške pesnice Elizabete Barret-Browning. Mnogi primerjajo teh 44 sonetov Shakespearijevim, vsi pa jih uvrščajo med največje in najtranešje plodove pesniškega genija. Navdihnila jih je strastna, v zanosna duševna stanja stopnjevana ljubezen. Malo primerov poznamo v vsej svetovni literaturi, v katerih bi se ženska duša, razgibana od plemenitih erotičnih čustev, izpovedala tako močno, kakor se nam odkriva v teh nesmrtnih sonetih. Zato so »Portugiški soneti« prevedeni v vse svetovne jezike; največji pesniki so s prevajanjem teh pesniških biserov preizkušali svoje prevajalske sposobnosti. Naš odlični pesnik Alojz Gradnik jih je prevzel v nerimani pesniški besedi in je tako prenesel v naš jezik njihovo čustveno in miselno bogastvo. »Portugiški soneti« bodo v njegovem prevodu postali tudi knjiga slovenske žene, kakor so že zdavnaj med najboljimi knjigami inteligentnih žena družih naraščov. Vzorna oprema daje tej čisti poeziji izbran, skladen okvir.

• Prirodoslovne razprave 2. knjiga, 1. sešitek, ki jih izdaja prirodoslovna sekcija Muzejskega društva za Slovenijo, so pravkar izšle. Na prvem mestu objavlja dr. Rakovec studijo »nosoroga, čigar ostanke so našli jamarji lanske leto v Dolarijev jami pri Kalisah nedaleč od Logatca. Poleg paleontološkega opisa je za nas posebno zanimivo to, da so opisani tudi razni sledovi na kosteh, ki izhajajo iz človeške roke. Potemtakem bi bila to nova sled prazgodovinskega človeka pri nas. V naslednjem sestavku opisuje dr. Heritsch, profesor geologije na graški univerzi, prve koralke, ki so se doslej našle v dolinjskih skalah v Karavankah in Karnijskih Alpah. Dr. Martino, profesor v Beogradu, objavlja studijo o novem jeziku iz vrdarske banovine dr. Jaeger pa opisuje sledenji nekaj naših os. Sešitku je priloženih 6 tabel slik na umetniškem papirju. Drugi sešitek »Prirodoslovnih razprav« izide že v začetku junija. Prirodoslovna sekcija društva obvešča, da namerava že to jesen prirediti tudi izdajanje poljudnega prirodoslovnega časopisa, ki bo izhajal 10 krat na leto.

• Naš zdravstveno poljudni list »Zdravje« se je letos sicer nekoliko zakasnil — pravkar smo prejeli januarsko številko, ki pa je tako imenitna po opremi in vsebini, da je mora biti vesel vsak naročnik. Papir je izboljšal, vse grafično opremo vinjet, inicijalk, naslovno stran in družo je izvršil slikar-grafik Edo Justin. Vsebinsko pa ustrežalo vsi članki in poučni drobci. Dr. Karel Petrič podaja nekaj preprobnih naukov o raku, dr. Fran Gosti govori o alkoholu kot povzročitelju bolezni, dalje nas poučuje članki o sadju kot zdravilnemu sredstvu, o dieti sportnika in slinčnu. Za to vsebino in opremo je letna naročnina 30 Din zares majhna in moramo »Zdravje« želeli čim širši krogi naročnikov.

• Četrta številka »Priateljca«, ilustrirane družinske revije, ki je pravkar izšla, nam je spet pokazala, da se založba dobro zaveda svoje naloge: dati tudi najbolj razvajejen čitateljem dobro stvar. V tej številki dobimo poleg domačih in tujih prispevkov, ki so na dostojni literarni višini, vse polno zabavnega branja, ki ga naši ljudje posebno v današnjih časih bolj potrebujejo kakor kaj drugega. Ludvik Mrzel je priobčil prizor iz svoje še neobjavljene komedije »Jurij Lamparc«, o kateri bomo še podrobno poročali. Anton Ingolič pa prvi del zanimive novele »Lesena noge«. Ingolič je eden od naših mnogo obetajočih mladih pisateljev in bo kmalu stopil v vrste prvih. Bratko Kreft nadaljuje svoj roman »Kavalarija za vasjo«. Posebno bi opozorili na črtnico Leonharda Franka bi opozorili na črtnico Leonharda Franka »Dve materje. Njen avtor, pisatelj knjige »Karl in Ana«, ki je izšla obenem s to številko med knjigami založbe »Evalite«, je eden najboljših nemških književnikov. Zanimivo ilustrirani članki »Na oknu«, »Mandžukuo«, »Ljubezni, ki ubijajo«, »Otok Balic in »Vera urojenec« pestro poživijo list. V literarni rubriki naletimo med drugimi na lep članek o nemškem pisatelju Emilu Ludwigu, čigar knjiga »Sinnovom v svarilo« izide v kratkem v zgoraj omenjeni založbi. Prevod je napravil Pavel Debevec. Tudi petdesetletnice Marxove smrti se je »Priateljca« spomnil. Razen iz črtnega gledališkega pregleda prinaša še tehnične novosti, izbrani humor in ugankke, sploh vse, kar je za dobro družinsko revijo potrebno. Vseletna naročnina je za 10 letosovnih knjig in 12 števk »Priateljca« 132 Din. Naroča se pri upravi v Dalmatinovi 10.

• Ugotavljamo glede železniške afere, razkrite že pred dolgim časom v Velikem Bečkercu, da g. Janko Čipan v Beogradu v njo ni bil zapleten.

• Življenje je lepo, če človeka ne tarajo velike skrbi in če ni bolan. Eno in drugo zelo pa je prav često zlasti sedaj, ko je tempo življenja tako nagle, življenjski pogoji pa tako težki. Nudi glavoboli in migrene so česte posledice vsega tega. Originalne tablete Pyramidon pa naglo pomagajo ter izbornu učinkujejo tudi pri neuralgiji in zobobolu.

• Ali je to mogoče? Tako se mnogi vprašujejo pred izlozobami prodajaln »Tivar«. Znana domača tovarna Tivar oblek je po novno znižala svoje nizke cene tako, da sedanje cene niso več v sorazmerju s kvadratom, ki je po priznanju strokovnjakov odlična. Pričakovane tovarne, da se bo s tem povečalo število odjemalcev, se je uresničilo, kar nosi sedaj že skoro vsakdo Tivar obleke, ki so prav poceni, pri tem pa odlične kvalitete.

Ako želite imeti čisto dobrega, pristnega vina za praznike, posetite

»Vinotoč pri Rotovžu«

Mestni trg 3

• Ali je treba vsako leto 3 do 7 prehladov? Po preiskavah, izvedenih v Ameriki se skoro vsak človek prehladi po enkrat v treh mesecih. To je res veliko število. Te nezgode pa so tudi lahko prav nevarne, ker se iz prehlajenja često razvijajo razne bolezni. Vnetja sluznice pospešuje prehod bolezenskih kark v telo. Ali je treba biti bolan ko imamo varstvo pred bacili? Zavarujte se pred povzročitelji bolezni ter desinficirajte usta in grlo z okusnimi in zanesljivo delujočimi pastili Panflavin.

• Najcenejše popravljanje čevljev. Kaj še ne poznate novega podplata iz gumijastega usnja PALMA in njegove prednosti: trajno, odporno ali vendar lahko, poceni in ne drsi. Zahtevajte od svojega čevljarja, da pri popravljanju vaših čevljev uporablja gumijasto usnje PALMA in gumijaste podplatinke PALMA, da bi vaši čevlji ostali vedno elegantni.

• Za velikonočna voščila rabite Ciril Metodove razkladnice! Podpirajte družbo Cirila in Metoda!

• Neprijetni duh v ustih preprečite z grgranjem z odlično Chlorodont ustno vodo. Poskus Vas bo prepričal. Steklenica Din 16.—. 5000

• Kamnosestvo Alojzij Vodnik, Ljubljana, Kolodvorska ulica, odprodaja zaradi velike zaloge nagrobne spomenike pod izredno ugodnimi plačilnimi pogoji tudi na hranilne knjižice.

• Hotel »BALKAN« čestita svojim obiskovalcem in prijateljem praznik Kristusovega vstajenja ter jih pozdravlja s pozdravom: Hristos Voskresel! — Miloš M. Kocič, hotelir, Beograd.

• Na velikonočno nedeljo in ponedeljek vsi v »Zupana Permeta jamo« na Tabor pri Grosupljem. Vstopnina znižana.

• Sukno za moške obleke in damske plašče Vam nudi najceneje F. I. Gorčar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29.

• Damske plašče za pomlad v ceni od 195 Din nudi F. I. Gorčar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29.

• Unje, čevljarne potrebščine, damske torbice, aktivne najboljše kvalitete po solidni ceni nudi trgovina Franc Brjavac, trgovina usnja, Ljubljana, Stari trg 18.

• Darujte podpornemu društvu slepih, Ljubljana, Pod Tranco 2-III.

• U. F. nogavice v veliki izbiri na drobno in debelo pri Karlu Prelogu, Ljubljana.

• Obledela

G. A. K. GRAZ

ILIRIJA 16. aprila : Primorje 17. aprila

NA IGRIŠČU ILIRIJE

Začetek ob 15.30

Predtekma ob 14. uri

Iz Ljubljane

u. Jadranjani! Za velikonočne praznike pride v Slovenijo večja skupina beograjskih akademikov in akademikov, ki so organizirani v akademski sekciji Jadranske straže. Obrnili so se na naše društvo, da bi jim stalo za časa bivanja med nami ob strani. Stejemo si to v posebno čast in mislimo, da bo sicer Jadranski zbor pravi čeniti pomembnost tega poseta. Akademiki pridejo v Ljubljano v soboto ob 22. Klub pozni uri se udeležimo sprejema v čim večjem številu. V nedeljo jutri, ob 7.15 odidejo v našem spremstvu na Bled odkoder se vrnejo z večernim vlakom. Za četrtinsko vožnjo je preskrbljeno. Ponedeljek pa imajo rezerviran za ogled Ljubljane. Posebej pozivamo članstvo, da se za ponedeljek javi za razkazovanje naših znamenitosti in da se udeležijo družabnega sestanka, ki bo v ponedeljek zvečer pri Mikliču. Skrbimo, da jim bo bivanje v naši sredi v trajnem spominu. — Odbor.

ZA VELIKONOČNE PRAZNIKE
RIO - VINO

posebna specialiteta zdravilna črna, Kuc vino čez ulico 10 Din, Jeruzalemsko rizing, cvček čez ulico 10 Din. Znamo prvo vrstni RIO-SLADOLED, AVTOMATNI BUFFET, Selenburgova ul. 4. Tel. 2863.

u. Ljubljano poseti beograjska akademska sekcija Jadranske straže. Jadranska straža v Ljubljani obvešča članstvo, da poseti Ljubljano ob velikonočnih praznikih akademska sekcija Jadranske straže na beograjski univerzi okrog 100 akademikov in akademikark. V Ljubljano pridejo 15. t. m. ob 22. V nedeljo obiščejo izletniki Bled in Bohinj, odkoder se vrnejo zvečer. V ponedeljek ostanejo v Ljubljani in bo ob 20 v hotelu Metropole prijateljski sestanek. Člani in prijatelji Jadranske straže so vabljeni, da se sprejema in sestanka udeležijo.

Zaloga najlepših damskih
plaščev v Ljubljani

A. PAULIN, Kongresni trg št. 5.

u. Ljubljanski Zvon počasta s svojim koncertom v ponedeljek 24. t. m. stoletno rojstvo hrvaškega skladatelja Ivana P. Zajca. Ivan Zajc je pri nas znan v prvi vrsti kot skladatelj navdušujočih narodnih zborov, predvsem pa po svoji operi »Nikola Subic Zrinjski«. Rojen na Reki je vse svoje skladateljsko življenje in delo posvetil hrvaškemu narodnemu narodu. Desetletja je bil dirigent in ravatelj Zagrebške opere, za katero je napisal veliko število glasbenih del: glasbo k narodnim igram, speve, operete ter opere. Širši pevski krogi pa je znan po svojih melodioznih zborih, ki so v minulih doba in tudi še danes vedno in vselej vplivali navdušeno. Na koncertu priložnosti ponedeljek izvajajo Ljubljanski Zvon dvoje zgovornih kantat s pobožno vsebino, to je »Obe naše in pa »Skušeno Uskrsnuće«. Zato se bo vršil ta Zvonov koncert v franciskanski cerkvi. Opozorjamo, da se že dobe vstopnice v knjižarni Glasbene Matice, cene so od 25 Din navzdol. Na koncertu sodelujejo 4 solisti, celotni mešani zbor Ljubljanskega Zvona in del opernega orkestra, vsi pod vodstvom zborovodje Zorka Prelova.

u. Pomladni zbor Zdrženja trgovcev v Ljubljani obvešča člane, da se bo vršil občni zbor zborna 27. t. m. ob 19. v dvorani Trgovskega doma. Vsi člani dobijo posebno vabilo, s katerim bo dovoljen vstop v dvorano.

Za pomlad in poletje

največja izbira

NOGAVIC, TRIKOTAŽE IN PERILA

HED. ŠARC, LJUBLJANA

Selenburgova ulica 5. 4985

R. PAJK

vam očisti, pobarva in preoblikuje za mal denar

KLOBUČAR KLOBUKE vseh vrst

Sv. Petra c. 51 v najmodernejši obliki.

„Zaročenka — vdova“

V glavnih vlogah: Martha Egner in Georg Aleksander PRIDE! PRIDE! FRIDERIKA

CELE: 10, 8, 6, 5, 4 DIN

Tel. 33-87.

U. F. je najmodernejša nogavica iz dvojno matirane svile.

Pazite na znamko U. F. in zavrnite ničvredne imitacije!

U. F. nogavice z decentnim ažurjem se dobivajo povsod po sledečih stalnih cenah:

U. F. gladke s srebrno znamko Din 48.—

U. F. gladke z zlato znamko » 51.—

U. F. z ažurjem s srebrno znamko » 51.—

U. F. z ažurjem z zlato znamko » 54.—

4109

DARMOL

čokolada za odvajanje
deluje blago in zanesljivo

Ne škoduje!

Mobilno in Ministrstvo socijalne politike in narodnega zdravja

Št. 240 št. 13. 4. 1932

u. Velik naval na bolnišnico. V teku letošnjega leta se je zrušilo odnosno se še zdravi v ljubljanski bolnišnici 5950 bolnikov. V bolnišnico prihajajo bolniki iz vse opanovine, zato ni čudno, če so prostori stalno prenapolnjeni. Z razširjenjem bolnice nikakor ne bo mogoče dolgo okievati.

u. Razni poškodovanci. Na Glincih na Tržaški cesti je povozil neznan kolesar 6 letno trgovčev hčerko Vero Uranovo. Dekle se je pri padcu zlomilo levo nogo. Iz Hrastnika so pripeljali v bolnišnico 4 letnega dečevčega sinčka Ivana Kraglja, ki ga je doma pred hišo podrl neki voznik, zaradi česar si je dečko zlomil levo nogo. Na Muljavi so se spoprijeli med seboj fantje. Huje poškodovana sta bila Stefan Semrov in posestnikov sin Leopold Kutnar, ki so jih pripeljali v bolnišnico.

u. Dobro se je oskrbel, za veliko noč namreč, neznan zlikovec. Šel je večerjati v Dravljah in v omil vanjo. Vzel je kos sveže slanine, nekaj prekajenega mesa, salam, mesnih klobas in govedine, po vrhu na še mesarski nož, da je doma lažje razrezal velike kose. Za tatoma ni šel.

u. Okradena v trgovini. Ruža Šlačeva je v Oblatovi trgovini na Sv. Petra cesti kupovala čevlje. Ker je bilo tedaj v trgovini precej kupcev, Šlačeva ni opazila neznanca, ki jo je opazil in jo opazil. Šlačeva je bila izginila, da ima odprto ročno torbico, iz katere ji je izginilo 400 Din gotovine.

KLOBUKE

pomladne novosti, v zadnjih modnih barvah in oblikah, razne kakovosti dobite pri

Mirko Bogataj, Ljubljana

Stari trg 14. 4723

Sprejemajo se popravila. — Cene nizke

u. Vpricho strank sta kradla. V večje hiše št. 5 na Novem trgu, ki je last grofice Lichtenbergove, sta pršla prednočnim dva neznanca mladeniča in se pričela motati okrog vožnjice školjke in medene pipe. Delala sta popolnoma strokovnjsko, se pomakovala vmes, si brisala pot, ki jima je tekla s čela, in se šalila tudi s strankami, ki so prihajale mimo in ju opazovale pri delu. Slednji se je obema vendarle posrečilo odtrgati školjko in odvit medeno pipo, kar vse sta lepo zavila v papir in odšla. Stranke so šele naslednje jutro izvedele, da sta bila na delu dva tatova.

u. Novosti za pomladna oblačila v velikih izbiri in poceni pri trčki NOVAK na Kongresnem trgu 15.

Iz Maribora

u. Vprašanje nove šole v Magdalenskem okraju žal ne more še stopiti v svoj zaključni stadij. Mestna občina je storila vse, da bi ga čim prej zadovoljivo rešila, vendar bo treba z gradbo samega poslopja z ozirom na sedanje težke gospodarske razmere in splošno denarno krizo še nekoliko počakati. Pač pa je postala mestna občina že lastnica potrebnega zemljišča na stikališču Frankopanova in Magdalenske ulice, ki ga je vsa javnost odobrila kot najprimernejšega v omenjeni namen.

u. Tudi s Krčevine bo dosežen sporazum. V sredo so se ponovno sestali na tukajšnjem mestnem magistratu zastopniki mariborske mestne občine in zastopniki občine Krčevine, da najdejo način, kako rešiti sporno vprašanje vodovoda v Krčevini.

Velesenzacija!

PREMIERA VELENAPETGA FILMA ATRAKCIJ IN PUSTOLOVŠČIN

JONNY

ukrade Evropo

V glavni vlogi:

HARRY PIEL

Predprodaja vstopnic danes od 11. do 1/3 ure.

Predstave oba praznika ob 3. 5. 7. in 9. uri zvečer.

Zvočni kino IDEAL

4950

ni. Kakor izgleda, bo dosežena tudi v tem vprašanju zadovoljiva in obojestranska sporazumna rešitev.

u. Maribor rešen vodne krize. V letošnjem mestnem proračunu je predvideno na letošnje posojila v znesku 500.000 Din za povečanje mestnega vodovoda. Ta kredit bo mestno načelstvo čim prej realiziralo in to še pred nastopom vročih poletnih dni, la tako prepreči hudo pomanjkanje vode, ki ga je lani v občutni meri trpele prebivalstvo. Za zgradbo stalnih vodnjakov na mestu dosedanjih poskusnih v škofjskem Betnavskem gozdu je določenih 300.000 Din ki bodo porabljeni za montiranje cevi črpalke ter za zvezo s sedanjim mestnim vodovodom. Ostalih 200.000 Din pa bo potrošenih za montiranje treh črpalik na Dravi, kjer se bodo napajali škofjski avtomobili, da se razbremeni mestni vodovod.

u. Epilog pretepa v framskem vinotoku. Svoj čas smo že poročali, da je letos 5. marca v nekem framskem vinotoku zabol 28 letni vinčar Pavel Legat svojega tovariša Antona Matjašica, ki je kmalu po dobljeni poškodbi umrl zaradi izkrvavljenja. Včeraj se je moral Legat zagovarjati pred malim kazenskim senatom okrožnega sodišča, ki ga je obsodil na 6 mesecev strogega zapora zaradi prekrščenega silobrana.

Iz Celja

u. Oseba vest. Podpolkovnik g. Simić, ki je bil pred dvema mesecema premeščen v Celje, je imenovan na častno mesto pri kraljevi gardi v Beogradu. Izredno simpatični oficir bo prevzel svoje novo službeno mesto v začetku maja.

u. Predavanje o živinoreji priredi kraljeva organizacija IRKD za Celje-okolice v sredo 19. t. m. ob 20. v gostini g. Hra. stnika (prej Lovrač) na Spodnji Hudičji. Predaval bo sreški veterinarski referent g. Maksim Frihar iz Celja. Na predavanju opozarjamo vse živinorejce.

u. Akademski pevski zbor iz Ljubljane priredi v nedeljo 30. t. m. ob 15.30 v dvorani Ljubljanske posojilnice koncert Foersterjevih pesmi pod vodstvom pevovodje g. Franca Marolta.

u. Celjske igre na Starem gradu. V Celju se je zbralo večje število prijateljev gledališke umetnosti, ki nameravajo prirediti letos v avgustu na Starem gradu nad Celjem »Celjske igre« ter vprizoriti na grajskem dvorišču Novčanovo dramo »Herman Celjski«. Sodelovala bo elita celjskih igralcev in nekateri odlični člani ljubljanske drame pod režijo g. Milana Koščiča, ki je lani končal svoje študije v Berlinu. Nekateri zasebniki so že objubilili svojo pomoč za uspešno izvedbo »Celjskih iger«, iz katerih naj bi se pozneje razvili celjski festivali, za podporo pa bodo prosili tudi bansko upravo ter celjsko mestno in okoliško občino. Za prireditelje bo izvedena velikopotezna in moderna reklama, na Stari grad bodo napeljali elektriko in na predvečer bodo zgali kresove na bližnjih hribih in gričih. Prireditelji bodo prosili železniško upravo za popust na železnicah. Prireditelji bo za Celje kulturno in gospodarsko zelo pomembna, zato želimo »Celjskim dnevom« popočni uspeh.

u. Smrtna železniška nesreča v Čretu. Na veliki četrtke dopoldne se je zgodila na železniški progi pri voglajskem mostu v Čretu pri Celju tragična nesreča, katere žrtev je postal dveletni Ivan Zele, smek progovnega delavca s Teharja. Ko je vozil dopoldanski osebni vlak iz Celja proti Teharju, se je igral otrok na železniški progi pri čuvajnici. Deček ni opazil bližajočega vlaka. Strojovodja je takoj zavril vlak, a ni mogel več preprečiti nesreče. Otroku se je izkušal v zadnjem trenutku umakniti, a ga je že zadela odbojka lokomotive in je glavno in mu zadržal lobanjo. Otroka je vrglo s proge. Strojovodja je ustavil vlak. Ljudje so hiteli otroku na pomoč, revček pa je bil že mrtev.

u. V celjski bolnišnici je umrl 70-letni brezposelni vinčar Anton Kračun iz Žid pri Konjah.

u. Javna mestna knjižnica bo na velikononočnem nedeljo in ponedeljek zaprta, v torek pa bo zopet redno poslovala.

u. Elitni kino Union. Drevi ob pol 21. v nedeljo in ponedeljek ob 16.15, 18.30 in 20.45 in v torek ob pol 17. in pol 21. zvočni večer film »F. P. I. ne odgovarja...« in dve zvočni predigri.

Iz Kranja

u. JČ liga v Kranju priredi v torek 18. t. m. ob 20.30 v gledališki dvorani Narodnega doma predavanje o gradu in cerkvi sv. Vida na Hradčanih in v Pragi. Predaval bo g. Aleksander Hilbert iz Prage. Predavanje bo pojasnjevalo 140 skiptičnih slik. Vstopnine ni. Prosti prispevki za kritje stroškov predavanja se hvaležno sprejmejo.

u. Zvočni kino v Narodnem domu bo predvajal za velikonočne praznike film »Sveti piament«. V glavnih vlogah Gustav Fröhlich in Dita Parlo. Dodatek: kongres slovenskih narodnih noš v Ljubljani in Ufin zvočni tednik. Predstave oba dneva ob 4., 6. in pol 9. Cene običajne!

Z Jesenic

u. Znižanje pokojnin pri bratovski skladnici Zelo veliko razburjenje je nastalo med upokojenci bratovske skladnice, ko so pretekli teden prejeli svoje pokojnine že po novem pravilniku. Sedanja pokojnina je nižje od prejšnje do 18 odst., tako da znaša v I. kategoriji za polno varovano dobo 750 Dn, v drugi 637 Din in v nadaljnjih kategorijah še mnogo manj. Ze s temi pokojninami se težko da živeti, še mnogo težje življenje pa bodo meli oni upokojenci v ojaž žih kategorijah z manjšim številom službenih let. Jeseniški upokojenci težko nosijo posledice nesrečne centralizacije bratovskih skladnic, ko se jim znižuje pokojnina zaradi pasivnosti drugih bratovskih skladnic, tako da obstoja nevarnost porušanja te važne socialne ustanove. Če bi bila ostala jeseniška bratovska skladna samostojna, bi pokojnina gotovo ostala na stari višini, ker so se

Brez teh dveh
ni pranja!

Namakanje s Henko in izkuhanje s pralnim sredstvom Persil.....

to je edina prava pomoč uspešnemu pranju. Vi dobite perilo belo kot sneg,

razen tega prištedite na delu, času in denarju.

Pazite vedno na navodilo o uporabi, ki je na zavitkih.

Persil
za vsako perilo

upokojitve vedno vršile la v sporazumu med podjetjem in bratovski skladnici ob skrbnem čuvanju interesov te socialne ustanove in njenih zavarovancev. Jeseniško delavstvo zre s skrbjo v bodočnost.

u. Obdaritev siromašnih otrok. Jeseniški fantje so pred pustom priredili v Sokolskem domu pes, katerega žisti prebitek je bil namenjen za podporo siromašnih otrok. V soboto zvečer so bili poklicani najbolj potrebni otroci z Jesenic in okolice v restavracijo g. Franceta Dežmana, kjer jim je fantovski komite razdelil 17 parov lep h, močnih, po meri narejenih čevljev.

u. Temeljita preureditev sportnega igrišča. Agilni SK »Bratstvo« bo to pomlad popolnoma preuredilo svoje igrišče, da se bo lahko uporabljalo za vse pangsodobne telesne vzoje. V ta namen se bo sedanjemu igrišču priključilo poprejšnje igrišče, ki ga je imel Sokol v najemu, da bo skupna dolžina 100 m, širina pa 60 m. Tekališče bo dolgo 300 metrov, tribuna bo za 100 oseb, garderobe za vsa mošstva, društveni lokal s pisarno itd. Dela se bodo izvršila v nakrajšem času, da se bodo že v poletju pričele smotno gajti vse vrste sporta.

u. TK Skala na Jesenicah otvori danes v soboto prvo fotografzavzo v meščanski šoli. Razstavljenih bo 2% slik. Obiščite razstavo, domačini in izletniki.

Iz Trčica

u. Velika akademija gorenjskih meščanskih šol bo na pobudo ravnatelja g. Lajovica v nedeljo 7. maja t. l. v škofji Loki, kjer bodo nastopili dijaki štirih meščanskih šol s pevskimi, delamacijskimi, in recitacijskimi točkami. Ta prva akademija se bo vršila na čast otvoritve nove meščanske šole. Njen namen je pokazati narodu meščansko šolo v njenem delu za povzdigo splošne izobrazbe vseh slojev naroda. Spored akademije bo izredno pester in lep, priprave so v polnem teku.

u. Razprodane predstave lutkarkega gledališča so gotovo dokaz, da se je ta mlada izobraževalna institucija med tržičkim občinstvom hitro priljubila. Pri nedeljski večerni predstavi je moralo oditi ljudi še skoro za eno predstavo. Ljubljanski igralci i lutkarji od Soko'a na Taboru so storihi svojo dolžnost v polni meri, le pavze pri »Martinu Krpanu« so bile vendarle malo predolge. Organizacija lutkarkega gledališča je velikopotezna in zasluži načelnik lutkarkega odra br. Christof Drago popolno priznanje.

u. Tržičko marionetno gledališče. Preteklo nedeljo smo pozdravili na našem odru goste iz Ljubljane, lutkovno gledališče Sokola na Taboru. Uprizorili so tri predstave, »Gašperka zmagovalca«, »Poglavarja podzemlja« in »Spigrajevalca« »Martinu Krpanu«. Vse tri predstave so bile izvrstno podane. Kostumi lutk in scenerija so bili odlični. Goste je vodil predsednik odseka br. Erbežnik, režirala sta pa braa Zidaric in Počivavnik, katerima gre največja zasluga za uspeh. Pri vseh predstavah je sodeloval lastni odsekov salonski orkester. Želimo še več takih odličnih prireditvev.

Iz Novega mesta

Advokat

Bučar Josip

naznanja,

da je prevzel pisarno pokojnega g. dr. Furlana Antona

odvetnika

v Novem mestu, Ljubljanska c. 15.

u. Kino »Dome« v Sokolskem domu bo predvajal drevi ob 18. in 20.15 in jutri ob 15. 18. in 20.15 zvočno opereto »Netopir«. V glavnih vlogih Anny Ondra in Svetislav Petrović. Predigra: zvočni tednik.

JAVNA ZAHVALA.

Zahvaljujem se priznanemu strokovnjaku v operaciji vnetega slepiča, šef-zdravniku Sanatorija Emona v Ljubljani, Komenskega ulica 4, g. primariju dr. Fr. Dergancu, za uspešno izvršeno operacijo. Rana se je v osmih dneh zacelila brez bolečin in gnojjenja. Priporočam Sanatorij Emona zaradi odlične postrežbe in zmernih cen.

Javornik, dne 12. aprila 1933.

ČERNE IVAN, krojaški mojster

Sl. Javornik št. 180.

Hubertus Za Veliko noč

Iz Zagorja

— Vomergerjeva »Voda« na zagorskem odru je dosegla prav lep uspeh. Režiser Korošec je storil vse, da so igralci dobro podali svoje vloge. Posrečeno predstavo je številno občinstvo nagradilo z zaljubljenimi odobravanjem. Le tako dobro predvajano predstavo si bodo dobile stalen krog ljubiteljev dramske umetnosti.

Iz Trbovelj

— Pomor za praznike. Po prizadevanju lastnice brivskega salona Filipov, gospe Ane Zorničeve, je darovalo za revne družine »Splošno podporno in kreditno društvo v Mariboru« 174 kg bele moke, 173 kg koruznega zdroba, 60 kg masti in 48 kg sadikosa. S tem bo obdarovanih okrog 100 najrevnejših družin za velikončno praznike. Vse priznanje!

— Kmetijska nadaljevalna šola je v nedeljo zaključila šolsko leto. Vodil jo je učitelj G. Omerzu Karel in je trajal pouk 5 zimskih mesecev ob nedeljah in četrtkih. Obiskovalo jo je 22 mladenčev, od katerih je imel najmlajši 15 in najstarejši 28 let. Obisk je bil prav povprečen. Gojenci so kazali mnogo zanimanja in je bilo tudi vedno prav pohvalno. Predavali so iz najvažnejših kmetijskih panog in higijene g. dr. J. Šterle, živinorodstva g. dr. J. Šterle, tudi 34 rad opredeljavaj iz vseh panog kmetištva.

Za velikonočne praznike vabi na »PELINOVE« KRISTINA TRBOVC

— Domači izum. Po načrtih dimnikarskega mojstra g. Fortea Filipa sta izdelala g. Buzjak in Jerab napravo za snajenje dimnikov, ki jo ameriška g. Fortea izroči t. j. dimnikarski zadruzi, katero bo odstopila tudi vse patentne pravice. Novi izum obstoji v tem, da se bodo z eno samo napravo lahko snajali dimnike vseh dimenzij. Sedaj je moral met dimnikar omela vseh dimenzij, kakršne dimnikar je prišel. Novo omelo pa se da s posebnim v jakom razmisti ali skrepi v poljubne dimenzije. Ustrezno bo tudi gospodinjstvo. Ker so se dimnikarji vedno bele, ker jim je ponekod kuhinje. Pri novi napravi bodo bile polagoma padale na dimnik in se ne bodo razpršile več po vseh kuhinj. Napravo so predložili strokovnjaki in jo prihvalili.

Iz Hrastnika

— Podpora za veliko noč. Na predlog poverjenice g. Ane Zorničeve iz Trbovelj je na zadnjem občinskem zboru sklenilo Solsko in vzajemno podporno in kreditno društvo v Mariboru, da podari kot velikonočno darilo ubogim rudarskim otrokom v revirih Zagorja, Hrastnika in Trbovelj v znesku 7000 Din, za katero so se na kupila živila. Tako je prejelo te dni hrastniško Solsko vodstvo v ta namen po 160 kg bele in koruzne moke ter po 40 kg masti in sladkorja. Na veliki petek se je v navzočnosti g. Zorničeve obdarilo s temi živili 88 najrevnejših hrastniških otrok v Hrastniku. Najlepša zahvala Podpornemu društvu in iniciatorici te akcije gospe Zorničevi! — Te dni je prišlo v Hrastnik 1 vagon — 9000 kg — koruznih izdelkov za revne rudarske družine. Ta koruzna moka in zdrob se je nabavila z prispevkom Delavske zbornice, banke, trgovine in fondov za brezposelne rudarje pri TPD. — Moka se bo razdelila najbrž še pred velikonočnimi prazniki po posebnem ključu. V upotrebo bodo prišle vse rudarske družine, katerih očetje niso narodili v zadnjem mesecu zadostno število žitov. — Na veliki petek so prejeli občinski ubožci od občine velikonočno pomoč v polovičnem znesku mesečnih plačil.

— Tatvina v Brznu. V dolini med Dolom in Rimskimi točnicami, kjer je bil na noč tudi rudnik, se je izvršila preklana tatvina v noči od srede na petek. Obkradeni je bil 68letni bivši rudar Matija Čestnik, sedaj blane pri posestniku in trgovcu v Kozolatu. Tatvina se je izvršila takole: Po 10 zvečer je prišel neki neznanec buditi blance, češ, naj mu gre s pripnjenim pomagat iz vložil njegov poln natočarjen voz na vrh hriba, kar je običaj na blance pod vasio Brne. Čestnik se je začetkom branil, da ne sme tovar storiti brez odgovornosti dovoljenja. Nato se je navidezno ponečel vozni odtisnil od blancev okna, a se je kmalu vrnil češ, da mu je gonarjal g. Kozola. Že dovolil vstopiti in da ni ne računa. Blance je v dobri volji, da je vse to res, vprašal ko, tuji voznik pa je izginil, rekoč, da ga naproji k avtom vpreži. Ko pa pride blance Matija s konjema na lice mesta, ni v volji zaženje nikogar našel tam. Vrnivši se domov v hlev in v svojo sobo poleg hleva je opazil, da mu je v tem času izginila nova obleka, ki si jo je nabavil za praznike, druga že malo porabljena obleka, par dobrih čevljev in ura budilka. Vse skupaj vredno nad 1500 Din. Tat, slenarski voznik, je prišel v blancevo sobo skozi priprano okno. Naši vrli orožniki so mu že na sledu.

Iz Ptuja

— Razpored vojaških obveznikov bo 23. 4. t. j. z začetkom ob 8. jutraj na selišču v Ptuj. Oni, ki se razporeda tega dne iz tehničnih razlogov ne bi mogli udeležiti morajo priti v nedeljo 30. 4. t. j. Vsi obvezniki rezervne in operativne vojske, pristojni v Ptuj, se pozivajo, da se udeležijo razporeda pravočasno s seboj morajo prinesiti vojaške izkaznice (izprave).

Novo občinsko vodstvo v Rajhenburgu

Rajhenburg, 14. aprila. Zelja rajhenburških nacionalnih krogov se je vendar uresničila. Z odklonom kraljeve banke uprave je bil razrešen županske dolžnosti trga Rajhenburga g. Vraneti Franc, a na njegovo mesto imenovan znani, neumorni narodni delavec g. Blaž Jeriček, trgovec iz Rajhenburga. Novica se je naglo razširila po Dolnjem Posavju in daleč okrog ter je nasla povsod ugoden dojem v objektivnih, primernih komentarjih. Vemo, da se Blaž Jeriček ni potežoval za to častno mesto, a vemo tudi, da bo to funkcijo častno vršil vkljub svoji vsestranski zaposlenosti tako pri Sokolu in organizaciji, kakor tudi v trgovini in vkljub rahlemu zdravju.

Na čelu občine stoji mož, ki bo s svojo objektivnostjo in delavnostjo storil vse, kar bo v njegovi moči za procvit rajhenburške občine; zato je tudi dolžnost celotnega občinskega odbora in vsega nacionalnega življa v Rajhenburgu, da mu stoji pri reševanju raznih zadev vedno trdno in

najlepši piruh za naše pridne gospodinje, ker je najbolj in najcenejši domači izdelek. — Dobi se povsod.

zvesto ob strani. Prepričani smo, da bo z novim županom Jeričkom zavel v občinsko pisarno nov duh in da bo delovanje v prid naši lepi domovini v skladu s smernicami kraljevega manifesta od 6. januarja 1929. Želimo zato županu Jeričku mnogo uspehov po točnem načrtu, da bo tako mogel s pozitivnim delom razbiti vse naklepe storjene na tajnih sestankih nasprotnikov. Opaša se pa izteženje tudi v njihovih vrstah, za kar je že skrajni čas. — Ob nastopu novega župana je bil občinski odbor spremenjen in toliko, da je imenovan za podžupana ugledni napredni posestnik gospod Franc Vouček, na novo pa je imenovan za občinskega odbornika agilni sokolski delavec in posestnik Franc Agrež starejši. Vsem naše iskrene čestitke!

Velika noč v Zasavju

Litija, 14. aprila. Veliko noč imamo na pratiki in sveti Jurij se bliža v jadrnem zalopu, noč se s seboj zelenje in cvetje. Številne družbe izletnikov, ki jih pr vabljajo Zasavje ob prvih pomladnih dihih, hite na Jenče, Javorje, Sv. Goro, Poljšnik, Kam, Mrzlico, Sv. Planino in na naše druge vabljive vrhove. Uprava koč na Sv. Gori je oskrbela te dni nekaj novega inventarja. Izkazalo se je, da so odlično litijske narodnjakinje, ki so darovale novo posteljno opravo za spalnice. Tudi razvajeni turisti se bodo odšli lahko pokopčali na ležiščih...

Redni krž, ki mu načeljuje novi sreski zdravnik dr. Orel, je imel pred prazniki sejo, na kateri je razpravljal o važni zadevi, kako odposlati nekaj najpotrebnejše litijske dece na morje. Odbor je že izbral nekaj dece, v kolikor mu dopušča denarna sredstva. Kakor župano, se bavijo s podobno mislijo tudi vrle Cirilmetodarije. Morja in južnega solca potrebuje vsaj ducat naših otrok, shranjenih in bolehnih. Ako nastopi še pripravljani odbor Jadranske straže s predsednikom sreskim načelnikom g. Podbojem, bo združena akcija dosegla svoj hvalvredni namen.

Nedavno je zapustil Litijo ugledni in priljubljeni krajan g. Jože Vajdetič, davkar; odšel je na novo službeno mesto v Prevalje. Bil nam je iskren prijatelj in vzdržen družabnik. Bil je tudi tajnik sreske JRD. Vsi želimo njegovega povratka.

Pred dnevi je imel litijski Fotoklub svoj občni zbor pri Lajovicu, kjer ima tudi svoj dobro urejeno temnico z velikim povečevalnim aparatom; izvolil je naslednji odbor: predsednik učitelj Jože Župančič, podpredsednik dentist Edo Glavič, tajnik akademik Dravko Flis, blagajnik žel. uradnik Jože Župančič, gospodar prokurist Franci Kunster, v odbor pa: trgovca Zenica Rebec, akademičarka Anka Petrovič, predliški uradnik Habič Ivo, nadzorni odbor: župnik Vinco Lovšin, sreski tajnik Pleničar Franci in predliški moister Hribar Franci.

KINO LJUBLJANSKI DVOR
Telefon 2730

Na velikonočno nedeljo

ob 3., 1/5, 6., 1/8 in 9. uri zvečer

TOM MIX

v senzacionalni pustolovščini

Naprej TOM MIX!

Na velikonočni ponedeljek

ob 3., 1/5, 6., 1/8 in 9. uri zvečer.

Fred Thompson

junak divjega Zapada v napetem filmu

Borba z Indijanci!

Pri slehernem sporedu predvajamo še izvrstno šaloigro in dnevnik zanimivih novosti.

Najnižje ljudske cene Din 2.—
Din 4.— in Din 6.—

Kako sem shujšala za 15 kg v sedmih mesecih brez škodljivega stradanja

Dobre dietetske Slatinske tablete za hujšanje.

Brez škodljivega stradanja in brez gimnastike sem shujšala za 15 kg v sedmih mesecih na ta način, da sem uživala po trikrat na dan po dve Slatinski tableti Bahovec, ki se dobe v vseh lekarnah. Tem Slatinskim tabletam sem imam zahvaliti, da sem izgubila odvisno maščobo in da se mi je zopet vrnila mladostna moč in energija, ki sem ju pogrešala že več let.

Zelim ostati nepoznana, slikala sem se pred in po dovršeni kuri s Slatinskimi tabletami.

Kjer druga sredstva odpovedo, dosežejo Slatinske tablete uspeh, ki očara.

Kako delujejo?

Sedaj se popolnoma lahko in naglo rešite nezdre masčobe in obvarujete svoj obraz gub in nevesnega izgleda, kar je posledica nepravilnega stradanja. Vzrok odebeltve je navadno nepravilno delovanje organizma. Ne da bi osiabelo vaše telo, izgubite debelost, ako uživate Slatinske tablete Bahovec. Pričnite še danes in vrnil se bosta zopet vaša mladostna moč in energija. Počutili se boste bolje kakor v prejšnjih letih, a na teži boste izgubili vsak mesec 2 do 3 kg.

In zopet boste vitki in lepi. Zdjaj vas pa dela ta maščoba nesrečno. Radi bi skrili svojo zajetnost, pa ne morete. Sedaj vam ni treba več skrbeti. Slatinske tablete Bahovec pomorejo vam, da shujšate brez škode za zdravje. Slatinske tablete Bahovec so prirejene iz najboljših mineralnih soli in naravnih rastlinskih ekstraktov.

Slatinske tablete Bahovec morete dobiti v vseh lekarnah. Nad učinkom teh tablet boste vztrajali. Zahtevajte samo originalne, prave, neškodljive Slatinske tablete Bahovec, odklonite vse nadomestke, ker ni nič uspešnejšega od teh tablet.

Zdjaj je čas, da se rešite svoje prekomerne teže in vsega, kar imate preveč na telesu.

ENA DOZA (100 slatinskih tablet)

stane Din 46.—
VELIKA DOZA (200 slatinskih tablet)

stane Din 74.—

Slatinske tablete izdeluje:

LEKARNA M. BAHOVEC
LJUBLJANA, Kongresni trg 12.

Izvedbe rudarskih redukcij

V Hrastniku so v četrtek dopoldne približno na razglasno desko rudniškega obrata seznam odpuščenih rudarjev. Vsa kolonija je bila na redukcije pripravljena že več dni, ko pa je bil seznam razbešen, so vsi prosti rudarji in tudi člani njihovih družin hiteli pred obratno pisarno. Vsak je z velikim strahom iskal na seznamu svoje ime. Mnogim se je odvalil kamen hude skrbi, drugi pa so se vračali domov v obupu. Vodstvo hrastniškega obrata je skušalo samo izbrati tiste žrtve, ki bi lažje prenašale hudo nesrečo, ni pa moglo iti preko naloga vodstva TPD, da je treba reducirati kopake.

Reducirani so torej sami starejši delavci in jih je med njimi 70 z družinami, 50 pa samcev, ki so seveda večinoma tudi ne skrbijo samo za sebe. Na njih so tudi navezani številni najstarejši sorodniki. Eni so skrbeli za svoje starše, drugi pa spet živijo v rodbinah, v katere je že pred leti poselja redukcija. Reduciranci bodo, dokler bo pač mogoče, padli v breme občin in sicer 77 trboveljski, 43 pa dolski občini. Po obratih pa pripada 110 reducirancev hrastniškemu, 10 pa ojsrškemu obratu.

V vsej koloniji je zaradi novih velikih redukcij zavladala silna pretost in ko je v provizorični cerkvi umolknil zvonček, je začel po vsej koloniji oznanjati tugo jok žena in otrok. Kakor vsako leto, so tudi letos pripravljali nabiralno polo za rudniško godbo, ki bo v nedeljo jutraj igrala pri vsajanju. Ko so bile razglase ne redukcije, je nekdo predlagal, naj bi se vsi, s polo zbrani prispevki odstopili revnim rudarskim družinam. Godbeniki so takoj pristali na to in bodo pri vsajanju svirali za svoje sotrpine.

Pri trboveljskem obratu sta reducirana 102 rudarja in odpade od njih na zapadno jamsko okrožje 35, na vzhodno pa 21 starejših delavcev. Pri zunanjih obratih je bilo reduciranih na dnevnom kopu Neži 15, na separaciji 10, v delavnicah 13, pri zunanjem obratu na 8 delavcev.

Pri zagorskem rudniku so bile redukcije, kakor že znano, najštevilnejše, dasi ji pri zagorskem obratu produkcija najcenejša. Moderne naprave pri tem obratu so že dovršene in ker se je produkcija prej pospeševala o toliki meri, si ne more nihče razložiti, zakaj sedanja kriza baš pri tem obratu vsakokrat zahteva največje žrtve izmed delavstva. Vsa občina se tudi razburja zaradi protekcij, ki jih še vedno uživajo pri obratu inozemci.

Velikonočna razstava

»Živalce«

Ljubljana, 14. aprila. Pred dobrim letom, ko je pripravljani odbor pričel pripravljati ustanovitev »Živalce« se društveniki pač niso nadejali, da bo temu društvu med slovenskim ljudstvom zagotovljen tak razmah. Danes šteje društvo preko 700 članov rejcev najrazličnejših panog majhnih živali. Med njimi so zastopani prav vsi stanovi v lepi harmoniji. Ustanovili so si svoj list »Živalce«, ki je nekaka stalna vez med članstvom in v katerem najdemo vedno obilno lepih strokovnih člankov in nasvetov.

Da bo »Živalce« še močnejša, sta se ji pred kratkim pridružila perutninarški in kuncerejski odesk Kmetijske družbe z vsem inventarjem.

V teku dobrega leta obstoja stopa »Živalce« pred javnost že s svojo tretjo razstavo. Bilo bi odveč podrobneje pisati o tej razstavi, saj je še v spominu razstava »Živalce« na lanskem velesejmu, kjer se je v paviljonu »G« kar trlo ljudi.

Letošnja velikonočna razstava sicer ne bo zastopana s tolikimi vrstami živali, kakor smo jih videli na lanskem velesejmu, zato pa bo prikazala izbrano perutnino, kakor kokoši, gosi, race, purane, pegatke, fazane in druge, dalje kunce od največjega orjaka do malega black-and-tama. Presenetila nas bo letos razstava golobov in lahko trdimo, da tako pester družbe golobov pri nas še nismo videli.

Vse živalce bodo ocenjene po strokovnjakih banke uprave in od tujcev Določene so prav lepe denarne nagrade, k čemur je mnogo pripomogla protektorica razstave, ministrica soproga ga. Anči dr. Kramarjeva, ki je društvu v ta namen daro-

vala 1000 Din. Naj ji bo za ta velikodušni dar na tem mestu izročena najiskrenejša zahvala.

Za vse zunanje posetnike je dovoljena polovična vožnja po železnici. Razstava bo odprta na velikonočno soboto in bo trajala tri dni. Razstaveni prostor bo zopet zaviljen »G« na ljubljanskem velesejmu. Vstopnina bo malenkostna: za odrasle 4 Din, za dijake, vojaše in otroke pa 1 Din.

Izkoristimo to lepo priliko in dokažimo z obiskom prireditve naše agline »Živalce«, da priznavamo njeno delo.

Vremenski pregled

Vreme je ostalo tudi v tem tednu izredno malo spremenljivo. Situacija se v bistvu v vsej Evropi ni spremenila. Vas čas se drži visok zračni tlak nad južnozapadnim delom našega kontinenta; središče anticiklonskega območja je po večini Francija. Zato imajo tamkaj še prav posebno suho vreme in domala povsod se že uveljavlja suša s škodljivimi posledicami; nad tri tedne se ni deževalo.

Ni pa suho v vsej Evropi. Celotna situacija je taka, da gospoduje nižji zračni tlak nad severom in ruskim vzhodom. Zato je prevladoval veter od zapada proti vzhodu in n. pr. v Avstriji so imeli vse čas dež prav pogosto. Mi smo bili nekako v zatišju za Alpmi in imamo sprčo tega suho pomlad, kakor pri nas ni običajno, zlasti pa ne v aprilu. V južni Rusiji, posebno v Ukrajini, je celo snežilo. Sicer pa je tudi na Ruskem sedaj zima pri kraju in ta teden se je zgodilo prikrat ledeno pomlad, da vlada od Črnega do Belega morja povsod temperatura nad ničlo.

Vendar pa se je vremenska situacija pričela izpreminjati; razporedba zračnega pritiska se presnavlja, nad Rusijo se je tlak dvignil, a atlantska depresija se je primaknila bliže srednjim delom Evrope, je pa bolj slabotna in kaže mnogo dinamičnosti. Vremenski položaj je nekako neznan, len in nedoločen, pa tudi nezanimiv; velike spremembe se ne obetajo.

Repertoarji

DRAMA

Sobota, 15.: Zaprtlo.
Nedelja, 16. ob 15.: INRI. Izven. Znižane cene. — Ob 20.: Hamlet. Izven. Znižane cene.

Ponedeljek, 17. ob 15.: INRI. Izven. Znižane cene. — Ob 20.: Dame z zelenimi klobuki. Izven. Znatno znižane cene od 20 Din navzdol.

Torek, 18.: Zaprtlo.

OPERA

Sobota, 15.: Zaprtlo.
Nedelja, 16. ob 15.: Mala Floramye. Gostuje g. Dubajič iz Zagreba. Izven. Znižane cene. — Ob 20.: Manon. Izven. Znižane cene.

Ponedeljek, 17. ob 19.: Parsifal. Izven. Torek, 18.: Zaprtlo.

Poslednji dve uprizoritvi pasionske igre INRI bosta v drami na veliki nedeljo in velikonočni ponedeljek ob 15. po znižanih cenah. Glavno ulogo Kristusa igra g. Gregorin, ostala zasedba občajna. Konec pasionske igre je ob 17.15. Pri teh dveh predstavah se doda še 15. slika: Jezusovo vstajenje.

Na velikonočno nedeljo sta v operi dve predstavi. Popoldne ob 15. se poje izredno melodiozna, zabavna, zato pa tudi priljubljena opera »Mala Floramye« z g. Dubajičem kot gostom, zvečer ob 20. pa pojo z go. Gjungenac in g. Gostič in v glavnih ulogah Massenetovo opero »Manon«, obe predstavi po znižanih cenah.

Repriža Wagnerjevega svečanega igrokraza »Parsifal« bo na velikonočni ponedeljek ob 19. Zasedba je kakor na premieri. Tudi glede odmorov velja isto, kar je bilo objavljeno za premiero. Posebno opozarjamo, da je izšel za premiero Parsifala »Gledališki list«, ki prinaša natančno vsebino dela in pa kratko glasbeno analizo, ki naj služi k boljšemu razumevanju dela. Dobi se pri dnevni blagajni pri vseh biljetirjih.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE
Nedelja, 16. ob 15.: Orfej v podzemlju. Znižane cene. Zadržiti. — Ob 20.: Grofica Marica. Gostovanje go. Marice Lubejeve iz Zagreba ter ed. Keenije Male in g. Bojana Preka iz Ljubljane.

Ponedeljek, 17. ob 15.: Se ti razumemo. Znižane cene. — Ob 20.: Pr. belem konjiku. Znižane cene. Zadržiti.

En tisoč devet sto let

Na letošnjo Veliko noč se vsi krščanski svet spominja 1900-letnice dogodka, ki je bil ogromnega pomena za vso zgodovino evropskega človeštva: Kristusove smrti na Golgoti. Po evangelijskih izročilih je bilo Jezusu 33 let, ko so ga dali Judje križati. Časovno štetje, ki se za ves zapadni in danes tudi za ves omikani svet začneja s Kristusovim rojstvom, je pač poznejša uredba, zato dan in leto Kristusovega rojstva oziroma smrti nista popolnoma zanesljiva. Vendar je to postranskega pomena. Letos poteče devetnajst stoletij, kar se je dovršila zemeljska pot Učenika ljubezni, v katerem slavi krščanski svet Sinu božjega in Odrješnika.

Kršćanstvo je bilo kot religija svetovnega pomena utemeljeno baš na Golgoti. Če ne bi bilo te pretresljive žaloigre, katere neposredni povzročitelj je bila strahovita verska nestrpnost judovske duhovščine, bi morda imeli Jezusovi nauki manjšo ekspanzivno silo. Krščanstvo bi utegnili ostati samo ločina židovske vere in današnja zgodovina zapadnega človeštva bi imela povsem drugačno obelježje. Križanje na Golgoti ni bilo samo skrivnost božje Previdnosti, kakor uči krščanska vera, zaključek Jezusovega bogočloveškega življenja in njegova vrnitev k nebeskemu Očetu, marveč je bilo tudi svetovno zgodovinski preobrat. Če se danes spomnimo, koliko vsebine je dalo krščanstvo v teh devetnajstih stoletjih zgodovini vsega zapadnega sveta, tedaj obledijo spričo tega dogodka mnogi drugi zgodovinski datumi daleč na okoli. In vendar je vprav neverjetno, kako malo so se tedanji zgodovinarji zavedali važnosti golgotne tragedije, ki je imela za prosvetljeno rimsko družbo značaj brezpomembnega lokalnega dogodka, verskega spora med Judi, kakor jih v tej dobi ni bilo malo. Edini Jožef Flavij je zabeležil ta dogodek in še on mu je posvetil le nekoliko skromnih vrstic.

Vzlic temu so se na Golgoti lomili svetovi tudi v svetovno zgodovinskem smislu. Celotni, ki ne veruje v krščanski nauk o Kristusovem božanstvu, mora pri-

B. van Orley (1492—1542): Oplakovanje Kristusa

znati, da se je z Jezusovim življenjem in smrtjo kot temeljem krščanske misli in akcije začela za velik del Zemlje, najprej pa za Sredozemlje kot ognjišče takratne omike, doba ogromnega prevrata in popolnega prevrednotenja. Nastopila je ena tistih dob, kakor jih

je celo v desettisočletnem zgodovinskem poteku zelo malo. Izvršila se je, kakor je zapisal Renan, največja revolucija v človeški zgodovini.

Zato so jalovi poskusi nekaternikov, ki so hoteli iz molčečnosti tedanjih rimskih zgodovi-

narjev in iz pomanjkljivosti in nezanesljivosti spisanih virov dvomiti o Jezusovi eksistenci. Ni mogoče, da bi za takim daljnosežnim prevratom ne stala izredna osebnost, sila, ki je tako rekoč premaknila svet iz tečajev.

Razvoj krščanstva pa je potreboval več stoletij in dolga stoletja so zopet pretekla, preden je krščanstvo postalo svetovna sila. Njegovo stremenje je bilo, da bi dočela preobraziti človeka in človeštvo. Prva stoletja je bilo usmerjeno popolnoma v onostranstvo, počasi pa se je zavedlo svojih zemeljskih dolžnosti in si je preko svojih cerkva, duhovščine in z vsemi prefinjenimi sredstvi, ki jih je bilo iznašlo, mnogo prizadevalo, da bi končno in za vselej ukrotilo bestijo v človeku. Toda bili so časi, ko je bestija postala kljub krščanskim formam in krščanski miselnosti močnejša od Kristusove blagovesti, in cerkveni služabniki so sami sklepali kompromise z njo.

Danes, 1900 let po Kristusovi smrti, je svet na zunanji pač dokaj drugačen, toda na znotraj se stalno nadaljuje boj med bestijo in idejo. Bestija je postala prefinjena, prekanjena, zvita, zato pa tudi nevarnejša. In kakor pred 1900 leti prosjačijo reveži po cestah in site vrane se rogaajo lačnim, in kakor pred 1900 leti z Golgote, se čuje danes iz vseh dobrih in plemenitih src nemočni vzklík: Oče, zakaj si nas zapustil?!

Ta počasni, žilavi in neskončno trdovratni boj med duhom in telesom, med sebičnostjo in idejo, med človekom-zverjo in človekom-kristjanom se bo nadaljeval še v vekove, in kdo mu more dogledati nadaljne oblike, kdo prerokovati končni izid? Mi samo vemo, da ne bo moglo nič na svetu izkoreniti iz človeških src novega socialnega zakona, ki ga je oznanil Jezus in potrdil s smrtjo na mračni Gori lobanj: Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe! Prej ali slej se bodo morali vsi religiozni, kulturni, socialni in gospodarski tokovi izliti v ta tok, ki edini lahko pomiri nemirno človeško srce in edini izpremeni zemljo v bivališče zadovoljnega in srečnega človeštva.

Za sedaj pa je to še daljna, pravljinska utopija!

Janko J. Srimšek:

Sosedje

so bili. Hiši sta stali za cerkvi. Prav tam na jeziki, kjer se je bele ceste prvi krak poglobila stezal proti Paradižu in dalje v breg na Pleterskov klanc, drugi se nižal skozi trg — mimo kostanjev in pševskega kovača — v doljini del vasi.

Pri postarjavih so aneli Danico. Desetletno dekletce. Pri Vrbičevih Jančka. Capina, bosonoga in vedno razapetega. Umazane in zloščene, kakor bi v celih soseski ne znojali kaplje vode. Skoro za dve pomladi mlajšega kot je bila Danica. Janček je bil čisto Vrbičev. Danica prav za prav ne popolnoma postarjavi. Mestni otrok je le na toliko prihajala k njim. K strici in teti. Na počitnice. Milo in sloko bitje. Pravičnega obrazca. Kostanjev las. Rjavih oči. Vedno namahljivi.

Sosedje so si bili. Dobri sosede. Vrbičevi in postarjavi. Prijatelji. Dolgo, dolgo let. Iskreni in odkritostni. Čisto po svetem evangelijski in besedi božji. In še bi bili in ostali. Ali —

Vrag, kozobrad in kozonog, repat in rogat, se je naselil na plot med obema domačinoma. Med Vrbičevino in postarjavi. Počelal se je po kosmatih bedrah. Po kuštravi glavi se je popraskal. Z dolgimi usesi zastrigel. In se je ukresala in utrnila iskra. Srdljiva. Zveplena. Od nje se je vnel plot. Zagorel je z vzhajajočimi žubli. In je planla mržnja na obeh dvoriščih. Zapleneno sovraštvo. Nalik jelovi. s smolo notopleni butari. Sovraštvo in mržnja. Med postarjavi in Vrbičevino — — —

V kresnikovem soncu so štiri gredice na postarjevem vrtu zarezale v krvavoredeh plohah. Štiri gredice — z jagodami zasene. Pod samim plotom stegnjene. Med paljačastim listjem se hihitajo konstante, švabeke rdečeglaske, everne, zmagovalke. Postarjeve gospe Milke ljubljence in negovanke. Kakor s prosenim zrnjem po obilih s krvjo zalitih leš z drobnimi pikami posejane. Sočne. Zrele. Debele kakor plemeniti orehi. Dvakrat bi zagrevel v eno. Še bi je za med ostalo na pečju. Gospe pošne mljenke. Za vse na svetu jih ne bi dala. Dušo in zvečanje bi žrtvovala. Njih ne. Svojih jagod ne.

Janček omedleval po stezi med plotom in skladiščem. Naslanja se v presledke med plankami. Požira slino. Stoplja o melle kakor na žerjavici od luknje do luknje. Z desno peto mečka levi nožni palec. Vico se hujše od grešne duše v večnem ognju. Dva dni. Saja o klobukih, prikpevačih sladkega sosodovega sadu tri bridke noči. Tr. znojne, tri žgoče noči.

Tretjega jutra se prileče ves zbit in strit iz postelje. Rano v kuhinjo. Matj preveva enleko k zajtrku. »Kajno zgodaj? Še šest ni. Si bolen?« vpraša skrbno.

»Nisem. Spati ne morem.«

»V cerkev pojdi! Čez pot ti je. Po maši dobiš strukelj v kavo.«

Janček se potuhnjeno prižme k ognjišču. Grunta predse. Vstane. »Grem.« — Se izgubi po stopnicah — — —

»Tati! — Tati! — Kaj te tako ude doma? Lepo! Haha! Zgodaj si začel. Na vrvi boš končal! Srečota za celo hišo — Plot lomi in trga — Krade — Še mu daje, Fronč! Da si bo zapomnil — Tat oesranil! — Vse je pobral — Pokral! — Pohodil in pomodral! — Sirota, kaj bom začela! — Ve so enaki — Cela hiša — Nič prida ljudje — Le po njem. Fronč! Naj se mu pozna, dokler bo živ — — —

Vrbičeva mati pogleda na kuhinjsko okno.

»Kaj ime vrto! Janček!«

»Kaj Janček! Vrag! Tat!« vrešči s sosodovega vrta. »Tri koljice je izruval. Vzite ga na drugo — na njihovo stran. Fronč! In še eno na pot! Tat! Razbojniki ne marajo! Kakršna oče in mati — taka zalega — — —

»Za Krščevno voljo! Gospa sosodova, kaj se je zgodilo? Kaj je? Janček!«

»Tale!« odgovori hrošččji glas postarjevega sluha Fronca. »Tu imate tat! In v jesih st ga vložite med kisle kumarice! Tata vašega — In čez plot zleti Vrbičeva Ja-

nezka cepetajoče in jokajoče telesce. Se zakotali in prekopane po dvorišču. Obliži. S krvavečim nosom in rabinimi usnecami obrnjeno navzgor. Za otrokom prifriz iz šroke kostate dlani klobuček. Iz klobučka se razsuje za pigrice zmečkan jagod.

»Mama! Mama!« zavpije iz živega kupčka mila in pretresljive. Vrbički se izmekne in iz rok korec za vodo. Trešči na kamene te stopnice pod oknom.

»Jezus, Marija! Janček! Otroki!«

»Tati! Hu-! Tat!« se razlega s postarjavi.

»Mama! — Mamica!«

»Teta! Tetka! Striček! Ni tat! Ni Jaz sem mu pomagala! Tetka! Striček! Fronč! Ni on kriv! Janček je nedolžen! Joj! Janček!« Na vrzel v plotu se rine Danica glavica. Slabe ročice stresajo planke. Beli prstki grebejo v hravavi les. »Janček!« Janček!«

»Tatje! Tatje! Ravbarji! Vidite! Na višice z njimi! Z vsemi!«

Iz hleva se prišene Tone. Stari Vrbičev hlapec. Samokolnico, gnoja zvrhano, porine k svnjakom, da se zvrne. Se starina razkorači. Ošine s strupenim pogledom sosodov plot. Pljune močno. Zašajta do malega. Počasi. Kakor stone v malnu nerodnih nog. Ga vzame na roke. Privije k sebi nežno in previdno. Dete oklene ročice stari okrog vratu. Trepetaje kakor žtna biljka v vetru.

»Strič Tonček — Strič Tonček — — —

»Fantič ti moj — Janček — Mali — Drobiž moj —« stoka stari. Na solze ga draži in peče pod vekami. Porašplja z razpokanimi žulji po okrvavljenih pobehih likih. Laseh. Rahlo. Boječje. Tenko — Onstran — na postarjevem vrtu besni Sultan. »Fej! Trikrat fej!« Hlapec Tonček se z ihtevčo culico zažibje po dvorišču. Še pljune. »Fej!« Pljunek pade čez ograjo. Z Vrbičevine na postarjavi — — —

Iz pasjih vročin. ki vro nad dvoriščem in vrtom, se je črna Lida zavlekla pod senčnato šupo. Zleknila se za kup desek. Dremlje. Se nemirno preklada. Diha in hli pa na odprt pobec za Lido, črno pasco, je pobegnil Janček. Zveržil se na otepovsenjak. Si daje nazarenskega posla. Voziček se je pokvaril! Polomil! Sura je počila. ko je s ceste zvaljal pesek na dvorišče. Okovi na kolesih so popustili. Skrhali se dve ročici. Oh, kr žev in muk! In trpljenja! Kolari! Mizari! Zbaj! Kuj! Povezuj! — Posel nezasišani — — —

Prasce se valjajo in žlempajo po gnojnicah. Samo rilci in zavratne oči jim enole iz nesnagne. Vročine! Pasje vročine! Vsaj malo mokrote! Vsaj nekako hladu! — Grahka se koplje s piščeti v gomli prahu. Hripavo kolkja med neugnanu družino — Konec posnajo zateguje na lojtnicah pred stalo: »Ze-e-jen se-e-m!« Zafotofa leno s kreljumi. Se trudno spusti na gnojnice. Nič ne poraja za ljube in željne kokodaše. Z ostrago podrsne po desnem krilu. Malo pošpa. Ohrne putam rep. Zamenca v hlev med konjske in goveje odpadke. — Golobje godrnjajo na bradcah za pristrajšem Vrbičevega sejma prerokanja. lasanje in pretepa za preluknjani kos. Okrog senka. Pred kletjo in kašami. Na vsaki konjski figi. Po vseh strebah in zakrkljih — — —

Janček ponravlja Kladivček poka. Zebli se krive. Skrinjajo klesče. Cvili žugica. Janček krpa. Maš. Da mu znoj dere s senc v ustne koritke. Reže do podbradka siive in rjave brajde. Prsti, kakor z mastno namazani, se lenijo. In v ramah, v hrbtnici in kolkih boli in pika s tisoč rezavami. — Zadremal b. Čprav komti za poden dolgo. Da bi se roke spošile. Trudne noge se pretegnile na slami. Tudi jutri bo še dan za voziček. Ali na mu ga zloži in uredi stric Tone, ko bo pred mrak gotov s polaganjem živini. Glava je motna. Okorua in mahdrava. Vrat kakor iz testa zgneten. »Še klin v ono ro na prečki — Dosti bo za danes.« ugiblje fantički. Oddloži orodje. Komočel se povesejo. Položi se vznek na oten. Si klobuček potegne pod glavo. Dvorišče in šupa, tramovje pod streho in

stopnice v skladišče — vse zaradi pred zenami v pijani soparici — — —

»Mrhe preklete! Kaj takole? Hej! — Tod se boste zganili in preganjali? Na Losče — na gmejno — se poberite! Marš! Kojederec vas polovil!«

Janček se začne iz sna. S peščicami si drgne klončljivost iz oči. Z l.c. —

»Strič Tonček — Kaj je? — Tako sem se ustrašil — — —

Hlapec robanti in rogovili po dvorišču. V desnici bič. V levici febrico vode. Neusmiljeno švrka po dveh pasjih kožuhih. Po Lidinem. In po Sultanovem.

»Moči, pob! Vkrj se obrni! V zidi! V plot! Kamor hočeš! — Ni za tebe — ta pasja očet!«

»Strič!«

»Tih! Tudi ne črhni mi več!«

V pasjih vročinah se je postarjev Sultan prišel ženit na sosodovo. Z Lido sta poplesala. Se poigrala. Se petro cuckov — vrag ve, čegavih — se podi po Vrbičevini. Sultan in Lida sta se zavozljala. Nategujeta se. Vlečeta vsakešči. Renčeta in režeta. Divje in preteče. Skrivljenih hrbitiš. Najžene diake. Cvilita zategnjenom in proseče. Oni drugi ponagajo. No, hlapec bič opta in žvžga neutrudno. Neusmiljeno. Po njima. Tudi po ostalih. Po svatih.

»Fej! Mreine! Ne greste? Lida! Lida!«

Pol srditosti pol smeha srš iz hlapecvih oči. In spet in spet zavriš na vitkem bičevniku vsaki jermen. Vže in škorpjonsko ugrinje v kiteže. »Hej, ti kovačev, da bi te mora zadušil! Zobe bi kazal? Gruzel bi? Kar pohlevno in počasi! Naučim te kobjih mol tvič! Hej! — Pika — poka! Pika — poka! Pika — poka! Pika — poka!« se reglja hlapec. »Pa ti — Skobec Strahov — Saj te poznam —! Poskoči no malo! In vi, vragi potuhnjeni! Pika — poka! Pika — poka! Pika — poka! Pika — poka!« Pa čez čas: »Je mera odmerjena? Sem vam iztepel bolhava muzikante? — Aha! Vidim! Vi, svatje in kuzikante, ste zadovoljni? Tako! Tako! Veseli me, če sem vam postregel, kakor gre! Svojet! Sodrgal! Od Boga zavrznel! Od ljudi zapuščen!« golci in rohn Tone za bežecimi, med zadnje noge podvitimi pasjimi repki. »Sedaj — se hlapec prestopi — sedaj vidva! Zenin in nevasta! O, ne boja se! Ne bom kl cal požarne branbe na pomoč! Nak —!« Sultan še vedno cijazi Lido naprej. Lida Sultana nazaj. »Kar sam se pomenim z vama — Tu imate!« — Švrkl! — Curek vode iz Tončeve vedrice pljuske v nesrečna zaljubljenca. Lida in Sultan presunljivo zacvilita. Streseta se. Se razpetljata. Pobegneta. Ona v domačo vežo. On — hop — čez plot na postarjavi — — —

»Kaj je bilo. Tonček? Kaj so hotel psi? Zakaj ste jih stric? Kaj je Sultan počel z Lido?«

Nikolaj Pirnat:

Velika noč brezposelnega

Tako gre stara pesem naokrog: poltje se osp v jesen in ta prehaja počasi v zimo, ki se spet otaja v pomlad. Takrat naš dobri Bog iz groba temnega v jasno vstane. A svet naš čudežem neznanjskim ostrmi — zvonovi zapojajo, spet vse se veseli in nove nade vernikov so dane.

Jaz — revež — čakam drugo že pomlad. Brez dela hodim sred vrvenja, kot On sem se naučil potpellenja. A dolgo več — pač ne bi čakal rad!

Sramotno je, da tu stojim ob poti in lažen vzamem če mi kdo kaj dá — prositi roka delavna ne zna! Ti, ki si daleč vsaki blodni zmoti,

Ti, ki zdaj vstajaš, Novi Gospodar — obudi že napoj zgubljenovo vero in močni roki vrni apot sekiro: poprej sem bil — kot Tvoj rodnik — žesar.

Hlapec se mrgodi. Brečji. Obenem golta smeh. Grize in žveči levi brk. »Sultan z Lido? Eh, kaj neki! Mislil je, da je bolna. Zgrabil jo je in bi jo bil rad odpeljal k zdravniku — — —

★

V petek zjutraj je postarjev Fronc počistil urad in odnesel smeti na gnojnice. »Sultan!« pokliče in pošili v pasjo kolbico. »Sultan!« Psarnica je prazna, Fronc se ozre po dvorišču. Po vrtu. Zopet povab. Nič! Izvleče iz žepa cigareto. Prižge jo. Puhne dim preko smetišča. »He, glej ga, capna, kam se je zmašil. Sultan! Kaj iščeš tam?«

Ob hišnem z du za gnojščem je v plotu tik pri zemlji odlomljen kos gne deske. Luknja je dobršna. Zlahka se skozi njo premesi pes. Iz nje — iz te luknje — moli Sultanova zadnjica z repom in obemi bedresi. Lepo stegnjen leži. Z enim koncem na Vrbičevini. Z drugim na postarjavi. Kakor na preži. Postarjev lovski pes Sultan.

»Sultan! Hop!«

Nič! Sultan molči. Zdi dalje. Niči za Froncov žvižg se ne zmeni.

»Si oglušil? Si mutast postal? Sultan!«

Nič!

Zabrede Fronc na gnojšče. Brone z nogo Sultana v zadnjo plat »Domov, Sultan!« — Sultan kot zalit — Molči. — Fronc popade psa za rep. Potegne močno. Pes se ne oglasi. »Kakšen vrag te je obsedel! Sultan!« Spet pocuka Fronc za Sultanovo metlo. Zgrabi ščene za nogo.

»Oho!« se zavzame možak. »Kaj je to! Noge so trde, Lesene. Hladne. »Hudič!« Fronc vleče iz vseh sil. Ne gre! Nemogoče! »Strela nebeška! Sultan! Kaj je s teboj?« Fronc se spne na preste. Pogleda čez plot. »Vsi hudiči!« zakolne na vsa usta. »In še milijon hudičev povrhu! Sultan — Naš Sultan — — —

Na Vrbičevi strani plot — v deski nad luknjo — je zabit debel kljukast čevljev. Na čavlju je pritrjena zanka iz žice. V zadrgi — za vrat obesen — zadavljen — visi postarjev prepelchar Sultan — — —

★

Satan sedi na ožganem čoku v plohu med postarjavi in Vrbičevino. Veselo si maše dlani. Se veselaši in zadovoljniji smeh mu grga in vre iz poračenega gobca. »Ljulička, vržena na njivo med žito, ko je sejalec dremal, raste. Raste in se širi. Tri leta ne iztrebite plevela, toliko ga je. In še več ga bo. Za parkrat po tri leta preklestava onega, ki ga ne maram imenovati, vam preskrbim. Hehehe! Račke in kokoši in purice prdejo v kratekan na vrsto. Pujski Vrbičevi in postarjeve kozače. Ohooho! Potem — kasneje — priprave noči — kar tole šupico, ki je že precej slaba, prevrtno na postarjev vrt. Oh! In pretepov vzdignemo. Tozbič in tozb spravdamo, da si bodo sodniki in birči na komisijski zbrusli noge do glenjcev in kolen. Zagodemo jim — Za godemo v najlepših pesnih, v najlepših vižah — Hihhi! Hehehe! Hahaha! — — —

★

Za zapuščenimi skladišči se je razpel vrt. Gredice, prekopane, pognojene in prahljane so se hrepeneče razprostrle in zažehle soncu v narodje. Na lehi pod zidom, kjer je šolarček Janček s Kolenčevim Petrom zasidil vinske ključce, so se obrezki na tratah zasolizili. Popki in pogonjki se pokrli z mehkiimi srebrnimi dlakami. Janez oprezno premeri svoj vnoograd, opre se z nohti in čevlji v razvevke na škampi in spleza do sosodovega plotu.

Veliko jutro — Velikonočno jutro — — —

Čudovito zgodaj se je po trdi in suhi zimi sponladilo. Spomladilo se gorko in ljubo. Svečan je izcedil svetle. Sušec je bil pameten. April je svoje muhe in norčarije raztresel in izgubil nekje za gorami. Do maja ni daleč Ali se priroda že dolgo ziblje v njem.

Vrbičev se s hrbotom nasloni na ograjo. Obesi klobuk na kolij — — —

Trata svatuje. Sveže pogrnjena z živozeleno preprogo se je v nepol osulih breškah in maricah z belimi črešnjami in silivami, razganjajočimi se hruškami in z že

roznatimi jablanami izpremenila v kos doma skanega platna, prepletenega in zpijanega s nitkami najnežnejših in najobčutljivejših barv. Cinstva streha Tratarjeva domačije, prijetna in medla, in kasni oreh pred njenimi vežni mi vrata sama sobi ne verjameja, da ta posvetni svet zmoro toliko krasote. V Pleterskovem lazu so ob brezah zazelenele prve bukve. Iz smrečja v Zapečarju in svetoflorijanski strani s tisoč in tisoč strun trepetja in šumi in hru nekaj, česar oni ne spoznavajo; valovi in se razliva na neslišnih lastavičjih penumakah nekaj, kar komaj srce razumova. Se misle klje in brsti v milijonih brsti in kaj. Za Spančkovini skednji se bradi troje samonih divjih kostanjev. In ob grabnu na Miheljevem travniku — tu pod samimi nogami, tako blizu, da bi jih v narodje zajel — so se z mečkami in lesketajočimi listjem pokrile in razšopirile vrbe. Vrbe — Cel teden je že minil, kar je z rumenim drenom, mračnim hršljanom, zimzelonom in zvonkajočimi leskovimi šibami prve njihove mladice v cvetnoredeljskih butarah pred oltarjem v cerkvi pokopril in blagoslovil svetnik s posvečeno vodo — — — Vsa ta lepota rajska — od vzhoda do zahoda, od juga do severa — preplavljena s jasnim zlatom spomladanskega sonca. V neskončnih višavah obeta s tančico svetloplevega neba. Le tod in tam nasrgeta z belo nakodranimi in z biserno mat-co porobljenimi oblaki. In nad vrhovi Prških in Smetovskih host prosjajo koprena lahkih meglice, ki jih sonce se ni moglo popiti — — —

Na Gori trečji iz možmarja trel. Se drugi. Tretji za strelj zaklenka z vsemi stiri gorskimi. Zapoje v odgovor troje farin. Zadrobri za faro Sveti Florijan. Pa Sveti Martin. In v vriskajočimi glasih čez Pungert in Preloge v Slepku Sveti Miklavž — — —

Velika noč — Vstajenje Gospodovo — Zveličarjevo — — —

»Aha!« s seboj govori Vrbičev. »Oh šestih pri fari. Oh desetih — velika maša — pri Materi Božji na Gori — — —

Dva para toplih prstkov se dotakne Janzevih ušes. Poseže za njimi in vjame dvoje dekljskih ročic. Preko ramen si jih pritegne do obraza z vročimi ustnicami.

»Kdo ti je to dovolil? Navihane! Nasleže!« zažubori za Janezom s poredim smehom.

»Danica — — —

»Katera?«

»Moja!«

»Oho! Pa kar teko? Zastonj? Kje so pisane?«

»Tam! Vse to, Danica! — Pogledaj!« zamahne Vrbičev v božje jutro. »Nikoli lepših! Ni nikjer! In tvoje, dekle!«

»Vzemi si jih, fant! Na!« se mu nagne v lice in ga poljubi na usta.

»Lagal sem, Danica. So krasnejše tvoje! Slajše! Ali kako? Serno eno?«

»Si me čakal?«

»Sem. Vedel sem, da prideš. Obljubila si — — —

»Obljubila? Jaz? Kdaj?«

»Davi — V cerkvi — Oči tvoje so mi povedale, Danica — — —

»Meri znajo govoriti moje oči, Janez?«

»In še kako! Te tvoje oči, Danica — Veš — izpil bi jih — — —

»Zpili jih — Janez!«

»Srečno in veselo Veliko noč, dekle!«

»Tudi tebi — Tebi tudi, Janez!«

Spleto se roke. Prmakne se svetlolasa Daničina glavica k črni Janzevi. Nenasitno se vsevajo s prvo fantovščino zasenečeno ustnice v škrlatno, napol odprto školjko dekletovih ust — — —

»Danica! — Danica!« pokliče s postarjevega dvorišča.

»Joj! Striče! se zdrne dekle.

»Naj bo! Ne boj se! Za to sva. Skrita. Kdo bi naju zaslišel?«

»Danica, kje si?« se ponovi pošmege go-pode glasa. V isti mah zavove z Vrbičevega dvorišča:

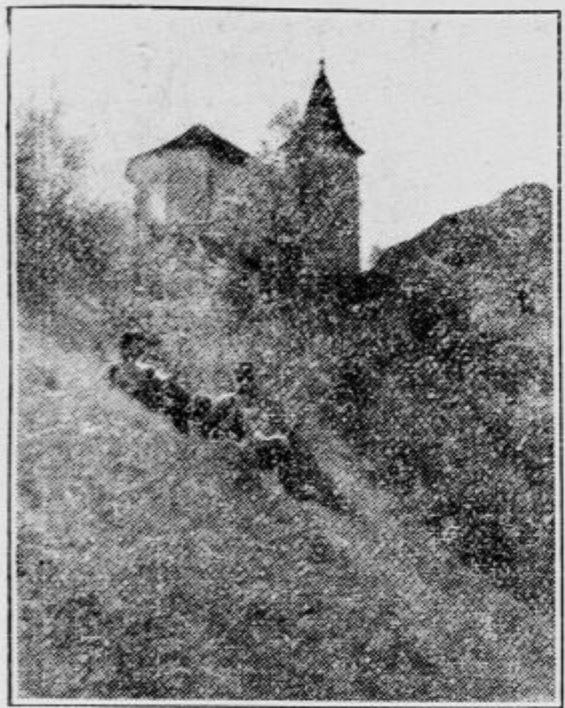
»Janez! Janez!«

»Mati, Janez! Pusti me! Beži! Skoči!«

»Danes ne, Danica! Danes ne! Pred ji-

Ostrež

Zasavje ima dva sveta. Eden je spodaj, v savski soteski, mračni, resni, turoben kakor reka, ki je tu sivočrna, utegnjena v skalovje in ozke bregove, skozi katere si s srditim zagonom krči pot. Pogled teče tu doli le v dve smeri: V ozki zaseki doline, kjer je prostora le za razpenjeno reko, togotno bobnečo čez pečevje in zastajajočo v zavratnih tolmunih, kjer se v krogu vrtinči umazana voda. Poleg nje teče železna cesta, ki si je svojo pot že vseka v skalovje gorskih pobočij. Končno je še malce prostora za skromno stezico, ki vsa

Cerkvica sv. Katarine na Ostrežu

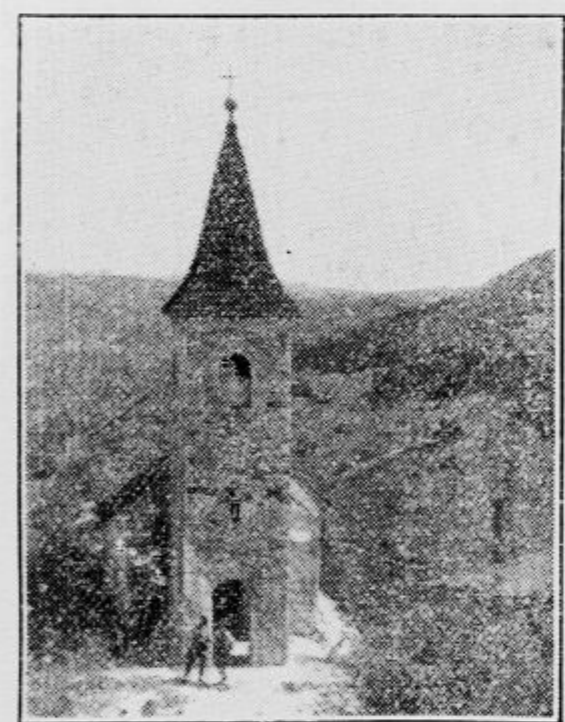
ponižna in zastrašena blodi ob hrumeči reki in plaho ponikne v grmovju, kadar zapleče in zarjave vlak skozi temno dolino in jo zavije v oblake sivga dima.

Če se pogled naveliča senčne globeli, se vzpne navzgor: Nad strmimi bregovi in skalnatimi obronki se boči ozek pas modrega neba. Iz mračne soteske, kjer dušo in telo trpinči ozko obzorje, vabi tja gori in miče planinski svet s svojimi osončnimi planotami in širokimi razgledi.

Kajti tam gori je drug svet, sončen, vesel in svetel. Ravnice in valovita brda, med njimi sočna polja in travniki, osonji gozdovi, kjer domači kostanj stresa na jesen svoje debele sadove, prijazne vasi in trdne kmetije in solnce, solnce, mnogo solnce ves božji dan. Marsikje se oklepa kmetijskih domov košata brajda in v poznem letu visi na njej vse polno sočne izabele.

Zdajle, koncem aprila in v začetku maja, je tako lepo tam gori v zasavskih bregih, da človeka kar samo potegne iz Ljubljane v tiste gozde in laze ter planjave, kjer pomlad stresa svoje cvetje in budi vse sokove v smrekah in kostanjih poljskega kraljestva.

Izstopamo na Savi. Z nami vred skozi iz vlaka cela truma izletnikov, ki jo naglo uberejo v dveh smereh — čez Tirno in čez Leše — proti Sveti Gori. Mi ne gremo tja gori, ker se nam hoče samote in maloizjehanih potov. Zato se okrenemo v nasprotno smer in zavijemo pod ozkim železniškim prehodom navzdol proti Savi.

Pod vrhom

obleki: »Jej, jej, kako me je napravila, kako sem lep. Lep sem!« — Bedaki! V kuhinji so se muzale kuharice in dekle.

»O, ni bil tak, kakor so drugi mislili. Tani se je preobjedel, mati je dosti krat skrivaj jokala, ko ga ni bilo domov. V kantini je sedel in kvartal, mi bi pa stradali, če ne bi bila mati skrbela. Vse smo imeli boljše od drugih. Postelje z žimnicami in blazinami, posode ob stenah, omare, za pet sob oprave, kakor prej v Belgiji, ki je mati gospodinjila še petim razdarjem. Obitek namo kupovali v razdarju, ni bilo namo za tiste koprive. Pri krojaču nam je dala umeriti. Očim pa je večkrat prišel pijan domov in je malo pretepal. Mlajši trije so se spali, jaz sem bedel. Neko noč sem pogledal skozi kuhinjo klicat sosedo. Mater bo ubil, sem povedal, in so hiteli braniti, ko je že klečala pred njim in je s poslenom namerjal po njej. Kar živinski je bil od same tiste družbe in zganja. Priložil sem k ognju, iz žerjavnice so znova vzklikli drobni vijoličasti plamenčki. Tako, tako. Tale vaška tišina je nesrečno topa. — hvala Bogu, spodaj pod nama Sinkovčev dalje kolje bukova polena.

»Dva meseca je mama ležala bolhna. Sama kost in koža, vam rečem, stric.«

Za strico me kliče, odkar je zdaj pri hiši. Naj bo, ko nima drugega.

»Ni mogla več vstati, ženske so časih prišle pogledat in pomagat, pa jim ni dosti zaupala. Jaz sem kahal. Zjutraj mleko za zajtrk, potem sem šel v šolo. Ni mi mogla več dati s seboj,

Malo zavpijemo čez reko in že se poja-vi na onem bregu štrusova Metka, zalo in košato dekle, ki z odločnimi gibi zakrmi brod proti naši strani. Ko nas prevaža čez Savo, se čudimo njenim krepkim rokam, ki spretno zaganjajo ogromno veslo in varno usmerjajo brod.

Na bregu nas čaka kar udobna cesta, ki vodi vzdolž ob Savi proti vzhodu. Kakšne pol ure zložno korakamo po njej, brez brige in brez misli, kar tjavendan in prepustamo solncu, da nam greje obraz in roke. Na levi nas spremlja grmičje in nižje doli reka, na desni pa se svet gubanci in dviguje v strme rebri in vrhove.

Tu spodaj ob potu poganjajo zvončki in raste zeleni teloh, cele zadruge modrega jetrnika se drenjajo med velim listjem, vmes zeleni rumenkasto tevje in razkazuje pljučnik svoje oste, pegaste liste. Troben-tice že odcevetajo, namesto njih brstijo mnogolisti ranjaki in neznačni vraničniki.

Kar naenkrat zavije cesta ostro proti jugu. Pasjek, droben poteček, priteče izpod hribov in se zažene Savi v naročje. Mi bi lahko sledili potoku in bi po prijetni in udobni hoji skozi senčno dolino, kjer bi v samotni hiši ob poti čudoma našli ostanke gotskih oken in portalov, kmalu prišli v Spodnje in nato v Zgornje Tepe in še dalje mimo Klevišča, ki je že bolj grad kot kmetija, polagoma prispeli do Poljsnika, kjer bi se lahko v gostini odpočili in okrevali po dolgi hoji.

Ampak ta pot ni za nas. Raže zapustimo cesto in se zadovoljimo s stezo, ki teče kar naprej ob Savi, vsekoli pod strmimi podanki Zamboha. Iz gozda se prisveti par hiš in zvonik cerkve; med strme gorske bregove se je vrinila vasica, ki se na vseh straneh bori za skopo odmerjeni prostor: kar ji ga ne kratijo bregovi, ji ga obestno jemlje bistri sumnik, ki naglo privrši po ozki dolini izpod Ostreža.

Pečine vrh Ostreža

Ob tej vodi zložno stopamo navzgor. Po-bočja Zamboha na desni so spodaj pokrita z gozdom; če pogledamo višje gori, pa kar obstrmimo nad skalnatimi skoki, pečeviti mi obronki in strmimi livadami, ki se malone navpično stegnjajo v nebo.

Na nasprotni strani odkriva svoja gola rebra dolomitni Ostrež, najbolj alpski hrib v Zasavju. Hudourni vode so posnele ruše z njegovih bokov in skale in drobno kamenje se venomer krusi iz krhke gmote.

Tu se zaženemo v hrib. Kolena se približujejo bradi, mestoma polzi korak v drobnem gršču. Trava je ožgana od požara, ki je nedavno osmolil pobočje. Po grebeni se je v gostih šopkih naselila rumena in rdeča ramšela; modre mračnice dvigajo svoje mehke in okrogle glavice in razgrinjajo razkošno bogastvo svojih arčastih listov. Božjakovina nastavlja popke, iz katerih bodo v maju priklili snežnobeli cveti. Živorumen citronček, pijan pomladi in solca, so opoteka med grmičjem.

Poti ni. Vzpeljamo se kar po celem, mimo pečin in po peščenem pobočju navzgor, skozi ozek prehod na greben, kjer je naenkrat konec strmine in skalovja. Po gosti travi hodimo naprej. V senci grčavih borovcev, ki so kar vstvarjeni za počitek, obstojimo in odložimo nahrbtnike.

Tu pa se plava pogled prosto na tri strani. Doli pod nami na planoti leži vas Ravne, dalje na desni, med drevjem skrita Konjsica in za njima zarez, v kateri se zvija nevidna Sava. Onstran zaseke pa se vrstijo zasavski znanci, Sveta gora in

Cemšeniška planina in tja do Mrzlice pri-jazni griči in planine, kjer hodiš ure in ure, vživša solnce in gledaš rože, ki jih je narava radodarno razstlala čez hrib in dol, in pustiš milemu vetru, da ti piha okrog čela in razprši in razpodi misli in skrbi in nadloge, ki te moré in tarejo spodaj v dolini.

Po grebeni se kar samo hodi do vrh Ostreža. Zadnji del poti je skalnat, malo treba potolovaditi čez tri, štiri pečine, v katerih zvezdijo mično izrezljani listi mešenkela, izognemo se ostremu robu in že sedimo prav na vrhuncu hriba. Malo pod nami doli ždi lična cerkev, ki je menda posvečena svetnici Katarini. Kakor je majhna, je vendar ni mogel sprejeti Ostrež na svojo skalnato temo: premalo prostora je tam. Zato so mu jo postavili na rame: tam zlahkoto nosi plečati orjak to neznačno breme.

Odtod vidimo tudi proti vzhodu. Nedaleč od nas kipi v nebo nepravilna piramida z eno daljšo in eno krajšo stranico: Kum. Smo kar majhni proti njemu, saj je skoro štiri-sto metrov višji od nas. Na južni strani se izza hriba Sveti poljski zvonik. Tja lahko sestopimo čez strmo pobočje Ostreža mimo velikanske skale, ki se je nekoč vtirgala v vrhu gore in se ji zapličila v pleča, navzdol v vasio Prevek in dalje pod gričem, ki nosi blizu vrha jamo Zu-

plezenco, kjer se je proti koncu vojne skrival zeleni kader. Od Poljsnika pelje skozi temne gozdove dolga, a prijetna pot čez Doigo brdo in Jablanco v Smartno pri Litiji.

Nas pa bolj mika povratek v Savsko kotlino. Zato se spustimo po vzhodni rebri Ostreža navzdol. Kmalu naletimo na stezo, ki nas pripelje nižje doli na kolovoz. Naenkrat privrši odnekod živahen potok — Konjsica — sledimo ji mimo samotnega mlina do vasi, ki nosi isto ime kot potok in je poskrita in raztresena v gozdu mnogih domačih kostanjev. Odtam pa ni več daleč do roba, kjer se mahoma neha planinska idila.

V prepadih skokih zdrvi svet nizdol proti Savi. Strm gozd pokriva malone navpično pobočje, ki so ga ponekod do golega posneli skalni plazovi. Samo na opasni Dolančevi rebri. Steza je vsekani v skale in poševo reže strmino. Na plazovih je pot skoraj nezaznavna, mehki svet drči pod nogami, pogled beži globoko doli do Save, ki naglo podi svoje motne valove skozi sotesko. Kdor zdrkne v tej rebri, se ne ustavi zlepa.

Večer lega na dolino, ki je vsa mrzla in senčna. Visoko na robih pa še gorijo smreke in buke v poznih žarkih nebeske luči. Dolančeva reber je resen prehod iz solnne visoke planote v strogi in mrli hlad savske soteske.

Dr. A. B.

Antonin Švehla, vodja čeških agrarcev (86 njegovi šestdesetletnici).

Danes izpolni svoje šestdeseto leto vodja čsl. republikanske (agrarne) stranke Anton Švehla, bivši minister in predsednik čsl. vlade. Včasih so mu silno radi nadevali pridevek čestnega doktora praške tehnike, dokler ni z njevo nejevoljo odločno odklonil to titulaturo z utemeljevanjem, da je v svojem zasebnem življenju samo kmet in da je to dovolj časten naslov in poklic, ki ne potrebuje krasičih pridevkov. Odlični čsl. javni delavec se je zaradi izpodkopane zdravja sicer že pred sedmimi leti umaknil iz vrst aktivnih politikov, vendar se njegov duh, vpliv in pomen še vedno močno in odločno čuti v vseh političnih korakih njegove stranke. V teku sedmih let odmora se mu je zdravstveno stanje tudi toliko zboljšalo, da je morda njegovega povratka v politiko pričakovati že v bližnji bodočnosti.

V tisku svoje stranke si je Švehla izrečno prepovedal vsako proslavljanje in obudovanje, ne morda iz neke napačne skromnosti, marveč iz polne zavesti o svoji osebnosti, vrednosti in o vrednosti dela, ki ga je izvršil v korist naroda in države. Švehlova pojava je nekaj popolnoma nenavadnega, on je moč velikih sposobnosti, političnih, govorniških in voditeljskih, obenem pa je brezprimerno pošten, soliden in zanesljiv. Zato čsl. javnost kljub vsemu ne bo mogla mimo jubileja znamenitega javnega delavca. Ker pa je Švehla od svojega vstopa v politiko že izprej vojne odkrit prijatelj Jugoslovencem, je prav, da se njegovega slavlja spominjamo tudi pri nas.

Švehlovi nazori in pristno demokratsko mišljenje odseva najlepše iz njegovih govorov in za označo njegove miselnosti pri našamo izveček iz ene njegovih zadnjih poslanic svojim pristancem.

»Danes se čuje često vprašanje, kaj naj delamo,« pravi Švehla. »Čital sem celo dvome, da-l ima za malega človeka sploh kaj smisla, ako gre voliti, ali pa naj ostane pasiven, ako mu politika ni všeč. Takih pomislekov mi, ki smo v vodstvu države, ne smemo poznati, poznate jih pa tudi vi ne, ker ste ljudje dela in v svojem poslu trdo služite vsak dan v svojem kmetu. Zato morate vedeti, kaj delate, kaj boste delali jutri in celo že veste, kaj boste delali vaš otroci. To so vedeli že naši pradedje, tlačeni, in če bi tega ne bili vedeli, bi danes ne bilo češkoslovaške države, pa tudi ne naša naroda. Ravno mi, ki obdelujemo zemljo, smo si svesti te dolžnosti za prihodnost, ker na nas temelji vse delo za obrambo naše državne samostojnosti.«

Morda včasih kdo pravi: Kaj neki Švehla dela vedno v Pragi? Vedno se nekaj pogaja z ostalimi strankami. Jaz delam samo to, kar mi velevala dolžnost na mestu, kamor sem pozvan. Nikoli vam nisem dejal,

da bom delal kaj drugega. Jaz nikoli kar tako ne dajem obljub in jih ne bom dajal, da bi se morda prikupil. Delal sem vselej tako, da vam smem pogledat v oči, danes, kakor pred desetimi leti in v bodočnosti, dodal bom živ. Pošteno bomo delali to, kar nam je naloženo, vi in jaz, in se bomo ravnali samo po svoji vesti in po zdravem razumu.

V politiki je često zelo nemirno. Kadar koli je padla vlada, so nekateri klicali, naj gre Švehla s svojo stranko v opozicijo, kar je isto, kakor če bi kmetu svetloval, naj v časih težav pobegne s svoje zemlje. Mi ne bežimo pa naj tudi strela udarja, zakaj bi potem bežali, ako kdo govori bedastoče? Mi ne bežimo in se ne sprašujemo, kaj nam je početi. Mi to že dobro vemo!

So pa med nami ljudje, ki pravijo, da jim je opozicija najmilejša. Ti pozabljajo, da je demokracija resnica. V demokraciji se ne sme lagati. Govorimo si vedno resnico, ker tedaj šele dobi svoboda svojo pravo ceno. Namen svobode pa je: znati ukazovati vsemu sebi. Nas še preveč težko nekdane tlačanstvo in robstvo, zato strememo k zankanju. Vsa naša politika je bila v zankanju Dunaja z njegovim pomenevanjem, v zankanju pritiska iz Rima, v zankanju vsega, kar nas je pritislo. Vzgojimo smo bili za večni odpor. Toda danes nismo za kaj rotneti, ko je država naša, danes moramo le delati in graditi. Za nas sta samo dve možnosti: ali se izkazežemo pri delu in graditi tako sposobne, kakor smo bili pri rušenju starega, ali pa dokažemo, da nismo vredni velike izpremembe. Nikoli na vsem svetu nam ne bo oklajal usode, ako si je ne znamo sami. Svojo svobodo smo plačali tako drago, da je vsaka igra na račun države zlo-

čin in ne pomeni samo propast države, marveč propast vsega našega naroda.«

Te besede niso političen govor v običajnem anšlu besede, marveč je razgovor s kmeti, ki ga je poročevalec skrivaj zapisal in ga dal v časopis, ne da bi bil Švehla kaj vedel o tem. Švehla je praktičen politik, ki ne ljubi megljenih teoretskih razprav, marveč mli in govori jasno in trezno. Kakor kmet za plugom. Pri drugi priliki se je vodja čsl. zemljedelncev bavil z izjavo nekega politika, ki se je čutil potisnjenega v opozicijo in se je pripravil za najostrejšo opozicijo, če treba tudi proti državi, samo da bi se uveljavil. Bil je odločen, da bo samo razbijal, kjerkoli mu bo dana prilika. Švehla je take stališče ostro obsodil, češ da si je dotični dal s tem izpričevalo svoje popolne politične nesposobnosti. Dokazal je s tem, da imajo njegovi politiki čui nasprotniki prav, ako so ga izrinili, ker tak človek res ne spada v politiko. V politik se človek lahko zvesti in ubere napačno pot, kakor v vsem drugem, toda politik mora skreniti drugam, bri tudi spozna, da ne hodi prave poti: trnasti se mora tako, da država in narod ne trpi ta škode.

»Povem vam,« pravi Švehla svojim poslušalcem, »ako bi moj oče delal doživel poraz, se umaknem iz politike. Vzel bom v roko palico in vrečo, na pojdem od vasi do vasi in bom ljudem dopovedoval, kaj imajo, ko so dobili svobodo in kaj bi bilo z nami, ako bi jo spet izgubili. Zato pravim opoziciji: »Dajte nam mir, da delamo, zato vam damo kruha in bogastva.« To so v kratkem politična načela voditelja čeških kmetovalcev, njegova taktika pa je, ogibati se čim skrbnejše prepričev, besednih borb in sporov. Vse je treba doseči zlepa in sporazumno. V demokraciji ni mesta za prepričevje in pretepače, tu je edino sredstvo sporazuma.

Anton Švehla, vodja in tvorec čsl. republikanske (kmetičke) stranke, je malokdaj javno nastopil, malo govoril in malo pisal. Ni vodil množic na ogovornih taborih in shodih. Vendar pa je tudi kot govornik pokazal svojo visoko nadpovprečno silo. Njegovi govori z mesta ministrskega predsedstva so se lahko merili z govori zapadnih državnikov, le da so imeli še posebno noto, da jih je docela razumel tudi preprosti kmet, ki mu delo ne pruska, da bi se izlokal v najmanjših političnih dnevnih zadevah. S treznim razumom pojedelca odklanja Švehla vsako misel na opozicijo: »ako zidamo hišo, bom pomagal z delom in svetom, ne pa oviral dela z zabavljanjem in s kritiko. Kakšno pamet imajo oni, ki ovirajo s svojo opozicijo delavne in dela želje?« V tem smislu je stalno vplival tudi na razne opozicije v naši državi in osobito Rad ču je nujno priporočal, naj vstopi v vlado. »Tako se ne moremo nikoli dogovoriti,« mu je dejal, »stopi v vlado, delaj, da te ne bodo prekinjali, ker zapravljaš čas s podiranjem, namestu da bi pomagal staviti.«

Ravno zaradi te svoje navezanosti na zemljo in kmeta je Švehla postal promovednik slovaške »zelenice« (t. j. kmetke) internacionalne. Videl je, da se socialisti ozirajo na Dunaj in poslušajo Adlerja, klerikalci pošiljajo svoje poglede v Rim, za domovino pa nčče nima skrbi. S tega stankama se dolgo ni mogel sporazumeti in je bil dolga leta proti obema v ljutem boju. Ko pa sta začeli svojo politiko voditi v korist domačega naroda, je bil takoj z njima v koaliciji, ni ni maral za preteklo boje. V tej borbi z obema internacionalama, črno in rdečo, se je oziral po zavaznikih in češka agrarna stranka je v vseh slovaških državah našla jedino sorodno skupino. Iz te kmetičke solidarnosti je podpral misel Male entente že tedaj, ko je bila še v povojih. Dejal je, da za Malo antanto ni nobena žrtve prevelika, kajti ta sporazum je stebel svobode, miru in reda.

O dobrih odnosih Švehla do predsednika Masaryka priča dejstvo, da je slednji posejal Švehlo vsak teden redno na njegovo posestvo v Hostivaru pri Pragi in bilo je znano, da je veliki praktik Švehla močno vplival na velikega teoretika Masaryka. Res je tudi, da razen Švehla ni imel toliko vpliva na predsednika, splošno pa se priznava, da je bil ta vpliv vselej zelo dobrodojen. Velika škoda za čsl. državo je, da čora moč takih izrednih sposobnosti zaradi razrahljanja zdravja stali ob strani, ko je svet tako poln velikih dogodkov. Kakor pa čujemo, se je vodji čsl. zemljedelncev zdravje že močno zboljšalo in iskreno želimo bratski republiki, da bi se današnji slavjenec čim prej vrnil v vrste javnih delavcev, ki bodo gotovo znali ceniti njegovo pomoč.

če. »Čudno, na francoskem menda ni takih ptičev.«

»Ne vem. Nu, pa še o pogrebu po-vej.«

»O pogrebu?« — »Da, kako ste ma-mo pokopali.«

»Pa ne vem, nisem bil zraven. Po-ljančevka je za vse skrbela, ona je za nas šla k pogrebu, tako je rekla, ker nismo imeli prave obleke. Zjutraj nam je skuhala zajtrk, da nismo bili lačni. Potem smo bili tri dni sami. Hudo smo gladovali, dokler le ni prišla in nas zvela k sebi. Tam je bilo dobro, očima se nismo več bali. In nekoč nato smo šli na pokopališče. Grob je bil visoko zasut, bolj od drugih. Kaka teža, sem si mislil, mamo bo čisto stisnilo, ko je pa bila tako drobna in slaba. Jaz sem molil, mlajši trije so bili sitni. Saj vem, zakaj. Kar tako so sitnirali, ko so le vedeli, da je matna pokopana in da je ne bo nikoli več. Popoldne smo se šli domov pogledat, oh, tam je bilo žalostno. Očim je bil spet pijan, ljudje pa so raznašali kakor citani. Kar ta-kole na lepem so odnašali. S postelje, z mize, iz kuhinje. Jaz bi se bil stebel z njimi, strašno me je grizlo. Poljančevka se je kregala, pa ni nič pomagalo. Od njega smo krepili, so se izgo-varjali in še naprej odnašali...«

»Grdo je bilo, ali kaj bi vam tisto, saj so vam povedali, da tam ne morete ostati!«

»Rekli so. Ali čez zimo so nam dali ostati na Francoskem. Pri Poljančevih smo živeli, rada nas je imela. Tam po-zimi ni nič snega. Vseeno, je rekla, po-čakajmo pomladi, pred veliko nočjo

nas pa popelje domov. Jaz sem že bil v teh krajih pred štirimi leti, meni je bilo všeč, da pojdemo. Nove srajce smo dobili, jstvine je Poljančevka vzela s seboj, zjutraj smo se odpravili. Poljančevka zna govoriti po francosko in po nemško bolje od mene in je lju-dem v vlaku pripovedovala, kam se peljemo. Ljudje so nas tako božali, da mi je bilo sitno. Najmlajši smo pesto-vali in kar so imeli pri roki, vse so nam dali. Nožič, kruha, pomaranče — vso pot smo jedli. V Münchenu, še do-bro pomnim, smo bili zjutraj, tu so nam skozil okna metalni pomaranče in pa tih prerezane zemlje, ki je šunka v njih... Tule proti domu smo samo še spali, tako smo bili siti in trudni.«

Ogenj je že pojamel, fant pa je na novo naložil dračja, da je zaprsketalo in so živahno vžigali plamenčki med dimom pokonci. Njega je znova pri-sluhnil detlu, ki je klujuval tamle v bu-kovem gozdu, prav blizu. Odmajal je z glavo, gotovo si je znova potrdil: ne, takih ptičev ni na Francoskem. E, to je daleč... Zdajci se je domislil: »Stric! Ali si upate roko potegniti sko-zi ogenj?« Po pastirsko je zaplaval z desnim med plameni in kar nič se ni opekel. Nato se je zleknil po tleh in iztegnil še boso nogo, počasi je šel nad ognjem... »Ali znate tako?« — »Ne, saj vidite, bice, da sem obut.« — »Ah, da! Sezuj se!«

Kako pa, nisem ga ubogal. »Poženi domov, polndne bo zvonilo!« — Stopil sem doli v vas, v omotični vsakdanji mir. Sinkovčev je dalje klal polena, ka-kor da smo pred zimo, ne sredi po-mladi.

D. Raljen.

KULTURNI PREGLED

Za ustanovitev bibliofilskega društva v Ljubljani

Ljubezni do lepe knjige ima med nami stoletno tradicijo že iz Zoisovega kroga. V zadnjih desetih letih se je slovenska knjižna proizvodnja do dobrega otresla nadležne dedščine vojnega papirja, povojne inflacijske neokusnosti in nasilnega ravnanja s knjigo. Zgolj koristnostno vrednotenje knjige se je nekoliko umaknilo estetskemu. V zadnjih tleh, starih letih se je temeljito preosnoval založniški sistem, konkurenca je vsilila skrbnejšo izbiro in tako dvignila kakovost prevodne književnosti. Dokaj živahno povpraševanje pa je ugodno vplivalo tudi na količino. Če bi imeli statistiko o naši knjižni proizvodnji, bi se po vsej verjetnosti pokazalo, da je v teh letih dosegla naša knjižna produkcija na tak višek, kakor se nam je v predvojnih razmerah zdel nedosegljiv.

V primeru s predvojnimi stanjem se je močno razvila in izpopolnila tudi oprema slovenskih knjig. Dobila smo mnogo knjig v navadni izdaji, ki bi jih drugod mirno uvrstili med bibliofilska izdavanja. Opremi slovenske knjige se je posvetilo več arhitektov, ki se niso dokopali do nekega tipično slovenskega sloga, a so ga že naznačili. Vsi so učenci vzornega mojstra Plečnika, ki je tudi tu zaoral nove brazde. Njihovo sodelovanje z založnikom in posebej se s tiskarjem in knjigovozom je obrodilo ugodne posledice za estetsko kakovost slovenske knjige. Če bi danes razstavili našo knjigo na kakšni mednarodni razstavi, bi nedvomno vzbudili večjo pozornost, kakor smo jo leta 1925. na razstavi v Florenci.

Hvala za estetski razvoj naše knjige kot predmeta gre njenim konzumentom, ki so razvoj omogočili, predvsem pa založnikom, ki so ga začeli in ki so z vabili ljudi na te prijetne laničnice. Dalje vsem, ki so za lepo knjigo žrtvovali več kot zahteva proizvodnja navadnega trgovskega predmeta, namreč svoj okus in svojo ljubezen, ki brez nje nikdar ne nastajajo lepe reči. Posebno zaslugi imajo pri tem naši grafiki; zmogljivost slovenskih tiskarn se v svoji domovini ni dvignila samo količinsko, marveč tudi kakovostno. Iz tiskarskega obrtovanja ali industrijskega proizvodnje, v katerem tiče še v veliki meri naša bratja na jugu in vzhodu države, smo se Slovenci čisto vsaj glede knjige vrátili k črni umetnosti, ki je bila nekoč več kot samo oznaka tiskarskih čelov. V dobi silnega razmaha papirne industrije in velikega obrata tiskarn, v dobi nepregledne časniške in knjižne produkcije, ko čedalje popolnejši stroji kar bruhaajo iz sebe pole potiskanege papirja, se ni čuditi, če stvarjalajoča sila črne umetnosti zakrvača, ker se ne more izživljati. Ubija jo strojstvo, delovna racionalizacija s svojim standardnim tipom, ki ne trpi osebnega dela in ne potrebuje niti samoniklosti in individualnega okusa, niti ljubezni in izbire pri delu.

To stvarjalajoče načelo v grafiki, zlasti v proizvodnji knjig, pa je treba še dalje negovati in razvijati. V tem napredujemo. Zadnja leta, — leta, ki pomenijo višek slovenske knjige, vse od njenih prvih začetkov — so vidno razširila kult lepe knjige. Lepša kakor kdaj prej si je slovenska knjiga jela pridobivati širše občinstvo. Med njim utegne biti že zadovoljivo število tiskov, ki so se iz navadnih čitateljev ali slučajnih kupcev knjig spremenili v knjigoljube. Bibliofili zbirateljski nagib je eden najplemenitejših človeških nagnob, dokler ga spremlja ljubezen do knjige. A to je ena tistih nežnih ljubezní, ki jim je na svetu malo enakih in ki ne podlega vedno zakonom materialnega sveta, saj poznajo bibliofile, ki stradajo, da lahko kupujejo knjige. Zmerni in smotrni delujoči knjigoljubi, ki jim ni do kakršnihkoli spekulacij s knjigo, so vedno neka elita v čitateljskem svetu; da, ne bojimo se zapisati besede: aristokracija, če jo mislimo v duhovnem smislu, kakor za je postavil Schopenhauer. V času mehanizacije, v dobi, ko strojstvo izenačuje, standardizira knjigo in ji jemlje onaj značaj, ki ga je imela v nekdanjih časih, nikakor ni nastajanje elite med knjižnimi konzumenti protisocialen pojav. Vzlic občutnemu pomanjkanju papirja in splošno-mu omejevanju pripomočkov ter vprav okrutni nivoizaciji, je knjigoljubstvo oživelo celo v sedanjih Rusiji. (Izdajajo se knjige na slabšem in boljšem papirju, vsakdanje in lepše opremljene itd.).

Prof. dr. Vl. Francev o slavistiki

Veliko noč preživlja v Ljubljani gost, ki je enako odlični kot prikupen: član ruske in češke akademije, dolgoletni profesor ruske univerze v Varšavi in po vojni profesor Karlove univerze v Pragi g. dr. Vladimir Francev. Njegovo ime pozna vsak, kdor se je znanstveno bavil s slavistiko (in celo tak, ki se ni z njo ukvarjal, n. pr. pisec teh vrstic, ki ga je ohranil v spominu iz predvojnega »Savremenika«, kjer je pisal o ruskih popotnikih po slovenskem jugu). Prof. dr. Francev se že dolga leta s svojo veliko akribijo in obsejnim znanjem posveča zgodovini vzajemnosti kulturnih odnosov Rusov s Čehi, Poljaki in Jugoslavní. Spisal je obsežno »Zgodovino poljskega slovnanstva«, potem zgodovino ruskih vezi s češkim preporodom, izdal je dve debeli knjigi safarikove korespondence z Rusi in obsežen s poljskim slavistom Bandtkejem korespondenco Dobrovolskega, udeležuje se raziskovanja Podkarpatske Rusije, je mimo tega priznan slavist-filolog, živahno sodeluje v čeških in ruskih listih in upravlja, sedaj po odhodu prof. dr. Murka, slovenski seminar Karlove univerze v Pragi.

Pri vsem tem je mil, naraven in neposreden: simpatičen na prvi pogled. Zares sem bil hvalježen ljubeznivemu posredovalcu g. univ. prof. dr. Spektorskemu, ki me je bil povabil k sebi in seznanil z odličnim praskim gostom.

»Sišal sem, g. profesor, da poznate Ljubljano iz predvojnega časa, ko ste prišli sem na slovenske studije«, — sem dejal. G. prof. dr. Francev je z ustrežljivim nasmeškom odvrnil:

»Prav letos je štirideset let, kar sem bil prvič v Ljubljani. L. 1893. sem prišel sem s priporočilnim pismom znamenitega ruskega slavista Konstantina Grota na g. Ivana Hribarja. Prav tedaj je bil v Ljubljani sokolski zlet, mislim da nekje v Tivoliju. Kajpek, takratna Ljubljana je bila manjša; vsiljeno ji nemstvo je povsod sto-

Bibliofili so čuleča straža na terišču knjižne produkcije, vzpodbujalci h kultu lepe knjige, k uveljavljanju stvarjaljočega načela v njeni produkciji. Bibliofili čista plemenita vsebina in lepi posodi, — v tem se razločuje od povprečnega, ki mu je knjiga samo sredstvo in kot sredstvo bežen pojav, čigar oblika ga ne zanima. Dopustimo, da bibliofili niso jedci za vsako nepogrnjeno mizo, temveč sladkusi, ki vidijo v uživanju hrane več kot najbanalnejše fiziološko opravilo. Prenešeno na duhovno področje, pomeni njihovo gurmansko samo večjo ljubezen do knjige, intimnejšo vez, ki je znak občutja, v čustvo poglubenega odnosa. Ilustracija takega odnosa je n. pr. vzklík umirajočega Puškina knjigam, ki so ga obdajale: »Zbogom, prijateljice! Samo pasioniran knjigoljub bo občutil v teh besedah izraz pesnikovega čustvenega odnosa do knjig, ki je tak, da ga ne more ničesar nadomestiti in noben dokaz omajati: ali ljubiš ali ne ljubiš, to je tu vprašanje!«

Sedanja gospodarska stiska, ki neusmiljeno tlačí pravi in nepravilni luksuz (zakaj beseda je močno raztegljiva), utegne tudi knjigo in nje opremo vrednotiti z merilom omejevanja, varčevanja in siromašnih časov. Naj ostane ob strani važno vprašanje: cenene knjige kot prosvetnega ali vzgojnega pripomočka; bibliofili ne bo nikdar oviral razmaha, ki ima velik kulturni in socialni pomen. Vzlic vsem trdotam časa, kljub vsem neviščnim pojavom na gospodarskih tleh našega narodnega in osebnega življenja, pa se pravi in resnični knjigoljubi ne bodo mogli odpovedati svoji požlahtnuloči strasti. Ljubitelji in častilci knjige bodo naši knjigi in nje razvoju tem bolj potrebni, čim bolj bodo nadloge in nadlege časa ogražale ta razvoj. Marsikje že ugašajo ognji; čuvaj kultu knjige ne smemo dopustiti, da ugašne tudi naš ogenj. Naj gori iz preteklosti v bodočnost in pošilja iskre svoje ljubezni tja, kjer jih bo najbolj treba!

Zato predlagam, da se ustanovi tudi pri nas društvo bibliofilov in prijateljev grafike — društvo, čigar namen naj označim z lakoničnimi besedami iz pravil »Spolku českých bibliofilů v Pragi: »Vzbujati in gojiti ljubezen do redkih in lepih knjig in tiskov s posebnim ozirom na umetniško grafiko in vezavo knjig, kakor tudi do vseh ostalih uporabnih umetnosti in pomagati, da se razširijo.«

»Spolek českých bibliofilů« je bil ustanovljen l. 1908. Lepo napredujoče delo v prvih letih njegovega obstoja je prekinila vojna in se je šele l. 1924 zopet postavil na noge. Posled deluje z velikim vzponom in z vidnimi uspehi. V njegovi »Pisrnici« iz leta 1930. čitamo: »Društvo ni bilo samo središče oseb, ki so si sorodne po svoji posebni ljubezni do knjig in propagando omenjene lepe knjige, marveč je tudi usmerjalo in redovalo idejno in materialne sile. Razveseljevala oblikovna višina sodobne češke lepe knjige, knjižne grafike, tipografije, knjigarstva, je delno posledica njegovih zaslug za razvoj. Prispevalo je k temu z lastno izdajateljsko delavnostjo, s podpiranjem informativnega tiska, posredno pa s svojo moralno vrednostjo in z vplivom, ki izhaja iz njegovega programa in delovnih metod.«

Organizacija naših bibliofilov bi bila lahko navezala prijateljske stike s praskim Spolkom in tako odprla novo terišče našega sodelovanja in smotrno organizirane vzajemnosti. Kdor pozna češko lepo knjigo, češki bibliofiliški tisk — pred leti smo imeli v Ljubljani nepopolno, vendar pa prav poučno razstavo, — si bo lahko z vso pravico obetal od takega sodelovanja marsikakega korist za estetski razvoj slovenske knjige in marsikake izpolnilo za napredek naše grafike.

Vsi, ki so zainteresirani na tem razvoju in napredku, vsi ljubitelji naše knjige so poklicani, da premoste malenkostna nasprotja, pa tudi resnejše časovne ovire in si ustvarijo središče in žarišče svojih knjižoljubskih stremiljenj. V času, ko je naša knjiga dosegla razvojni višek, je ustanovitev predlagane organizacije več kot zadeva nekaterikov; gre za to, da z budno akcijo obvarujemo ta razvoj pred skokom nazaj in rešimo skozi temo časa mirno luč ljubezni do lepe knjige kot ene izmed posod naše duševnosti in naše svobodenosti. B. Borko.

cijo 19. stoletja, časi, ko je bila Moskva Meka slovanskih narodov...«

»Danes je to Praga!«

»Da, sedaj so se slovanska proučevanja osredotočila v Pragi. Tu imamo zares najboljše sredstva, n. pr. Slovanski institut, Slovanska knjižnica z imenitnim ruskim oddelkom; tudi stara Muzejska knjižnica hrani dragocene knjižne zaklade zlasti iz prve polovice 19. stoletja. V Pragi so bili vsi pogoji za center slavistike in v nji se je najbolj razbohotila. Sicer pa se slovnanstvo po vojni vsepovsod lepo razvija, razen v sovjetski Rusiji. Na vseh univerzah je dovolj dobrih sil, — naj posebej omenim naše ljubljanske slaviste, čijih delo poznam in močno cenim. (S prof. Nahtigalom sva se stikala že v Jagičevem dunajskem seminarju)...«

»Ali pa se ne opaža, da peša zanimanje za slavistični studij, g. profesor?«

»Zanimanje mladega rodu za studij slovanskih jezikov, literatur in zgodovine zares ni več toliko kot je bilo nekoč, ko je bilo slovnanstvo še manj razvito in pogosti skromnejši. Toda to najbrž leži že v času, v danih razmerah. V današnjem zmaterializiranem času je vsako znanstveno delovanje osebna žrtva. Vzlic temu, da tudi v Pragi ni navala v slavističnih predavalnicah, pa je presenetljivo, odkod vse prihajajo posamezni slavisti: iz Amerike, iz Norveške, iz Belgije, iz Rumunije. Posebno živahno je zanimanje za ruski jezik in književnost. Kljub vsem sedanjim težkostem pa trdno verujem, da slavistiko čaka še lepa bodočnost...«

Odhajajoč sem se vpraševal:

Ali čaka tudi slovanske narode?

Toliko, kolikor bodo razumeli svoje naloge v tem mračnem času — mi je odgovoril nek glas s svojo preprosto in vendar udarno logiko. —o.

Aprilski zvezek „Ljubljanskega Zvona“

Pred prazniki je izšel aprilski zvezek »Ljubljanskega Zvona« z nastopno vsebino:

V eseju »Upor proti razumnemu razglabljanju B. Borko filozofsko podlaga fasizma v Italiji in Nemčiji ter označuje te protiračionalistične pojave za nov romantizem, ki začena nevarno izpodkopavati na nacionalizmu zgrajeni svetovno-politični sistem, kakor ga predstavlja Društvo narodov. Članek je prispevek k današnji problematiki.

S Cirilom Kosmačem, avtorjem nove »Cerkovnik Martin«, uvaja »Ljubljanski Zvon« novega, nadebnega pripovednika. Snov je posneta iz življenja naših preganjencev onkraj meje.

Zaključujejo se v prevodu A. Gradnika znameniti Portugiški soneti Elizabete Barret-Browning, ki so pravkar izšli tudi v ponatisu.

France Bevk se je zopet oglašil s krajšo povestjo »Pismo, ki ga je pisala ženska«.

Rudolf Kresal priobčuje daljšo novelo »Andrejova izpoved«.

V Obzorniku je objavljen zanimiv članek dr. M. Robiča »Nietzsche kot filozof nemstva«.

Med književnimi poročili ocenjuje Franc Onič Seliskarjev roman »Nasedli brod« (v izdanju Tiskovne zadruge), dalje poročajo Andrej Budal o Bevkovi »Zerjavici« (v izdanju Vodnikove družbe), I. Grahor o Bednaričevih »Goriških pokrajinih«, Stanko Janež o Andersen-Nexövem »Prokletstvu«, L. P. o Travnovem »Blazu Sierre Madree«. O predstavah v ljubljanski dramti piše Ivan Grahor. Med zapiski čitamo daljšo beležko o Poen, pa vesti o antologiji nove ruske proze, o Simunovičevem »Alkajru«, o ruski ženi, o pregledu slovanske literature i. dr.

»Ljubljanski Zvon« izhaja vsakega 15. v mesecu in stane za vse leto samo 120 Din. Naroča se pri upravi v Ljubljani, Šelenburgova ulica 3.

Slavistično delo prof. dr. Matla

Graški slavist prof. dr. Josef Matl priobčuje v zborniku »Jahrbücher für Kultur und Geschichte der Slaven« poročila o jugoslovanskih literarno-znanstvenih pojava in novostih. Tako je med drugim objavil v obsežnem izveščku odnosno skoraj dobesednem prevodu članke: A. Ocvirka »Slovenski kulturni problemi« (Ljublj. Zvon 1931), L. Zimbrenka »Petdeset godina slovenske kulture« (Hrv. Revija 1931), dr. Fr. Steleta »Slikarsko kod Slovenaca« (Hrv. Revija 1932). B. Borka »Ivan Cankar i današnja slovenačka književnost« in »Trideset godina moderne slovenačke lirike« (v zagrebškem »Savremenuku«) ter L. Zimbrenka »Savremena slovenačka lirika« (v Hrv. Reviji 1931). Vsi navedeni članki so lahko nudili nemškim kulturnim krogom, kolikor se zanimajo za slovansko življenje, v prav posebni meri pa slavistom, interesantne podatke in zakrožene slike slovanskega kulturnega življenja.

Sedaj objavlja prof. dr. Matl v »Zeitschrift für slavische Philologie« daljšo razpravo: »Die serbokroatische Literaturwissenschaft 1914—1929«. Takega pregleda ne najdemo niti v srbskohrvatskem jeziku. Razprava je zasnovana na široki osnovi in skuša kritično razporediti in kvalificirati vse, kar je srbska in hrvaška literatura veda ustvarila v omenjenem razdobju. Uvodoma razpravlja pisec o pomanjkljivosti znanstvene bibliografije pri nas, o nedostatku potrebnih priročnikov, enciklopedij in drugih znanstvenih pripomočkov, zbog česar je otežoben, odnosno skoraj nemogoč popoln pregled vseh prav obilne žetve na posameznih področjih. Nadalje karakterizira razne publikacije, bibliografska dela in periodične liste, v kolikor prihajajo v poštev za literarno vedo, nato pa podrobno premotri posamezne spise in zgoščene podaja njih rezultat. Snov si je razdelil po kronološkem načelu v posamezna razdobja. Tako prvo poglavje obravnava ves material o staro-srbskem in cerkvenem slovanskem pismenstvu Srbov vse do preporodne dobe, drugo poglavje razpravlja o spisih, ki se tičejo glagolskega pismenstva pri Hrvatih ob Adriji in v matični Hrvatski, tretje pa o prvi dobi literarnega procvita, namreč o dalmatinsko-dubrovniki umetni literaturi od 15. do 17. stoletja, ki je zelo obsežna in je zavzela vse, njegovi razpravi odmerjeni prostor v 3-4. zvezku

Prof. dr. K. Ozvald:

Beseda o zrelostnem izpitu

(Na pobudo društva »Šola in Dom«).

Tam okoli velike noči se leto za leto pojavlja večletensko obdobje, ko se marsikomu v duši utrga isti nepotvorjeni vzdih kakor Prešernuemu »Učencu« na pepelnico sredo: »Ti čas presneti — da bi več ne prišel v drugo!« Tistih troje zadnjih mesecev v šolskem letu gre namreč do živga ne samo fantu in dekletu v najvišjem letniku srednje šole ali na učiteljsko, ampak tudi njunim staršem ali skrbnikom ter i njiu profesorjem in profesoricam.

Tudi letos že dobiva ves šolski »obrat« po »maturantskih« razredih zopet onih zoprno stalnih oblik, ki bi jih človek smatral za prvoaprilske pottvare, ko bi ne vedel iz čisto nespornega izkustva, da je vse to na žalost — bridka istina. Zlasti dekleta se zopet učijo, »spilijo« od dveh zjutraj za matoro in boda še i preko te mere kar »noč in dan«, samši ali še rajši pa več skupaj.

Tukaj pač nekaj ne more biti v redu! Saj je tako počelo, — kdo neki bo oporekal? — abnormalen polav, nekakšna skrižac v pametnem obrazovanju mladega rodu. Je to nekam tako, kakor da se je drevo na vrtu pod jesen, preden mu dozori plod, izneverilo trdnim zakonom prirode, po katerih si črpa sicer v nekem umerjenem tempu življenjskih sokov iz zemlje in zraka, ter bi v zadnjih tednih godenja kar neorganski, par force, izsiljevalo pravažni posel presnavljanja. Plod, ki tako, delal bi samovoljno, zori, ne more istinito dozoreti, ampak se prej ali slej izkaže za notranje pškavega.

Kajpa, i tukaj noče biti nikdo ničesar kriv, ampak vsak rajši nedostatk, ki so očividni, naprtuje drugim: osmošolec v gimnaziji in prav tako petoletnik na učiteljski preklinja tiranijo profesorjev, šola sreno gleda dijaški »material«, ki da je čedalje bolj »za nič«, dom se žolčijo obzreže ob prosvetno upravo, češ, »nove postav« — nove zmešnjave... itd.

Ne prihajam za razsojevalca v tem sporu. Rad bi marveč le prst položil na tisto mesto pač hudo bolnega organizma, ki se mi dozdeva najbolj gnojno. Nemara dosežem tako še največ točk, ki so tukaj vobče dosegljive: da pojdejo tisti, ki jih tako ali tako tiče izobrazba naše mladine (učitelji, učenci, starši, prosvetna politika...) in s tem blagor naroda — bolj ali manj vase ter si morda vsaj tihlo slednjč i priznajo: mea culpa... Edinoile iz skesanega samospoznanja lahko klje v kulturnih zablodah novo, lepše življenje!

Kdor hoče v današnjem, vedno bolj kompliciranem življenju mladino prav usmerjati, ta mora najprej iz danih znamenj na nebu tega življenja dobro razbrati njihov poklic: da bo vsaj v bližnji bodočnosti na vseh delovnih popriščih duha in roke odločevala samo — kvaliteta sposobnost poedince. Pred tem klicem si tudi srednja šola današnji dan ne sme mašiti ušes. Le da bi se morala i ob kvaliteten povodu strogo zavedati svojih — »možnosti in meje!«

V prejšnjih časih je srednja šola (zlasti gimnazija) veljala za nekakšno »priljavno« na — »fakultetne študij. Viden znak takega naziranja je še sedaj izpričevalo, s katerim se proglasa, da je ta in ta sposoben ali »zrel« za obisk univerze, oziroma nje enakovrednih učilišč. Danes pa se ne da več zagovarjati mnenje, da bi glavna naloga srednje šole bila pripravljanje na obisk visokih šol, kajti vedno ne češče (do 50% in tudi več) se dogaja, da fant ali deklet brž po zrelostnem izpitu vstopi v — praktično življenje, oziroma službo.

Toda naj si bi se bodoči abiturient odločil za nadaljnji študij ali za takojšnjo »praks« — srednja šola nima nemara te naloge, da bi ga neposredno pripravljala za strokovno izvrševanje poklica, ki se mu namerava kdaj posvetiti. Kajti vsaj v »tehničn« ali delotvorno plat poklicnega dejstvovanja bi imela mladi naraščaj uvajati — praksa, hočem reči ne šola, ampak

živo življenje samo, kateremu nobena »šola« ne more polnovredno zajeti živih sokov v svoje šolske zanke in marsikdo, ki je n. pr. z dobrim uspehom končal visokošolski študij ter z najlepšimi uspi nastopi »službo«, se mora presenečen uveriti, da bo v praksi treba mnogokaj iz pridobljene »učeniš« najprej — »pozabiti!« Pa vendar vse tisto ukvarjanje s »teorij« na univerzi ni da bi moralo biti zgolj mlata prazne slame!

Možle in žene, ki sedaj iz tega ali onega razloga kaj globlje razmišljajo o »delu« in njega notranjih zakonitostih, vedno glasneje opozarjajo na to, da strokovna izvežbanost, brez katere se kajpa uspešno delo v nobenem poklicu ne da misliti, še zdaleka ni vsa vsebina temu, kar nam je v mislih o besedi »delo«. Ako naj delavec z roko ali pa »z uma svetlim mečem« ne bo le mehanski stroj, ki ga gonijo vidne ali nevidne sile, tedaj si mora brezpogojno kraj »strokovno izobrazbo« osvojiti še drugo, rekel bi človeško izobrazbo, katera mu odpirja dušo za vse pestro življenje, kar ga opaja okoli sebe, in tudi za duhovni svet, ki nas obdaja kakor vsakdanji zrak (E. Spranger). In v mladem bitju izobilkovati »človeka« — to bi imel pred vsem drugim biti cilj pa opravek srednje šole in tudi učiteljske!

Zato pa bi srednja šola naj ne premetavala v toliki meri brezplodnega znanja! Saj ji ni smoter, da bi (na prezgodnji stopnji) gojila znanstvo kot znanstvo. Nje znanstveno podizdan študij bodi marveč le vezbanje v »znanstvenih osnovah ali elementih« (znanstvena propedeutika). »Česa se dijak v srednji šoli nauči, tako je pač jasno do otipljive nazornosti nedavno dejal prof. M. Vidmar, je pravzaprav povsem stranska stvar, če se je le naučil — misliti. Kdor pa misli ne zna, naj ne hodi na visoko šolo, ker bo tam zapravljaj denar in svoja letca. Tako bi naj n. pr. zgodovinski uk, ki je tolikokrat strah in groza srednje šole, mladino največ usposabljal za zgodovinsko misljenje in pojmovanje (pravilno predstavljanje, razumevanje danih dogodivščin).

Sicer pa bi se i ostale, to je neoteoretske oblike sedanjega življenja ne smeje poslužiti v nemar, ker so bistven del sodobne kulture, ki bi se naj mladim dušam budilo zanimanje in volja zanjo. Dečku in dekletu bi naj, primerno njun razvojni stopnji, ob vsakovrstnih zakladih duha postajalo čimdalje bolj očitno (pa ne ob učiteljevem »docirjanju«, ampak ob njegovem — »plodujočem« vodstvu), v čem je prava tajna kulturne rasti na gospodarsko — tehniškem poprišču, v umetnosti (osobito v leposlovju), v socialni strukturi medsebojnega življenja, v političnih vzorih in bojih pa v bogovremnem bitju in žitju.

S takim pojmovanjem šolskih učiv in nalog bi se nedvomno hkratu odkrnila vsaj najodvratnejša ost v strahu zrelostnega izpita, ki sedaj veča za neke vrste neizogibno usodo, katera na koncu šolskega leta kakor da povsem neosnovano prahja nad odhodnike. Saj bi n. pr. hooč nečes odpadlo tisto sila mudo, da ne rečem podčloveško gušenje na žive in mrtve v zadnjih tednih pred izpitom, če uvažujemo učitelj in učenec, da se resnično oblikovanje mladega rodu, kakor sem ga označil zgoraj, ne da s pospešenim tempom učenja izsiljevati, ampak mora organski, enakomerno in skozi primerno dobo rasti od stopnje do stopnje. Ob taki preosnovi šolskega obrata bi tudi ne trebalo mladine poditi k jalovemu učenju z neprestano in kaj nečesko nazajko »material«! In slednjč, zrelostni izpit bi ne bil bolj ali manj posrečena parada pred ministrom odposlanecem, temveč — zares verna slika stvarnega stanja; in pa, kar devam najvišje, zadnji, povsem naravni, zaključni člen v nepretrgani verigi večletnega obrazovnega procesa, ki bi kajpa moral vseskozi sloneti na — kvaliteten, to je takem prizadevanju učenca in učitelja, da mu celotnost vedno hodi na drobce.

devete knjige »Zeitschrift«-a. Razprava se seveda še nadaljuje.

Avtor je z izredno akribijo zbral, razporedil in obdelal vse obsežno gradivo, uvažujoč pomembnejše prispevke v revijah vseh vrst in celo v dnevniki, kar je bilo zanj kot inozemca tem težavnejše, ker »niti beograjska Narodna biblioteka, ki je relativno najpopolnejša, ne razpolaga z vsemi jugoslovanskimi časopisi« (str. 143). S svojim pregledom »Zeitschrift für slavische Philologie« je univ. prof. dr. J. Matl storil slavistiki vseh dežel, zlasti pa jugoslovanski literarni veči prav tehtno uslugo. —o.

Slovenec — slovaški slikar

V sedmi številki v Pragi izhajajočega slovaškega mesečnika »Elán« so izšle v kratkem »Lexikonu výtvarníkov« (Lexikonu slovaških likovnih umetnikov) te le informativne vrstice o našem rojaku Ivanu Zaboti, ki ga Slovaki štejejo med svoje ugledne slikarje:

Ivan Zaba to se je rodil l. 1887 v Ljutomeru (Jugoslavija). Obiskoval je realko in šel l. 1905. na dunajsko akademijo k prof. Pochvalskemu in L. Allemandu. L. 1907. je prišel v Prago, kjer je postal na akademiji učenec prof. Thieleja in Zeniška. L. 1911. se je vrnil na Dunaj, odkoder je delal izlete na Slovaško, posebno še v okolico Trnave. Prva njegova slika »Starci« je iz okolice Dev. Nove Vasi. L. 1915. je bil v Budimpešti, kjer je portretiral v ondontnih slovaških rodbinah. L. 1917. je prišel k Lipti Sv. Mikulašu; tu je nadaljeval s portretiranjem in ustvaril več kompozicij. L. 1923. se je preselil v Bratislavo.

Njegova poglavitna dela so: »Večerno razpoloženje«, »Vojaški delav«, »Zastavo vezelo«. Izmed portretov so znani: slike prezidenta Masaryka, kralja Aleksandra, maršala Panta Gavriloviča, ministra Hadžića, min. švehla in vrsta portretov slovaških javnih delavcev: Ivanke, Markoviča, Mavčevega itd. —o.

»Nadprodukcija izobraženstva v Nemčiji. V Nemčiji so se pravkar vse dežele zedinile za nekatere praktične ukrepe, ki bodo manj nadarjenim abiturientom onemogočili ali vsaj zelo otežili vseučilski studij. V časopisu »Studentenwerk« je dr. Hans Sikorski objavil nekoliko poutne statistike o stanju nemškega visokošolskega dijaštva. V poletnem semestru l. 1932. je bilo na nemških vseučiliših in visokih šolah vpisanih

127.575 dijakov, za 48.000 več kot v zadnjem semestru pred svetovno vojno, a za 7000 manj kot v poletnem semestru 1931, ko je število visokošolcev doseglo rekordno višino. Izostanek teh 7000 gre na rovaš gospodarski stiski, ki sinovom in hčeram marsikatero rodbino onemogoča nadaljnji studij. Vendar je naval na »univerze« še vedno zelo velik. Sikorski računa, da se je lani vpisalo na univerze in visoke šole okrog 25.000 abiturientov, četudi enkrat več kot je znašala dejanska potreba v normalnih časih. Izmed teh se jih je 4500 posvetilo studiju medicine, ki je danes v Nemčiji eksistentno skoraj najbolj brezupen, ker ima Nemčija ogromno zdravnikov preko normalne potrebe. Sikorski sodi, da bo Nemčija imela v prihodnjih letih okrog 100.000 diplomiranih absolventov, ki za nje v domovini ne bo kruha. Teh stotine izobražencev bo tvorilo akademski proletarijat v najtežjem pomeu besede. — Kakor pa razpravlja studijski assessor Georg Ried v svoji knjigi »Schrumpfung oder Verfall der höheren Schule?« je v višjih razredih srednjih šol v Nemčiji opaziti nekako »deflacijsko krizo«. Število učencev je začelo padati. Ta pojav se opaža tudi v nižjih razredih število stanje na srednjih šolah se je tako skržilo, da je na Bavarskem bilo l. 1902. več srednješolcev kakor l. 1932. Tudi to je v veliki meri posledica gospodarske stiske, ki je nemilo pritisnila zlasti srednji stan. Ried pa dobro opozarja, da tako prisiljeno krčenje šolstva še ni selekcija, ki bi jo bilo želeli: med omni, ki zaradi premoženjskih razmer ne morejo v višje šole, je večji odstotek nadarjenih, kakor med temi, ki jim denar staršev odpira vsa vrata na stežaj. Sedanjí strožji učni predpisi in pogoji pa bodo prišli tudi temu nedostatku v okom. Tako se bo sedaj pospešila izbira inteligence po večji osebni nadarjenosti posameznikov.

Galsworthyjeva »Saga o Forsythih« (prvi del »Božataš«) je pravkar izšla v prevodu Otona Zupančiča pri »Modri plic« v Ljubljani.

Izreden uspeh slovanskega pravnega priročnika. Poročajo nam: Knjižnica mariborskega pravnika dr. Avg. Reismana »Delovno pravico« je bila tiskana v 3000 izvodih, kar je za naše razmere prav visoka naklada. V nekaj tednih pa so samo strokovne organizacije vseh smeri, ki so dobile knjižico za delavce po nižnjim cenam, naročile toliko izvodov, da je sedaj vsa zaloga razprodana. Obenem je prišlo toliko novih naročil, da so morali dati takoj tatisniti drugo izdajo, ki bo v kratkem izšla.

Kraljestvo mode

Velikonočna moda

O Veliki noči se v modi izvrši zanimiv preokret. Dočim prevladujejo do praznikov temne barve (temnomodra, črna in temnozelena), si po Veliki noči zaželimo živahnejše, bolj pester mode in si zato izbiramo svetle, čisto tuj vzorčaste tkanine, ki nam jih nudi nova moda v izobilju.

Razni karirasti vzorci, rozaste svile in apartno progasta tvorijo dajejo modi povsem drugačen videz. Ni čudno torej, da se ženske v teh novih oblekah posebno svetle in prijazne in je pogled nanje pravo okreplilo v naših temnih časih. Vsi modni pametniki se se namreč zedinili v tem, da se je treba baš danes izogibati vsake enoličnosti v modi, ki mora bolj nego kdaj poprej poživljati svojo dobo.

Nenavadni mali kipi, apartni rokavčki, cvetlično okrasje, trakovi in lepo okusno vezivo so se združili, da čim bolj povzročijo novo modo. Njim se pridružuje nepriljena gracioznost nove linije in tako je ustvarjena modna slika, ki se ji nihče ne more ustavljati...

Očitno se je moderna žena odrekla preveč poudarjeni stvarnosti v svoji obleki in si je za poletne dneve izbrala modo, ki je bogata novih domisljic in v najboljšem pomenu besede ženska.

Najbolj značilna za novo modo je njena mladostnost, ki si bo namah osvojila dame vsake starosti. Velike važnosti je tudi, da nova moda ne zahteva velikih denarnih žrtv, kajti moderno pisano obleko si nabavimo brez velikih stroškov.

Oglejmo si n. pr. obleko na naši prvi sliki: zanimivo je zvončasto krilo, ki se pričinja s slikovitim malim volančkom. Široki, zadaj prerežani kep moremo odpeti. Obrobljen je s tremi malimi volančki, ki najbolj uveljavljajo male vzorce moderne svile. Okusen kontrast z obleko tvori širok enobarven pas.

Razen pisane svilene obleke pa rabimo tudi enobarvno. K najbolj priljubljenim modnim tonom prištevamo srednje modro, mandljevo zeleno ali havansko rjavo barvo.

Rad. Peterlin-Petruska: V rojstnem kraju Janeza Krstnika

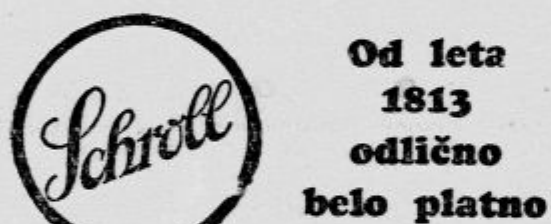
Med velikonočnimi prazniki onega leta, ko sem bil v Jeruzalemu, so valovale po ozkih mestnih ulicah podnevi in ponoči velikanske množice ljudi domačinov in tujcev-romarjev raznih krščanskih, mohamedanskih in židovskih verskih ločin iz vseh delov sveta. Pri vsakem koraku si srečaval poleg ruskega muškarca iz severne vologdske gubernije buharskega žida iz Srednje Azije, črnega kopta ali Abesinca iz Afrike, ponosnega Arabca s turbanom poleg resnega Angleža s slannikom na glavi. Če si prišel koval govoru mimohitečih, si lahko slisal jezike, o katerih se ti nikdar niti sanjalo ni in zdelo se ti je, da si prišel med delavce in zidarje babilonskega stolpa potem, ko jim je bog že jezike znesel. Poleg skoraj nenpretrganega zmagoslavja zvonjenja zvonov vseh krščanskih cerkva so poslušali kriki mohamedanskih duhovnikov in maršev v tamenj živov ob ostankih zdovja jeruzalemskega templja, popolnoma neslišni; kadar so pa zvonovi utihnili, so pa zabučale ulice kekor morskovo valovje ob nevtih.

Prvi dan sem se z naslado previral med tolpo po ulicah in cerkvah in opazoval nenavadno pisano njene obleke in poslušal čudovito mešanico njene govornice, na velikonočni ponedeljek pa sem šel z nekimi svojimi slučajnimi znancem, evangelikim

vo. Živoročje pristojno najbolj svetloslasim ženam.

Ce se odločimo za močno svilo ali za luknjičasto poletno blago, si lahko izberemo bolj enostavno obliko. Izvrstno učinkuje obleka z gladkim žvižgom in s krilom, ki ima zgoraj prešite gube. Enako so izdelani rokavi: gube so zgoraj pritrjene, spodaj pa se razširjajo v ljubek kelih. Izrez na vratu obroblja venec iz umetnih cvetic, ki se ponavlja na majem slanniku (2 slika).

Poglejmo še mali kostum na naši zadnji sliki. Krilo prinaša širok pas in okusno položene gube, jopica pa je prekrizana in zavezana z malimi pentljami. Kratki rokavi so okrašeni z zanimivim volnenim vezanjem. Med jopico oblečemo lahko bluzo, morda z dolgimi rokavi, ki jako okusno učinkujejo pod kratkimi rokavi jopice.

Vrsta gumbov na hrbtu

Spada k najbolj običajnemu okrasju ne le za obleke in kostume, temveč tudi za plašče. Učinek je vedno eleganten ter zaradi svoje stvarnosti jako izrazit. Taka navpič-

na proga gumbov poudarja dolžino in se zato tudi postava zdi bolj vitka. Naša skica predčuje diagonalno progast sportni raglan, ki ga po sredi hrba krasi proga gumbov.

Nemcem na vse zgodaj iz mesta v lepo, jasno pomladansko jutro. Sklenila sva, da obiščeva kakšni dve uri oddaljeni kraj. A n Karim, kjer je bil baje rojen sv. Janez Krstnik. Že v avstrijskem gostišču, kjer sem preživel osem lepih dni mi je svetloval tedanji prorektor dr. Ehrlich, koroški Slovenc in poznejši profesor na ljubljanskem vseučilišču, naj vendar ne zamudim prilike, da si ogledam ta prekrasno ležeči kraj. S težavo sva se prerila skozi Jafske vrata. Tu je vedno velika gneča ljudi in nato-torjenih živali, ker skozi Jafske vrata prihajajo in odhajajo vse karavane na zapad in na jug. Ob nedeljah je pa tu pravi prav-coti orientalski smeni.

Kmalu onstran Jafskih vrat se cepi od glavne jafske druge prav lepo speljana cesta na levo proti nizkemu gorovju, ki zapira visoko jeruzalemsko planoto proti zapadu. Greva počasi navzdol mimo nekdanjih ribnikov in se vzpenja na drugi strani zopet na cesto. Mestni hrup in šum je za nama. Jutro je jasno in krásno, čisto nebo se nama smešlja in pozdravlja naju ljube krivoroče cvetlice, ki so baše pogonale iz Jezusove krvi. Vse polno jih je sredi pičlih trat med grobljami kamenja. Nadr-gam jih nekaj, da jih pošljem domov dragim v spomin.

Solnce se ravnokar vzdiguje izza Olske gore in rdeči sive skale goric in bele stene grškega samostana pri svetem križu, ki stoji v samotni pred nama, kakih deset do dvajset minut levo od najne poti. Pravijo,

Modni salon Rozman

izdelovalnica toalet po krojih zadnje mode
odslej dalje DVORNI TRG nad blivšo Na-
rodno kavarno. 4802

Kodrasta pričeska se vrača

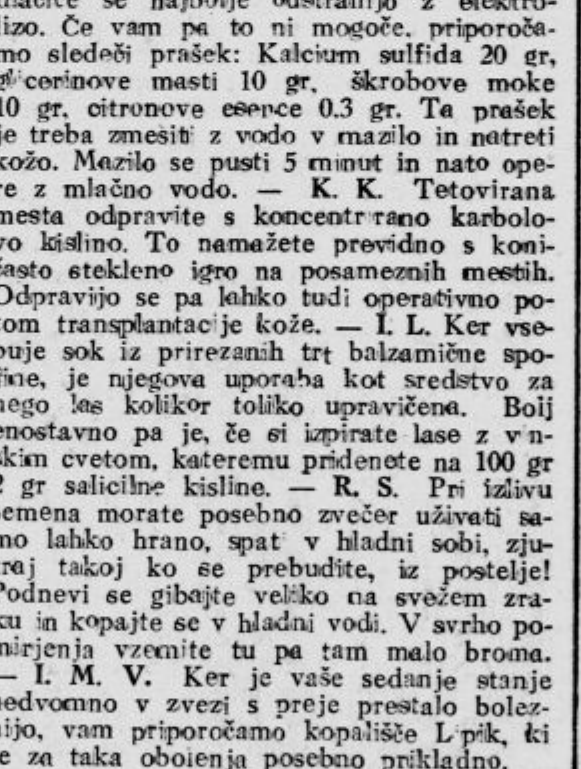
toda ne v prejšnji, vsiljivi obliki, temveč skromno in mladostno. Poseben čar takšne pričeske leži pač v tem, da so lasje počesani gladko nazaj in šele zadaj ljubko na-

kodrani. Novo pričesko je pač povzročila nova moda klobukov, ki potiska klobuke globoko na čelo, tako da je zadnji del glave odkrit in so kodrčki nad tilnikom nujno potrebni.

Zdravniška posvetovalnica

Profesor. Pri prihajanju las si morete 1 do 2 krat tedensko oprati glavo, in sicer po-stopajte pri tem na sledeči način: Pred pranjem lasišče dobro namažite z oljem, ker se s tem lusnine omejujejo. Nato operite glavo s katranovim milom in mlečno vodo. Na kraju pa umijte lase še s sledo-čim špinitom: Kaptola 1 gr, kloralhidrata 1 gr, vinske kisline 1 gr, ricinovega olja 1/2 gr, vinskega cveta 100 gr. — Morska voda v toliko škoduje kodrom, ker zlepi sol lase. Zato je dobro, da po morski ko-pelji umijete glavo s sladko vodo. Če imate naravne kodre, morate pri česanju lase samo zrahljati. — Znanjšane psi (dojke) je treba pravilno masirati. — M. M. Kopelj s hrastovim odcedkom se na-pravi na ta način, da se 2 kg hrastove skor-je skuha, filtrira in primeša vodi. Ker pa je običajni vzrok belega toka slabokrv-nost, je treba predvsem to zdraviti. — H. P. Na rast ne da vplivati, oziroma dosedanja raziskovanja še niso toliko do-zorela, da bi se mogla praktično uporabljati. Zaradi male postave se pa vendar ni treba čustiti manjvredni! Male žabe daleč skočijo! Ker v vaših letih razvoj orga-nizma še ni dokončen, ni izključeno, da se boste še »potegnili«. Zaradi negle las vas opozarjamo na odgovor pod »Profe-sor«. — Sonja — sigurne uspeh. Veseli nas, da vam je naš nasvet pripomogel do gladke in čiste kože. Žal vam pa na vaše današnje vprašanje, kako se zmanjšajo prevelike dojke, lahko damo samo en ei-gumi nasvet in to je — operacija. Dober in pravilen modriček, ki vas pa ne sme ovirati pri dibanju, bo pa tudi vsaj za sile pokril napako. Dobe se tudi kopalne ob-leke z držalom. — F. O. Pri pordečih mest-ni koži na nosu vam priporočamo, da na-trete bolno mesto dvakrat na dan s kolinsko vodo. Varujte se nenadne izpremembe temperature in če imate priliko, poskusite tudi z obsevanjem. — M. B. Nepritejeto dlačice se najbolje odstranijo z elektro-lizo. Če vam pa to ni mogoče, priporoča-mo sledeči prašek: Kalcium sulfida 20 gr, glicerinovine masti 10 gr, škrobove moke 10 gr, citronove esence 0,3 gr. Ta prašek je treba zmesiti z vodo v mazilo in natre-ti kožo. Mazilo se pusti 5 minut in nato ope-re z mlečno vodo. — K. K. Tetovirana mesta odpravite s koncentrirano karbolno kislino. To namažete previdno s koni-často stekleno igro na posameznih mestih. Odpravijo se pa lahko tudi operativno po-tom transplantacije kože. — I. L. Ker spo-buje sok iz prireznih trt balzamične spo-jine, je njegova uporaba kot sredstvo za nego las kolikor toliko upravičena. Bolj enostavno pa je, če si izpirate lase z v-n-skim cvetom, kateremu pridenote na 100 gr 2 gr salicilne kisline. — R. S. Pri izlivu semena morate posebno zvečer uživati sa-mo lahko hrano, spat v hladni sobi, zjutraj takoj ko se prebudite, iz postelje! Podnevi se gibajte veliko na svežem zra-ku in kopajte se v hladni vodi. V svrhu po-mirjenja vzemite tu pa tam malo broma. — I. M. V. Ker je vaše sedanje stanje nedvomno v zvezi s preje prestalo bole-znično, vam priporočamo kopališče Lpik, ki je za taka obolenja posebno prikladno.

Manufakturna in konfekcijska trgovina F. I. GORIČAR, Ljubljana

Sv. Petra cesta št. 29
nudi veliko izbiro damskih plaščev za po-mlad po jako nizkih cenah n. pr. navadni sportni od 195.— naprej, boljše vrste an-gleski, elegantna izdelava od 360.— naprej. Modri in črni rijski plašči, najnovije fa-zone od 440.— naprej. Trendskoati, iz najbolj-sega gabardina od 480.— Din naprej, kakor tudi damske obleke, bluze, krila itd. po ja-ko nizkih cenah. Vsa konfekcija se izde-luje po prvovrstnih modnih žurnalnih v lastnem ateljeju. Ako ni ugažajočega na-zalogi, se po želji izgotovi tudi v 24 urah. 4070

Radio

Sobota 15. aprila
LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Čas, plošče, borza. — 17.30: Salonski kvintet. 18.30: Naša narodnoobrambna vprašanja. — 19: Solnčna Dalmacija. — 19.45: Prenos simfoničnega

Radio

Sobota 15. aprila
LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Čas, plošče, borza. — 17.30: Salonski kvintet. 18.30: Naša narodnoobrambna vprašanja. — 19: Solnčna Dalmacija. — 19.45: Prenos simfoničnega

BEograd 10: Prenos iz saborne cerkve. — 12.30: Narodna glasba. — 13.30: Plošče. — 16: Orkester balalaik. — 17: Plesna glasba na ploščah. — 19.30: Prenos opere »Kostanec«. — 22.20: Laska glasba. — ZA-GREB 12: Orkestralna muzika na ploščah. — 17: Popoldanski koncert. — 20: Kon-certni večer. — 21.15: Pesmi. — 22.10: Plesna glasba. — PRAGA 19: Reportaža iz Brna. — 20: Mešan program iz Bratislave. — 22.20: Češki jazz za dva klavirja. — BRNO 19: Na slovaški svatbi. — 20: Pro-gram kakor v Pragi. — VARŠAVA 17: Klavirske skladbe. — 20: Pesmi iz Lvova. — 21: Koncert solistov. — 22.15: Orkester. DUNAJ 11.20: Simfoničen koncert. — 12.30 Laska glasba. — 15.30: Komorna glasba. — 17: Koncert godbe na pihala. — 20.55: Prenos opere »Aida« iz Milana. — BERLIN 20.05: Laska godba orkestra. — 20.45: Prenos opere »Aida« iz milanske Scale. — Laska godba. — KOENIGSBERG 17.30: Zabaven program. — 18: Koncertna ura. — 20: Koncert pevskega zbora in orkestra. — 21: Prenos opere iz Milana. — MÜH-LACKER 20: Orkestralni in pevski kon-cert. — 21.45: Brahmsova komorna glasba. — 22.45: Narodna glasba.

Ponedeljek 17. aprila
LJUBLJANA 8: Gimnastika. — 8.30: Stanje našega kmetijstva. — 9: Versko predavanje. — 9.30: Prenos cerkvene glase-be. — 10: Nevarnost električnega toka. — 10.30: Tavčarjevo: Visoko. — 11: Koncert Cvrčnega jazz, vmes poje g. Jelačin. — 12: Čas, poročila, plošče. — 15: Valčkova ura salonskega kvinteta. — 16: Zabavni kotiček. — 16.30: Pilihov šramel kvartet. — 17.30: Plošče. — 20: Prenos opere iz Beograda. — 22: Čas, poročila, plošče. BEograd 12.30: Orkestralni koncert. — 15: Narodne melodije. — 16: Humore-ske. — 16.30: Narodna glasba. — 19: Kon-cert jugoslovenske glasebe. — 20: Prenos opere iz gledališča. — Godba za ples. — ZAGREB 12: Operna glasba na ploščah. — 17: Laska godba orkestra. — 20: Pre-nos opere iz Beograda. — PRAGA 19: Mu-zika iz Brna. — 19.20: Spevoigra »Botra smrt«. — 22.15: Laska glasba iz Bratisla-ve. — BRNO 19: Šramel kvartet. — 19.30: Slušna igra. — 20: Koncert godbe na pi-hala. — 21: Orkestralna glasba. — 22.15: Prenos iz Bratislave. — VARŠAVA 17: Koncert solistov. — 18: Laska godba. — 20: Opereta »Dolly«. — 22.15: Plesna glasa-ba. — DUNAJ 10.10: Velikonočni korali. — 11: Komorni koncert. — 12: Orkester in solisti. — 15.05: Komorna glasba na kitare. — 17: Popoldanski koncert. — 19.25: Štiroročne klavirske skladbe. — 20: Slavo-spev na ženske. — 22.15: Laska godba. — BERLIN 20: Orkestralni koncert. — God-ba za ples. — KOENIGSBERG 20.10: Kon-cert orkestra in pevskega kvinteta. — Plesna glasba iz Berlina.

Torek 18. aprila.
LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Čas, plošče, borza. — 17.30: Salonski kvintet. 18.30: Naša narodnoobrambna vprašanja. — 19: Solnčna Dalmacija. — 19.45: Prenos simfoničnega

Vse lepe žene
v Parizu
uporabljajo, da ohranijo svežost svojemu
obrazu in da dosežejo od vsakega zvida-
no mladostno polt samo učinkujoto, zdravo,
dobrodejno in nepogrešljivo

CRÈME SIMON
Zjutraj in na večer jo namažite na še od
umivanja vlažno kožo; dela čudeže.

SIMON PUER
SIMON MILO

TOTAL ZDAJ

NOVE ZNATNO ZNIZANE CENE

prej velika škatlica Din 58.—
mala škatlica Din 26.—
sedaj samo mala škatlica Din 21.—
velika škatlica Din 45.—

TO ZNIZANJE CEN VAM BO DOBRO-
DOŠLO!

Zdaj zamore vsakdo kupovati Toga-tablete, ki povoljno učinkujejo proti

revmatizmu hripi
boleznim prehlada protinu
živčnim boleznim bolečinam v ledjih
ishiasu in glavobolu.

Togal-tablete ne ublažujejo samo bolečin, temveč pospešujejo tudi izločevanje sečne kisline. Radi tega so se dosegli odlični rezultati tudi v zastarelih slučajih. Ker predpisuje več kot 6000 zdravnikov, med katerimi so tudi mnogi profesorji, Togal-tablete, zamorete tudi Vi z zaupanjem kupovati to zdravilo. Togal bo pomagal tudi Vam kot tisočim drugim. Togal-tablete so neškodljive za želodec, srce in ostale organe, kadar se jih jemlje v predpisanih množinah. Vprašajte svojega zdravnika! Dobivajo se v vseh lekarnah. Odobreno od min. S. P. N. Z. br. 2082. 2678

koncerta iz Budimpešte. — 21.45: Salonski kvintet. — 22.30: Čas, poročila.

BEograd 12.05: Radio orkester. — 16: Popoldanski koncert. — 19: Plošče. — 20: Koncert godbe kraljeve garde. — Laska in plesna glasba. — ZAGREB 12.30: Plošče. — 17: Koncert godalnega tria. — 19.45: Prenos simfoničnega koncerta iz Budimpešte. — 22.10: Jazz. — PRAGA 19.25: Orkestralni koncert iz Mor. Ostrave. — 20: Prenos iz Brna. — 21: Narodne pesmi in plesne melodije. — 21.20: Iz Brna. — 22.15: Sodobna muzika. — BRNO 19.25: Godba na pihala. — 20: Kabaretni program. — 21: Zborovski koncert. — 21.20: Mahlerjeve pesmi. — 22.15 Iz Prage. — VARŠAVA 17: Simfoničen koncert. 18.25: Laska godba. — 20: Orkestralni koncert. — 22.20: Laska in plesna glasba. — DUNAJ 11.30: Alpska muzika. — 16.50: Koncert orkestra. — 15.20: Čelo in viola da gamba. — 19.30: Pevska ura. — 20.05: Brahmsov večer. — 22: Godba za ples. — BERLIN 20: Zabaven program. — 22.30: Nočni koncert iz Hamburga. — KOENIGSBERG 20: Program kakor v Berlinu. — MÜHLACKER 20: Zabaven program. — 21: Laska godba. — 22.35: Virtuozno igranje na flavto. — 23: Nočni koncert.

Sreda 19. aprila.

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Čas, plošče, borza. — 17.30: Otroški kotiček. — 18: Angleške plošče. — 18.30: Duhovne smernice mlade inteligence. — 19: Rusčina. — 19.30: Literarna ura. — 20: Prenos iz Zagreba. — 22: Čas, poročila, plošče.

BEograd 12.05: Radio orkester. — 10: Narodne pesmi. — 16.30: Klavirski koncert. — 20: Komorna glasba. — 20.40: Slušna igra. 21.20: Orkester. — Plesna glasba. — ZAGREB 12.30: Plošče. — 17.30: Godalni trio. — 20: Muzika Male antante. — 22.10: Godba za ples. — PRAGA 19.25: Prenos programa iz Brna. — BRNO 19.25: Koncert godbe na pihala. — 20.05: Parafraze o motivih iz »Faust«. — 20.20: Igra — VARŠAVA 18.25: Laska glasba. — 20: Orkestralni koncert. — 21.05: Violinski in klavirski koncert. — 22.15: Plošče. — 23: Plesna glasba. — DUNAJ 11.30: Koncert — 15.20: Arije in pesmi. — 17.05: Laska godba. — 20: Koncert vojaške godbe. — 21: Slušna igra. — 22.40: Godba za ples. — BERLIN 20: Kompozicijski večer M. v. Schillingsa. — 21.05: Bavarski humor. — Plesna glasba. — KOENIGSBERG 20: Kitare. — 20.55: Slušna igra. — Orkestralni koncert. — MÜHLACKER 20: Koncert citarskega kvarteta. — 20.30: Mešan program. — 22.45: Nočni koncert iz Monakevega.

bu deset tisoč kilometrov daleč, od ust si je tako rekoč oddrgal, da vidi Jeruzalem. A tukaj je svet človek: grški jeruzalemski patrijarh. Rad bi dobil od njega božji blagoslov, toda kako prideš k njemu? — Lo za drag denar! In za debelo, na funte težko svečo! Tudi božji blagoslovi so privilegij bogatih! ...

Jezzen je udaril s palico ob cestni kamen in pljunil.

»Sicer pa, kaj bi govoril, saj tudi pri vas in pri nas ni boljše! Ljudem je samo za denar in oblast. Vprašam te, kdo živ danes po pravih Kristusovih naukih, kdo? Ni-hče!«

Za hip se je ustavil sredi polja. Na vzhodu nas je pozdravljala Olska gora, tam proti zapadu pa je bleščalo v pekočih solnčnih žarkih Sredozemsko morje.

»Meni je prav za prav všečno, naj počno, kar hočejo. Drugo leto že živim v Palestini in mi je znano do pičice vse, in kar ti povem, je resnica. Dva meseca stanujem v stolpu naše cerkve, ki je poleg cerkve božjega groba, in dosti časa mam, da opazujem duhovščino vseh krščanskih ločin. In rečem ti, pripravijo se za vsak kosček svete zemlje in včasih se celo stopo na pragu božjega groba. ... Za vse posvetno in minljivo se brigejo, na nauk izveličarja: »Ljubite svojega bližnjega«, so pa pozabili, da Jezus je zahajalo, ko sva se bližale Jeruzalemu, in cerkev na Olski gori in mo-žja na Morji in stene starega svetega ju-dovskega mesta so žarele v njegovih žar-kih.

Stara Ljubljana

Po Costovem dnevniku izza leta 1820-24

Ima »Costa« v naši politični in literarni zgodovini ni neznano. Kljub italijanskemu pokolenju in nemški vzgoji sta v Ljubljani oba, tako oče Henrik Costa (1799 — 1871) kakor tudi sin dr. Etnin Costa (1832 — 1875) našo zemljo in narod ter zbirala sirom naše ožje domovine zanimivo folkloristično gradivo. Clanke krajeno-zgodovinske in domoznanske vsebine ter literarne biografije, ki so jih objavljala v različnih časopisih. Zes stari Costa je zbiral gradivo za slovensko-nemški slovar, ki ga pa ni dovršil. Dr. Etnin Costa se je pozneje poslovenil, kar so mu takrat nasprotniki zelo zamerili in očitali. Z ustavno dobo je začel nastopati tudi narodno politično. Bil je med soustanovitelj Ljubljanske Narodne Matice, nekaj časa predsednik Slovenske Matice in načelnik Južnega Sokola. Deset let je bil državni poslanec za Notranjsko, kot deželni poslanec pa je leta 1873 v kranjskem deželnem zboru z vso vno močjo zagovarjal ustanovitve založbe za izdajo slovenskih šolskih knjig. Od leta 1864 do 1867 je bil tudi ljubljanski župan. V politiki je bil zvest Bleiweisov pristav. Celo njegovi nasprotniki mu ne odrekajo vztrajne delavnosti in velikih zmoglosti.

Zapustila sta oba poleg bogate družinske knjižnice, v rokopisu več domoznanskih spisov in dnevniki, ki ga je začel pisati že oče, Henrik Costa, in pozneje nadaljeval sin Etnin. Zal nam je ostal samo del tega dnevnika, ki ga je objavila leta 1892 pod naslovom »Alte Tagebücher« Henrika u. h. v. Cornelia Schollmayr-Costa v Laibacher Zeitung, dnevniki sami so pa prešli po Etninovi smrti skupno z njegovo ostalino v neki petrograjski muzej.

»Vreme hval« al' toži

Prvo mesto v dnevnih zapisih zavzema vedno vremensko poročilo. Ljubljana je označena kot deželno mesto. Leta 1820, je našel stari Costa številno celih in poldnevni deževnih dni nad tretjino leta in 25 dni, ko je snežilo. Zlasti huda je bila kongresna zima 1821. Dne 15. januarja 1820 je zapisal: »Mraza je danes 17 stopinj in zato danes zonet ni gledališke predstave.« — Isto lto 31. marca na veliki petek: »Lep, topel dan, opoldne je bilo 18 stopinj.« — 6. maja: »Zelo temen dan. Neprehoma dežuje. Tudi je tako hladno, da bomo morali zopet kuriti.« — Dne 31. oktobra: »Zaradi neprestanega deževja so vode tako narastle, da so bili že pred več dnevi vsi mostovi na Gorenjskem, razen v Kranju in Medvodah, porušeni.« — 6. decembra: »Danes je zelo lep dan in je bilo popoldne na cestah mnogo prahu.« — Dne 17. marca 1822: »Danes je tako lepo in toplo kakor poleti.« — 13. julija: »Danes je zelo lepo, pa hladno, ker je ponoči na gorovju snežilo.« — 25. novembra: »Danes je prvi poletni dan.« 17. oktobra 1824: »Še vedno traja deželno vreme. Ljubljana je silno narastle.« — Za Novo leto 1825 se čitamo: »Po kosilu je bilo, da Lattermannov drevored tako toplo, da bi se lahko izprehajal v fraku. Danes sem ujel metulja.«

Ze takrat so se Ljubljanci radi zabavali

Poročila o družabnem življenju Ljubljane segajo nazaj v prvo polovico dvajsetih let preteklega stoletja. V predpustu so bili po trije do štiri plesi na teden, dalje domače zabave, pik-niki itd., kar kaže, da so bili Ljubljanci zelo zabave željni. Vstili so se plesi in maskerade v redu (na prostoru današnje Sentjakobske deklešice šole), na strelišču (v današnjem ljudskem domu) in v zasebnih hišah. Popravili so staro gledališče in obnovili redutno dvorano. Vse zabave so bile dobro obiskane.

Zlasti v kongresni dobi leta 1821. je bilo v Ljubljani mnogo zabav. Na Kapucinskem trgu (v današnji Zvezdi) so bile sijajne vojske parade. Obhajale so se tudi cerkvene slovesnosti, maše zadušnice, godovi in rojstni dnevi navzočih vladarjev in njihovih vladarskih hiš. Prirejali so nočne razsvetljave mesta z bengaličnim ognjem, love in izlete. Zelo priljubljene so bile vožnje po Ljubljani in Podpeč in tja gor do Vrhnike. Take vožnje so pričelati tudi zabavni za povabljenih goste, večkrat z velikim luksusom, n. pr. takratni bogati deželni Knafliči. Bogataši so prirejali na ladjah cele pojedine ter večerne zabave z umetnim ognjem in godbo. Pozneje so bile take vožnje vedno bolj redke, ker se je pripetilo na Ljubljani ob takih prilikah mnogo nesreč. Tudi je postalo zaradi poznejše poglabitve struge in hitrejšega rečneja toka veslanje proti vodi vedno bolj težavno. Poglejmo, kaj nam poroča o teh zabavah naš dnevnik! Dne 30. januarja 1820: »Zvečer bo v gledališču ples, kjer se bo tudi igralo za telečje stegno, skledo predpustnih krovov in sodček vina.« — V soboto 29. februarja je Costa zapisal: »Danes je cela množica domačih zabav: pri baronu Zoisu, Oblaku, Hoinigu, Helblingu itd., potem je zaključena družba 70 oseb pri Kikerici (naib-zaključna gostinja), tudi je nocoj obhajen ples v gledališču ob sedmih.« — Na plesih je bilo navadno tristo do štiristo oseb, v kongresni dobi do šeststo. Vstopnina (Leggde) je bila navadno 20 krajcarjev, na tudi 30 kr. izjemoma do 50 krajcarjev za štiri osebe na ples in s plesa je veljal 25 krajcarjev v mesto, 32 krajcarje zunaj mesta. — Vožnje po Ljubljani so se vršile takrat očividno redno ob nedeljah, zakaj v nedeljo 25. julija 1824 stoji izrecna opomba: »Danes ni vožnje po vodi.« O izletu na Zalostno goro poroča: »Ob petih smo se vrnili in zbrali s fregato (1) in ostalimi ladjami. Na Prulah je bil bengalični ogenj.«

Gledališče in koncerti

Tudi gledališče je takrat v Ljubljani dobro uspevalo. Gostovale so italijanske operne družbe, posebno priljubljene je bil skladatelj Rossini. Opere so se mnogo ponavljale, zlasti »Sevilski brivci«. Operno osebo ni bilo posebno številno, zakaj v dnevniki se večkrat nahajajo opombe, da je zaradi bolehnosti te ali one dame »gledališče popolnoma izostalo«.

Izvajali so tudi slovenske predstave. Prvo poročilo o slovenski predstavi sega v leto 1820. V tem letu so predstavljali ljubljanski dijaki pred tivolno graščino Pod Turnom, takratnim letoviščem ljubljanskih

jezuitov, igrano »Paradiž«. Tako vidimo, da ideja sedanjega letnega gledališča v Tivoliju ni nova in originalna, temveč sega v davna stoletja nazaj. Poznejši viri o kakšnih slovenskih gledaliških predstavah popoloma molče tja do 18. stoletja. Sele o baronu Z. Zoisu čujemo, da je večkrat uglašil kako slovensko domačo pesem, ki so jo peli italijanski pevci in dodali svojim operam. Dne 28. decembra 1789, so prvi igrali Linhartovo »Županovo Miciko«. Ta igra je bila posledje še večkrat na repertoarju. Poleti 1803 in drugič dne 14. novembra so igrali otroci igrano »Tineček — Petelinček«, ki jo je spisal nemški dramatik Kotzebue, poslovenil pa Jernej Kopitar z dodanimi verzmi Valentina Vodnika. Dne 22. marca 1822 je objavil gledališki list z rdečimi črkami: »Danes bo igran »Golfani Starež« kratkozgodovinska u. enim delu in Nemškiga prestavljena od Kotzebua.« Igra se je pozneje še večkrat ponavljala.

Mnogo predstav so igrali tudi za ubožni sklad. Gledališče so morali v tisti dobi Ljubljanci kaj pridno obiskovati, ker poroča dnevnik, da je dne 1. februarja 1820 dala beneficija opera »Soliman II.« operni pevki Antoniji Mayerjevi znesek 200 goldinarjev, kar pomeni za takratno dobo naravnost kraljevske darilo.

Pa tudi koncerti in glasbene akademije so bile jako priljubljene. Prirejala jih je filharmonična družba v Ljubljani redno, pa tudi izredno ob posebnih prilikah, kakor za cesarjev god, ob visokih obiskih, v kongresni dobi itd. Večkrat so izvajali koncerte tudi potujoči umetniki, med katerimi sta vzbudila v tej dobi posebno pozornost osemletni Freiherr von Praun in znameniti glasbenik Wolfgang Amadeus Mozart. O tem nam poroča Costa v svojem dnevniku dne 15. julija 1820: »Nocoj je bil pri nas potujoči glasbeni umetnik Mozart in je igral na klavir. Njegova igra je prijetna in lepa.« — 18. julija: »Nocoj sem povabljen h g. Gordonu na akademijo, kjer bo igral tudi Mozart.« — 19. julija: »Zvečer bo imel Mozart koncert v filharmonični dvorani. Vstopnina je 30 krajcarjev.« — 20. julija: »Popoldne je Mozartu v čast vožnja na vodi.« — Pa tudi cele godbe so gostovale v Ljubljani. Dne 28. oktobra 1820 nam poroča dnevnik: »Danes je prišla semkaj takomenovana Schwarzbachova godba in bo jutri prvič igrala v gledališču.« — 23. junija 1822: »Zvečer je igrala prvič v velikem drevoredu turška godba.« — 13. julija 1824: »Zvečer je igrala prvič na Kapucinskem trgu polkovna godba.« — 5. novembra 1824: »Danes ima filharmonična družba akademijo v čast našemu novemu škofu.«

Vojaški transporti skozi Ljubljano

Leta 1820. je izbruhnila vstaja na Španskem in v Napoliju ter sta bila tamosnja kralja prisiljena sprejeti nove moderne ustave. Razširjajoča se revolucija bi lahko postala nevtrna avstrijski posesti v Italiji, zato so sklenile vzhodne velesile za hrbot Anglije in Francije na kongresu v Opavi (1820), da bodo s silo preprečile vsak poskus izpremembe absolutne vlade. Državniška posvetovanja so se nadaljevala na ljubljanskem kongresu leta 1821. Po naročilu kongresa so zasedle avstrijske čete Napolij, razpršile revolucionarne tolpe in zadušile novo vstajo v Piemontu.

In tako je postala Slovenija, posebe pa še Ljubljana, kakor že poprej in še pozneje večkrat, oni ozki koridor, skozi katerega so se valile ogromne množice vojaštva v neznošno breme prebivalstva. Tako je bilo leta 1820, in še nekaj let pozneje. Večina polkov, ki je marširala v Italijo skozi Ljubljano, je imela tukaj dan odmora. Meščanom v zabavo so večkrat prirejali godbo pred kavarno Colloretto na glavnem trgu, mirovoze, včasih tudi glasbene produkcije v filharmonični družbi in v gledališču. Posebno prijaznost je izkazal Ljubljancem polkovnik Boulieu, ki je pustil v mestu en dan polkovno godbo, da je mogla sodelovati v operi. Zakaj nekaj dni poprej se je morala odpovedati gledališka predstava, ker ni bilo godbe. Posebno priljubljene so bile produkcije trobacev, ki jih je bilo večkrat do trideset. Polki so odkorakali ob treh zjutraj proti Vrhniki, da so napravili prostor prihodnjim, ki so prišli ob desetih. Dne 4. avgusta 1820 ponoči sta prinesla dva kurirja poročilo, da bo prišlo na pohodu v Italijo 26 polkov v Ljubljano. Prvi je odšel dne 13. avgusta ljubljanski polk Reuß-Plauen (poznejši Khunovci) Vrnili se je v domovino šele 10. aprila 1822 in je bil bogato pogojen v redutni dvorani, tako moštvo kakor oficijerji. Od polkov, v Italijo določenih, je imel St. Vincent na standardi veliko, 250 lotov težko zlato medaljo.

Seveda so vzbujali ti vojaški pohodi poleg velikih neprijetnosti pri meščanstvu tudi mnogo radovednega zanimanja. Dne 14. avgusta 1820 je prišel nadvojvoda Franc Karol v Ljubljano, ki mu je zelo ugajala. Še petdeset let pozneje je to zadrževal trem gospodom iz Kranjske in pravil, da je tudi njegov pokojni oče cesar Franc rad prihajal na Kranjsko. Nadvojvoda je obiskal Idrijo. Postojno in Zalog ter potoval dne 19. avgusta naprej proti Celovcu. — Dne 18. avgusta je stari Costa zapisal: »Nadvojvoda se je vrnil zvečer iz Zaloga. Pri povratku je bil razsvetljen nabrežni drevored, pri novem mostu nasproti drevoredu pri hiši Roka Pauerja pa je bil postavljen razsvetljen tempel, ki je bil na pogled zelo lep. Na vodi so bile tri razsvetljene ladje z godbo.« — Dne 11. julija: »Večera popoldne so odvzeli vojaškega transportu pri tukajšnji glavni mitnici potni kovčeg s 84 vilenimi dežniki.« — Dne 20. oktobra 1823: »Danes so prispeli palatinski huzarji in bodo ostali zaradi odplavljenih mostov do nadaljnjega tukaj.«

Karbonarji

Po nazorih na dunajskem kongresu udeleženi držav bi morala Italija ostati samo geografski pojem brez vsake politične enotnosti. Legitimistični vladarji so odpravili Napoleonove nove administrativne uredbe in zopet zavladali absolutistično-nasilno. Framasoni v Italiji pa so z vso gorečnostjo oznanjali narodnostno idejo kljub silnemu pritisku iz Avstrije, ki je preganjala liberalne ideje. Nacionalni Ita-

lijani so sovražili tujo avstrijsko vladu v Lombardiji in Beniciji ter snovali tajne družbe, katerih člani so se imenovali karbonarji (= oglarji). Sanjali so o svobodi in ustavi, stremeli po zedinjenju Italije v zvezno republiko. Te tajne družbe so dobivale mnogo pristašev med nezadovoljnimi odpuščenimi vojniki prejšnje armade.

Avstrija je bila upravičeno v skrbeh, da se to neutešno hrepenenje po svobodi in ustavi z vsemi revolucionarnimi pojavi ne preseli tudi na njeno ozemlje. Zato je ukazal glasoviti dunajski policijski predsednik grof Sedlnitzky oblastem v naših krajih, naj strogo pazijo, da se po vzorcu italijanskih karbonarjev ne bi ustanovile tudi pri nas tajne družbe z enakimi cilji. Gubernij je poslal svarila »vred sploh shkodljivimi vuki in sapetovanjem drushbe imenovane karbonari, ktira je na Lashkim svojo spako pozenala«. Avstrija je imela na ljubljanskem Gradu zaprtih mnogo karbonarjev, med njimi nekaj časa tudi slovitega italijanskega pistolja Silvija Pellica, ki so ga pozneje odvedli v Spielberg pri Brnu. (Cf. dr. Mal: Zgod. slov. naroda.)

A vse te stroge odredbe niso nič izdale. Novim mislim in nazorom se ni dalo več zamašiti ust. Ljudje, ki so hodili v tujino, so jih prinašali domov, širile so se pa tudi potom prepovedane tiska, ki so ga tihotapili čez mejo. Koncem leta 1821. je dobil Sedlnitzky ovadbo, da se je tudi v naših krajih osnovala tajna družba, ki se naveduše za novo ustavno življenje in vzdržuje zveze z italijanskimi revolucionarji. Avstrijska vlada pa navzlic najstrožjim odredbam in preganjanju po svobodi hrepenočih ljudi ni mogla zadušiti novega pokreta.

Costa nam o tem poroča v svojem dnevniku dne 20. januarja 1822: »Med deseto in enajsto uro popoldne so dospeli semkaj karbonarji v 7 najetih vozovih s spremstvom dveh policijskih komisarjev, pri vsakem vozu je bila straža 3 mož. Izstopili so pri magistratu, in so jih spravili v zanje pripravljeno sobo, kjer je prebilo vseh 13 kaznjencev skupaj en dan in eno noč. Šest od teh bodo odpravili jutri popoldne ob devetih na tukajšnji Grad, ostale pa ob istem času v Spielberg.« — Isto leto 31. marca: »Danes je prišla zopet šest karbonarjev iz Italije, štiri so odpeljali v trdnjavo v Brno, dva pa na tukajšnji Grad.« — In 28. maja: »Ob šestih zvečer so spravili na tukajšnji Grad 13 karbonarjev.«

Osuševalno delo na Barju in Gruberjev prekop

Prvi načrti osušitve Ljubljanskega barja segajo daleč nazaj tja v 16. stoletje. Že davna želja prizadetega prebivalstva in obisti je bila, da se pospeši odtok vode, zlasti ob pogostih povodnjih. Načrtov se je lotil jezuit Gabriel Gruber in začel leta 1772. Kopati prekop za Gradom. Delo pa je zahtevalo vedno več denarnih sredstev in je bil proračun zaradi pomanjkanja prave kontrole in nepričakovanih ovir prekoračen za 75.000 goldinarjev, kar je bila za tisto dobo neznansko visoka vsota. Isti čas si je jezuit Gruber zgradil vilo pod Rožnikom in veliko, pozneje Virantovo hišo pri sv. Jakobu v Ljubljani. Cesarica Marija Terezija je odredila preiskovalno komisijo in je bil Gruber od vodstva gradbe odstavljen. Izšel se je pozneje v Rusijo in nesrečno končal v gorečem jezuitskem kolegiju v Petrogradu. Prekop, ki je kljub vsemu ohranil Gruberjevo ime, je nadaljeval pionirski major Struppi in ga dovršil leta 1782. V kongresni dobi 1821 so zopet sprožili vprašanje osušitve Ljubljanskega barja, zlasti župan Hradecký, a glavna ovira je bil zopet denar. Omejili so se na trebljenje starih odtokov na Barju in kopanje novih jarkov. Mesto pa je postalo bolj suhe, ker ni bilo več takih povodnjih kakor poprej. Tudi so večkrat snajili strugo Ljubljanice.

Costa nam poroča o teh delih v svojem dnevniku dne 26. septembra 1823: »Na poglabitvi Gruberjevega kanala delajo zelo pridno. Notri je 300 delavcev.« — Dne 1. oktobra: »Danes je deževen dan. Ljubljana je tako narastle, da so morali Gruberjev kanal, ki je bil zaradi poglabitve nekaj dni zaprt, ob enajstih popoldne odpreti in je voda silno drla.« — Dne 27. novembra: »Danes ob desetih popoldne je bilo pri sv. Petru slovesno cerkveno opravilo, ki so mu prisostvovala vse oblasti. Nato so razdili jez pri Garzarollijevem in škofijskem mlinu, kar se je naznanilo prebivalcem Ljubljane in okolice z 48 topovskimi strelji na otoku pri vojašnici in z 24 strelji na Gradu. Ljudstva se je zbralo na lico mesta več tisoč.« — Dne 9. avgusta 1824: »Danes so zopet začeli trebiti rečno strugo in sicer pri vojašnici, kjer dela okrog 80 delavcev.«

Ostali dogodki

Tudi za sodnijske obravnave in obsojene zločince so se Ljubljanci že takrat v veliki meri zanimali in beležili vsak tak primer. Otroška slikanica z naslovom »Narodne zabave« je imela sliko usmrtnice. Taka slikanica se je nahajala, kakor navaja Costa, v njihovi rodbinski knjižnici.

V tisti dobi je bilo potovanje silno drago. Tako je trajalo potovanje iz Ljubljane na Dunaj ves teden, seveda v poštnem vozu. Prehrana za osebo je veljala 35 gold. 53 krajcarje. Enako je bilo tudi življenje na Dunaju za tuja silno drago. Že takrat je bil na mestu pregovor, da »kdo hoče iti na Dunaj, mora pustiti trebuha zunaj«. Obed na Dunaju je veljal 2 goldinarja.

Dne 20. marca 1820 je zapisal Costa v dnevniki: »V šolskem poslopiju se razprodajo knjige duhovnika Vodnika.«

Pometanje in čiščenje ulic so takrat oskrbovali kaznjenci, ki so jih pa v dobi kongresa zamenjali z najetimi delavci, da visoka gospoda ni poslušala rožljanja verig kaznjencev. — Dnevnik dne 13. julija 1821: »Danes popoldan ob enih je eden od kaznjencev, ki pometajo ceste in je pri Čebuljevi hiši šel po vodo za škropljenje, pa del v vodo in ga kljub vsemu iskanju do štirih še niso našli. Nato pa je sam pojavil in ga niso le srečno izveleli, temveč so ga tudi čez tri četrte ure obudili k življenju ter ga ob šestih zvečer zopet spravili na splošno.«

Rekord
današnjih
dni

sta nizka cena
in odlična kvaliteta

GENERAL
avto-gum.

Zato zahtevajte našo
ponudbo, predno se odločite za nakup katerekoli dimenzije.

Generalno zastopstvo
za Dravsko banovino

S. J.
Rozman

Šent Vid nad
Ljubljano

telefon 21-96 in 29-25.
4777

GENERAL

vili v kazni. — Zares pravi Jona v drugi izdaji!

Dne 20. julija 1821: »Danes je prišla zanesljiva vest, da je umrl Napoleon 5. maja na lednem raku in so ga 7. maja raztelesili.«

Dne 14. oktobra 1821: »Danes je bila v Devici Mariji v Polju posvečena nova cerkev. Večera je dospel semkaj iz Jeruzalema več ruskih romarjev, ki pokležejo zaradi nemirov v Turčiji tod v svojo domovino na Rusko nazaj.«

Dne 27. januarja 1822: »Mehanik Weiss iz Breslave kaže v veliki Friedlovi hiši govorčeno morsko deklico. Vstopnina je 10 in 6 krajcarjev.«

Dne 30. oktobra 1823: »Ob desetih popoldne je guverner položil temeljni kamen za novo župnišče stolne župnije.«

V petek 6. februarja 1824: »Svatba S.

ovih, ki se je začela v torek popoldne, je končala šele večera popoldne. V cerkev je šlo 52 parov.«

31. marca 1824: »Danes so dokončali saditi drevesa v novem drevoredu na Kapucinskem trgu.«

2. aprila: »Tekom osmih dni je bilo v mestu vse polno tatvin in vendar še niso doslej nikogar dobili. Nocoj so izkopali celo temeljni kamen v novi kuratiji in si prisvojili vložene novce.«

19. aprila: »Danes se je zgodila na brodu pri Smarni gori velika nesreča. Ko so se vračali ljudje od maše, in se je nahajala večja množica na brodu, se je ta zaradi velike teže potopila.«

26. avgusta: »Davi so pričeli demolirati Zlato ladjjo in sekati drevored na Cojzovem grabnu.«

Rudolf Dostal.

Poraz Kitajske v Džeholu

Peking, ob koncu marca.

Pred začetkom japonske ofenzive je bilo razpoloženje v kitajski vojski naravnost odlično in zdelo se je, kakor da je ves narod prevzel domobojno navdušenje. Govori ministrov in generalov so slavili hrabrega duha kitajske vojske, vojskovodje pa so se zaklinjali, da bodo do zadnje kaplje krvi branili vsako ped svete kitajske zemlje. Državni uradniki, dijaki, trgovski četi, trgovske zbornice in druge javne ustanove so prejele zbirke za pomoč vojski. Damski odbori so pripravili obveze in celo deca po ulicah je nabirala dobrovoljne prispevke za vojske. Pogled in srca kitajske javnosti so bila obrnjena proti džeholski gorani, staroslovnemu letovišču bivših kitajskih cesarjev.

Zdaj o vsem tem navdušenju ni prav nikakega sledu. Pokrajino so zasedli Japonci skoraj brez boja in javnost v ogorčenih izjavah zahteva izpremembe v armadnem vodstvu in kazen za najvišje poveljnine. V teku desetih dni so Japonci osvojili vse deželo, vje prestolnica pa je zasedel oddelek 128 vojakov, dasi je bilo v mestu najmanj 10.000 kitajskih vojakov. Tise napadalcev niso postavili v bran, ker je med njimi zavladala brezprimerna zmešnjava in panika. Vsa kitajska vojska je planila v divji beg na vse strani dežele, glavni del pa je bežal v smeri proti Velikemu delu. Kitajski tisk in naglasni kitajski vladni krogi imenujejo džeholski poraz sramoto kitajskega naroda. Sam minister Sun, poleg Kanjajske glavna oseba kitajske vlade, ostro napada severno vojsko, nazivajo jo sestradano in razčepeno tolo bošakov, v zasme modernih tehnikov, oboroženih na predpotopni način. Nič manj se nejevolja vade ne obrača proti nesposobnim generalom, ki so bili čisto po sto in sto milij za fronto ter niso meli niti pojma, kaj se godi v prednji črti. Pripovedujejo celo, da je poveljujoči general Tanjuli vzel vojski 240 težkih tovornih avtomobilov, ki so preskrbovali fronto z žvili in municijo ter je z njimi jedro odpeljal ves štab, njegovo prilago in harem svojih številnih postaršinskih žena v varno ozadje. Zaradi nedostatka prevoznih sredstev pa je morala vlada nato mobilizirati okoli 4000 rikš, znanih dvokolnih vozčkov, v katerih kuliji po pekingskih ulicah prevažajo potnike. Ti vozčki, so bili poslani na fronto, toda že med potoma jih je zajela povodenj bežeče vojske, tako da niso prinesli nikake koristi.

Zato ni gotovo nič čudnega, da je džeholsko prebivalstvo pozdravilo japonske nanadeže z odprtimi rokami in jim je celo pomagalo pri pripravih za napad na kitajske pozicije. To deželo je nemreč nasilniški režim kitajskega vojskova tako zelo izesal, da pomeni osvoboditev po Japoncem naravnost osvoboditev izpod ne-ljubega armade Prihod Japoncev pomeni konec prisilnega gojenja maka za izdelovanje opija, ki ga je moralo džeholsko

prebivalstvo prodajati propadli kitajski vojski po cent, ki so jo določevali kupci, vrhu tega pa še plačevati težke davke vojskim tolpam za njih zaščito pred sovražnikom. Ta zaščita pa je tako slabotna, da so Džeholci bili stalno žrtve hučguskih napadov. Ljudstvo si je zaželelo rednih razmer, ki vladajo v sosedni Mandžuriji, kjer je japonska zasedba uvedla red, končala vsako nasilje in skoraj do malega iztrebila razbojništvo. Džeholski poraz je v jarki luči pokazal vse slabosti sedanega gospodarstva vojaških veličin. Kitajske armade so bile naravnost nesreča za prebivalstvo, ki je plačevalo ogromne davke za vzdrževanje ničevrednih vojaških tolp, ob enem pa trlo milijone za njih oborožitev. Mlada kitajska republika vzdržuje poldrug milijon mož, ki pa so slabo izvežani, slabo oboroženi in mnogi še slabše voditelje.

Vse nesreče pa niso samo tehniški nedostatki oborožitve in transporta, marveč je popolni nedostatek borbenega duha eden izmed glavnih vzrokov neuspeha na bojišču. Jasno je, da se da beraski kulji nati v vojsko z malenkostno mesečno plačo (okoli 150 Dn) in da pri tem nima niti trohice domoljubja, da bi branil oblast, ki mu tako mačehovski reže kruh ter ga potanja z ročne grude. Ta vojak tudi ne more imeti nobenega spoštovanja do svojih voditeljev, ker vidi, da mu general in drugi častniki se ta borni zaslužek redno zadržujejo ali nenejevarjo. Kitajska inteligenca ter nošteni žvili iz naroda se sploh ne priglašajo v vojsko, dasi so doma največji nosilci domoljubja. Kitajski inteligent misli, da je že zadostil svoji domovinski ljubezni, ako se navdušuje, piše pozive in govori na shodih, za domovino pa ni se borilo tisočih onih »ponižanih in razžaljenih, ki nimajo streho nad glavo«.

Vendar tudi Kitajcem ni treba obupati. Niti Mandžurija, niti Džehol nista še izgubljena, kajti tamosnje prebivalstvo je kitajsko, ki govori, piše in živi na kitajski način. Znano je dejstvo, da se je v zadnjih 25 letih japonske nadvlade v Mandžuriji priselilo v to pokrajino samo četr milijona Japoncev, medtem ko je v isti dobi poraslo število kitajskega prebivalstva od 11 na 30 milijonov. V mirnem življenju pod japonsko upravo bo žilavi kitajski narod zasedel še ogromne neobljude nevede dežele in bo za prihodnjih 25 let predstavljal vsega uonoševanja vredno velesilo. Že sedaj se v Mandžuriji grade cele vrste novih železnic, v bodoče na bo civilizacija tega kraja nedvomno bo bolj napredovala. Kitajec se nikoli ne bo prelevl niti v Japonca, niti v Mandžurca, in red, ki ga uvaja sedaj japonsko orožje v Mandžurijo, bo postal Kitajcem pravi blagoslov. Japoncem pa huda skrb za bodoča desetletja.

Prof. V. Chytil.

Na letnem telovadbišču Ljubljanskega Sokola v Tivoliju se gibljejo marljivo roke. Pripraviti morajo tla in temelje, da tamkaj do srede meseca maja vstane celo malo mesto, ki pa mora biti vendarle tako obsežno, da bo v teču meseca junija moglo sprejemati vase množice naroda, ki pride gledat svoje Sokole, kako se zasedajo s svojimi vežbami in z mladimi, svežimi, smelimi gibi v valove novega življenja.

Dnevi sokolske dece, dijašva, naraščajo, vojske, medletne tekme, glavni zletni dnevi... Vidimo živo vrvenje, čujemo plehet sokolskih kraljev, po ulicah Ljubljane udarja sokolski korak, na Kongresnem trgu stik Sokolstva, vzkliki, godba, pesem...

Med nas pridejo bratje Čehoslovaki, pravkar so tudi bratje Poljaki prijavili svojo udeležbo. Bratje Lužički Sibi žive v težavnih priključih, a morda jim bo le omogočen prihod k nam. Bratje Rusi, ki v Jugoslaviji razvijajo krepko sokolsko delo, pridejo, da se v Ljubljani sestanejo z rojaki iz drugih krajev. Za zlet se zanimajo naši prijatelji Francozi, Belgijci in Luksenburžani, ki smo z njimi v najboljših odnosih izza mednarodnih tekem, posebno od 1. 1922, ko so se bili pri nas v Ljubljani.

A naših — koliko jih bo? Težko je povedati še danes. Ker bodo tisti pred glavni zletni dnevi medletne tekme za prehodno darilo »Meč kralja Aleksandra I«, je seveda za zlet toliko večje zanimanje po vsej državi. Ker je prijavljenih samih tekmovalcev za medletne tekme 1500, moramo računati, da bo število vseh telovadskih oddelkov gibalo okrog 15.000, kar znači za pokrajinski zlet v Ljubljani največje aktivno postavko. Sokolov netelovadcev pa bo tudi toliko, tako da bo Ljubljana v predzletnih dneh, v dneh medletnih tekem in v glavnih zletnih dneh močno razgibana, toliko bolj, ker bo tudi naš kmetiški in delavski narod posebno iz pred-

lov dravske banovine v velikem številu nagril v Ljubljano.

Zlet velja proslavi sedemdesetletnice ustanovitve Ljubljanskega (Južnega) Sokola, ki je matično društvo vsega Sokolstva v naši kraljevini. Stari borci Sokoli znajo pravilno in stvarno ceniti uspehe jubilaranta, ki se ponosno, samozvestno in junško pripravljajo na svoj praznik. Na zletu bo tudi sam zase pokazal svojo številčno moč in tehniško usposobljenost in pripravljenost s posebno točko, ki jo je sestavil mojster brat dr. Murnik.

Obetajo se nam veliki dnevi sokolske slave, kjer se bo razvila veličastna manifestacija nesmrtnih Tyrseve ideje, nacionalne in državne misli tu skoro tik ob naši zapadni in severni meji. Po našem belem mestu bodo zmagovalno vihrali prapori slovanstva sokolskega bratstva, ki sprejme medse novo zastavo Ljubljanskega Sokola, dragoceno darilo našega sokolskega kralja Aleksandra, poklonjeno matičnemu društvu za njegov jubilej.

Ljubljana, zibelka jugoslovenskega Sokolstva, dobro zna, kaj pomeni ta zlet za njo v vsakem pogledu. Naj ne zamudi te redke prilike in naj se dostojno pripravi, da z olesanim licem, gostoljubno, presrečno in iskreno pozdravi desetstoteke sokolskih in prijateljskih src iz domovine in inozemstva.

Samo nekoliko tednov še — pa bomo že sredi velikih dni! Pospešimo pripravljala dela v telovadnicah in zunaj njih, po hišah in vrtovih, po nasadih, ulicah in trgih. A najprej in najbolj napolnimo duše z bratstvom čustvi, da bo v naši dobroti in lepoti poveljavna ideja, ki nas veže, krepi in pomlaja!

Stori vsak vse do najvišje meje možnosti, kakor da bi bil uspeh skupnih naporov odvisen od vsakega posameznika!

E. Gangl.

Zletni odbor in odseki

Ljubljana, 14. aprila

Seja zletnega odbora bo v četrtek 20. tega meseca točno ob pol 19. v sejni dvorani Ljubljanskega Sokola. Vsa posamezna član zletnega odbora naj smatra za svojo dolžnost, da prisostvuje točno. Sledile bodo seje zletnih oddelkov. Vsi člani zletnega odbora kakor tudi odseki bodo k sejam pismonožno vabljeni. Komur ne bo iz kateregakoli vzroka mogoče prisostvovati sejam, naj se pismonožno ali ustmeno opravi. Bratje in sestre, ki se ne bodo odzvali povabilu, odnosno se ne bodo opravičili, bodo črtani iz seznama sodelujočih, ker mora biti končno zletni odbor na jasnem, na koga lahko računa ob glavnih zletnih dnevih, kdo bo tedaj zanesljivo na svojem mestu.

Ze am je zletni odbor pozval vsa ljubljanska in okoliška sokolska društva, da zmanjšujejo z vrst svojega članstva brate, ki bodo pripravljali sodelovati v zletnih oddelkih. Večina društev se je že odzvala, od ostalih pa pričakujemo prijave v teku prihodnjih dni. Da se zogne zletni odbor eventualnim pritožbam in neopravičenim kritikam, apeliramo tudi neposredno na članstvo ljubljanskih in okoliških sokolskih društev, da samo prijavi svoje sodelovanje v zletnih oddelkih v zletni pisarni, ki se nahaja v Narodnem domu (v sejni dvorani »Ljubljanskega Sokola«) in sicer med uradnimi urami od 9. do 12. in od 16. do 19. Pripominjamo pa istočasno, da se bo od vsakega posameznika zahtevala brezpozgovna disciplina in pa vestno izpolnjevanje prostovoljno prevzetih dolžnosti. — Zdravol! Predsedništvo zletnega odbora.

Gradbeni odsek je pod predsedstvom mestnega višjega gradbenega svetnika inž. Alberta Poženega dovršil svoje ogromno delo, tako da so tesarski mojstri že zaposleni v svojih obratih z gradbo tribun in ostalih objektov, ki se konec tega meseca prenesejo in postavijo na zletišče samem. Sedaj je delavstvo zaposleno s planiranjem telovadnega prostora na zletišču, ki bo prihodnji teden že dovršen; napeljan je tudi že vodovod. Konec tega meseca pričnejo s adaptacijskimi deli kina »Tivolija«, ki bo služil za glavno ambulanco.

Zletni odsek (predsednik prof. Jenko Ravnik) je marljivo na delu; pripravil je

več načrtov za na Gorenjsko in v druge kraje naše banovine kakor tudi na Jadra: tako bo 30. junija peljal posebni vlak na Bled in Bohinj in posebni vlak na Sušak, oba seveda le v pruneru, če se bo prijavilo za vsak izlet najmanj po 300 udeležencev. Od Sušaka bodo potovanje nadaljevali s posebnim parnikom do Splita, kjer se bodo delili v tri skupine, in sicer bo končna skupina »A« svojo ekskurzijo s prihodom v Split, druga skupina »B« se bo vračala čez Plitvička jezera in Zagreb v Ljubljano, tretja skupina »C« pa bo nadaljevala potovanje v Dubrovnik in Črno goro ter se vračala preko Mostara in Sarajeva v Beograd. Preridilo se bo tudi več avtobusnih izletov, med drugimi naj za danes navedemo samo najdaljšega: preko Trojan, Vranskega, Celja, Konjic in Slovenske Bistrice v Maribor, kamor bodo prispeli 30. junija ob 16.30. Prenosilce v Mariboru: 1. julija ob 6. odhod iz Maribora, ogled največje hidroelektrarne v Jugoslaviji na Feli, odhod ob Dravi na Marenberg v Spodnji Dravograd, Slovenjgradec, Misljevo, Hudo Luknjo, Soštanj, Mozirje, po dolini Savinje in preko Ljubnega, Luč v Solčavo in v Logarsko dolino do Tillerjevega doma; prihod v Logarsko dolino približno ob 20. Dne 2. julija izprehodi po bližnji okolici na Okrešlju k izviru Savinje itd.; po obedu ob 13. povratek skozi Solčavo, Luče in Ljubno na Gornji grad, odhod preko Črncv na Kamnik in povratek v Ljubljano; prihod v Ljubljano približno ob 21. Poleg naštetih je na sporedu še mnogo krajev in daljših med njimi tudi planinskih izletov v Triglavsko pogorje in Savinjske Alpe pod spretnim vodstvom izkušenih alpinistov - Sokolov. Točni spored vseh izletov kakor tudi višina stroškov za posamezne izlete bošta objavljena v posebnih navodilih za zlet, ki izidejo konec prihodnjega meseca.

Ogromno zanimanje za zlet je posebno razvidno iz dnevnih pošte. Ne le v ožji domovini, temveč tudi izven mej naše kraljevine se za nas zanima Sokolstvo, v prvem redu seveda bratje Čehi, ki se bodo udeležili zleta v rekordnem številu. Mnogo zanimanja pa je tudi med brati Poljaki. Vsekakor bo letošnji pokrajinski zlet daleko presegal Vsesokolski zlet v Ljubljani 1922.

Jadranska straža in Sokoli

Na nedavni oblastni skopščini Jadranske Straže v Novem mestu je pozdravil delegate v imenu Sokolstva znani sokolski borec dr. Vasič. Iz njegovega lepega govora posnemamo:

Kakor vse naše nacionalno - obrambne organizacije, je tudi Jadranska Straža priključna v življenje ljubezno do rodne grude in iz nje izvirljajoča zavest, da moramo teje svoji v Jugoslaviji vtelesen domovini darovati ves čas svoje srca in ji posvetiti vsa ostriro svojega razuma. Brez te velike, iz roda v rod prebajajoče, požrtvovalne in žrtve ustvarjajoče ljubljene bi naš narod že zdavnaj utonil v kalnih valovih tujeja nadvlada.

Med te, ves jugoslovenski narod objema joče, eminentno nacionalne obrambne organizacije spada v prvi vrsti naša Jadranska Straža, ki si je usvojila veliko, najvišjih vrednot naloge, da čuva naš najdragocnejši biser, naš čudežni idol, našo Adrio; da bdi nad našim sinjim, od naših velikih početov z bolelostjo in hrepenenjem opevanim morjem; da straži njeja čudovito, v svojo lastno prelesto zaslanjano, bajno krasno obalo.

V današnji dobi požganih idealov človečanstva, strlega narode obranjajočega in njih podvig bodočega optimizma in pokopanih načel pravečne etike, nam mora biti bolj kot kdajkoli prej vrhovni ukaz, da sirmemo vse svoje moči in zagotovo narod in domovini ono, kar jima je za njun obstoj in razvoj nujno in neobhodno potrebno.

V dobi bankrotstva mednarodnega prava, ekrahiranja mirovnih pogodb, razsula Društva narodov, brezobzirnega teptanja božjih in človeških zakonov, v dobi, ko stiška brutalna sila svojo težko pest, ko dviga revizionizem svojo pošastno glavo in si re-akcija, dramci sence sence alianse in stitnih, v zgodovinsko ropotarno spadajočih tvorbi in federaciji, mane svoje krmečljave

oči, moramo zapostaviti vse, kar nas loči in razdvaja, in združeni posvetiti vse svoje sile ogroženi domovini, da jo ohranimo neokrnjeno.

To vzišeno nalogo si je nadela predvsem Jadranska Straža, ki je prevzela v svoje varstvo zlasti naše morje, okno, skozi katere gleda Jugoslavija v svet, pljuča, skozi katere diha in živi.

Kako brezplodna so sprito silnih, od vseh strani obdajajočih nas nevarnosti iz napačnega razumevanja in preveč poudarjanja samoslovenstva porajajoča se prerekanja, kako klaverni in nizerni naši malenkostni notranji spori in prepripi, in kako pimejska so zlasti nizkotna prizadavanja onih separatističnih skupin, ki so se v svojem užalenem samoljubju in blaznem pohlepu po politični moči in veljavi izpozabile celo tako daleč, da so skušale na škodo našega trodelnega naroda pakirati z našimi strupenimi zunanji sovražniki.

Močna ovira in krepka zavora takim in vsakojakim destruktivnim tendencam so naš narodno - obrambne organizacije, med katerimi zavzemata največje mesto in najvišje mesto Jadranska Straža ter naše jugoslovensko Sokolstvo.

Obe organizaciji zasledujeta v bistvu iste cilje. Družji ju sorodnost misljenji, spaja vzporednost stremeljenji, veže polna vdanost in predanost isti visoki ideji: Blagor domovine je obema vrhovni zakon.

Zato mi je v radost in čast, da morem kot delegirani zastopnik jugoslovenskega Sokolstva naše milo goste s solničnega juga ter cenjene predstavnike in zborovalce oblastne skupščine Jadranske Straže kar najprije-nejše pozdraviti in zaključiti glasilnikom in klicarjem narodove samobitnosti, budnim čuvarem in stražarjem našega Jadrana iskreno iz globoko čutečega sokolskega srca prihajajočo dobrodošlico.

Pregled dela mariborske sokolske župe

Lepi uspehi najmočnejše obmejne sokolske ednice

Pred tedni je bil v Narodnem domu v Mariboru občni zbor mariborske župe, ki so se ga udeležili v častnem številu delegati in članstvo. Vodil ga je župni starosta dr. Gorišek, ki je toplo pozdravil vse, posebno zastopnika saveza br. Jerasa ter po svojem jednatem poročilu pozval vse navzoče, da še enkrat protestirajo proti nečuvnim napadom na Sokolstvo. Govor je bil zaključen, s trikratnim »Zdravoe Nj. Vel. kralju in prestolonasledniku Petru.

Zastopnik Saveza br. Jeras je nato pozdravil zbor. Izjavil je, da je mariborska župa dosegla najlepše uspehe izmed vseh žup. Savez in druge župe gledajo ponosno na mariborsko župo kot najmočnejšo in najsevernejšo postojanko ter ji obračajo največjo pažnjo radi velike naloge, ki jo opravlja kot branik proti germanstvu. Glavna zasluga pripada za vse to uspešno delo župnemu vodstvu s starostor br. dr. Goriškom in vsem bratom in sestram, ki vkljub raznim težkotam vztrajajo na svojih mestih. Pozval je navzoče sokolske delavce, naj bi letos ko praznuje Sokolstvo važen jubilej, še bolj poglobili svoje delo med narodom in mobilizirali vse sile za letošnji pokrajinski zlet v Ljubljani, ki bo najboljši odgovor vsem nasprotnikom, s pozivom »Sokol naprej!« je br. Jeras zaključil nagovor, ki je vzbudil vihar navdušenja.

Poročila posameznih župnih funkcionarjev, so bila tiskana in dostavljena vsem edinčam. Iz njih posnemamo:

Tajniško poročilo je podal župni tajnik br. Mihajlo Doččinovič. V Tyrsevem letu župa ni zaostala in je častno proslavila spomin velikega Tyrša v nagovorih pred vrstami ter v predavanjih na svečanih akademijah. Najvažnejše prireditve v preteklem letu so bile: Tyrsev zvezdni tek, župne lahkoatletске tekme 1. in 2. oktobra, katih se je udeležilo impozantno število tekmovalcev in tekmovalki; (tekme so dosegle uspeh kakor še doslej nobene slične v državi); druge važnejše prireditve večjega obsega so bili 4 okrožni zleti in razviti prapori v Gornji Radgani in Konjicah. Nekaterim društvom je uspelo tehnično delovanje tudi z ureditvijo in zgraditvijo lastnih telovadnic. Ob koncu leta je župa izdala svojega najpožrtvovalnejšega člana, poselovodečega podstarosta br. dr. Kovačiča, ki je bil premeščen v Beograd.

Župna uprava si je prizadevala, da bi navezala najtesnejše stike z vsemi svojimi edinčami in je pomagala klerkoli je mogla. Župa ima 100 edinic, in sicer: 52 društev in 48 čet s skupno 15.270 pripadniki. V njenih vrstah je 6862 otrok osnovnih šol, okrog 500 uencev in uencev meščanskih šol in okrog 600 golencev srednjih šol. Število sokolskih domov je ostalo nespremenjeno, naraslo pa je število letnih telovadnic. Svoje izterpno poročilo je tajnik zaključil z apelom, naj bi se Sokoli mariborske župe udeležili v čim večjem številu letošnjega pokrajinskega zleta v Ljubljani.

Razveseljivo je bilo tudi poročilo o razmahu sokolskih čet. Pri župi se je osnoval poseben odsek, ki se je intenzivno posvetil delu v prid sokolskim četam. Župa je priredila v Ptuj tečaj za voditelje čet, katerega so se v lepem številu udeležili predvsem kmetijski fantje.

V živahni debati je nato br. Stefan iz Ptuja kritiziral delstvo, da je v Sokolu včlanjene premalo srednješolske mladine, br. Niševica iz Murske Sobote pa je podčrtaval važnost organiziranja obrtne in trgovske mladine pri Sokolu.

Tehnično so vodili župo načelnik br. Mačus in načelnica Mačusova ter podnačelniki Hočevar, Komac in podnačelnica Hinterlechnerjeva. Župa je razdeljena v 7 okrožij. Načelnstvo je skrbelo, da so poletki vsi nastopi dobro, in se je pokazalo, da so bile vse edince tehnično dobro pripravljene.

Sokolske vesti

Iz mirenkega sokolskega okrožja

V nedeljo 2. aprila so zborovali v Trebnjem vsi tehničarji in prosvetarji. Zbor načelnikov in načelnice je otvoril br. Tratar, ki je pozdravil žup. načelnika br. Papoza in zastop. ZPO br. Draga Matka in ves zbor, kakor sta podala z okr. načelnico S. Kolenčevu kritiko o preglednem delu v vseh društvih. Nato so se rešila nekatera važna vprašanja zaradi pregleda in sestave seznama delujočih prednjakov in uvedbe enotne statistike. Nastop so določili za naslednje dneve: okrožni zlet 16. julija na Mirni, 28. maja Žužemberk, Trebnje 4. junija razviti prapora. Mokronog 25. junija. Ostala društva javijo datume kasneje. Sokolsko društvo St. Rupert pa se pripravlja za jesen na otvoritev Sokolskega doma, katerega temelji se že kopijejo.

Zbor prosvetarjev je vodil okr. prosvetar br. Tratar in pozdravil poleg tehničarjev lepo zastopano upravo sokolskega društva Trebnje in zlasti se silovalega Sokola-starosta br. Viljema Tomica, ki je v gnenih besedah pozdravil zbor in mu želel uspehov. ZPO je zastopal br. D. Matko. Neto pa je podal obširno kritično poročilo o pregledu prosvetnega dela in administracije v društvih. V temperamentnem govoru je razložil tema: Sokol — Jugoslovani — državljani prosvetar društva Trebnje br. Dominko Šas. Po zanimivi debati se je ustanovil pripravljalni odbor narodno-obravnega oddelka v okrožju, ki ga bo vodil br. Dominko. Potem so se obravnava aktualna prosvetna vprašanja, tičočna se tiska, knjižnice, poročevalstva, izveštevaj, petja v telovadnici in za Ljubljano. Obširna duhovna priprava za pokrajinski zlet je zaključila lepo uspel prosvetni zbor okrožja ob 16. nakar so vsi še prsostovoljno nadaljevanju zbora načelnikov.

Uvodoma je br. okr. načelnik predal diplome zmagovalcem v žup. tekmah 1. 1932. br. Rebrniku Dragu, br. Kladošku Avgustu, s. Kolar Anici (vsi iz Trebnja) in okr. prvaku br. Jerovsku Ignacu iz M. rne. Nato se je predložilo vse proste vaje za vse oddelke in za njim tudi tekmovalne vaje na orodju. Sestavile so se tekmovalne vrste za župno tekmo in je po prvih prijavah 24 članov in 9 edinic. Za Ljubljano pa se pripravljajo 300 telovadečih iz vsega okrožja. Okrožje ho v juliju preredilo taborene sokolske dece, ki ga organizira društvo St. Janž. Tudi glede odhoda večjega števila članov-prednjakov in tekmovalcev (28 v okrožju), posebno radi blizajočega zleta v Ljubljani so bili storjeni sklepi. Ob 18. ur. je okr. načelnik zaklju-

ne. Telovadnih dni je bilo v preteklem letu pri članih 5124, pri članicah 3555, pri moškem naraščanju 4403, pri ženskem na rastaču 2389, pri moški deci 4356 in pri ženski deci 3.651, skupno 23.068. V saveznih solah je imela župa mnogo golencev, ki so vsi dovršili šolo z dobrim uspehom. Župno načelnstvo je posvečalo posebno pozornost poglobitvi in pospešitvi delovanja sokolskih edinic zlasti na deželi. Organiziralo je prednjaški tečaj v Ptuj, katerega se je udeležilo 42 članov in 2 članice iz 35 župnih edinic. Župni prednjaški izpit je opravilo lani 8 bratov in sester, izpite za sodnike v smučanju je pred savezno izpitno komisijo položilo 18 bratov in sester, društveni prednjaški izpit pa je položilo 14 bratov in sester. Tudi smučanje, je po društvi pognalo močne korenine, doslej je organiziranih 18 odsekov. Z izjavo, da čaka mariborsko župo v letošnjem letu težka in častna preizkušnja na ljubljanskem pokrajinskem zletu, je načelnik zaključil svoje poročilo, ki je bilo sprejeto brez debate.

Prosvetno delo v župi je bilo smotreno pod vodstvom župnega prosvetarja Lintnerja. Prosvetni odbori so organizirali razne proslave, ki so povsod izredno lepo uspelo. Sklican je bil tudi zbor društvenih prosvetarjev. Zlasti je župni prosvetni odbor posvečal veliko pažnjo izobrazbi prosvetnih delavcev in je v ta namen priredil številne tečaje, ki beležijo zelo dobre uspehe. Župa ima lepo urejeno strokovno knjižnico ter tri potovalne knjižnice. Lastne knjižnice s skupno 18848 knjigami pa ima 44 društev in 8 čet. Gledališki predstav je bilo v preteklem letu 261. ZPO je nabavil potovalni lutkovni oder, lutkarstvo samo je zavzelo na župnem področju precejšen razmah. Izletov je bilo za članstvo 92, za naraščajo 52, za deca pa 32. Od ostalih prireditve je bilo 59 društvenih večerov, 23 debatnih, 32 kino predstav, 9 koncertov, 29 zabav, 8 igrank, 168 svečanih proslav in 172 akademij.

V župi je 7 pevskih zborov, 3 godbe na pihala in 13 tamburaških zborov.

O finančnem stanju župe

je podal usodno poročilo župni blagajnik br. Zorko. Župna blagajna izkazuje vkljub težki gospodarski krizi razveseljivo bilanco.

Poročilo narodno-obravnega dela je podal župni referent br. Kranjc. Na podlagi lokalnih potreb so se v preteklem letu posamezne župe združile v polodseke.

Pri razpravi o raznih predlogih je bilo med drugim sklenjeno, da bo letos 11. junija ob prički 30-letnice ljutomerskega društva delni župni zlet v Ljutomeru, obvezen za ptujsko, prekmursko, murskosoboško in mariborsko okrožje. Pet in dvajsetletnice ptujskega društva 10. septembra se bo župa udeležila v obliki manifestacije in bo zato prihodnji župni izlet v Ptuj. Prav tako so bili nadatje sprejeti vsi predlogi, ki jih bo župa poslala Savezu, med njimi predlog, da se pri društvih čim prej osnujejo strelski oddelki z vsemi praviciami, ki jih imajo strelske družine. Sklenjeno je bilo nadalje, da bo župa organizirala v letošnji jeseni ob prički svoje 20-letnice sokolsko razstavo v Mariboru, da se bo ustanovil poseben fond za postavitev Tyrsevega spomenika v Mariboru in da se bo osnovala »Sokolska samopomoč«.

Pri volitvah je bil ponovno izvoljen za župnega starosta br. Mirko Gorišek, za prvega podstarosta br. Ludvik Kranjc, za drugega podstarosta br. dr. Zeleznikar iz Slovenjgradca, za tajnika br. Doččinovič, za blagajnika pa br. Zorko. Za župnega načelnika je bil ponovno izvoljen br. Franjo Mačus, za župno načelnico pa s. Nada Mačusova.

Po 3-urnem stvarnem razpravljanju je župni starosta zaključil ob 13. uri občni zbor, ki je potekel v najlepšem redu.

čil celodnevno zborovanje teh in prosvetnih delavcev okrožja s pozivom, da im intenzivnejšo pripravo za zlet v Ljubljani, kamor moramo pohiteti vsi! Torej na delo!

Sokol Viki priredi na veliki ponedeljek izlet članstva in naraščajo v romantični Pekel pri Borovnici. Vodil bo borovniški rojak br. Verbič. Vabimo vse člane da se izleta v čim večjem številu udeležijo, posebno privedite stari sokolski delavci, da se tako navižejo stiki z majošo generacijo. Informacije se dobe najkasneje do nedelje opoldne v Sokolskem domu na Viču. V slučaju slabega vremena izlet odpade.

Zborovanje prosvetarjev celjske sokolske župe. V nedeljo dopoldne so zborovali prosvetarji celjske sokolske župe v celjskem Narodnem domu. Zborovanje je vodil župni prosvetar br. inž. Vlado Burlik iz Velenja. Referiral je, kako naj bo sokolsko prosvetno delo organizirano. Br. Franjo Kramar je podal minimalni prosvetni program sokolskih društev. Priporočal je, da se v društvih izdela celotni program vnapij in da se pridobije sodelavci, zlasti vsi sposobni predavatelji. Brat Franjo Hajnšek je poročal o saveznem prosvetnem tečaju, ki se je vršil v avgustu lani v Novem Sadu in bil zelo dobro organiziran. H koncu je razvil program tridnevnega župnega prosvetnega tečaja. O taborenju je referiral br. Maks Pivec. Podarjal je važnost te nove panoge sokolskega udejstvovanja. Treba je dobre priprave, ljubezni do prirode in stroge discipline, da taborenje uspe. Manjša društva naj bi se v okviru župe združevala k skupnemu taborenju. Sledila je razprava o prosvetnem delu župe v l. 1933. Sklenjeno je bilo, da se prereda ob 13. do 15. avgusta idejni govorni tečaj v Celju in lutkovni tečaj v Trbovju. Poleti se namerava izvesti tumeja trbovjskega lutkovnega odra po vseh večjih krajih župnega okrožja. Higijeni, zavod nudi društvom predavanja, filine in knjige. Društva naj pošljejo župi sezname gledaliških iger, da bodo te še drugim društvom na razpolago. Mesečna prosvetna poročila društev naj se redno pošiljajo okrožnim prosvetarjem. Nato je br. Milan Rudež predaval o bistvu lutkovnega odra, o njegovem razvoju drugod in pri nas, kjer šele prodira. Tudi praktično je pokazal, kako so lutke izdelane in kako oder in kako je delo igralcev.

Vsak naročnik Jutra le zavarovan za 10.000 Din!

Iz življenja na deželi

BOROVNICA. Vsi oddelki našega Sokola se marljivo vadijo za bližnjo akademijo, ki jo bodo izvajali na veliki ponedeljek ob 20. v dvorani Sokolskega doma. Po akademiji bo družabna zabava s plesom, Vabljeni! — Za prihodnji mesec se nam obeta druga ženina v prireditvi, namreč Cankarjevo »Pohujšanje v dolini šentflorjanske, ki jo pripravljajo tukajšnji in preserski študentje Sokoli. — Streška družina, ki smo jo pozni ustanovili, je zbrala v svoje vrste že nad 80 strelcev. Društvo s. urejuje pod jelskim mostom strelšče. Ker so zavedni člani že ponudili brezplačno les na razpolago, je upati, da bodo vse pravne končane do 7. maja, ko se nameravajo začeti strelske vaje, kar bo združeno s slavnostno otvoritvijo strelšča. — Sadjarsko društvo deluje nad vse povalno. V svoji drevesnici ima nad 900 sednih dreves, ki bodo drugo leto že godni za oddajo. Predsednik društva, Solški upravitelj g. Pristov, je imel z njimi precej dela, toda ob času obrezovanja mu je priskočil na pomoč veleposelnik g. Suhadolnik Franjo, znan izvrsten sadjar. — Razveseljivo je dejstvo, da je naša narodna šola pričela rokotorni pouk v prosti naravi. Pretekli četrtek je bilo na sporedu nazorno pogozdovanje. 500 smreke so posedili Solški otroci pod strokovnim vodstvom sreskega šumarskega referenta g. inž. Miklavčiča. — Keko leno nalogo vrše vsa naša društva, je razvidno iz tega, da pri nas že dolga leta ni bilo slišati o kakih pretepih ali celo pobojih.

GUSTANJ. Pri ponovnih volitvah delavskih zaupnikov v jeklarni je narodno delavstvo doseglo velik uspeh. Narodna strokovna zveza, ki se je ustanovila šele januarja, je pri volitvah popolnoma upravičila svojo obstoj. Od 196 oddanih glasov jih je dobila 91 in si pridobila tako dva mandata, dotim so marksisti, ki so dobili večkrat tudi nad 60 odstotkov glasov, dobili tokrat le še 105 glasov in 3 zaupniške mandate s pomočjo ostanka. Uspeh narodnega delavstva je za vso javnost še tem večji in vzpodbudnejši, ker je bilo doseženo v sredstvih nekdanjega nemškega pomembnega gibanja. Razveseljiv je tudi zaradi tega, ker ni bil dosežen z demagogijo, marveč z javno in odkrito agitacijo za nedeljno močno Jugoslavijo in za vladarja. Narodni delavski pokret je že in bo še dokazal, da more za delavstvo več storiti, kakor vsi drugi, ki so se doslej uveljavili z demagogijo.

NAKLO. Na pobudo župana g. Križnarja se je lani ustanovila gospodinska nadaljevalna šola. V prostorih Doma kmečke prosvete je priredila tečaj od 12. januarja do 5. marca, ki je bil močno obiskan. Dekleta so pridno sledila pouku naših agnih voditeljev Franje Ložarjeve pri kuhanju in Anzelme Znidaršičeve pri šivanju in vezenju. Solški upravitelj Josip Jerše je v predavanju pokazal dekletom, kolike vrednosti je vrt za gospodinjico. G. župnik pa je navajal dekleta na pot, po kateri naj hodijo, da bodo izpolnjevale svoje dolžnosti nasproti Bogu in državi. Okrajni zdravnik g. dr. Bežek pa je dekletom pokazal, kakšna naj bo kuhinja iz zdravstvenih ozirav. Ob koncu tečaja so dekleta priredila igr. »V Cojzovi kuhinji« z razstavo kuharskih del, ki je bila močno obiskana. Preteklo nedeljo pa so prizorila igr. »Kuhar Vatek« v zvezi z žabjo večerjo, kjer si je marsikdo posteno privoščil dobro napravljenih krakov. S tem je bil tečaj zaključen v splošno zadovoljstvo občinstva, predvsem pa mater, katerim bodo dekleta za praznike pomagale speči dobre kolače in pripraviti imenitna kosila. Vsem čitateljem želimo vselej praznike.

SLATINA RADENCL. Dne 9. t. m. je priredil podmladek Rdečega križa narodne sole predtavo »Stroze Jerice« z zbiranjem dobrovoljnih prispevkov za materinski dan. Igrica je lepo uspela. Vsa hvala za uspeh gre učiteljicam Kurbusovi in Lužarjevi, ki nista štedili ni truda pri vajah. Hvala tudi vsem, ki so pripomogli do gmotnega uspeha.

SV. LOVRENA NA POHORJU. V nedeljo, 9. t. m. se je vršil občni zbor tukajšnje krajevne organizacije JRKD. Iz tainikovega poročila je bilo razvidno, da je organizacija v prav lepem razvoju. Z malimi izpremembami je bil izvoljen prihodnji odbor. Nato je sledilo poročilo narodnega poslanca g. Antona Krejčiča, ki je prišel na shod v spremstvu sreskega načelnika g. Makarja. G. poslanec je obrazložil delo v narodni skupščini, ki je vse usmerjeno le v korist državljanov. Izjavil je tudi, da bo izkušal doseči ugodno rešitev upravičenih zahtev, odnosno prošnji krajevnih činiteljev. Ostro se je obsojalo rovarjenje separatistov. G. sreški načelnik, ki skrbi za vso ljubeznijo za smotno zaposlitev brezposelnih, je obljubil, da bo potrebno ukrenil za nadaljevanje dela na banovinskih cestih.

SV. ROK OB SOTLI. 9. t. m. je bil v Soli ustanovljen občni zbor strelske družine, katerega se je udeležilo nad 50 mož in mladenčkov. Po pozdravu župana g. Stefana Frca in govoru sokolskega upravitelja g. Zdravka Sotškega je pristopilo takoj 35 članov, a prijavilo se jih je še 65. Odbor s predsednikom g. Fricom na čelu nam je poročal za uspešno delo.

Iz življenja in sveta

Raffaello: Zadnja večerja (Freska v Vatikanu)

Boj z ognjeniki

Skrivnosti vulkanskih ognjišč

Znani vulkanolog in geolog dr. Schaffer se bavi v pravkar izšli knjižici s problemom vulkanov, ki črpajo po novejših ugotovitvah svoje strašne sile iz razmeroma neizčrpnih lokalnih ognjišč v zemeljski skorji, in opisuje tudi nekatera velika bijanja, ki predstavljajo po svojih posledicah prave zgodovinske katastrofe. Tako n. pr. delovanje ognjenika Krakatava, ki se je pričelo po 200-letnem mirovanju l. 1883, in traja s presledki še danes.

V starih časih se je dvigal na tem kraju v morju ogromen ognjenik, ki se je po greznili in ostavil za seboj tri manjše otoke. V omenjenem letu je silna eksplozija vrnila glavni otok v zrak in ustvarila na 75 kv. kilometrov 360 m globoko vdrtino v morskem dnu. Na površino 827.000 kv. kilometrov je padlo 18. kub. km pepela in kamenja, pri čemer so debeli kosi leteli do 80 km daleč dočim so silasi grom eksplozije še v daljavi 3400 km. Zračni pretres je obkrožil zemljo večkrat z brzino 1000 km na uro, 36 m visok morski val je poplavljal bližnje bregove in uničil 36.000 človeških življenj. Do 70 km visoko se je dvignil papir in velikanski prah, ki je potem še čela leta povzročal prekrasne pojave zarij po vsem svetu. Ta izbruh, ki traja s presledki, kakor rečeno, do danes, je nastal gotovo na

ta način, da so velike vodne mase vdrle skozi razpoke v vulkanski ognjišč. Podobna sta bila izbruh Tambora na Sumbavi, ki je l. 1815, poglaval v zrak 150 do 300 kubičnih kilometrov materiala, ter Consegne na Srednji Ameriki, ki je spraval na površje 50 kubičnih kilometrov gnote. Pri javanskih in mnogih drugih vulkanih imajo glavno vlogo dva strupeni plini, ogromne množine izmečkov in biatni toki, ki vsi uničujejo življenje.

Nevarnost vulkanskih izbruhov pobija človek kolikor more, na različne načine. Tako je osnoval na vulkanih samih opazovalne postaje, ki opazujejo sestavo nastajajočih vulkanskih plinov in toploto v razpokah. Marsikateri izbruh se da tako uganiti v naprej. V mnogih primerih odvajajo vulkanom vodne mase (n. pr. jezera v žrelih), ki čisto povzročajo eksplozije in ki so med izmečki vsekakor nevarnejše nego suhi pepel. Tako odvajajo nekemu vulkanu na Javi v določenih presledkih tudi vodne mase, ki se zbirajo v njenem žrelu in se nasičajo s kislinami, kar pri izbruhu potem silno škoduje plantažam. V novejšem času izkoriščajo notranjo temperaturo vulkanskih ozemelj celo v tehnične svrhe, za pogon strojev, kurjavo itd., tako da bodo vulkani človeku nekoč morda v blagoslov.

Ameriške mučilnice

Akvariji, hladilnice, inscenirani pobegi iz ječe

Ameriški dnevniki stalno napadajo nedostatek javne uprave. Med drugim objavljajo tudi doslej zanemarljivo poročilo senatorja Wickerhama o »zaslišanju tretje stopnje« na policiji.

V New Yorku se vrši zasliševanje v posebno važnih primerih v t. zv. »akvariju«, ki ga poznajo samo najvišji uradniki. To je steklena soba, kjer mora bivati osumljenec dolgo tedne in je neprenehoma opazovan po stražnikih. Ponoči s je močna električna luč. Ta neznoznaka ječa je omajala doslej slehernega zločinca, in nekateri izmed njih so celo romali iz akvarija naravnost v norišnico.

V Filadelfiji imajo druga sredstva. Tam »postavijo obtoženo na ledo«, t. j. zapirajo zločinca v hladilnico kakor v klavnico in ga izpostavljajo vedno večjemu mrazu. V celice drugih zaklenjenih grešnikov prinašajo božice, in pravi paznik prvega prebivalca: »Ne smete se okužiti! Ta mož ima namreč legar« (ah koze in t. d.). Navadno prizna potem jetnik vse, kar hočejo oblasti samo, da bi se rešil nevarne družine nezvestnega, mrzličnega in večkrat besnega bolnika.

V držav. Pensilvaniji prišljijo osumnjenega morilca popiti vedro vode. Poslužujejo se v ta namen gumijave cev, ki jo

vtaknejo mučencu v usta... Povsed v Zedinjenih državah prav radi ustrelijo pazniki »pri poskusnem begu zaslepane jetnike«. To storijo iz osebnih maščevalnosti, če so sprti z zločinci, ali tudi na povelje preiskovalnega sodnika, če se je slednji naveličal predolge preiskave. V ta namen »pozabijo« ponoči zapreti celice. Jetnik se navadno hti poslužiti »srečne prilike«, in karabinke paznikov ga preključajo iz zasede na hodniku... Najbolj pošastno pa je to, da pretepaajo, uklenjene in zapirajo za več tednov v vlažne temne celice tudi otroke v starosti 10–12 let.

Ameriški sodniki so izredno neumljivi. Strje razbojniki so ugrabili letos v januarju nekega oderuha, da bi dobili odkupnino. Obsodili so jih na 60 let zaporu. Nedavno je zapustil prišlo delavčino v Charlestownu starca, ki je preživel tam 63 let. Kot 14-letni deček je slučajno umrl lastnega brata pri bedaslu pretepu zaradi koleca. Obsodili so ga na 70 let ječe, a je bil pomlajen po 63 letih, ker se je vzorno obnašal. Ta mož ni nikoli videl letala in avtomobila. Z vpljenjem izven ječe se mu je zdelo neznošno hrupno, in je kmalu zbolel na živcih. A usoda nekega Davida Benamina je posebno značilna za kruto ameriško justico. Leta 1922 je bil

segala v glavnem priznanje, da je imela že od 10. leta dalje ljubezensko razmerje s sinom svoje gospodnje, ki je bil kanoanik v Salamanki. To razmerje je postalo čez nekoliko let intimo.

21. novembra je sporočila, da kot božaljiva in slika ženska se ni priznala vsega in pet dni pozneje je sledila prva velika izpoved. Povedala je, da ji je v resnici 34 let, da je bila nezakonska hči svoje gospodnje, s tem torej nečakinja dr. Cazalle) in prava krivoverka, ki ni verjela v zakrament sv. pokore v devištvu Marijino, v vstajenje Kristusa, to je danes kot nuna zauživa, če le more, ob postnih dneh meso. Nekeč to je Maver Solman s grožnjami prišilil, da se je odpovedala »srčanski veri«, in jo je zapeljal. Imela je otroka, ki ga je pa v 7. mesecu splovila. V ljubezenskem razmerju je bila tudi z nekim svojim stricem, ki jo je spraval do tega, da se je odpovedala rimsko katoliški veri, in je bila navzoča, ko je ta nje ljubimec s svojim bratom dr. Cazallo bičal, odplaval, razbil in sežgal velik križ. 19. decembra je to izpoved dopolnila s priznanjem drugih velikih razuzdanosti in s tem, da se ji je nekoč pojavil hudič v človeški podobi, ki mu je dala svoje krvi in posvečeno hostijo. Po ponovnem zaslišanju se je madriško versko sodišče obrnilo na višjo instanco v Toledo, da bi se nuna spravila v tamošnjo ječo in zadevno aretacijsko zapoved je ta instanca izdala 12. januarja 1931., obenem je naložila samostanu spokornice v Madridu, da mora plačati 200 realov za prehrano jetnice. 18. januarja so nuno urepeli v

Nuna se izpoveduje

V madriškem Zgodovinskem arhivu so shranjeni akti kakšnih 4000 procesov inkvizicijskega tribunala v Toledu, ki obsegajo čas od konca 15. do začetka 19. stoletja in ki predstavljajo dragocen kulturno-historični, a je malo raziskan material. Tudi s splošnega čisto človeškega stališča dajejo marsikateri procesi izredno zanimiv vpogled v miselnost in dogajanje tedanjega časa. Tako proces zoper nuno Marijo de San Jeronimo iz samostana spokornice sv. Magdanele v Madridu.

Ta nuna je bila že kakšnih deset let v tem samostanu, ko je poslala madriškemu najvišjemu svetu verskega sodišča po drugi roki napisano pismo (sama ni znala pisati), naj ji pošljejo inkvizitorja, kateremu hoče izpovedati važne stvari. To je bilo 26. aprila 1580. Dva dni pozneje je dospel inkvizitor s pisarjem v samostan in je se, stavljal zapisnik te izpovedi, ki pravi med drugim, da je sedaj 30letna nuna kot zelo mlado dekle bila v Valladolidu v službi sestre, pozneje na smrt obsojenega ustanovnika luteranske verske občine v Valladolidu dr. Cazalle. V tej hiši je videla, da je brat dr. Cazalle kot duhovnik poročil nekega meniha z njeno gospodnjo in je mislila, da se smejejo tudi nune poročiti z menihi. To je bilo vse.

13. junija je poslala nuna verskemu sodišču novo ugovor, naj jo zaslišijo, kar se je zgodilo 20. junija. Spet je prisegla, da bo izpovedala čisto resnico. Ta izpoved je ob-

sojen na smrt zaradi umora. Psihatri so pa ugotovili, da je zmeden. Poslal: so ga v norišnico, toda le dokler ne ozdravi. Od tedaj so pregledovali Banjam na zdravniški vsaki deset let in vedno so ugotovili nespremenjeno stanje. Letos pa so našli, da je zdrav. Državni pravdnik je tekoč poslal Benjamina iz norišnice v ječo. Kmalu bo moral na električni stol. Številni pravniki so protestirali v javnosti zoper ta odlok. A oblasti se ne zmenijo za proteste in obsodba se bo najbrže izvršila.

Pri apnenju arterij v možganih in srcu dosežemo pri vsakdanji uporabi male množice »Franz Josefove« vode iztrebljenju črevesa brez hudega pritiska. Cenjenje učenci na klinikah za notranjo medicino so dosegli celo pri polustransko ohranjenih z »Franz Josefovo« vodo najboljše uspehe pri vstrebiljenju črevesa. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

M in Ž

V Ameriki je izšel in postal jako priljubljen »Zbornik misli o ženski«. Vsebuje reke največjih veleumov, ki jih pozna svetovna zgodovina: Platona, Aristotela, Evripida, Michelangela, Shakespeara, Leibniza, Goetheja, Horaca, sv. Avgustina, Lutra, Danteja, Napoleona, Byrona, Schopenhauera, Bismarka, Edisona, Leva Tolstega itd. Srečamo celo modrost prezidenta Wilsona, Gandhija in B. Shawa.

Avtor zbornika ni podpisan. Najbrž je veliko prebral zaradi lepega spola, preden je napisal to knjigo. Vsi navedeni modrijani trdijo eno in isto: ženska je peklenska in največja nesreča za moža. Ni napake, ki se ne bi očitala ženskam. So neiskrene, lažnive, neumne, strahopetne, hudobne, malenkostne, muhaste. Nismo v stanju prepisati te neskončne liste.

Posamezne, s črko X podpisane kritike je prispeval najbrž avtor zbornika sam, in so jako značilne. Na primer: Bog je ustvaril v četrtek živalstvo in v petek človeka. Številni znanstveniki zatrjujejo, da je bila ustvarjena po najstarejšem izvirniku sv. pisma tudi ženska v četrtek. — Ali pa: Ženske so raztresene. Vseled tega včasih celo govori o resnicu. — In dalje: Če bi si pred očilo človeštvo vse, kar je zakrivila ženska od Eve in lepe Helene do naše dobe, ne bi nihče govoril, da je vojna največja nesreča.

Neki newyorški novinar naznanja »protibornik«. Zatrjuje, da bo lahko našel pri istih modrijanih drugače, za ženske manj žaljive ali celo nasprotno misli. Miss Clarendonova, v Ameriki dokaj priljubljena romanistinja, grozi, da bo napisala zbornik ženskih misli o moških. Obe knjigi nedvomno bosta našli kupce. A prav tako sajajno se prodaja tudi »Zbornik misli o ženi«. Videti je, da ima ženska nešteto sovražnikov.

ječo, a ker je bila priorinja njenega samostana pisala velikemu inkvizitorju, da samostan zaradi svoje revščine ne more plačati omenjenih 200 realov, je veliki inkvizitor odredil, naj se jetnica vzdržuje na državne stroške in proces čim bolj pospeši.

Od 19. januarja do 21. aprila je inkvizicijsko sodišče zaslišalo nuno še 12 krat, pri čemer so prišle na dan še druge gorostasnosti, n. pr. ljubezenska razmerja z vsemi sorodniki in vsakovrstnimi duhovnimi gosposi. Obtožnica ji je očitala 33 večjih grehov: krivoverstvo, luteranstvo, mohamedanstvo, ekskomunikacijo, krivo prisego itd., zahtevala pa je zanj mučenje in javno smrt. Zagovornik, ki ga je obtožniki priskrbeli inkvizicijski tribunal sam, je v svojem spisu poudaril samo to, da je Marija prostovoljno priznala vse, da je neizobražena in slabotna ženska in da je ne kaže javno justifikirati, ker so njeni grehi ostali itak tajni. Cerkevna oblast res ni imela nobenega interesa, da bi ti tajni grehi prišli v javnost, zato so se sodniki zadržali na to, da se grešnica na skrivaj spravi s cerkvijo in da se ji naložijo za pokoro neke molitve, postit itd. 28. aprila se je izvršila ta sprava s cerkvijo in nuno so spravili »na najcenejši način« v Madrid. Sprva so se nune v njenem samostanu branile sprejeti jo ponovno pod svojo streho, potem so se pa vzdale. Tako se je vsa zadeva končala z dokaj mlo kaznjeno in načelno grožnjo s smrtjo če bi zapadla ponovno v svoje grehe štiri mesece pozneje, 30. avgusta je nuna priznala v novi izpovedi, da je bila v Toledu le iz strahu dejala,

Hroščevo leto 1933

Letos se nam obeta škodljivec zopet v rojih

Poljedelski in gozdarski krogi mnogih dežel pričakujejo s precejšnjo skrbjo, kaj bo v bližnjih tednih, ko se bodo začeli majniški hrošči dvigati iz zemlje, kajti to leto je za mnoge dežele, n. pr. za velike dele sosedne Avstrije, tako zvano hroščevo leto. Vremenske prilike zadnjih dveh zim so bile takšne, da obetajo posebno velike roje teh živali, ki spadajo med najhujše sovražnice sadnih in gozdnih kultur.

Kakor je znano, ima del teh škodljivcev triletno, drugi del štiriletno razvijno dobo. Ko samica izleže več kupčkov jajčec (skupaj kakšnih 30), po navadi v rahlo zemljo, je opravila svoje življenjsko delo, iz jajčec pa se izvalijo čez nekoliko tednov ličinke, ki se pričnejo takoj hraniti s koreninami rastlin. Za zimo se zakopljejo nekoliko globlje v zemljo in prespijo do naslednje pomladi, ko pričnejo znova uničevati korenine. Ko so se zlevile, prebijejo drugo zimo ponovno v spanju. V tretjem letu so dozorele za zabutitev in v avgustu ali septembru so hrošči prav za prav že dorasli, a vendar prespijo še eno zimo, na kar pričnejo spomladi četrtega leta v celih rojih siliti iz zemlje v zrak.

V intenzivnih hroščevih letih se dvigajo v tako velikih rojih, da je zemlja marsikje preključana kakor rešeto. Natančno poznanje njihovega razvoja in drugih okoliščin je najboljše sredstvo za zatiranje nevarnih škodljivcev, zato je umljivo, da jim zmanost posveča vso svojo pažnjo. Doletna opazovanja so nam omogočila se postaviti nekakšne vrste hroščev kolektor in hroščeve karte, ki morejo še pravočasno poučiti, katero ozemlje bo v tem in tem letu prizadeto. Dogaja se, da je to in to ozemlje ob svojem času preplavljeno z njimi, sosedno ozemlje pa ne, kar je v zvezi s podnebnimi prilikami in s tem, dali živijo kje hrošči triletno ali štiriletno razvojno dobo. Zelo učinkuje tudi višina kakšnega ozemlja. V splošnem jih nad višino 400 m ni dobiti, podnebne prilike pa jim v ugodnih primerih omogočajo življenje tudi v višini do 1000 m.

Vprašanjem uničevanja matinskih hroščev se znanost in praksa bavita že dolgo,

a pravega napredka tu ni. Uničevanje s strupenimi preparati, ki so tako koristni zoper druge škodljivce nima posebnega uspeha, ker so hrošči napram strupom zelo odporni. Še najbolj je, kakor piše strokovnjak dr. Zweigelt v neki strokovni reviji, da se v času, ko se pričnejo dvigati iz zemlje, v ogroženih krajih (a v vseh kajti drugače je ves trud zaman) organizirajo morebiti pod vodstvom učiteljev prave vojske ekspedicije žoltske mlinice na hrošče, in sicer zjutraj. Posebno skrb je posvetiti gozdnim robom in posameznim stoječim drevesom. Deca se razdeli v skupine do osem otrok in vsaka skupina se loti posebnega drevesa. Vodja skupine trese z okavljeno in v blago ovito palico veje drevesa, tako da padajo hrošči na ruhe, ki so razprostrte pod drevesom. Ostali člani skupine zbirajo hrošče v primerne posode. Zweigelt priporoča tudi razpis nagrad za lov na hrošče, in sicer predlaga okroglo 10 dinarjev za kilogram (to je za kakšnih 900) hroščev.

Kaj pa z nabranimi hrošči? Uporabiti se dajo, potem ko smo jih pomorili (običajno z žveplenim oglikom) za krmo perutnini, prašičem itd. Njih beljakovina ima večjo krmilno vrednost nego n. pr. mesni prah. Paziti pa moramo, da jih domače živali ne dobe v preveliki množini, ker postane s tem njih meso slabo. Vrh tega se tako pomorjeni hrošči zelo kmalu spridijo, v svojem telesu pa imajo čisto parazite, ličinke nekega črva, ki se razvije po tem v črevesju prašičev. Vsekakor je bolje, da jih osušimo oz. prepečemo in v tej obliki dodajamo krmu v manjših množinah.

Najbolje pa je, da jih predelamo v dragoceno gnojilo, kar je zelo lahko. V izkopano jamo natresemo plast pomorjenih hroščev, narjo vzremo nekaj apna, nato plast zemlje, nato novo plast hroščev itd. Ves kup skrbno pokrijemo z zemljo in skrbimo, da ostane brez vlage. Tako se hrošči kmalu razkrojijo v dragoceno gnojilo, ki povrne zemlji nekaj tega, kar so ji prej pošli.

Propadajoče ljudstvo

Od lovca do polagača pasti

Če je bilo ozadje spopadov med belokožci in Indijanci tako rekoč boj za bivola, gre pri Eskimih na visokem kanadskem severu ob ustju Mackenzija dobesedno za lišičjo kožo. Rastoče povpraševanje in visoka cena kožuhov severnih lisic sta bila vzrok, da se je v zadnjih dveh desetletjih ob arktični obali Kanade osnovalo vse polno trgovskih naselbin. Z njimi je prišel v deželo beli trgovec, nevarni prijatelj vseh primitivnih ljudstev sveta.

Kamorkoli so kdaj dospeli ti »pionirji« kulturne, se je pričel duševni in telesni propad domaćinov. V nalivnem, nevednem Eskimu so vzbudili pozeženje po ceni, ni vredni šari civilizacije, vsilili so mu nov način življenja, ki je predrugačil vse njegovo bte, pokazali so mu v množestveni fabriki izdelane obleke belih ljudi, puške, municijo, motorje — a za vse te stvari, ki si jih je domačin požel, je večjala ena sama alternativa: prinesl nam severnih lisic, pa jih dobiš.

Tako se je eksistenčna podlaga eskim. skega ljudstva popolnoma spremenila. Do čim je Eskim prejšli čredam karibuev čez velikanste daljave, izbral svoj sedež kot lovec po sezonskih prilikah in se je moral gibati na vse kriplje, da se je za zimo založil s primerno hrano in obleko, se je sedaj malodane ustabil, iz lovca je postal »trapper«, polagač pasti. Vse njegovo življenje je postal odvisno od polarne lisice in belega trgovca. Izključno mesno in ribjo hrano, ki se je z njo prej preživljal in ki je v teh krajih dana kot pogoj po naravi, je zamenjal za slabo pečen kruh, mezo, čaj, konzerve itd., namestu v tole kože lastne predelave se oblačil v importirane, tem dežlam povsem neprimerne evropske obleke, njegovo zdravje in njegova življenska sila sta začela pešati. Stari način lova s sulico in lokom je zahteval veliko gibčnosti, moči in spretnosti, trdo je bilo treba delati, da si je dobil to, kar je bilo za življenje nujno potrebno; lov s pastjo in puškami je olajšal borbo za vsakdanji obstoj — a je človeka popolnoma upro-pastil. Mnogostevni pokoli med karibui-skimi čredami, ki so posledica lahkega ravnanja s strelnim orožjem in velikih količin municije, so povzročili, da so začele črede izginjati. Eskimci je postal bolni nego kdaj navezan na trgovca in lišičji lov, toda ta je nesel zaradi velike konkurence, zaradi nadanega cen, zaradi redčenja v vrstah lisic, redalje manj. Glad se je začel oglašati ljudstvo, ki ni bilo nikoli številno, je začelo izumirati, ostanek se

vzdržuje deloma samo še z vladno pomočjo.

Kanadska vlada je pred kakšnimi tremi leti sklenila odločno akcijo, da ustavi izumiranje enega najbolj zanimivih ljudstev in da mu ustvari nove življenske pogoje. Vzglede za to ji je dala sosedna dežela Aljaska, kjer so se pred kakšnimi 40 leti prilike za domače ljudstvo razvijale isto tako in jih je ameriška vlada skušala zadržati z uvedbo severnih jelenov, ki so se med tem pomnožili na kakšnih 750.000 glav. Kanadska vlada je jeseni l. 1930, kupila nekoliko tisoč teh živali in jih je pod spremstvom poslala v deželo ob ustju Mackenzija, da bi ustvarila Eskimom nove življenske pogoje, približno takšne, kakor jih imajo Laponci v Evropi. Že tretje leto traja potovanje te črede, kar je treh premagati skoraj 3000 km ledenih puščav, jezer, rek, gorovij. Poročila vele, da se čreda dobro počuti in da je že močno narasla. Letos prispe na cilj in tako bo eskimski rod v tej deželi rešen smrti od gladi. Vprašanje pa je, da li bo moglo zadržati njegovo nadaljnje fizično in moralno propadanje. Izjave o tem so zelo skeptične.

SPOMLADANSKE

OBLEKE

za gospode, površnike in velika izbira suknja modernih vzorcev še vedno najceneje pri

Drago Schwab, Ljubljana

Novo električno merilo — edison

Osrednji odbor mednarodne elektrotehnične unije se je pred kratkim posvetoval o predlogu, naj bi se dosednji naziv »vseča« v pogledu moči električnih zarnic opustil in se nadomestil z besedo »edison«. Predlog je stavila češkoslovaška delegacija z namenom, da se tako počasti spomin velikega izumitelja Edisona. Kakor poročajo, je predlog prišel in lahko upamo, da se bo v prihodnje moč zarnic označevala v edisonih namestu v svečah.

ANEKDOTA

Angleški pesnik Spencer je prišel nekoč še kot ubog in neznan človek k lordu Lydu, neju ter mu dal ponesti izvod svojega najnovejšega pesniškega dela. Lord ni imel baš drugega dela in je pričel takoj čitati. Verzi so mu tako ugajali, da je velel hišnemu upravitelju, ki mu je bil prinesel knjigo: »Dajte pesniku 60 funtov šterlingov.« Čez nekoliko minut čitanja je vzdihnil: »Dajte mu 100 funtov.« Upravitelj je okleval lord je čital dalje. Hipoma je čital, tanje prekinil, potisnil upravitelja iz sobe in dejal: »Dajte mu 200 funtov in ga vrzite ven, kajti če bo še dije čakal in bom jaz še kaj čital, ne napravim bankrotnega.«

Vsak dan ena

Praktično je urejen naš nebotičnik, le škoda, da so pepelniki v kavarni tako visoki!

Gospodarstvo

Vzor kmetijskega šolstva

Praga, aprila.

Jugoslavija je po uedinjenju gotovo mnogo storila za razširjenost in poglobitev splošne šolske izobrazbe naroda, zlasti v južnih pokrajinah, kjer je bilo treba graditi iz temelja, da se vsaj odpravi nepismenost med doračajo šolsko mladino. Ni čuda, da pri teh razmerah nismo mnogo storili za strokovno šolsko izobrazbo našega kmeta. V vseh pokrajinah smo ustanovili po nekaj kmetijskih šol, toda vse to, kar smo storili, je mnogo premalo za državo, kjer se preča triletni prebivalstva s kmetijstvom.

Naše kmetijstvo je v primeri z drugimi državami še zelo zaostalo in primitivno, kar hudo omejuje tudi možnosti izvoza, zakaj številni posamezniki agrarnih proizvodov, ki jih moramo ponuditi na svetovnem trgu, je prav bomo. Če bi imeli bolj intenzivirano in razvijeno kmetijsko gospodarstvo in kakovostno boljšo blago, kakor to zahteva svetovni trg, torej bolj specializirano kmetijsko produkcijo, bi tudi pri današnjih ovrhah, ki jih industrijske države postavljajo uvozu agrarnih proizvodov, lahko neprimerno več izvozili, kakor pa dejansko izvažamo. Podlaga za zboljšanje, intenziviranje in specializiranje kmetijske produkcije, na kateri šole lahko nadalje gradimo, pa je brez dvoma strokovna izobrazba kmeta. Kmetičemu narodu je treba že v mladih letih vcepiti smisel za sodobne metode in raznolike možnosti kmetijske produkcije.

Danes nimamo več nobenega pomikanja inteligentnega naroda; nasprotno, celo občutna hiperprodukcija se je pojavila. Uka želimo kmetiču mladino moramo torej tudi iz gornjega razloga odvrtiti od srednjih šol. Zato pa ji moramo nuditi možnost za strokovno izobrazbo v kmetijskih šolah. Vsak denarni znesek, ki ga država žrtvuje za strokovno izobrazbo kmetiče mladine, bo gotovo dvakrat toliko zalezel, kakor če isti znesek damo za druge namene, četudi v okviru pospeševanja kmetijstva.

Pri nas in drugod

V naši državi imamo le okrog 45 kmetijskih šol, od tega (poleg dveh fakultet) 3 višje kmetijske šole in 24 nižjih kmetijskih šol, ostale pa so gospodinske šole in specialne šole. Kako smo v pogledu kmetijskega šolstva še zaostali, moramo šole prav spoznati, če poledamo malo v svet in primerjamo naše razmere z razmerami drugod. V pogledu kmetijskega šolstva spada Češkoslovaška med najnaprednejše države v Srednji Evropi. Primerjava s Češkoslovaško pa je tudi zaradi tega zanimiva, ker ima ta država skoro enako število prebivalcev, kakor Jugoslavija (14 odnosno 14½ miliona). Uloga kmetijstva v skupnem narodnem gospodarstvu pa je seveda pri nas mnogo večja, kakor v Češkoslovaški, kajti pri nas se peča s kmetijstvom vsaj 75% vsake prebivalstva (11½ miliona ljudi), na Češkoslovaško pa le 40% (5¼ miliona ljudi). V Češkoslovaški se torej peča s kmetijstvom polovico manj ljudi, kakor v Jugoslaviji; navzile temu pa ima Češkoslovaška 30 krat toliko kmetijskih šol, nego jih imamo mi.

Koliko intenzivnejša pa je češkoslovaška kmetijska produkcija, vidimo že iz tega, da polovico manj češkoslovaških kmetov skoro doela oskrbuje z živila enako število prebivalcev, kakor v Jugoslaviji. Uvoz agrarnih proizvodov v Češkoslovaško je razmeroma majhen, zlasti če upoštevamo tudi znaten agrarni izvoz Češkoslovaške, ki zadnja leta po vrednosti skoro ni zaostajal za agrarnim izvozom Jugoslavije. Leta 1931. je Češkoslovaška izvozila za 1570 milijonov Kč (2640 milijonov Din) kmetijskih pridelkov in proizvodov kmetijske industrije; ves naš izvoz kmetijskih pridelkov in proizvodov kmetijske industrije pa je v tem letu znašal 2770 milijonov Din.

Organizacija češkoslovaškega kmetijskega šolstva

Organizacija češkoslovaškega kmetijskega šolstva, ki ima stoletno tradicijo, gre danes za tem, da nudi najširšemu krogu kmetiče mladine strokovni kmetijski pouk. Strokovno izobrazbo kmetovalcev in v kmetičem gospodarstvu izobrazila gospodinja morala v prihodnji generaciji zavzeli vodilno ulogo v vsem češkoslovaškem kmetičem gospodarstvu. Pospeševalno delo države in samouprave za zboljšanje, intenziviranje in umno urejevanje kmetijske produkcije bo šele potem lahko rodilo trudu primerne uspehe, če bo imelo kmetiče prebivalstvo vsaj osnovno strokovno izobrazbo. Tudi poslednji vzgojni vpliv posameznih, v kmetijskih srednjih šolah izobrazbenih naprednih kmetov na ostale kmetiče gospodarje v bližnjem okolju bo gotovo intenzivnejši, če bo imel tudi srednji in mali kmet vsaj elementarno strokovno kmetijsko izobrazbo, kakaj baš neizobražen kmetovalec se običajno najbolj upira novim metodam dela in produkcije.

Taki in še drugi razlogi so bili merodajni, da je Češkoslovaška sklopu po prevratu postavila največjo pažnjo strokovni izobrazbi najširšega kmetičkega naroda, ki je vstrel malih kmetov in delavcev. S posebnim zakonom (l. 1920.) je ustvarila novo vrsto kmetijskih šol, tako zvanih kmetijskih nadaljevalnih ali kmetijskih ljudskih šol, ki sešicer glede šolskih prostorov naslanjajo na osnovne šole, vendar pa so glede vzdrževanja in pouka samostojne in pod nadzorstvom kmetijskega ministrstva, ki za njihovo vzdrževanje tudi največ prispeva. Pri razmeroma minimalnih stroških je ta nova vrsta kmetijskih šol pokazala izreden uspeh. Kmetiče prebivalstvo je za te šole pokazalo veliko zanimanje, zato se je njihovo ustanavljanje vrstilo z vsrge priznanja vredno naglo, kar je tem značilnejše, ker mora po zakonu priti inicijativa za ustanovitve take šole predvsem od lokalnih interesov (občin, kmetov in kmetijskih organizacij). Čim pa je ustanovitve šole od kmetijskega ministrstva odobrena je za kmetiče sinove in za kmetiča dekleta iz šolekega okolja, ki so dovršili 8 let ljudske šole, obisk kmetijske šole obvezen.

Češkoslovaška ima 1327 kmetijskih šol

Inicijativa kmetičkega prebivalstva za ustanavljanje nadaljevalnih kmetijskih šol tudi zaradi splošne krize ni popustila. Tako ima danes Češkoslovaška poleg 279 samostojnih kmetijskih šol še 1048 nadaljevalnih kmetijskih šol. Nagel razvoj češkoslovaškega kmetičkega šolstva po končani vojni nam kaže naslednja zanimiva primerjava:

šole	1918/19	1923/24	1928/29	1932/33
samost. kmet.	161	245	274	279
kmet. nadalj.	28	579	883	1048

Poleg 6 fakultet za kmetijstvo, veterinarstvo in gozdarstvo ima Češkoslovaška danes 13 višjih trirazrednih kmetijskih šol, 30 dvorazrednih poljedelskih šol, 133 dvorazrednih kmetijskih šol (z učno dobo 2 krat po 6 mesecev), 9 enorazrednih kmetijskih šol, nadalje 10 specialnih šol (višjo združeno šolo, 3 mlekarne šole, 4 melioracijske, 1 ribarsko in 1 za kmetijsko produkcijo spirita), 11 strokovnih šol za sadjarstvo, vrtnarstvo in vinarstvo, 51 dvoletnih in enoletnih gospodinskih šol ter končno 11 gozdarjskih šol. Poleg vseh teh samostojnih kmetijskih šol pa je, kakor rečeno, še 1048 kmetijskih nadaljevalnih šol z dvema letnikoma po 6 mesecev (ponekod so tudi trije letniki).

V eni generaciji 800.000 absolventov kmetijskih šol

V strokovnih kmetijskih šolah je sedaj (brez slušateljev na univerzi) 9000 učencev in učenk (zadnjih 20%), v kmetijskih nadaljevalnih šolah na okrog 40.000 učencev in učenk (zadnjih 50%). Vsako leto pride torej iz češkoslovaških kmetijskih šol (pri povprečni dvoletni učni dobi) okrog 24.500 strokovno izobrazbenih mladenčev in mladenk. V eni generaciji (v 33 letih) bo dobila torej Češkoslovaška že pri današnjem številu šol in učencev skoro 800.000 strokovno izobrazbenih kmetov, kmetičih gospodinj, delavcev in delavk. Če upoštevamo, da je v Češkoslovaški po štetju iz l. 1930. 1.619.000 kmetijskih gospodarstev (od tega 1.150.000 s površino do 5 ha), tedaj vidimo, da bo imela že pri sedanjem stanju kmetijskega šolstva razmeroma kmalu povprečno vsaka druga kmetičja strokovno izobrazbenega gospodarja (gospodinj ali delavko). Bodočemu razvoju češkoslovaškega kmetijstva v cilju intenziviranja in kakovostnega zboljšanja produkcije se tako odpirajo prav dalekosežne perspektive. To velja zlasti za deželo Češko in Moravsko - Šlesko, kjer je kmetijsko šolstvo najbolj razvito. Pa tudi v Slovaški in Podkarpatski Rusiji, kjer po prevratu ni bilo niti ene kmetijske šole, se je v zadnjem desetletju kmetijsko šolstvo na posebno prizadevanje vlade naglo razširilo.

Splošnega napredka po vojni pa ni zabeležili samo v pogledu števila šol in učencev. Tudi pouk se je izboljšal in poglobil, kvalifikacija učnega osebja pa se je tudi precej dvignila. Učni načrt so pri vseh vrstah šol modernizirali in prilagodili krajevnim potrebam kmetijstva. Mnogo je država storila tudi za oskrbo šol s potrebnimi učnimi pripomočki in za nabavo šolskih knjig. Leta 1924. je bila ustanovljena Češkoslovaška akademija za kmetijstvo, kjer je osredotočena izdaja in založba vseh šolskih knjig za kmetijsko - strokovni pouk za najnižjo ceno. Posebno skrb je država posvetila vzgoji kmetiče gospodinj. Gospodinske šole so preuredile tako, da nudi taka šola kmetičem dekletom pouk v vseh panogah kmetijstva; poleg učnih predmetov iz gospodinskih strokov poučujejo v gospodinskih šolah tudi živinorejo, poljedelstvo in vrtnarstvo.

Kmetijske šole morajo vzgajati kmete

Kakor je iz gornjih odstavkov razvidno, je češkoslovaško kmetijsko šolstvo namenjeno najširšim slojem kmetiče mladine, v nasprotju s kmetijskim šolstvom v bivši Avstriji, ki so bile po večini namenjene vzgoji strokovnih uradnikov, upraviteljev veleposestev in sinov velikih kmetov. Danes so kmetijske šole v Češkoslovaški postale prava narodna institucija, namenjena v prvi vrsti malemu kmetu. Vzgojno in prosvetno delovanje kmetijskih šol pa se ne omejuje samo na redni pouk v šoli; te šole so postale tudi središče za izvenšolsko prosvetno delo (tečaj, predavanja), ki je v ozki zvezi s posebnim organizacijo državne kmetijske poslovalne službe in s prosvetnim delom kmetijskih organizacij.

Z razvojem kmetijskih šol je seveda znatno naraslo tudi število profesorjev in strokovnih učiteljev. Na 6 kmetijskih fakultetah deluje sedaj 105 profesorjev in docentov ter 174 suplentov in asistentov. Na samostojnih kmetijskih šolah pa je bilo l. 1930/31. skupaj 1839 učnih moči, 400 inštruktorjev in 533 upravnih uslužbencev (osebje kmetijskih nadaljevalnih šol tu ni všteto). Preskrbljenost je v veliki meri tudi za praktičen pouk. Skoro vse samostojne kmetijske šole imajo svoja posestva (povprečno vsaka šola 27 ha).

Potreba ustanovitve kmetijskih nadaljevalnih šol v Jugoslaviji

V organizaciji češkoslovaškega kmetijskega šolstva mora nas Jugoslovane gotovo naj bolj zanimati institucija kmetijskih nadaljevalnih šol, s katerimi je Češkoslovaška napravila najboljšo izkušnjo. Te šole omogočajo širjenje strokovne izobrazbe v omajših slojih kmetiče mladine, obenem pa so stroški za take šole skoro malenkostni, zlasti v primeri z možnimi praktičnimi uspehi. Personalni stroški za 1000 kmetijskih nadaljevalnih šol v Češkoslovaški so leta 1932. znašali komaj 5,5 miliona Kč (¼ % so prispevale dežele, ostalo pa država). Lokalni činitelji (občine, kmet. organizacije in korporacije hranilnice, posojilnice, privatniki) morajo kriti stroške za kurjavo, razsvetljavo in za učila (normalno zbirko učil dobi vsaka šola od kmetijskega ministrstva za 7500 Kč). Kako malo obremenjujejo te šole državni proračun, spoznamo tudi, če upoštevamo, da žrtvuje država za obrne nadaljevalne šole na leto preko 20 milijonov Kč.

Pouk vršijo v kmetijskih nadaljevalnih šolah v splošnih predmetih učitelji osnovnih in neštanskih šol, v strokovnih predmetih pa absolventi kmetijskih srednjih in strokovnih šol ter učitelji ljudskih in meštanskih šol, ki so uspešno dovršili poseben tečaj za učitelje kmetijskih nadaljevalnih šol in so napravili predpisan izpit iz kmetijskih strokovnih predmetov. V takih učiteljskih tečajih, ki se vršijo na višjih kmetijskih šolah, (doslej jih je bilo 88) morajo kandidati skozi 5 mesecev intenzivno študirati: pouk traja 40 do 48 ur na teden (od tega je 10 do 12 ur praktičnega pouka).

Poleg učiteljev pa vršijo pouk tudi absol-

venti kmetijskih višjih in strokovnih šol. So to večinoma kmetje iz okolice, izobrazbeni v kmetijski šoli, ki se radi odzovejo pozivu za pouk. S temi učitelji - laiki je Češkoslovaška napravila kor najboljše izkušnje. Omi delo vesno, poznajo razmere in uživajo povsed med mladino posebno zarpnje, zlasti ker imajo poleg teoretičnega znanja tudi bogate izkušnje iz prakse. V češkoslovaških nadaljevalnih šolah je sedaj že okrog 600 takih učiteljev - laikov.

Kmetijske nadaljevalne šole imajo po večini dva letnika (po 6 mesecev), v krajih s posebnimi produkcijskimi panogami pa tudi tretji letnik (n. pr. za mlekarstvo, produkcijo krompirja, krmičl itd.). Poleg učne-

Pasivnost državnih tiskarn

Na zadnjem zborovanju gospodarskih krogov v Ljubljani, je minister n. r. gosp. Mohorič v svojem govoru med drugim iznesel tudi veliko pasivnost državnih podjetij, za katera je bila v proračunu za leto 1931-32 vnešena postavka 750 milijonov Din presežka, pokazalo pa se je nasprotno, da so zaključila v 11 mesecih z deficitom 660.000 Din.

Za nas so državna podjetja-tiskarne že davno zelo pereče vprašanje. Iz posameznih računskih zaključkov, ki smo jih imeli na razpolago, smo uvideli, da so vsa ta podjetja, ker ne plačujejo nobenih davkov in drugih dajatev, s katerimi so obremenjena privatna podjetja, ker ne plačujejo nobenih najemnin, ker so povečini v državnih zgradbah, visoko pasivna. Če bi se upoštevalo vse to, bi dobili še čisto drugačne številke.

Danes imamo v Jugoslaviji preko 60 državnih tiskarn in kljub našim neprestanim intervencijam v Beogradu se vedno nove ustvarjajo, dočim je imela bivša Avstro-Ogrska država, ki je štela preko 53 milijonov prebivalcev, vsega skupaj 3 dr. tiskarne.

Nam kakor tudi delavstvu ne more biti vseeno, kako se tu gospodari. Ne samo, da so ta državna podjetja pasivna, one ogrožajo tudi obstoj privatnim tiskarnam. Grafčna stroka se je v naši državi precej razvila, posebno v južnih krajih. Ustanovila so se vedno nova podjetja, v katera je bilo vloženega ogromno denarja. Država te privatne iniciative ni podpirala. Nasprotno začeli so pri vseh ministrstvih in poedinah oddelkih otvarjati državne tiskarne. Privatna podjetja, ki so preje računala na vsa ta dela, so začela nenakrat v težak položaj, ostala so brez dela. Pa ne samo to: državne tiskarne so pričele prevzemati tudi druga dela in to po takih cenah, da je bil plačan dostikrat komaj papir. Za vodstvo teh državnih podjetij so postavljali večinoma razne uradnike. Naravno je, da so vsled tega privatne tiskarne prišle tako daleč, da so morale obrate ustaviti ali pa svoje obrotovanje skriti.

S tem se je uničevalo naše narodno premoženje, ki je bilo investirano v ta podjetja, na drugi strani pa je država po nepotrebnem dala milijone in milijone v vsa ta nova podjetja, ki so se brez stvarne potrebe ustanovljala.

ga jezika, računstva, geometrije, higijene in državnostanstva obsega učni načrt predvsem pouk o osnovah pridelovanja rastlin in o osnovah živinoreje. Dekleta se uče vrh tega gospodinjstva (ponekod šivanja, krojenja), fantje pa raznih praktičnih del (n. pr. pietarstva, popraviljanja orodja itd.). Večina teh šol ima tudi že poizkusna polja, zlasti za poljske gnojila. Učne knjige, ki jih je izdala Akademija za kmetijstvo, so zelo poceni in tako praktično sestavljene, da lahko absolventom služijo še pozneje v praktičnem življenju. Pouk se vrši v zimskem času (od novembra do marca) in je tako urejen, da učenci poleg tega lahko vršijo nujne posle na posestvih staršev.

Za našo državo, ki mora v sedanjih težkih dobi štetiti na vseh koncih, bi bile take ljudske kmetijske nadaljevalne šole najprimernejše, ker je zlasti pri nas potreben strokovni kmetijski pouk na najširši podlagi. Naj bi nam dala napredna Češkoslovaška tudi v tem pogledu vzgled.

F. S.

Ankete, ki so se vršile v Beogradu skupno z našimi in delavskimi organizacijami pred zastopniki ministrstva trgovine in industrije, socialne politike in vojske, so zaključile sledeče:

1. da državne tiskarne donesajo državi samo škodo, ker so vse pasivne, kar se mora dokazati po strokovnjakih;

2. da ogrožajo obstanek privatnim tiskarnam.

Z naše strani smo pokrenili vse mogoče korake. Opozorjali smo na težke posledice, ki bodo iz tega nastale. Poleg državnih tiskarn imamo tudi kaznilnico in Stari Gradski kazni, ki izvršuje vse mogoče tiskovine s kaznjenci. Dela se noč in dan, delavna moč ne stane skoro nič. Seveda je delo temu primerno izvršeno.

Tiskarsko obrt pa občutno zadenejo tudi razni monopoli za posamezne tiskovine. Tako se je kratkomaletno proglasil monopol na šolske zvezke. Privatna podjetja so izgubila delo, ki ga danes izvršuje državna tiskarna. V letošnjem letu so hoteli iti tako daleč, da so zahtevali prepoved tiskanja vseh zakonov privatnim tiskarnam, kar pa je bilo zaradi očitnega nastopa naših poslancev preprečeno.

Grafčna stroka se nahaja danes pri nas v jako težkem položaju. Na eni strani zaradi navedenih razmer, na drugi strani pa zaradi današnje krize, ki nas je zadel običneje, kakor marsikatero drugo obrt. Tiskarstvo vrši važno kulturno nalogo. Zato je potrebno, da našo grafčno industrijo dvignemo na tisto stopnjo, ki jo zavzemajo drugi narodi. Saj knjiga je zrcalo kulture naroda. To izvršiti pa nam bo mogoče, le če bomo imeli tudi primerno podpodo od strani države.

Mi vidimo, da tako ne gre naprej. Potrebno je, da se v tem pogledu izvedejo temeljite korekture za ozdravljenje razmer, na katerih smo vsi težko prizadeti, tako gospodarski krogi kakor tudi delavstvo. Naj se za vsa državna podjetja v vsej državi sestavi komisije sestavljene iz strokovnjakov, ki naj pregledajo vse poslovanje teh podjetij. Slaba in pasivna podjetja, se naj potek takoj ustavijo.

Le na tak način bo pomagano državi, kakor tudi nam vsem.

Makso Hrovatin,
predsednik Društva tiskarnarjev.

Uspešna reorganizacija slovenskega mlekarstva

Ze lani je bil v »Jutru« v treh daljših razpravah opisan načrt, kako bi bilo treba reorganizirati naše mlekarstvo. Podane so bile lepe mišli, toda malo kdo je verjel, da se bo stvar dala v doglednem času izvršiti. Proti pričakovanju pa je ta načrt našel uvidenost pri mnogih naših zadržnih delavcih.

Po vojni so zrasle mlekarke zadruge kakor gobe po dežju. Zastopniki inozemskih tvornic za mlekarke stroje so delali lepe kupčije in so celo sami ustanovljali mlekarke zadruge. Če ne bi nastopili težki časi, ki so onemogočili nadaljevanje ustanavljanje malih mlekaric, bi imela danes skoraj vsaka vas slabotno mlekarško zadrugo dvomilijevnega obstoja. Kraljevska banka uprava je zaradi tega resno razmišljala o tem, kako pomagati našemu mlekarstvu, zlasti potem, ko je postavila v službo potovalnega učitelja za mlekarstvo. V teku zadnjega četrtletja so se pokazali prvi sadovi vztrajnega prizadevanja. S pomočjo nekaterih uvidenih družnikov je najprej uspelo združiti vse mlekarke zadruge v blejski okolici v enotno gospodarsko zvezo s skupno mlekarno v Podkorenu. V to zvezo so stopile mlekarke zadruge: Bled, Bohinjska Bela, Ribno, Podkoren in Selo pri Bledu. Upajamo, da bo s tem naše najlepše letovišče preskrbljeno z dobrim mlekom in s prvostresnim mlekarškim izdelki, kar smo doslej pogrešali domačin. Še bolj pa so to pogrešali tujci, vaje in dobra blaga.

Podobna združitev pa je v zadnjem času uspela tudi v kranjskem erezu. V Naku obstaja že dolgo časa dobra gospodarska mlekarica, ki je dvignila in razširila finančni stanje, ki je v Novak, ki je tudi v finančnem pogledu pokazal, da zna dobro gospodariti in mu zaradi tega vsa članstva popolnoma zaupa. Mlekarica v Naku je po svoji strojni opremitvi na višku, kar malokatera v naši državi. Prvotno je bil namen, združiti samo nekaj sosednjih mlekaric, toda praksa je pokazala, da je potrebna rešitev na širši podlagi. Po par mesečnih agitnem delovanju je uspelo združiti osem mlekarških zadrug v zvezo pod imenom »Gorenjske mlekarke zadruge, centrala v Naku«. V to zvezo so stopile mlekarne: Goritice, Nako, Šenčur, Predoslie, Zabnica, Medvode, Komenda in Cerklje. Zadruge, vključene v tej zvezi, imajo sedaj 4000-6000 litrov mleka dnevno, pozneje pa se račun na dnevni promet od 10.000 litrov. Ta nova zveza predstavlja sedaj najmočnejšo mlekarško organizacijo v naši banovini.

Prevoz obrata Osrednjih mlekar v Ljubljani

Obratovanje mlekarških zadrug v okviru zveze »Gorenjskih mlekarških zadrug« je določeno tako, da je v Naku centralizirana pasterizacija in uprava mleka ter izdelava masla in nekaterih sirov; v Cerkljah se ureja sirarna za osemoslojski sir. V Ljubljani pa bo eklatično in izdovoljna nekaterih sirov. Nova mlekarška zveza bo s l. majem prevzela del prostorov in obratnih naprav ljubljanskih Osrednjih mlekar, ki bodo s koncem aprila prenehale obratovati. Zveza

pa je naiela le oni del prostorov in strojnih naprav Osrednjih mlekar, ki je za poslovanje potreben.

Nova zveza pa hoče iti še dalje, tako v trgovskem kakor tudi v strokovnem pogledu. Pred dnevi je prišlo do pogodbe z blejsko mlekarško skupino v pogledu medsebojnega podpiranja. Slične sporazume hoče zveza doseči tudi med kmetovalci - producenti; nastopiti hoče skupno proti prekupevalstvu z mlekom, ki najbolj škoduje razvoju mlekarstva. Reorganizacijski načrt zveze pa se ne omejuje samo na centralizacijo obratovanja. Zlasti z živinorejskega stališča je hvale vreden sklep, da morajo vsi producenti mleka dati svoje krave tuberkulinizirati, da morajo svoje hleve vsako leto pobeliti in da morajo ravnati z mlekom strogo po predpisanih pravilih. Kmetovalci, ki bi se protivilji preiskavi krav po veterinarjih in ki ne bi izpolnili zahtevam zveze, ne bodo smeli prinašati mleka v zadržno mlekarstvo. To je velik korak naprej, ki ga morajo posebno pozdraviti vredni konsumentje mleka in drugih mlečnih izdelkov. Po izjavi potovalnega učitelja za mlekarstvo pri banki upravi G. Pavlice se dela na tem, da izvedejo pregled krav tudi mlekarke zadruge, ki ne dovažajo v mesto mleka, temveč samo maslo, kajti tudi maslo je lahko zdravju nevarno, če se smelana prej ne pasterizira.

Gorenjske mlekarke zadruge imajo danes najpolnnejše stroje, tako za pasterizacijo in hlajenje mleka, kakor tudi za izdelavo pravega činega masla pod imenom »Deteljica«. Zveza si je nabavila moderen zaprt avlo za prevažanje mleka, v katerem se vrši ne prae sledovanje mlekarških zadrug s centralo v Naku in je zaenkrat vezano za eno leto. Če se bodo pokazali uspehi, bo zveza zgradila potrebno novo mlekarico v Naku ali pa kje bližje Kranju. Posamezne mlekarke zadruge, ki ne dovažajo v mesto mleka, temveč samo maslo, kajti tudi maslo je lahko zdravju nevarno, če se smelana prej ne pasterizira.

Velik padec uvoza avtomobilov

Malokatera stroka v trgovini je tako zelo odvisna od gospodarske konjunktura, kakor trgovina z avtomobili. V naši državi, ki nima lastne produkcije avtomobilov, se to zrcali v gibanju uvoza. Iz statistike naše zunanje trgovine za pre. leto je razvidno, da je bilo lani v vsej naši državi kupljenih le 376 novih osebnih in 173 novih tovornih avtomobilov, kajti le toliko smo jih uvozili. Kak-

šen padec opazamo v primeri s prejšnjimi leti, nam kaže naslednja statistika:

	uvoz avtomob. lov. osebnih	tovornih
1930	2078	537
1931	1306	574
1932	376	173

Uvoz osebnih avtomobilov je v zadnjih dveh letih nazadaval od 2078 na 376, torej skoro na eno šestino. Leta 1930 smo izdali za uvožene osebnih avtomobile še 82,7 miliona Din, lani pa le še 14,2 miliona Din. Uvoz tovornih avtomobilov se je predlanskim še nekoliko dvignil na 23,4 miliona Din, lani pa opazamo tudi tu znaten padec na 8 milijonov Din. Enako se tudi pri uvozu motokiclov hudo pozna kriza. Teh smo še predlanskim uvozili 1001 v vrednosti 7,1 miliona Din, lani pa le še 331 v vrednosti 2,1 miliona Din.

Glede posameznih držav, odkoder uvažamo avtomobile, vidimo v statistiki znatne spremembe. Uvoz osebnih avtomobilov iz Zedinjenih držav je lani najobširnejše nazadaval, in sicer od 31,8 miliona Din v letu 1931. na 4 miliona Din v prot. letu. Dočim je še leta 1931. prišlo na Zedinjene države 54% vsakega našega uvoza avtomobilov, se je lani ta delež zmanjšal na 28%. Zato pa se je povečal delež Francije od 9 na 24%. Nazadaval je tudi delež Češkoslovaške, ki je bila zadnja leta za Zedinjenimi državami na drugem mestu, ob 11 na 8%. Pri uvozu tovornih avtomobilov pa je prišla lani Češkoslovaška s 33% na prvo mesto (l. 1931. 19%), dočim je delež Zedinjenih držav nazadaval od 45 na 17%.

Za obstoj slovenskih mlinov

Kakor smo že poročali, se je nedavno vršila v Beogradu anketa, ki jo je sklical tarfni odbor pri prometnem ministrstvu zaradi vprašanja tarif za mlinosko industrijo. Prometno ministrstvo je namreč na zahtevo vojvodinskih mlinov predlagalo, da se tarifa za pšenično izenači s tarifjo za moko, kar bi pomenilo ukinitje malenkostne ugodnosti, ki jo uživajo sedaj slovenski mlinci v obliki mlinске tarife za dovoz pšenice. Ukinitje mlinске tarife bi povzročilo uničenje slovenske mlinске industrije in obrti, kolikor sploh še obstoja in obratuje, zakaj že danes je konkurenčni položaj slovenske mlinске industrije in obrti tako težaven, da se uvozi iz Vojvodine v dravsko banovino že mnogo več moke nego pšenice. Zastopniki slovenskih mlinarjev so se na anketi odločno uprli vsaki okrnitvi mlinске tarife, ki itak nudi le 12 - 14 odst. cenejši prevoz, kar se izdaleka ne zadostuje za izravnavo produkcijskih pogojev. Interese slovenske mlinске industrije sta na konferenci zastopala podpredsednik Zveze slovenskih mlinov gosp. Jakob Zadavec in tajnik Zveze G. Zdenko Knez, ki je na anketi predložil obširno utemeljitev zahtev slovenskih mlinov. Resoluciji, predlagani od zastopnikov slovenskih mlinov, so se pridružili zastopniki Srpske zadruge mlinov v Beogradu, Skopljanske zadruge mlinov v Južni Srbiji in Bosanske zadruge mlinov v Sarajevu, dočim so ostali zastopniki vojvodinskih mlinov v opoziciji.

Ker gre pri tem za izredno važno gospodarsko vprašanje naše ožje domovine, smo se obrnili za pojasnilo na podpredsednika Zveze slov. mlinov gosp. Jakoba Zadavca, ki nam je položaj orisal približno takole:

Sedanja mlinška tarifa (izjemna tarifa št. 34) izravnavava danes komaj eno tretjino razlike, kolikor so stroški produkcije mlinov v Sloveniji višji, nego v Vojvodini, zlasti odkar je bil zvišan prometni davek na moko na 6 odst. Prometni davek se plačuje od prodajne cene mlevskih proizvodov in so z njim zaradi tega obremenjeni tudi prevozniki stroški za žito iz Vojvodine v Slovenijo. Ta razlika znaša že pri prevoznih stroških od najmanj 3500 Din pri vagonu že 210 Din.

Veliko breme za slovenske mlince je nadalje nizka cena za otrobe, ki se da doseči v dravski banovini. Cena za otrobe je v dravski banovini navzile visokim prevoznim stroškom za pšenično ista, kakor v Vojvodini. Slovenski mlinar mora torej razliko v ceni za pšenično (zaradi prevoza) prevajati le na oni del skupne teže, ki odpade na moko. Pri 2,5 odst. skupne teže, ki odpade na otrobe in je ne more prevajati znaša razlika nič manj kakor 750 Din pri vagonu.

Upoštevati je treba tudi kolo, ki znaša najmanj 1 odst. in ki ne zadene vojvodinskega mlina, zakaj vojvodinski mlinci dobivajo žito neposredno od producentov postavljeno v mlin. Ta razlika znaša pri vagonu najmanj 200 Din.

Slovenski mlinci so nadalje primorani kupovati žito od komisijonarjev, kar podraži nakup za najmanj 100 Din pri vagonu. Komisijonarji pa kupujejo od žitnih trgovcev, ki zaslužijo najmanj svojih 400 Din pri vagonu. Obe postavki znašata torej skupaj 500 Din.

Vsi gori navedeni zneski dajo skupaj okrog 1500 Din pri vagonu, pri čemer pa še ni upoštevano, da morajo slovenski mlinci plačevati zaradi višjih avtonomnih devčnih bremen več davkov, nego vojvodinski. Ugodnost, ki jo uživajo slovenski mlinci v obliki mlinске tarife za prevoz pšenice pa znaša pri najugodnejši relaciji le 450 - 500 Din, tako da je slovenski mlinar v pogledu kalkulacije kljub mlinški tarifi za okrog 1000 Din pri vagonu na slabšem. To razliko mora izravnavati le s srednjo pri produkcijskih stroških in z zmanjšanjem dobička.

Naš turizem

Naša morská kopališča

DUBROVNIK

Mesto večne pomladi, brezprimerni harmonije, srednjeveške arhitekture in narave pod toplim južnim nebom. Kože cveto vse leto, zavarovanje od hladnih vetrov, povprečna temperatura znana 11° C. Dubrovnik je središče jugoslovenskega turizma.

GRAND HOTEL IMPERIAL, prvi na rivier, vsa evropska udobnost, cenovno zmerne, prospekti na zahtev.

HOTEL EXCELSIOR - PENSION VILA ARGENTINA na morju, lastna plaža, penzion po Din 50.—.

HOTEL DE LA VILLE, poplavljen mestu, lepe sobe, vsa evropska udobnost, cenovno zmerne, prospekti na zahtev.

PARK-HOTEL - GRADAC na najlepšem mestu, penzion a la carte v sezoni od Din 80.— dalje.

KAVARNA DUBRAVKA-PILE je zbirališče publik ter inna teras z razgledom na morje.

PENSION MIRAMARE - tik ob morju, lastna plaža, penzion po Din 75.—, po potrebi pa tudi paviljon.

PENSION VIKTORIA - na lepem mestu, lepe sobe, prijetno bivanje, ob zmerne cenah.

HOTEL ADRIA - na Lapidu blizu kopališča, v parku, zmerne cen, v središču francoske kuhinje, pri Ciki Slavku.

ALI POTUJETE V DUBROVNIK? Potem se nastanite v **HOTEL BREG**.

HOTEL ZAGREB DUBROVNIK II. - novo zgrajeno, blizu kopališča, s tekočo vodo, zmerne cen.

PENSION KLITILDE - DUBROVNIK II., pri pristanišču, cene zelo zmerne, dobra hrana.

HOTEL PENSION GLAVOVIĆ - na otoku Lopudu nudijo prijetno bivanje, zmerne cen, dobro hrano.

PENSION SUPETAR - SREBRENO, poleg Dubrovnika, plaža, park, penzion Din 65.—.

HOTEL PENSION KALANOTA - na Kolopcu, 25 minut od Dubrovnika, z divno plažo, cene Din 60.— do 75.—.

PENSION SREBRENO, poleg Dubrovnika, - brezplačno kopališče, diven park, odlična kuhinja, penzion Din 65.—.

NA DUMATINSKO ORALO POTUJETE Z LUKSUZNIH PARNIK DUBROVNIŠKE PARNE PLOVIDBE.

HERCEGOVINI

Je na pragu Boke, zavarovan od vetrov, drevo, cedre, palm in oljk vedno dovolj solca in toplote.

PARK-HOTEL BOKA, modern komfort, tekoča voda, steklena dvorana z razgledom na morje, park palm, oranž, oltar, penzion po Din 80.— do 90.—, poletni Din 90.— do 100.—.

KOTOR

Prehodna točka iz leta preko lovskega serpentina na Cetinje. Podgorica in do Skadrskega jezera, črnogorsko primorje z edinstvenimi plažami od Budve in Cetinja.

HOTEL SLAVIJA, na najlepšem mestu, z modernim komfortom.

SPLIT

Najznamenitejše mesto našega Primorja. Slovite starine iz rimske dobe, muzeji starodavnih spomenikov, peštra folklor, gledališče, hieopodivna sreha, izlet na konem do Trogira, Kliskega grada, omisa in vodopadov Cetine, po morju pa na otok Solta, Brač, Hvar, Korčulo. Vis in do carone Modre votline na Rjevu.

HOTEL CENTRAL - IN PENSION BACIĆ, prvi restavracija, v kavarni, velika terasa, koncerti, M. Matić, astnik.

HOTEL BELEVEUĆ, vodilna hiša, velika kavarna na morju, elegantne sobe.

HOTEL SLAVIJA - IN PENSION SUPETAR, shajališče naše in inozemske odlične publike.

HOTEL SAVA, hiša meščanskega zahtev, izborna kuhinja, čiste sobe, nizke cene.

HOTEL SOLONAR, najcenejši, zajamčeno čist, v centru s 40 sobami. Cene sobam od 20 do 80 Din, penzion 60 do 80 Din.

HOTEL NA PLAZI meščanski hotel na samem morju. Na zahtevno plažo, park, penzion Din 65.—.

HOTEL PENSION RIVIERA, KASTEL STARI, pri morju. Odlična kuhinja. Koncerti s plesom.

SIBENIK

Mesto polno srednjeveških spomenikov in zgradb. Slavna katedrala iz 15. stoletja, ki ima za krstni kamen remek-delo stare skulpture, mestno gledališče, v neposredni bližini prekrasni vodopadi Krke, odlične železniške in parobrodne zveze.

HOTEL KRKA

razpolažuje s lepimi in udobnimi sobami. Cene zmerne.

HVAR

Jugoslovenska Madirra, za zdravje najugodnejše pomladansko leto, prijetni izprehodi skozi najbujnejšo vegetacijo, kursalni, marmornato morská kopališča.

HOTEL KOVAČIĆ na idealnem solnčnem kraju blizu kopališča. Cene najzmernejše.

HOTEL OBERLAND - tik ob morju, na blizini kopališča, odlična domača in tuja kuhinja. Zmerne cene.

HOTEL JADRAN na JELSI ob obali in kopališču. 40 lepo urejenih sob, penzion poceni.

BAKAR

Morsko in klimatično kopališče na kraju dolgega zaliva, prijetno starodavno mestce, direkt-na železniška zveza, posetniki imajo pri povratku 30. odsto 75 odst. popusta. Vse informacije daje brezplačno Društvo za turški promet, Bakar.

HOTEL JADRAN, koncerti, dancing, sport, vsa evropska udobnost, 50. dalje, po želji se posloje prospekti.

CRIKVENICA

Vodilno morská kopališče na klimatično zdravilišču na Gornjem Jadrnu. Letni poset 14.000 gostov. 30 hotelov in pensionov. Zahtevajte prospekt od Zdraviliškega poverjenika.

HOTEL MIRAMAR, najmodernije urejen, odlična kuhinja, prekrasen park in lastno kopališče.

KRK

otok v neposredni bližini Sušaka, ki je poln prijetnih letovišč. Glavno mesto Krk je starodavno in 3 ure daleč od Sušaka.

HOTEL KEK, od Din 46.— do 55.—.

HOTEL JUGOSLAVIJA, od Din 48.— do 54.—.

RESTAVRACIJA LJUBLJANA, od Din 48.— do 54.—.

RESTAVRACIJE NA OBLI, RIBARA, VELEBIT, JADRAN, od Din 40.— do 46.—.

HOTEL JADRAN, Domča hrana Din 22.—, Kopališče Dragica in Jadrane po Din 1.—. Ob parku Narodna kavarna. Cene pensiona so s stanovanjem in takso.

HOTEL GRANDIĆ, BASKA, Polna oskrba od Din 75.— dnevno. Koncerti in plesi. Prospekti.

HOTEL SLAVIJA, MALINSKA, lepe sobe, prvotna oskrba, prijazno kopališče in nizke cene.

HOTEL MALINSKA

moder komfort, fina hrana, zmerne cene in v bližini kopališča.

OMISALI

na otoku Krku, 45 minut parobrodne vožnje od Dubrovnika.

Zdravilna kopališča

KOPALIŠČE ILIDZE pri Sarajevu, znani zvepleni vrelci, temperatura 37,5° C. Kopališče je znamenito zaradi prvotnih hotelov, parkov in odličnih restavracij. Divna okolica. Z lokalnim vlakom iz Sarajeva zveza ob vsaki uri. V polsezoni 50 odst. popust pri stanovanjih in kopaliških takсах. Prospekti pošilja uprava kopališča.

KOPALIŠČE SLATINA - alkalno-muriatni vrelci s temperaturo 42 stopinj in s hladnim vrelcem kisle vode. Odlična kislavoda za pijačo. V dobi glavne sezone je dnevno zvezna zveza z Banjo Luko (17 km). Na razpolago 130 sob in 250 postelj. Lep park in hotel. Hrana odlična in poceni. Stalna zdravniška oskrba. Zdravilišče je v razvitosti, v letih, protin, ženske bolezni, ekzidati ter bolezni želodca in črevesja.

VARAZDINSKE TOPLICE - zvepleni radioaktivni vrelci, toplota 59° C. Zdravi kronični revmatizem, skrofuloze, trganje po kožnih. Zdravilišče vse leto. Izven sezone znatni popusti. Popolni penzion s kopanjem 50 do 80 Din.

VRANJSKA BANJA sprejema tudi izven sezone na zdravilne revmatizma in protina. Vse informacije nudijo Državni hotel, ki je v istem posloju, kjer so tudi kopališča. Centralna kuhinja in vseh zgradb. V sobah topla in hladna voda. Vse penzion v Državnem hotelu stane od 50 do 60 Din dnevno.

VRUČICA PRI TESLIĆU - mnogostevilni topli in hladni vrelci, temperatura tople vode 29,59° C. Voda je radioaktivna, muriatna ter je kopališče podobno Neuhemu. Indikacije: obolenja srca in krvnih teles, jetra, žilice, prežgodnje staranje, nepravilnosti hormonov zaradi raka, kožne bolezni, malarija. Zdravilišče se vrši s kopanjem v kadi in v banji, s pitjem zdravilne vode, dietno hrano, masažo, rontgenom itd. Kopališče Vručica je 3 km daleč od industrijskega kraja Teslić v dolini Ušore, obdano s planinami, brez prahu in megla, 230 m nad morjem.

LIPIK - radioaktivni jedni vrelci, 46 stopinj, zdravi protin, skleroze, reumatizem, sladkorne, črevesne, ledvične in ženske bolezni. Zdravi se s pitjem zdravilne vode in kopanjem.

NISKA BANJA - Radioaktivna homeotermna, značilni alkalni vrelci, temperatura toplega glavnega vrelca je med 34 in 38 stopinj. Mlačni radioaktivni vrelci s pitno vodo. Zdravi se s inhalacijjo, kopanjem in pitjem vode. Indikacije: vse živčne bolezni, bolečine v sklepih, kosteh in mišicah, obolenja notranjih organov, srca in krvnih teles, jetra, ledvice, sluznice, žlez in kože. Visoki pritisk hipertenzije se uspešno zmanjšuje. Kopališče razpolaga s prvotnim hotelom s 60 sobami in s tremi manjšimi hoteli. Prekrasen park z rednimi dnevnimi koncerti. Kopališče leži na zeleni progi Beograd-Niš-Carigrad in ima svojo železniško postajo. Z niške postaje prihaja vsakih 15 minut tramvaj naravnost v središče kopališča. Vozovi in avtomobili so na razpolago. Državni uradniki in uslužbeni imajo izven glavne sezone 50 odstotkov popusta.

ROGAŠKA SLATINA je kot vodilno kopališče v državi: 1. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 2. reprezentativno alkalno-muriatni in vrelci; 3. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 4. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 5. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 6. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 7. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 8. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 9. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 10. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 11. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 12. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 13. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 14. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 15. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 16. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 17. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 18. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 19. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 20. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 21. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 22. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 23. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 24. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 25. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 26. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 27. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 28. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 29. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 30. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 31. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 32. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 33. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 34. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 35. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 36. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 37. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 38. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 39. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 40. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 41. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 42. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 43. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 44. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 45. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 46. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 47. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 48. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 49. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 50. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 51. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 52. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 53. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 54. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 55. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 56. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 57. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 58. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 59. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 60. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 61. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 62. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 63. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 64. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 65. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 66. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 67. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 68. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 69. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 70. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 71. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 72. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 73. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 74. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 75. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 76. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 77. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 78. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 79. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 80. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 81. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 82. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 83. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 84. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 85. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 86. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 87. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 88. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 89. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 90. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 91. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 92. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 93. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 94. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 95. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 96. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 97. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 98. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 99. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 100. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 101. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 102. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 103. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 104. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 105. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 106. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 107. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 108. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 109. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 110. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 111. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 112. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 113. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 114. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 115. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 116. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 117. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 118. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 119. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 120. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 121. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 122. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 123. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 124. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 125. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 126. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 127. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 128. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 129. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 130. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 131. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 132. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 133. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 134. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 135. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 136. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 137. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 138. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 139. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 140. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 141. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 142. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 143. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 144. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 145. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 146. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 147. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 148. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 149. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 150. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 151. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 152. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 153. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 154. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 155. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 156. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 157. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 158. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 159. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 160. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 161. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 162. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 163. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 164. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 165. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 166. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 167. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 168. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 169. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 170. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 171. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 172. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 173. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 174. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 175. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 176. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 177. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 178. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 179. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 180. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 181. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 182. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 183. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 184. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 185. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 186. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 187. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 188. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 189. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 190. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 191. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 192. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 193. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 194. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 195. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 196. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 197. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 198. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 199. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 200. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 201. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 202. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 203. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 204. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 205. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 206. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 207. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 208. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 209. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 210. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 211. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 212. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 213. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 214. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 215. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 216. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 217. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 218. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 219. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 220. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 221. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 222. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 223. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 224. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 225. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 226. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 227. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 228. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 229. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 230. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 231. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 232. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 233. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 234. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 235. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 236. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 237. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 238. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 239. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 240. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 241. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 242. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 243. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 244. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 245. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 246. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 247. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 248. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje prebavnih organov; 249. eno najuglednejših zdravilišč za zdravjenje

v Ljubljani

V ponedeljek ob 14.: ILIRIJA rez. : CELJE, sodi g. Ramovš; ob 15.45:
GAK : PRIMORJE, sodi g. Lukežič.

VSE TEKME SE VRŠIJO NA IGRIŠČU ILIRIJE!

poročila blažinika Jerima Ivana je razno, da šteje klub 68 članov. Članarina je enotoma pobrana. Občni zbor oprošča plačnine članarine brezposelnim in siromašnim in siromašnim dijakom. Celokupni letni promet je znašal 483875 Din. Doprime je bilo 282075, izdatkov pa 201500.

Med dogodki so navedena nekatera izdavanja darila klubovih menoven- med družin g. Kristana, g. župana Tršarja in ge. običuje in dr. Po poročilu revizorjev je blažinskiško poslovanje vzorno in se je temu blažinskemu podredila razrešenica.

Pri volitvah je bil soglasno izvoljen tale odbor: predsednik g. mr. pharm. Križnjak, podpredsednik Vojk Berto, tajnikman Andrej, namestnik Senica Vilhelma, vodja Serini Karlo, namestnik Viktor, blažinik Jerima Ivan, gospodar Doktor Lojze, revizor Jelovšek in še en član: odbor: Rus Berto, Križnjak, Cuk Kiril, Plečnik Franc ml., Kand. Slevokve Drago, po. Maurović Adam, namestnika Jernejčič Ivan in Lenartič L.

Smučarski tečaj pri Stančičevi koči pod
vodstvom inž. Janše se bo vršil po praz-
nikih. Izleti! Skupni odhod iz Mojstrane
20. t. m.

Manažer boksača Marcela Thilla je mnenja, da ni prav, če se občinstvo vara s tekmovalcem, ki ne more razviti vseh svojih zmožnosti.

BILELA. Kaplariji dijališi iz šole za rezervne častnike: Berger Branko, Ravnikar Stane, Vidmar Vldkor, Trdan Anton, Repovš Nany, Karba Drago, Bolta Slavko, Praprotnik Avgust, Ladič Milan, Pirš Bozomir, Pleša Jože, Hovar Iv, Otrin Maško, Volk Rudolf, Leder Mirko, Tomlinč Oskar, Ličo Franjo, Kihar Ivo, Svetič Davor, Sinkovec Viktor, Prelih Iv, Roschajev Marko, Gabrovsšek Ludvik, Potokar Stanislav, Premk Slavko, Ribničar Bojan (vsi iz Ljubljane): Jordan Janko, Jurca Boris, Lončaja Milan, Šostarič Iv, Končič Josip.

Priznajmo, da je sporturiku res težko, če se mora klub nenadoma nerazpoloženo odločiti za start, še bolj pa, če mora sodovanje odredi. Pridetiljevi se boje za svoje sloves, njemu pa grozi vernost. Da ga bodo pristoli v vrsto nezanesljivih ali pa mu celo odpovedali pogodbo. Toda brez ozira na vse to je treba obkinitu povedati resnico. Morja bo nekaj gledalcev obrnilo hrbet blagajnam, morda bo padlo na račun pridetiljev in tekmovalca nekaj piknih opazk, toda pri drugi priliki bodo isti za bavljalci spet pri blagajni. Oni pa, ki so morali prvič prisostvovati cerknu, z bolnim sportnikom, bodo drugič dobo premi-
slili, preden bodo plačali vstopnino za sli-
ne polovnice nastope. Zato bi pač moralo
veljati načelo, da bolan sportnik ne spada
na igrišče, pa naj se zgodi karkoli!

HETTANGE GRANDE. Vse rojake pozdravlja ter jim želi vselej velikonočne praznike odbor Jugoslovenskega delavskega podpornega društva. Pozdrave izrekajo v imenu vse članov predsednik Jakob Frece, podpredsednik Sulja Jisik, blagajnik Anton Grobin, njegov namestnik Anton Škorc, tajnik Vincenc Resnik, njegov namestnik Franc Kalen, nadzorniki Anton Troha, Hasan Ponjevič in Jože Novak. Društvo se bo posebno spominjalo vseh rojakov na svoji veliki prireditvi 30. t. m., pri kateri bodo sodelovali tudi pevci iz Aumetz. Na sporedu prireditve je tudi pevski koncert, ki bo predvajal najlepše slovenske in hrvatske pesmi.

Dva avtomobilska vlomilca sta te dni razbila v Londonu v izlozbo na Grafton Streetu, eni najodličnejši ulici zapadnega Londona. Uplenila sta iz izlozbe za 12.000 funtov dragocenosti. Pred izlozbo se je ustavil najprej eleganten avtomobil z vozačem v livrjei. Po ulici je tedaj vrvelo obnštva. Iz vozla je stopil eleganten gospod, udaril po šipi, jo razbil, pograbil dragulje, skočil v avto in odhrel z njm dalje. Avto je tako dirjal, da je povozil dve ženski, nato pa izgini v metežu promene.

Velika noč v Slovenskih goricah

Kadar v naših slavni Jeruzalemskih gorah z bridko nabrušenim železom segajo po dobro rejnih »vuzmenicah«, kadar zakurijo na visokih gričih domače fante svoje »baklje« zvečer, o polnoči pa, ko je noč najbolj temna, da se vidi daleč naokoli, svoje »vuzmenice«, da glas odmeva dol pri Sv. Miklavžu, na Humu in gori pri sv. Bolfenku na Kogu, in potem cela družina slavnostno, veselo in vendar sprva nekako resno pod vodstvom svojega poglavarja zbrana sedi okoli velike mize in po dolgem postu in »mesopustu« naravno s strastjo uživa presmeco, svojo »vuzmino.« tedaj praznujejo v ohih predelih Slovenskih goric, ki so obrnjene proti zahajajočemu soncu in stole kot zadnji strážniki že blizu Mure, Veliki dan vstajenja v vinogradu na polju, na gorici in v dolini: Velika noč. Jeruzalemska cerkev je morda in idilična kakor vsa njena okolica in v narodni brezlički, ki jih ona ščiti toče, alene, strele in drugih nezdov. Jeruzalemski grič, Plošnica, Ilovčak, Mrzlo polje, Ploščak, Bobji klanc, Prebričev k, Kodolčeva Klumpa, Cerovec, Železne dver, Svetinjski in Velikiški griči, v vmesnih dolih in dolinah pa pisani travniki in polja, duhtela po sveži razorani črni zemlji, beli čedni hrani vsepovedni vrh goric in ob njih po bližnjih in vseh prijazni obrabi: vse tu razodeva, da praznujejo tamod svojih praznikov enoga najlepših.

V bližnjem gozdičku rastejo, skrite med drugim drevenjem ali ob njegovem robu vteke in v teki, dremleje srobotije, čemse, božji leski in zimzeleni: vse namenjeno od dobrotne narave odraslim dečkom in vse selje za cvetno nedeljo. Pa če vta pogajanja prepodasi, da bi ne imela v prvem času lepših mačic, hranijo narezanih ngenih šib na tolen in v topli vodi: da bo sbutarac, s srobotjem lepo ovezana, na cvetno nedeljo tem lepša in veselo staršev tem večje, ko bodo dajali z blagoslovljenih irovih šibic natrganih mačic na krožniku jesti živni, da jo tako obvaruje vsake nesreče: pa tudi obrane večje bodo poleti ob preteči nevihti gotovo odvrnile od hiše in vinograda vsako nesrečo, če jih bodo do tedaj skrbno hranili pod streho in jih v pravem času in v prav smeri, v smeri, odkoder preti huda ura, zanetili in žgali.

Cerkvica Jeruzalem, tudi Betlehem imenovana, l. 1652, od gornjeradganskega oškarnika Drumbliha in njegove žene postavljena, stoji samo 341 m visoko nad morjem, a se ponovno ozira daleč naokoli po širnem svetu božjem, po bližnjem, pa tudi po daljnem. Štočemu sredi najlepših vinogradov, sveže prekopanih, na novo povežanih in z novim koljem opremljenih, se ti odpre pogled in razgled na tako širen, raznovrsten in čaroben svet, da s tem razgledom v Slov. goricah more tekmovali edinele »Kamenci« pri Radenci. Str. cerkvice te pozdravljajo na teh južnih razstkih Slov. goric: Svetinje, Hum, Sv. Bolfenk na Kogu in Sv. Miklavž. Baš tu torej, pri cerkvi »Jeruzalem«, ki je samo po družici Sv. Miklavža, praznujejo še danes v Jeruzalemskih goricah in v prosti naravi na trati, ki obdaja cerkvico, domačini

Veliko noč in vstajenje; ni čuda, saj je baš tu razgled najlepši, tako da se rdeči plameni njihovih »vuzmenic« vidijo deli nogo z vsakega drugega bližnjega hrička.

Ze med tednom so si nakopali dost štorov in jih osušili samo toliko, da je smola še ostala v njih. Na velikonočno soboto zvečer jih zvozi jo k cerkvi in jih razpostavi in razporedijo v obliki križa ali močištrance. Ko leže mrak na gorci in vno-grade, ko je že zašlo sonce za Pohorjem, tako da se v dno siluete tega edinstvenega našega planinskega bisera, prižgo po vrsti štor, »kurijo baklje«, kojih evit v obliki križa ali močištrance razsvetljeje noč tembolji, čim temnejša je. Pa ko je luna že napravila pot preko počinoti, so že zopet na nogah in gori pri »Jeruzalemu«. Nabrali so si bili drv, šboja in suhljadi ter z njim napravili kres, svojo »vuzmenico«, sred noči, o polnoči Praznujejo vstajenje o polnoči na hribu, daleč vidnem in posvečenom, medlo nas spominjajoč na starodavne šege, navade in obrede naših poganskih prednikov!

Tedaj se blizu sedel na klopi, ki jo je postavil v rampado deblo velikanske strohnele bukev oškarnik največjeje sedanjega posestva v Jeruzalemskih goricah, zamislil v svo ono tmejno pot, ki jo je tudi ta narod tud moral prehoditi, dokler ni tudi zanj napočil dan vstajenja, iz tal, na katerih se je prej ponosno dvigala strohnela bukev, že raste nova, mlada, tik ob klopi. Tako se tudi narod, pa naj bo še tako preganjen, vedno zopet prenavlja, da živi večno. Ona Kodolčeva Klumpa pa je v prahu in pepelu in z njo vred so izginiti tudi oni, ki so od tamkaj vladali nad svojimi: podložniki, hlapci. Nekdanjih gospodov darjev ni več, narod, prej hlapčevski, pa je čvrst in živ kakor je čvrst in živ bršljan, ki prepleta in še drži njihove razpadle razvaline. Toda strel za strelom, ki donijo v noč iz topičev, po vrsti postavljenih, te hitro predramijo in zaveda se, da praznujejo vstajenje ne le s kresom, temveč tudi s streljanjem, s smodnikom; in strese te polnočni hlad, ki ga kakor veter prinaša ali preko Mrzlega polja ali bogve odkod.

Drugo jutro! Zlato jutro sončne Velike noči! Vse je opravljeno, vse blagoslovljeno: voda, ogenj, vino, ovovo šbje, meso, potice in druge jestvine; ljudje, stari in mladi, poslopja, vinogradi, njive in polja ter domače živali. V vinom gorice, njive in polja pa z vodo blagoslovi vinogradnik; pa če ga pri tem svetem opravilu opazuje, misli, da ima pred sabo staroslovenskega poganskega svečenika. Na vse zgodaj zjutraj se vstanejo in molijo: potem morajo vsi v cerkev, da opravijo vse svoje dolžnosti, vrnivši se, zopet molijo. Pa ko potem gospodar, ne gospodinja, pripravi, nareže in prinese na mizo za vso družino v obilni meri »blagoslov« (»žegane«), da se hitro razvije velikonočno razpoloženje v pristno patriarhalnem duhu, in zaškrlijejo ponovno vrata v kleti in v zidanici, tedaj lahko vsaj nekoliko zasliš, kako so prastari naši očaki praznovali Veliko noč v Jeruzalemskih goricah in koliko je od onih tudi svetih obredov do danes še ostalo.

Dr. F. Korotanski.

Kmetijski vestnik

Ravnanje z vinom poleti

Ker se v tem oziru po nemarnosti mnogogreši, morda ne bo odveč ponovno opozorilo na razno tozadevne nedostatke.

Vsak količjak napreden vinogradnik in umen kletar sta do tega časa gotovo že pretočila vino in ga skrbno ločila od gošče, sesedle se jeseni in pozimi na dnu. S tem se prepreči, da se gošča zdaj pomladi, ko se vino v kleti kotikor toliko zopet segreje in prične znova bolj ali manj kipeči, ne vzdigne, ne skali vsega vina ter da ne izpremeni vinu doslej prijetnega okusa.

Če je sesedlina pokvarjena, da že sama na sebi gnije, pokvari se vinu vse vinski okus in ga lahko še tudi v barvi tako poslabša, da postane za kupčijo vsaj nekaj časa nerabno, dokler se zopet samo ob sebi ali umetno ne očisti. Tako vino je potem tudi drugače bolj podvrženo notranjim izpremenbam in kvarljivosti, zato ga je treba zlasti poleti prav skrbno negovati.

Prodavam se treba sode (s pogojem seveda, da je vino že pretočeno) pogostokrat dopolnjevati z istim ali vsaj s prilicno enakim in popolnoma zdravim vinom, in sicer vsak teden, da se veka na vrhu ne zasuš. Skozi zasušeno veko dohaja namreč z raznimi glivicami in bakterijami nasičen zrak, ki okužuje najprej površino vinske tekočine, potem pa se ostalo vsebino. Najčesteje se naseli na vinu kan, to je bela mrenica, ki pretvarja vinski alkohol v vodo, zaradi česar postaja vino vedno šibkeše. Zato je vino na vrhu pod tako mrenico mnogo šibkeše kakor v spodnjih plasteh. Kanu se kaj hitro pridružio še druge bolezni, v prvi vrsti osetne bakterije, ki pretvarjajo alkohol v jesi, zavoljo česar se vino skisa ali cikanje.

Tako nečisto izpremembo v vinu, odnosno pokvarjenje vina preprečimo z rednim dolivanjem zdravega vina, da je sod po možnosti vedno poln. Pri tem pa moramo poprej odstraniti morda že naseljeni kan z izpiravanjem in brisanjem, dokler se prikaže še kaj belih mrenic; nato se veka batakne in sicer pri starih, mirnih vinih boji trdnost, pri novih, zlasti še nečistih in nemirnih vinih, pa boji rahlo, da lahko prstohajajo zaradi morebitnega kipejma razvijajoči se plini. Presušene in nečiste ali celo nezdrave veko, osobito po jesnihih tiskih, moramo pred rabo prekuhati in jih potem še pomočito v vinski špirit (alkohol), odnosno v raztopljen parafin.

Do četrtine ali celo do polovice prazni sodi se včasih zažvepljajo v preprečenje naseljevanja kvarnih gliv. To izvršimo najbolje s posebno žveplalnicco od zunanjih strani, v primankanju te pa z zažganjem četrtine do polovice asbestnega žveplavega trakca v notranjosti, trak obesimo na tanko žico nad tekočino. Tako žveplanje sicer ponori škodljive glivice in zabranjuje njih razvoj na površju vina, toda pri še mladih vinih tega ne moremo vedno priporočati, ker če kdo preveč in ponovno tak žvepla, dobi vino duh po žveplavem dvokisu in postane pozneje preostro (po grlu praskajoče), ker se izpremeni nekaj žveplavega dvokisa celo v žvepleno kislino. Črnil in rdečim vinom pa tak postopek delno tudi vzame barvo.

V takih primerih je bolje napolniti z vinom manjše sode, ker v velikem, napol praznem sodu vino izgubi na moči (na alkohol) in vinskem vonju, poleg tega pa se dobi neprijeten priokus po zraku, ki mu vzame še več njegove dobrote.

Po vsakem dopolnjevanju in pretakanju se morajo sodi snažno obrisati, zlasti če so od zunaj plesnivi. Vsa posoda, ki se pri tem delu uporablja, mora biti zelo snažna in sveže pomita. Enako tudi gumijasta nategača, ako se ta uporablja za iztakanje. V nečisti nategači se prav kmalu naselijo zlasti osetne bakterije, katere se potem prenašajo iz ene tekočine v drugo in tako kaj kmalu vino v raznih sodih okužijo.

Zatohla klet se mora že pred celom dobro prezračiti in včasih zaradi razkuženja v njej nekoliko žvepla zažgati. Kar ne spada v vinski klet (kis, gnilo gomolje, petrolej, katran, bencin in podobno), se ne sme v kleti hraniti, ker se vino kaj rado navleče takega zoprnega duha. Enako se ga navzamejo tudi prazni odprti sodi. Čemur, žal mnogi gostilničarji ne posvečajo prav nikake pažnje in si tako predčasno pokvarijo ne samo pijačo, marveč tudi posodo.

Fr. Gč.

Lucerna in travne mešanice

V zadnjem času se je tudi pri nas začela posvečati večja pažnja pridelovanju krme na njivah s setvijo pripravnih travnih mešanic z raznimi deteljami. Naše podnebje je zelo ugodno za pridelovanje čistih detelj (domače detelje, lucerne in inkarnatke). Gotovo predstavljajo navedene detelje najboljše krmne rastline prav v vseh oziirih. Setev domače detelje in inkarnatke je pri našem kolobarjenju nekaj običajnega in samo ob sebi umnega. Samo glede lucerne (nemške detelje) so včasih naši kmetovalci malodušni. Seveda je dosegel ta ali oni neuspeh, posebno zdaj v povojnem času, katere je pripisovali raznim vzrokom, med katerimi je največji ta da ni sejal dotičnik dobrega in za naše razmere pripravnega semena. V tem oziru so se delale velike pogreške. Ljudje so kupovali seme lucerne, ki je bilo vse drugo kakor dobro in primerno za naše podnebje in zemsko priliko. Dognano je namreč, da uspeva pri nas najboljše naše domače seme ali pa maščarsko in frankovski odnosno češko. Previdnejši kmetovalci sejejo zato ne lucerno ob enem s travnimi mešanicami.

Mešanica lucerne in trav zahteva pogoje, ki jih moramo vsekakor upoštevati, to so: srednje dobra zemlja, ki vsebuje dovolj apna, ni kislila in je dovolj globoka, a ne sme biti mokra. V primeru, da lucerna kot čista setev ni uspeva na dotični nji, si

potem pomagamo s travnimi mešanicami. S tem se prideleki močno povečajo, zlasti če smo zatirali razne ošadne plevelce, kakor konjski šcap, regrat, razne stokliase in druge. Kot mešanica uspeva med lucerno najboljše pasja trava, pa tudi francoska pahovka in zlati oves, sploh visoke trave. Posebno pasja trava je kaj na mestu, ker omogoči v prvih dveh letih, da detelja boljše uspeva in šele v poznejših letih, ko detelja nekoliko odneha, se ta trava bogotno razraste in izpopolni ves izpadek detelje. Na ta način moremo pridelovati 5 do 6 let prvotno krmo na istem prostoru.

Pri mešanicah je vzeti na 1 ha (ali 10 mernikov posevke) 26 kg lucerne in 4 kg pasje trave. Ako uporabljamo še druge mešanice jih mešamo v temle razmerju: 22 kilogramov lucerne, 4 kg pasje trave in 4 kg francoske pahovke, ali pa 20 kg lucerne, 5 kg pasje trave, 3 kg francoske pahovke in 2 kg laške lulkle.

Včasih mešajo namreč vmes laško lulklo, ki pride posebno v prvem letu do veljave. Lucerno in travne mešanice sejeemo z najboljšim uspehom sedaj pomladi, ko se zemlja že nekoliko ogreje. Najbolje uspeva jo v dobro obdelani in godni zemlji po okopavinih. Lucerni je gnojiti v prvi vrsti s 40 odstotno kalijevo soljo in superfosfatom. Le za travne mešanice je potrebno tudi nekaj dušika, za naše razmere anorganskega dušika. Lucerni in ostalim deteljam ne smemo gnojiti z gnojilco sedaj pomladi, ker jih s tem oviramo v razvoju, odnosno jih trave popolnoma zaduše, ker se te razrasejo. Kakor že povedano, prihajajo v poštev pri gnojenju detelj predvsem kalij (40 odstotka kalijeve soli) fosforne kisline (superfosfat) in apno; dušik jim prija samo v prvem razvojnem stadiju. Običajno računamo na 1 ha površine (10 mernikov posevke) 200 kg 40 odstotne kalijeve soli in 300 kg superfosfata ali 250 kg kostne moke in primerno količino apna, ki ga moramo že v jeseni, odnosno čimprej pomladi raztrositi in ob suhem vremenu plitvo porotati (na 1 ha površine je vzeti 10 do 15 meterskih stofov apna na 4 do 5 let računano).

Važno je tudi, da sejeemo v naših razmerah vse detelje in travne mešanice pod oves kot zaščitni sadež. Čim se oves razrase, ga moramo še v eretju pokositi, sicer nam pozneje lahko napravi na posevkih samo škodo.

Fr. K.

Borze Položaj na naših borzah

Ljubljana, 14. aprila.

V preteklem tednu ni bilo na deviznem tržišču večjih sprememb. Nemška marka, ki je zadnji teden precej popustila, tako da se je gibala že 3% pod pariteto, se je v minulem tednu zopet precej popravila. Slabejši pa je bil zopet dolar. Na ljubljanski borzi je znašal devizni promet 2.05 milijona Din nasproti 1.98, 1.66, 1.50 in 1.87 milijona Din v predhodnih štirih tednih. Avstrijski šiling je v privatnem kliringu nadalje nekoliko popustil in se giblje sedaj med 8.30 in 8.50. Med efekti je prišlo do zaključka v Kranjski in industrijski družbi po 300.

Na zagrebškem efektinem tržišču so se državni papirji v minulem tednu nekoliko okrepili. Vojna škoda se je včeraj trgovala po 190 (v Beogradu celo po 197). Tudi v ostalih državnih papirjih je tendenca prijaznejša.

Blagovna tržišča LES.

Iz inozemskih poročil posnemamo, da je kupila Francija od Avstrije mehkega lesa v vrednosti 10 milijonov šillingov, kar pomeni za lesno industrijo in za izvoz lesa pomembno postavko. Les se bo dobavljal večinoma iz Koroske in Tirolske. Prodano je bilo takozvano kvaliteto blago. Enako kvaliteto blago in v najmanje enakih izdelavi in kakovosti se proizvaja tudi pri nas, in sicer na Gorenjskem in Štajrskem. Les iz Pokuke ter sploh iz blejske okolice je pa kvalitativno še boljše.

Zelo veliko se je pisalo in govorilo pri nas o kontingentu lesa za Francijo. Na žalost pa Slovenija v teku več let ni bila skoro nič udeležena pri tem kontingentu. Zeleti je, da tudi pri nas začnemo intenzivno in snodno iskati trgovske zveze osobito s prijateljskimi državami.

VINO

+ Vnsko tržišče v dravski banovini. (14. t. m.) Kupje ja in konsum se ravna po današnjih neugodnih denarnih razmerah. Vse je v nekaki agoniji. Nekoliko živahnjeje popraševanje je po rdečih dovoljenjskih vinih, po pravem evičku, čeprav je ta le bolj za lokalni konsum in se nič ne zvaža. Cene dobrega, brezhibnega evičku in čisti zametni črnini z 9 do 10 odst. alkohola se gibljejo od 3.50 do 4.50 Din. Šibkejši in malobarni evički gredo

V korist

svojih oči
zahtevajte
pri optiku
izključno

ZEISS PUNKTAL

Obširen prospekt »Punktale« brezplačno pri firmi Carl Zeiss, Jena — ali M. Pavlovic, generalno zastopstvo za Jugoslavijo, Beograd, Mil. Draškovića 9 — post. pr. 411.

Naprodaj na Bleiweisovi cesti 3- ali 8 stanovanjska

rent. VILA

pod ugodnimi pogoji. — Poizve se: Tehn. biro, Gradišče št. 13.

Zahtevajte brezplačni cenik! 157

pa po 2.50 do 3 Din v denar. Manjše je zanimanje za bela vina, in še to po večini le za ceneja, popolnoma dogotovljena vina mešanica odnosno nižjih sortiranih, belih vrst, ki ne presegajo v ceni 3 Din. Sorajša močnejša vna, kakor renski rizling, burgundec, traminec, rulandec, muškatski silvanec in druga z 11 do 13 odst. alkohola so zaradi višjih cen od 4, 5 do 5.50 Din malo iskana. Položaj je tak, da v tem oziru ni pričakovati izboljšanja, zlasti ker je izvoz v tužno razmeroma minimalen.

Požar v Halozah

Sv. Trojica v Halozah, 14. aprila

Nedavno ponoči je nenadno začelo goriti kletno poslopje v Dežnem pri Sv. Trojici v Halozah, last posestnika Filipaja Antona. Poslopje ji bilo leseno in je do tal pogorelo, ker ni bilo v bližini vode in no drugih gasilskih pripomočkov. Sosedje so se omejili le na lokaliziranje ognja, da preprečijo nevarnost za sosednja poslopja. Poleg poslopja so zgoreli tudi sodi z okoli 500 litri vina, vinogradniško orodje in nekaj slame.

Sumi se, da je ogenj nastal zaradi malomarnosti kakega pomočnjaka, ki so hodili v klet radi spat, ker ni v poslopju nihče prebival. Pomočnjak je moral priti v klet skozi nezamrznjeno okno in je najbrže vrgel v slamo cigaretni ogorek.

Justificirani most

Konec Nevillecovega mostu čez beneški Veliki prekop

L. 1854., pod avstrijsko upravo, je inž. Neville zgradil preko Velikega prekopa (Canal Grande) v Benetkah železen most, ki je vse do naših dni prav dobro opravil svojo nalogo: da je osebnemu prometu omogočil prehod z enega brega prekopa na drugi. Imel je pa veliko napako, oz. njegov zgraditelj ni imel nobene fantazije: v starinsko okolico stoletnih marmornih in kamenitih palač, v bližino svojevrstnega Riatskega mosta ta »moderna«, trezna železna zgradba se namreč na noben način ni podajala. Ze dolgo je bodla v oči vse ljubitelje beneške stikovitosti in d'Annunzio je nekoč celo izjavil, da one, čašča vse mesto Nai ga je onečastila ali ne, naj š je bila edina nečast mesta ob lagunah ali ne, te dni so izvršili nad njo vsekakor veliko »justifikacijo«, kakor je pisal tisk. Opraviči so jo.

Zgodilo se je to z brzino, ki je v pravem skladu z duhom današnjega časa. Vsa procedura je trajala komaj en dan. Dan prej so postavili začasnno leseno brv, odstranili dohodne stopnice k mostu in z njega vse, kar ni spadalo k samemu nosilnemu ogrodju. Drugi dan, ob 7. zjutraj, so potegnili pod oba konca mostu dva železna pontona z vsemi pripravami, ki naj bi dvignile ogradoje s tal. Glavni pomočnik naj bi bila plima, ki bi po računu dosegla opoldne najvišje stanje in ki bi v zvezi z vijačnimi podporniki na pontonih dvignila most. Toda most je bil trd-

nejši, nego so mislili, ob času najvišje plime je ostal na svojem mestu. Ze so se posvetovali, da bi nadaljnje delo prelozili do polnoči, ko bi plima dosegla še nekaj višje stanje, toda ker je šlo malo za preost, so se tehnički odločili, da vzamejo v pomoč še nekoliko hidravličnih vitičev. Ob 3. popoldne so bili ti na svojem mestu in po dveh urah napornega poskušanja se je s pomočjo poagoma naraščajoče vode posrečilo, da se je most na eni strani odkril, nil od tal. Na drugi strani so morali še celo uro razdirati ležaje, da je ogradoje končno vse obstalo v zraku oz. nad pontoni. Potem so ga polagoma znižali na pontona, v žarkih zahajajočega sonca se je radovedni trumi odpr razgled, kakršnega dotlej na tem koncu baš zaradi mosta ni bifa vajena. Bilo je, kakor da drsi zavesa izpred prizorišča. Polaganje ogradj na pontona pa je trajalo v žarkih mogočnih žarometov še do polnoči.

Ves čas je stala na obeh bregovih in na provizorični brvi tisočglava množica, ki je opazovala, kako se odpravlja z lica Benetk grda nakaza. Nešteto fotografirskih in kinematografskih kamer, risalnih svetičnikov in slikarskih čopičev je ovekovčevalo posamezne faze tega dogodka.

Drugo jutro pa sta pontona ob najnižjem vodnem stanju s svojim 50-tonskim bremenom za vlačilcem izginila proti Margheri, kjer so ogradoje demolirali do konca.

Trgovina z vložnimi knjižicami pred obrtno oblastjo

Kaznovani prestopki obrtnega zakona. — Trgovina z vložnimi knjižicami se nadaljuje

Ljubljana, 14. aprila.

Kakor v Zagrebu, tako je tudi v Ljubljani obrtna oblast kaznovala nekatere trgovce z vložnimi knjižicami. V Zagrebu jih je bilo sedem obsojenih na večje globe in na stroške zaradi neopravnih obrtnih pristojbin. Tudi v Ljubljani sta bila kaznovana dva posredovalca in sicer eden z globoko od 6000 Din, drugi pa od 13.000 Din. Kazni, ki jih nalaga obrtna oblast, pa prav za prav niso naperjene proti trgovini z vložnimi knjižicami, temveč so izrečene samo zaradi kršitev določil obrtnega zakona in bi bili vsi posredniki ravno tako kaznovani, če bi prodajali recimo jabelka ali pa vodili kakršnokoli obrt brez dovoljenja in če ne bi od ne plačali določenih pristojbin obrtni oblasti.

Mnoge razprave o škandalozni trgovini z vložnimi knjižicami so bile tudi po, manjkljivo zaradi tega, ker se je premalo povdarjalo, da kupovanje in prodajanje vložnih knjižic kot tako ni še prestopke. Oblastva zasledujejo to trgovino le v toliko, v kolikor so razni posredniki kršili določila obrtnega in splošnega zakona. Na odgovornost se jih kliče in tudi kaznuje, če niso imeli obrtnih dovoljenj, če so koga ogoljufali, ali če so si pridržali zaupane vložne knjižice in kaj poverljivi. Nihče pa ne more prepovedati kupovanja vložnih knjižic, če se prodajalec ali lastnik s tem strinja. Tudi določila zakona glede oduzevstva pri tej stvari nimajo pravega vpliva. Če ima nekdo dolarje ali funte v velikem številu, je razumljivo, da jih prodaja tudi po nižji ceni. Tako je pri vsaki kupitvi, če so velike ponudbe, povpraševanja pa redka. To velja za dragoceno in seveda tudi za vrednostne listine vseh vrst. Ker pa je od ene same zagrebske banke za preko ene milijarde vložnih knjižic in ker se za te vložne knjižice za enkrat ne more dobiti takorekoč niti enega dinarja po redni poti in ker morajo lastniki teh vložnih knjižic tudi živeti, je razumljivo, da so v svoji stiski pripriljeni prodajati vložne knjižice. Kdor jih kupuje, pa skuša pri tem čim več zaslužiti, ko ni na svetu filantropa, ki bi plačeval nominalne cene. Trgovina z vložnimi knjižicami se je začela takoj, ko so se zaprli šaltarji denarnih zavodov, in vodila se bo, dokler se ne bodo spet odprli.

V prejšnjih člankih o tej trgovini smo ponovno naglašali, da so lastniki vložnih knjižic v svojih stiskah dajali vložne knjižice agentom na razpolago in da so podpisovali tudi pogodbe, ki govore o vrnitvi vložnih knjižic z isto nominalno vrednostjo, ne pa z istim imenom. Nekaterke vložne knjižice so se v tem prometu izgubile, agenti, ki jih prevzeli, pa odgovarjajo samo pred obrtno oblastjo glede svojih obrtnih pravic, po kazenskem zakonu pa samo v primerih, če so si denar, pri-

dobljen z zaupanimi vložnimi knjižicami, prilastili in če so izvršili kake sleparije. Zarad tega, ker je vložno knjižico po dogovoru z njenim lastnikom sprejel v zastavo in jo potem spet z vednostjo lastnika dal v promet, pa po obstoječih zakonih ne more biti nihče kaznovan. Trgovina z vložnimi knjižicami se bo, kakor že rečeno, vršila, dokler ne prenehajo njeni vzroki, to je v prvi vrsti stiska vlagateljev in varčevalcev. Omejila bi se tako trgovina tedaj, če bi se poskrbelo, da bodo vlagatelji dobili iz denarnih zavodov to, kar rabijo za svoj obstanek. Ze od začetka denarne krize pa se je premalo oziralo na eksistenčna vprašanja varčevalcev. Dogodilo se je mnogo primerov in prav gotovo se tudi še dogaja, da so pri vsej denarni krizi odnesli iz denarnih zavodov veliko več denarja bogatini, ki lahko brez vsake škode še dolgo čakajo na izplačilo svojih vlog, kakor pa mali obrtniki in drugi varčevalci, ki so popolnoma uničeni, če ne morejo na noben način razpolagati s svojimi prihranki.

Fotografska razstava na Jesenice

Jesenice, 14. aprila.

Na veliko soboto ob 15. se otvoril I. fotografska jeseniška podružnice TK Skale. To se pravi, da Skalaški fotografski prikrat dajejo skupno nekaj obratov o svojem delu. Razstavi katalog obsega 19 avtorjev z 206 posnetki. Seveda so vse slike povečane, izkatero celo do osemkrat.

Marsikdo nemaz obiskovalcev te razstave se bo začudil in ne bo verjel svojim očem: češ ali je to mogoče, da so ti mladi fantje in možje zbrali toliko lepših slik. Kajti slike so vse zanimave tako fotografsko kakor vsebinsko, so vsakovrstne in je tudi moderna fotografija našla tukaj svoj odmev. Ne vidimo širokih obsežnih pancram, pač pa male, neznatne izreze iz narave, posnetke stvari iz resničnega vsakdanjega življenja. Prav lepo so zastopane naše gore in planine z izvrstnimi slikami planincev-fotografirjev. Seveda ne manjka slika skalške kočice na Rožici, kamor jeseniški planinci tako radi zahajajo.

Razstava bo odprta do torka po prazniku, še prej pa se bo sestala žirija, sestojeca iz naših priznanih ljubljanskih fotografskih fotografskih strokovnjakov in bo ocenila najboljše slike ter razdelila lepe nagrade, katere so darovale foto-čvrdo kot priznanje za delo in vneto razstavljalec. Zanimanje za razstavo je prav veliko, saj čujemo, da jo obiščejo tudi Ljubljanci, ki pohite za veliko noč na Gorenjsko. Jeseničani pa bodo z zanimanjem pohlitali v meščansko šolo, katere upravitelj je dal Skalašem ljubeznivo na razpolago prostore za razstavo.

A. & E. SKABERNÉ
LJUBLJANA

Brazilski
MATE - ČAJ

kot vsakdanja jutranja in večerna pijača ohrani družino zdravo in ne pomeni nobenih izdatkov, ker je cena splošno njegovih odličnih lastnosti, njegovega aroma kakor tudi njegove razširjenosti kot prava ljudska pijača zelo nizka. Zahtevajte ga povsod! Glavna zaloga: **Franc Kovač, Ljubljana**, Poljanska c. 29. 3682

Kupim vsako množino hmelja

letnikov 1928—1931, ki odgovarjajo kemični analizi. Vzorec 5 dkg s kemično analizo vposlati z navedbo letnika in množine. — Kupi se le nemešan hmelj od producentov. Cene po kvaliteti Din 8.— do Din 15.— za kilogram. Akoimate kemične analize, priložite za isto Din 60.—. — »Americanimport« Juhart-Praznik, Zagreb, Trenkova 9. 5039

Oglašujte v »Jutru«!

NAZNANILO

Cenj. občinstvu vjudno naznanjamo, da nadaljujemo po pok. **J. KELBEL, slikarsko in plesarsko obrt**. Potrudili se bomo, da bomo vsa v to stroko spadajoča dela izvrševali solidno in pa najnižjih cenah. Priporočajo se: Moste, dne 14. aprila 1933. **J. KELBEL, nasledniki.**

MARLJIVI GOSPODJE

z obširnimi znanstvom v vseh slojih si ustvarijo s seriozno akvizicijo hvaležno eksistenco. Mesečni zaslužek do Din 5.000. Zacetniki se pouče! Le resni interesi s prvotnimi referencami naj se zglase dne 13. in 19. t. m. v pisarni zavarovalnice, Kralja Petra trg 8/1 med 9. in 12. ter 3. in 5. uro. 5061

NAZNANILO

Cenjenemu občinstvu naznanjam, da sem prevzela restavracijo **„VINTGAR“ na Bledu**. Katere otvoritev bo na Veliki ponedeljek. P. n. goste zagotavljam, da jim bom postregla z najboljšimi pijačami in jestvinami. — Cene zmerne! — Šolskim izletnikom nudim znaten popust! Najvljudneje se priporoča **Tinca Zupan-Trohova**

Svarilo!

Širijo se neutemeljene govornice o meni, odnosno o moji gostilni. Čes, da kupujem vina po nizkih cenah na dražbah po Din 0.60 do Din 0.75 za liter ter da iste točim po Din 6.— liter. Ker imajo te vesti prozoren namen škodovati mojemu obratu, izjavljam izrečno, da še do danes po tej ceni vina nisem kupil, pač pa sem ga kupoval v prosti prodaji od naših vinogradnikov po najvišji dnevni ceni, o čimer lahko vsi ti prodajalci sami najbolje pričajo. Tudi v bodoče bom kupoval dobra vina od producentov, uporabljal bom, kakor do sedaj, tudi vnaprej le najboljše meso v moji kuhinji z ednim namenom zadovoljiti svoje goste z jedjo in pijačo po najzmernejših dnevnih cenah. Obenem opozarjam, da bom vsakogar, kateri širi gornje vesti iz kateregakoli namena škodovati mojemu obratu, zasledoval ter proti njemu sodno postopal. **J. A. BERLIČ, gostilničarja pri »Pošti« v Ptuj.**

Narodni magazin

Splošna tekstilna d. d.

LJUBLJANA, Mestni trg šte. 17

Vam nudi vse vrste manufakturnega blaga najceneje.

HLADILNICE IN STROJI ZA PROIZVAJANJE LEDU

rva Jugosl. tvornica vagona, strojeva i mostova d. d., Brod na Savi

Zične vloge po 109 Din

žične vloge iz izvanredno trde žice Din 159. Samo po povzetju, franko vsaka železniška postaja. Preprodajalci dobijo popust. Pri naročilu se prosti, da se navede natančna notranja mera postelje.

„WEKA“, MARIBOR 9.

Zanesljiva eksistenca!

PRODAM BUFFET

v centru mesta Zagreba radi rodbinskih razmer. Promet mesečno 45—50.000 Din. Zelo nizka najemina in majhna režija. Cena 50.000 Din samo proti gotovini. Vprašati: **Gradjanska pekarna, Zagreb**, Bakačeva ulica 8. 5002

Propagandni razpis nagrad!

Da razširimo »NOVI TEDNIK« med vse sloje, prejme vsak naročnik, ki je plačal polletno naročnino 38 Din, ako reši pravilno tri sledeče uganke,

Din 100.— v gotovini.

B — — — — d mesto v Jugoslaviji
S — — a reka v Jugoslaviji
B — — — — n mesto v Evropi.

Nagrade se bodejo vsakomur izplačale, kdor izpolni vse pogoje in ne bode nobenega zadržanja. Rešitve je poslati do 30. IV. t. l. Novi naročniki morajo z rešitvijo poslati Din 38.— za polletno naročnino.

Rešitve in denar naj se pošljejo na

„NOVI TEDNIK“

Uprava: Ljubljana, Krekov trg 10-II, odd. C Poštno hran. račun 13.386. 4873

Udruženje za zaščito dužnika u Jugoslaviji

centrala Beograd

Zastopstvo: Zagreb, Zrinski trg 3, I. kat.

za Savsko, Dravsko, Primorsko in Vrbasko Banovino nudi svojim članom s svojo dovršeno organizacijo pomoč v vseh vprašanjih.

Letna članarina Din 60.—.

Na vsako vprašanje damo potrebna pojasnila. Išćemo poverjenike za vse kraje. 4046

PO LASTNI CENI

kupite razne lestenice, svetilke, likalnice, kuhalne plošče ter vse druge potrebščine pri tvrdki:

SLAVKA PETAN, LJUBLJANA, SV. PETRA CESTA ŠT. 25 biro, Gradišće št. 13. 5042

Zdrave noče lepe oblike!

Ose bolečine v nožah takoj odstranite!

Ako vas noče peko in bove, ako vam oteka ekvip ali nart (otekanje nog), ali se lasti večer okopajte noge v kopeli, ki je v njej raztopljena sol sv. Roka. Vzemite prave sv. Roka soli (v zelenem omotu) dve polni žlici in jih vlijte v umivalnik vroče vode. Takoj nastane baizamači miedzmeski silica raztopina, ki veebuje mnogo kisika. V tej raztopini si kopljete noge približno četrt ure. Takoj začutite blagodejno olajšanje in gibčnost, ki jo daje sv. Roka sol. Bolna in utrujena noga bo kakor prerojena. Roženasta kurja odesa in otekanje vam omebda že prva kopel sv. Roka solje solike, da jih lahko tudi brez noža lahko izluštite. Ako boste negovali noge s sv. Roka soljo, vam postanejo zdrave, močne in majhne, da se boste dobre počutili tudi v tešnih čevljih Sv. Roka sol se dobiva po lekarnah, drogerijah in parfumerijah po 16 Din 132

PRI IZMUČENOSTI

se uporablja fiziološki ekstrakt iz živalske žleze zdravih in močnih živali (»Kalefluide«). Ta ojačuje sekretarno delovanje vseh žlez. »Kalefluide« se priporoča v vseh slučajih, kjer je delovanje teh žlez oslabljeno in pri stanju, ki je posledica tega. Jači živčni sistem in krepi organizem. Uporablja se pri oslabljenih živcih, izmučenosti in polni nevrasteniji. Brezplačno detaljna literatura, zahtevajte: Beograd, Kralja Milana 15, Miloš Marković. »Kalefluide« se prodaja v lekarnah in drogerijah. Odobr. od min. soc. pol. in nar. zdr. S. br. 5300 od 28. III. 1932. 4025

Rezultat natječaja

za idejne skice kolonije »Crni Vrhi« Zadruga državnih železniških službenika za nabavku stanova u Sarajevu.

Ocenivački sud za procenu prispelih projekata zaključio je rad 9. aprila o. g. U svemu je prispjelo 45 radova. Kako nijedan od predanih radova nije potpuno zadovoljio postavljenim zahtjevima, ocjenivački sud je zaključio, da se prva nagrada ne može dati ni jednom projektu. Njesto toga zaključeno je, da se podijeli II. i dvije III. nagrade i da se osim toga otkupe 3 projekta.

Druga nagrada u iznosu od Din 12.000 dodijeljena je projektu pod geslom 33333a. Projektanti: Arh. Đorđe Krekić, Inž. Arh. Georg Kiverov i Inž. arh. Jovan Korka, Zagreb.

Treća nagrada u iznosu od Din 8.000.— dodijeljena je projektu pod geslom 17777. Autori: Arh. Danilo Kocijan iz Svetog Jurga pod Kumom i Arh. Franc Novak iz Murske Subote.

Treća nagrada u iznosu od Din 8.000.— dodijeljena je projektu pod geslom 10007 Zrak. Autor: Dr. tehn. Inž. Bruno Tartalja, Sarajevo.

Rad pod geslom 36963 iz Zagreba otkupuje se za sumu od Din 4.000.—. Projekat pod geslom 90000 iz Splita otkupuje se za sumu od Din 3.000.— i projekat pod geslom 35270 iz Zagreba otkupuje se za sumu od Din 2.500.—.

Osim ovih otkupa ocjenivački sud preporučio je zadržati, da prema svojim potrebama otkupi još jedan rad za sumu od Din 2.500.—. 5018

OCJENIVAČKI SUD.

Ne zapravljaj denarja

KUPUJ

SHELL

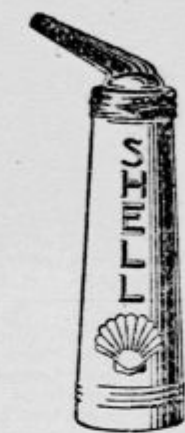
AVTO OLJE v steklenicah

CENEJE,

KER PLAČAŠ SAMO OLJE!

SIGURNEJE,

KER VIDIS, KAJ KUPIS!

4972

Uvedli smo prodajo avto olja v plombiranih steklenicah po 1 lt., katerih vsebina se takoj izliva v motor in torej steklenice ne zaračunavamo.

ANGLO-JUGOSLOVENSKO PETROLEJSKO D. D.

Za daljše potovanje — se oskrbite s specialno posodo.

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je Bogu vsemogočnemu dopadlo poklicati danes ponoči k sebi našo zlato mamo, predobro ženo, staro mamo, taščo, sestro, teto in svakinjo, gospo

Marijo Lapajnar
roj. RIGLER

Pogreb predpaga pokojnice bo v soboto, dne 15. t. m. ob 1/3. uri popoldne iz hiše žalosti, Švabičeva ulica št. 1, na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 14. aprila 1933. 5059

JOSIP LAPAJNAR, mož — JOSIP, MARIJA, por. GNEZDA, ANGELA in VIKTOR, otroci — in ostali sorodniki.

Nadomestne dele
za avtomobile najcenejše
Bema, Amerik, in
Ljubljana, Družba
Sest. 74 10

Poltovorni avto
Opel, mali, pripraven za
mesarje, potnike, trgovce,
registriran, davek plačan,
napredni za 12.000 Din.
Arzavka, Sest. 31, Za-
greb. 12182-10

Harley Davidson
motorček 1300 cm s pri-
kolico, pravi dobro ohran-
jen, proda Franjo Štefan,
Ljubljana. 12182-10

Motorno kolo
550 cm, prodam ali za-
menjam za 350 cm. Bi-
vo, Brežice. 12177-10

Puch »250«
skoraj nov, v najboljšem
stanju, z električnim raz-
svetljavo, ugodno proda
Marjane J. Predrežnik,
Radovljica. 12090-10

Štirisedezni avto
Fiat 501, v najboljšem
stanju, prodam pod ugod-
nimi pogoji. Naslov v ogla-
senem oddelku »Jutra«. 12182-10

Motorno kolo
dvoakosno, prodam za 4000
Din. Pod vse, tudi na
križnici. Naslov v ogla-
senem oddelku »Jutra«. 12182-10

Pomožni motor
zmenke DKW, prodam s
pomembno na ogla. oddelku
»Jutra« pod znakom »Kade-
mika«. 12090-10

Tovorni avto
zmenke Tatra 18
PI, z elektr. napravo, v
najboljšem stanju prodam
za dva ali tri avto, po-
stavljen v garaži. Proda-
ja, Kukuljevićeva ulica 37.
12073-10

Auto Steyer XX
kراسов, v izbornem
stanju napredni, interes-
ni, naj ugodno proda
Marjane J. Predrežnik,
Radovljica. 12090-10

Motorno kolo
350-500 cm, dobro ohran-
jeno, novejši tip, kupim
tudi. Pomembno na ogla.
»Jutra« pod znakom »Kade-
mika«. 12182-10

»Ford« avto
tovarni na 2000 km, ter
dvoakosni Ford, vse v
najboljšem stanju, prodam
na ogla. pri B. Belančiču,
Ljubljana VII. Sp. Sest. 31.
12173-10

Motorno kolo
razborno, kupim. Pomembno
na ogla. »Jutra« pod znakom
»Kade-«. 12182-10

Avto
petosedezni, v brezhibnem
stanju prodam ali na ob-
ročje. Na ogla. v »Glasniku
Kupca, Bistrica. 12182-10

Motorno kolo
razborno, kupim. Pomembno
na ogla. »Jutra« pod znakom
»Kade-«. 12182-10

Motor za cirkularno
1 motor za črtno, 3 gum-
nijske, za avto, 2 krat 6
in 3 gumnijske, 500
krat 19 prodam, vse v
pravi dobri stanju. —
Dajle 4 zadeni osebni
avto zamenke Opelom.
Zamenjam tudi hranilno
knjižico, potem 1 komplet
4 cilindrski motor
znamke Chevrolet
prodam. Naslov v ogla-
senem oddelku »Jutra«. 12182-10

Avto
petosedezni, avto — zelo
ugodno napredni radi bo-
lezni. Svojem tudi hrani-
lne knjižice dobrih zave-
dov. L. Sest. 31, Za-
greb. 12182-10

»Ford« avto
1931, šestredni, v naj-
boljšem stanju prodam. Na-
slov pove ogla. oddelku
»Jutra«. 12182-10

Motorno kolo
Puch 2 in pol KS ugod-
no prodam, tudi za
knjižico. Grahek Jože,
Ljubljana, Masarykova
št. 12. 12279-10

Dva avtomobila
»Essex« in »Chevrolet«
prodam tudi proti vlož-
enju knjižice. Informacije
Sikora, Prešernova št. 13.
Tel. 26-74. 12292-10

Prodam ali
zamenjam
za rabljen, toda dobro
ohranjen motor 250
350 cm 1 vagon mehih
in dolgih lahkih drv, ve-
zanjih, kakor tudi 1 va-
gon s suhih lepih desk
dolž 4 m do 4 m,
deb. od 13 do 30 mm
se proda. Naslov pove
ogla. oddelku »Jutra«. 12265-10

»Puch« motor
kompletna »Besche« raz-
svetljava, novi model v
brezhibnem stanju za
5500 Din prodam. Gre-
gorič, St. Vid pri Ljub-
ljani. 12131-10

Avtomobile
in motokile
svetovnih znamk, nove
in malo rabljene po
najnižjih cenah prodaja
avtorovnik, Zvezda
Ljubljana, Tavčarjeva
št. 11. 11304-10

Avto Fiat
tipe 521, 6 cilindrski,
osebni petosedezni, za-
prta karoserija, vožen
8000 km, v brezhibnem
stanju ugodno napredni
Naslov se izve v ogla-
senem oddelku »Jutra«. 11679-10

Kolesa
za bresce. Ogla. so-
cialnega značaja po
50 par bresce. Za da-
janje naslova ali za
sifro 5 Din, oziroma
5 Din. (31)

Kolo
dobro ohranjeno, kupim.
Pomembno na ogla. oddelku
»Jutra« pod sifro 5 Din.
»Kade-«. 12077-11

Motorno kolo
kupim. Pomembno na I. Ma-
jce, Bistrica. 12182-10

Damsko kolo
dobro ohranjeno, prodam
po ugodni ceni. Proda-
ja, Marjane J. Predrežnik,
Radovljica. 12182-10

Žensko kolo
poceni napredni za Gleda-
liški ulici št. 7, potnik-
dosa. Ogledati med 13-15
ur. 12182-10

Oblacila
Trg. ogla. po 1 Din
bresce, za dajanje na
sifro ali za sifro 5 Din.
Ogla. socialnega zna-
čaja vanka bresce 50
pari, za dajanje naslova
ali za sifro 5 Din. (13)

Dečjo obleko
dobro, belo, za starost 7
do 8 let, prodam. Kolo-
vanska 11, I. etaj. 12133-10

Oficirsko paradno
uniformo
bluze, 2 kosi in sifro za
700 Din proda M. Ruzica,
Kraji, Kukuljevićeva št. 119.
12182-10

Gospodje in dame!
Obleke za gospode izde-
ljane od 180 do 250 Din
dajle 4 zadeni osebni
avto zamenke Opelom.
Zamenjam tudi hranilno
knjižico, potem 1 komplet
4 cilindrski motor
znamke Chevrolet
prodam. Naslov v ogla-
senem oddelku »Jutra«. 12182-10

Moška obleka
za 2 do 3 kosi, amok za
poceni se proda. Na ogla.
pri B. Belančiču, Ljubljana
VII. Sp. Sest. 31. 12182-10

Prehrana
Kdor ne di prebrano
plača za sifro bresce
1 Din. Kdor ne di pre-
brano pa za bresce
50 par; za dajanje na
sifro ali za sifro 5 Din.
Ogla. socialnega zna-
čaja vanka bresce 50
pari, za dajanje naslova
ali za sifro 5 Din. (13)

Več oseb
srečujem na 12 Din dnev-
no na dobro domačo hra-
no na Sest. 31, Za-
greb. 12182-10

Črna obleka
za 2 do 3 kosi, amok za
poceni se proda. Na ogla.
pri B. Belančiču, Ljubljana
VII. Sp. Sest. 31. 12182-10

Črna obleka
za 2 do 3 kosi, amok za
poceni se proda. Na ogla.
pri B. Belančiču, Ljubljana
VII. Sp. Sest. 31. 12182-10

Črna obleka
za 2 do 3 kosi, amok za
poceni se proda. Na ogla.
pri B. Belančiču, Ljubljana
VII. Sp. Sest. 31. 12182-10

Črna obleka
za 2 do 3 kosi, amok za
poceni se proda. Na ogla.
pri B. Belančiču, Ljubljana
VII. Sp. Sest. 31. 12182-10

Črna obleka
za 2 do 3 kosi, amok za
poceni se proda. Na ogla.
pri B. Belančiču, Ljubljana
VII. Sp. Sest. 31. 12182-10

Črna obleka
za 2 do 3 kosi, amok za
poceni se proda. Na ogla.
pri B. Belančiču, Ljubljana
VII. Sp. Sest. 31. 12182-10

Črna obleka
za 2 do 3 kosi, amok za
poceni se proda. Na ogla.
pri B. Belančiču, Ljubljana
VII. Sp. Sest. 31. 12182-10

Črna obleka
za 2 do 3 kosi, amok za
poceni se proda. Na ogla.
pri B. Belančiču, Ljubljana
VII. Sp. Sest. 31. 12182-10

Črna obleka
za 2 do 3 kosi, amok za
poceni se proda. Na ogla.
pri B. Belančiču, Ljubljana
VII. Sp. Sest. 31. 12182-10

Črna obleka
za 2 do 3 kosi, amok za
poceni se proda. Na ogla.
pri B. Belančiču, Ljubljana
VII. Sp. Sest. 31. 12182-10

Črna obleka
za 2 do 3 kosi, amok za
poceni se proda. Na ogla.
pri B. Belančiču, Ljubljana
VII. Sp. Sest. 31. 12182-10

Črna obleka
za 2 do 3 kosi, amok za
poceni se proda. Na ogla.
pri B. Belančiču, Ljubljana
VII. Sp. Sest. 31. 12182-10

Črna obleka
za 2 do 3 kosi, amok za
poceni se proda. Na ogla.
pri B. Belančiču, Ljubljana
VII. Sp. Sest. 31. 12182-10

Črna obleka
za 2 do 3 kosi, amok za
poceni se proda. Na ogla.
pri B. Belančiču, Ljubljana
VII. Sp. Sest. 31. 12182-10

Črna obleka
za 2 do 3 kosi, amok za
poceni se proda. Na ogla.
pri B. Belančiču, Ljubljana
VII. Sp. Sest. 31. 12182-10

Črna obleka
za 2 do 3 kosi, amok za
poceni se proda. Na ogla.
pri B. Belančiču, Ljubljana
VII. Sp. Sest. 31. 12182-10

Črna obleka
za 2 do 3 kosi, amok za
poceni se proda. Na ogla.
pri B. Belančiču, Ljubljana
VII. Sp. Sest. 31. 12182-10

Črna obleka
za 2 do 3 kosi, amok za
poceni se proda. Na ogla.
pri B. Belančiču, Ljubljana
VII. Sp. Sest. 31. 12182-10

Črna obleka
za 2 do 3 kosi, amok za
poceni se proda. Na ogla.
pri B. Belančiču, Ljubljana
VII. Sp. Sest. 31. 12182-10

Črna obleka
za 2 do 3 kosi, amok za
poceni se proda. Na ogla.
pri B. Belančiču, Ljubljana
VII. Sp. Sest. 31. 12182-10

Črna obleka
za 2 do 3 kosi, amok za
poceni se proda. Na ogla.
pri B. Belančiču, Ljubljana
VII. Sp. Sest. 31. 12182-10

Brezobrestna
posojila
za nakup premijskih in
nepremijskih, dolo. raz-
svetl. in, prod. poročila
zamenke ali »Knjižice«
za sifro 5 Din, oziroma
5 Din. (31)

Motorno kolo
dobro ohranjeno, kupim.
Pomembno na ogla. oddelku
»Jutra« pod sifro 5 Din.
»Kade-«. 12077-11

Motorno kolo
kupim. Pomembno na I. Ma-
jce, Bistrica. 12182-10

Damsko kolo
dobro ohranjeno, prodam
po ugodni ceni. Proda-
ja, Marjane J. Predrežnik,
Radovljica. 12182-10

Žensko kolo
poceni napredni za Gleda-
liški ulici št. 7, potnik-
dosa. Ogledati med 13-15
ur. 12182-10

Oblacila
Trg. ogla. po 1 Din
bresce, za dajanje na
sifro ali za sifro 5 Din.
Ogla. socialnega zna-
čaja vanka bresce 50
pari, za dajanje naslova
ali za sifro 5 Din. (13)

Dečjo obleko
dobro, belo, za starost 7
do 8 let, prodam. Kolo-
vanska 11, I. etaj. 12133-10

Oficirsko paradno
uniformo
bluze, 2 kosi in sifro za
700 Din proda M. Ruzica,
Kraji, Kukuljevićeva št. 119.
12182-10

Gospodje in dame!
Obleke za gospode izde-
ljane od 180 do 250 Din
dajle 4 zadeni osebni
avto zamenke Opelom.
Zamenjam tudi hranilno
knjižico, potem 1 komplet
4 cilindrski motor
znamke Chevrolet
prodam. Naslov v ogla-
senem oddelku »Jutra«. 12182-10

Moška obleka
za 2 do 3 kosi, amok za
poceni se proda. Na ogla.
pri B. Belančiču, Ljubljana
VII. Sp. Sest. 31. 12182-10

Prehrana
Kdor ne di prebrano
plača za sifro bresce
1 Din. Kdor ne di pre-
brano pa za bresce
50 par; za dajanje na
sifro ali za sifro 5 Din.
Ogla. socialnega zna-
čaja vanka bresce 50
pari, za dajanje naslova
ali za sifro 5 Din. (13)

Več oseb
srečujem na 12 Din dnev-
no na dobro domačo hra-
no na Sest. 31, Za-
greb. 12182-10

Črna obleka
za 2 do 3 kosi, amok za
poceni se proda. Na ogla.
pri B. Belančiču, Ljubljana
VII. Sp. Sest. 31. 12182-10

Črna obleka
za 2 do 3 kosi, amok za
poceni se proda. Na ogla.
pri B. Belančiču, Ljubljana
VII. Sp. Sest. 31. 12182-10

Črna obleka
za 2 do 3 kosi, amok za
poceni se proda. Na ogla.
pri B. Belančiču, Ljubljana
VII. Sp. Sest. 31. 12182-10

Črna obleka
za 2 do 3 kosi, amok za
poceni se proda. Na ogla.
pri B. Belančiču, Ljubljana
VII. Sp. Sest. 31. 12182-10

Črna obleka
za 2 do 3 kosi, amok za
poceni se proda. Na ogla.
pri B. Belančiču, Ljubljana
VII. Sp. Sest. 31. 12182-10

Črna obleka
za 2 do 3 kosi, amok za
poceni se proda. Na ogla.
pri B. Belančiču, Ljubljana
VII. Sp. Sest. 31. 12182-10

Črna obleka
za 2 do 3 kosi, amok za
poceni se proda. Na ogla.
pri B. Belančiču, Ljubljana
VII. Sp. Sest. 31. 12182-10

Črna obleka
za 2 do 3 kosi, amok za
poceni se proda. Na ogla.
pri B. Belančiču, Ljubljana
VII. Sp. Sest. 31. 12182-10

Črna obleka
za 2 do 3 kosi, amok za
poceni se proda. Na ogla.
pri B. Belančiču, Ljubljana
VII. Sp. Sest. 31. 12182-10

Črna obleka
za 2 do 3 kosi, amok za
poceni se proda. Na ogla.
pri B. Belančiču, Ljubljana
VII. Sp. Sest. 31. 12182-10

Črna obleka
za 2 do 3 kosi, amok za
poceni se proda. Na ogla.
pri B. Belančiču, Ljubljana
VII. Sp. Sest. 31. 12182-10

Črna obleka
za 2 do 3 kosi, amok za
poceni se proda. Na ogla.
pri B. Belančiču, Ljubljana
VII. Sp. Sest. 31. 12182-10

Črna obleka
za 2 do 3 kosi, amok za
poceni se proda. Na ogla.
pri B. Belančiču, Ljubljana
VII. Sp. Sest. 31. 12182-10

Črna obleka
za 2 do 3 kosi, amok za
poceni se proda. Na ogla.
pri B. Belančiču, Ljubljana
VII. Sp. Sest. 31. 12182-10

Črna obleka
za 2 do 3 kosi, amok za
poceni se proda. Na ogla.
pri B. Belančiču, Ljubljana
VII. Sp. Sest. 31. 12182-10

Črna obleka
za 2 do 3 kosi, amok za
poceni se proda. Na ogla.
pri B. Belančiču, Ljubljana
VII. Sp. Sest. 31. 12182-10

Črna obleka
za 2 do 3 kosi, amok za
poceni se proda. Na ogla.
pri B. Belančiču, Ljubljana
VII. Sp. Sest. 31. 12182-10

Črna obleka
za 2 do 3 kosi, amok za
poceni se proda. Na ogla.
pri B. Belančiču, Ljubljana
VII. Sp. Sest. 31. 12182-10

Črna obleka
za 2 do 3 kosi, amok za
poceni se proda. Na ogla.
pri B. Belančiču, Ljubljana
VII. Sp. Sest. 31. 12182-10

Črna obleka
za 2 do 3 kosi, amok za
poceni se proda. Na ogla.
pri B. Belančiču, Ljubljana
VII. Sp. Sest. 31. 12182-10

Črna obleka
za 2 do 3 kosi, amok za
poceni se proda. Na ogla.
pri B. Belančiču, Ljubljana
VII. Sp. Sest. 31. 12182-10

Ugodna prilika!
Dobro vpejano trgov-
no živili in mehaniko v
Ljubljani na zelo pro-
metni točki prodam za-
radi bolezni. Garantiran
velik promet in sigurna
ekstistenca. Zaradi raz-
mer prodam podjetje
tudi proti knjižici.
Kmetijske, Hrvatske ali
katerega drugega zaroda,
katero obračunam naj-
ugodnejše. Pomembno na
ogla. oddelku pod znakom
»Jutra«. 12182-10

Motorno kolo
dobro ohranjeno, kupim.
Pomembno na ogla. oddelku
»Jutra« pod sifro 5 Din.
»Kade-«. 12077-11

Motorno kolo
kupim. Pomembno na I. Ma-
jce, Bistrica. 12182-10

Damsko kolo
dobro ohranjeno, prodam
po ugodni ceni. Proda-
ja, Marjane J. Predrežnik,
Radovljica. 12182-10

Žensko kolo
poceni napredni za Gleda-
liški ulici št. 7, potnik-
dosa. Ogledati med 13-15
ur. 12182-10

Oblacila
Trg. ogla. po 1 Din
bresce, za dajanje na
sifro ali za sifro 5 Din.
Ogla. socialnega zna-
čaja vanka bresce 50
pari, za dajanje naslova
ali za sifro 5 Din. (13)

Dečjo obleko
dobro, belo, za starost 7
do 8 let, prodam. Kolo-
vanska 11, I. etaj. 12133-10

Oficirsko paradno
uniformo
bluze, 2 kosi in sifro za
700 Din proda M. Ruzica,
Kraji, Kukuljevićeva št. 119.
12182-10

Gospodje in dame!
Obleke za gospode izde-
ljane od 180 do 250 Din
dajle 4 zadeni osebni
avto zamenke Opelom.
Zamenjam tudi hranilno
knjižico, potem 1 komplet
4 cilindrski motor
znamke Chevrolet
prodam. Naslov v ogla-
senem oddelku »Jutra«. 12182-10

Moška obleka
za 2 do 3 kosi, amok za
poceni se proda. Na ogla.
pri B. Belančiču, Ljubljana
VII. Sp. Sest. 31. 12182-10

Prehrana
Kdor ne di prebrano
plača za sifro bresce
1 Din. Kdor ne di pre-
brano pa za bresce
50 par; za dajanje na
sifro ali za sifro 5 Din.
Ogla. socialnega zna-
čaja vanka bresce 50
pari, za dajanje naslova
ali za sifro 5 Din. (13)

Več oseb
srečujem na 12 Din dnev-
no na dobro domačo hra-
no na Sest. 31, Za-
greb. 12182-10

Črna obleka
za 2 do 3 kosi, amok za
poceni se proda. Na ogla.
pri B. Belančiču, Ljubljana
VII. Sp. Sest. 31. 12182-10

Črna obleka
za 2 do 3 kosi, amok za
poceni se proda. Na ogla.
pri B. Belančiču, Ljubljana
VII. Sp. Sest. 31. 12182-10

Črna obleka
za 2 do 3 kosi, amok za
poceni se proda. Na ogla.
pri B. Belančiču, Ljubljana
VII. Sp. Sest. 31. 12182-10

Črna obleka
za 2 do 3 kosi, amok za
poceni se proda. Na ogla.
pri B. Belančiču, Ljubljana
VII. Sp. Sest. 31. 12182-10

Črna obleka
za 2 do 3 kosi, amok za
poceni se proda. Na ogla.
pri B. Belančiču, Ljubljana
VII. Sp. Sest. 31. 12182-10

Črna obleka
za 2 do 3 kosi, amok za
poceni se proda. Na ogla.
pri B. Belančiču, Ljubljana
VII. Sp. Sest. 31. 12182-10

Črna obleka
za 2 do 3 kosi, amok za
poceni se proda. Na ogla.
pri B. Belančiču, Ljub

W. MECKAUER:

Hana išče poti

Roman.

Hana je stopila k njej in jo prišla za roke. »Prosim vas, ljuba sestra, bodite tako dobri in nikar mi ne povejte, da sem bila tu!«

»Ali zakaj ne, milostiva? Ko ga vaš obisk vselej tako razveseli! Danes vas je že dopolne pričakoval. Dobil je namreč pismo.«

»Sporočite mu zastran mene pozdrav in ne zamerite, zakaj prihodnji teden bom imela obilo posla.«

»Fedaj naj vas jutri ne pričakujem?«

Sestra je rekla te besede praznim stenam. Zakaj Hana se je bila že obrnila in stekla po hodniku. Majaje z glavo je gledala sestra voditeljica za njo. »Niti tega ji nisem rekla, da mu bo žal.« je zamrmrala sama pri sebi. Nato je stopila v sobo št. 28, in ko ni našla tu ničesar posebnega, se je vrnila v gornje nadstropje.

V Haniini glavi je bila divja zmešnjava. Nobene jasne misli ni bila zmožna. Nekaj, kar je toliko časa tlačila v sebi, je bilo postalo gotovost. Ne, dr. Schröter ni bil mož, ki bi se bila smela navezati nanj; varal jo je, bil je prestraščen, da bi razčistil svoj položaj!

Vsakovrstne misli in domneve so jo napadale. A rekla si je: kaj mi je mar! Ali je bil pogabljen Elzo Vollscheidtovo doktor Schröter v smrt ali kdo drugi, vsa ta reč je bila prelepa videla, toliko, da se ni zaletela vanj. Ali morda ni bil on? Samomorilnikovo pismo, ki ga je bil Schröter davi prejel — sestra je to potrdila — je bilo značilno. Človek, ki se odpravlja v smrt, piše svoje poslednje pismo gotovo je tistemu, ki mu je bližji od vseh! Če bi ne bila pravkar slišala od sestre, da je danes privrkat zapustil sanatorij, bi bila skoraj mislila, da je bil v usodni noči Schröter pri samomorilniku, ne Köster. A ne, opis se ni ujemal z njegovo vnanjostjo. Nu, morda sta bila oba zapletena v ta nesrečni dogodek. Ko je obšla Hana ta misel, je mahoma pogledala kvišku in videla, da sedi v slaščičarni, kjer je zadnje čase nekajkrat pila kavo, preden se je peljala v pisarno. Tolikokrat je bila zatopljena v svoje misli, da ni vedela, kako je prišla semkaj.

Zdaj je bilo nehalo deževati. Zunaj pred okni so se že užigale

40

prve ulične svetilke. Kako so bile ure minile? Zvečerilo se je bilo, ne da bi se bila zavedala.

Zelo tiho je bilo tu. Nekaj zaljubljenih dvojic je sedelo po kotih in tiho šepetalo med seboj. Kaj je hotela tu? Nobenega sklepa ni bilo v njej, nobene volje. Kaj je delal Schröter na svojem stanovanju? Plačala je in odšla. Najbolje se ji je zdelo, da se vrne domov. Za vogalom je hrumel Kurfürstendamm. Nepretrgana vrsta avtomobilov je brzela obakraj široke, z drevjem obraščene ceste. Prodajalec časopisov je kričal zraven Hane, prva nedeljska sportna poročila, med tem ko je čakala, da bi šla na ono stran. Ponedeljniki so bili že izšli, treba se je bilo podvzati, da ne bo Liza v skrbeh.

»Dirke v Auteuilu! — Padec v Hoppegartenu! — Zmaga nogometnega moštva iz Nürnberg!« je slišala klicarja. In drugi se je oglašil še glasneje: »Montagszeitung! Welt am Montag! Der Montag!« Kaj je bilo to? Priljubljena je. »Umor v Zehlendorfu! Ljubzenska tragedija ameriške novinarke!« Planila je za glasom in pomolila petico. Z vročimi rokami je zgrabila za list.

Bil je bulvarski list, ki je na debelo razmazoval vso zadevo. Trije senzacijski nadpisi so masno tiskani in debelo podčrtani kričali z vrha strani. »Umor ali samomor?« je bil prvi. Nato je sledilo kratko uradno poročilo v debelem tisku in za tem z naslovom »Senzacijski preokret v zehlendorfski ljubzenski drami«, poročilo »našega posebnega poročevalca«: »Ubita steklenica z etrom — kdo je morilec?« Na zadnji tretjini prve strani se je pričelo strokovnjaško razglabljanje psihološkega večaka o domnevnih nagibih, ki bi bili utegnili zavesti pokojnico v njen obupni korak, in v posebni zaglavni beležki nad enim izmed člankov je bilo povedano, da gre za smrt »odlične sotrudnice našega lista«, ki je znala s svojimi zanimivimi opisi berlinskega podzemlja vsakikrat zbuditi pozornost in občudovanje svojih bralcev. »Elza Vollscheidtova je bila poklicana, da bi tudi pri nas uvedla popolnoma nov, še neznan način reportaže, ki ga je že onkraj velike luže več let uspešno izvajala«. Tudi pokojnične slike niso bili pozabili. Spoznatni jo je bilo težko, zakaj v resnici ni bila tako zala.

Stiskaje se pod vhod neke hiše, je Hana zasopla prebirala vse to. Marsikaj je morala po dvakrat in trikrat prebrati, zakaj njene oči so nestrpno hitele dalje in begale preko tiska, kakor da bi iskale pred vsem gotovosti o enem, glavnem vprašanju. A Schröterjevega imena ni bilo nikjer in tudi Kösterjevega ne. Le njegova tirailica je bila ponatisnjena, in v neki opazki je bil izrečen sum, da je vzrok samomora najbrže v izsiljevanju, ki se mu ni mogla drugače odtegniti. Za kakšno izsiljevanje naj bi šlo, ni bilo pojasnjeno. Podoba je bilo, da je bila pokojnica nemara izvršila kaznjivo dejanje in da ji je tisti, ki je bil zadnji večer pri njej, grozil, da jo ovadi. Omentali so tudi moža s krvavo roko, ki se je bil dal obvezati pri nekem zdravniku nedaleč od njenega stanovanja. A in te tega človeka je bilo neznan.

Zmedena in vendar potolažena je Hana pobesila roko, v kateri

je držala list. Okoli nje so še vedno brneli in trobili avtomobili. V taki bujni reki je teklo življenje svojo pot, ona je bila sredi njega — sama. Skoraj z grozo je pomislila, da ve že zdaj več o vsej zadevi kakor ta list in da posle skoraj ni več umika zanj. Prepozno je bila sklenila, da ne bo posegala v dogodke. Ali je zdaj še smela molčati?

Ko se je v omnibusu vračala domov, je brala na drugi strani časopisa pod črto pokojničin zadnji spis, ki ga je bila oddala malo pred svojim zagonetnim dejanjem. Bil je podlistek z naslovom »Amerika — Evropa«, in pred pisateljevinim imenom je bil majhen križec. »V tej črtici opisuje pokojnica vožnjo po morju, na kateri je bila pred tri četrta leta z dvema tovarišema.« je pripominjalo uredništvo. Nato se je začel primerajoč opis življenja v Newyorku in na evropski celini. »Najzanimivejša sta bila pa moja spremljevalca Jim in Tom.« je pripovedovala, »oba sportna urednika, ki sta se tudi na ladji marljivo vadila in mi obenem dvorila, zdaj ta, zdaj oni. Pogosto smo skupaj igrali tenis, in pri takih prilikah sta se rada prepirala za prazen nič. Menda je bil Jim na tistem zaljubljen vame, in najbrže je sumil, da je moj prijatelj Tom njegov tekmeč. Res moram priznati, da je bil Tom, ki sem mu nekoč pomagala iz zelo neprijetnega položaja, dokaj navezan name, da si njegovo prijateljstvo ni segalo preko tistih mej, ki so za značajnega in izkušenega gentlemana samoumevne. Jám je nekega dne sprožil kočljivo vprašanje, ali je mož, ki na zletu v plavine reši iz nevarnosti žensko, prijatelj pa tudi, da se ubije, vreden, da ga obsodimo. Tom je čenoval to vprašanje zločinsko. Taka so bila vprašanja, zaradi katerih je spet nastajal med njima prepir. In stvar prav za prav ni bila samo teoretična. Vprašanje bi se bilo moralo glasiti: ako ljubita dva moža isto žensko, ali ni človeško razumljivo, če ta ali oni svojemu tekmeču ne izkaže tiste pomoči, ki jo je v uri nevarnosti vsak človek dolžan svojemu bližnjemu? Na tistem sem se kar zabavala, češ, po kakih stranpotih blodita moja zaščitnika v svojem dolgočasju in svoji nevoščljivosti, in niti slutila nisem, kako kmalu se bo izkazalo, da miselni grehi časih niso daleč od resničnosti. Naslednji dan, ko smo pravkar pluli čez 12. širinsko stopnjo in se je irska obala že videla v daljavi, se je mahoma vzdignil hud vihar, ki je tako grdo zdelal našo ladjo, da smo morali z znamenji priključiti nekega Holandca in spustiti rešilne čolne v vodo. Vse je šlo po sreči. Midva z Jimom sva bila v enem izmed prvih čolnov, ki so odrinili. A kje je bil Tom? Nazadnje smo se vsi trije našli na holandskem tovornem parniku, ki nas je bil sprejel. Ko smo sedeli pri močnem grogu, sem opazil, da Jim in Tom nista več govorila drug z drugim. Tudi drugi dan, ko smo pripluli v Cork, kjer se nam je bilo prekratiti na drug parnik, se nista zmenila drug za drugega. Zakaj, nisem zvedela nikoli. Ko smo z dvodnevo zamudo srečno pripluli v Havre, se je Tom hitro poslovil in me pustil z Jimom samo. Šele v Berlinu sem ga spet srečala. Mislim, da je bila ljubosumnost tisto, kar jih je razdvojilo.«

Barvati lase...?

Specijalni entel oblek, azuriranje, predtisk, najhitrejša postrežba, najfineste delo pri

Matek & Mikeš, Ljubljana

polet hotelu štrikel.

Vezanje raznovrstnih monogramov, perila, zaves, pregrinjaj, entlanje, izdelovanje gumbic. Vseled najmodernejše ureditve podjetja — najnižje cene 79

BLED

Hotel GRAD

za velikonočne praznike ter dalje otvorjen.

4989 **UPRAVA.**

Razpisuje se zakup

restavracije

„ZVEZDE“

z vrtem

s kegljiščem, kletjo, stranskimi in stano-

vanjskimi prostori z vsem inventarjem.

Ponudbe na Konzorcij

Zvezde, Ljubljana, Konzorcij

gresni trg 1. 5031

Auto

osebne, tovrne in avtobuse v vseh velikostih, zelo dobro ohranjene, generalno popravljene,

proda po nizkih cenah:

Jugoškoda d. d., Zagreb, Martičeva ulica 13. Zastopnik E. Rosa, Ljubljana, Poljanska cesta 69. 5003

Tovarniško POSESTVO

v Ljubljani, obsegajoče stavbe, stroje, skladišča itd. ter nad 40.000 m² zemljišča takoj 4991

naprodaj

Kot plačilo se event. sprejmejo tudi vloge ljubljanskih denarnih zavodov. Interesenti naj pošljejo svoje naslove na oglas. odd. »Jutra« pod »Ugodna lega«.

Tu gre za Vašo lepoto!

Milostljiva gospa, ne izbirajte zase pudra tako lahkomišno! Za vašo polt je potreben puder absolutne popolnosti.

Stoletne izkušnje omogočajo Bourjois-u, da izdeluje svoje pudre v popolni dovršenosti. Bogata izbira pudrov — profinjeno parfumiranih — kakor tudi mnogostevilne krasne barvne nijanse vas bodo očarale in boste izmed teh našli brez obotavljanja »svoj pudre«.

Tu imate priljubljene Bourjois pudre!

Puder: SOIR DE PARIS — PRINTEMPS DE PARIS — MON PARFUM — FIANCEE

In ne pozabite, milostljiva gospa!

BOURJOIS

PARFUMEUR

se vedno potrudite, da ustreže vaši lepoti.

izdelovalec svetovno znanih rdečil za obraz: Cendre de rose in rouge de mandarine

Za velikonočne praznike

se vam nudijo fina dolensjska in štajerska vina iz slovitih vinskih goric ter se pri odjemu nad 5 litrov dostavi na dom po znatno znižanih cenah kakor sledi:

čvček iz Krškega	Din 10	čez ulico	Din 9
črna dolensjska	12	»	10
belo štajersko	8	»	8
muškata	10	»	9
rizling renski	12	»	10
jeruzalemski	12	»	10
bermet vino	24	»	22

Pri večjem odjemu se primeren popust. Torej vsakdo, ki želi za veliko noč imeti kozarec dobrega vina za sebe in za svojo družino, naj se z zaupanjem obrne osebno ali pismeno na spodnji naslov, kjer bo vsak kar najbolj postrežen z dobrim in ceninim blagom.

Vsi pa, ki se hočejo dobro in poceni zabavati, naj pridejo v Zadrugi dom, ker le tu je polno veselja in zabave za staro in mlado, in dobro vince je le to dom, ki vsak ga rad ima. Tudi prigrizek se dobi, samo da se ga naroči. Vsak dan sveže pivo v vrčih. Vabljeni vsi na velikonočne pihne! Za obilen obisk se priporoča gostilničar

STONE HUČ, Glince, Tržaška cesta 10.

VSE brivske potrebščine

iz svetovno znanega jekla dobite kakor sledi v Trgovskem domu Sternecki. Brivski aparat 16, 22, 34 Din, britve 27, 38, 50 Din, lasostrizniki 40, 44, 78 Din, škarje 15, 18, 23 Din, čopiči, mila in vse druge tlaetne potrebščine po izredno nizkih cenah.

TRGOVSKI DOM

Sternecki

TOVARNA - PERILA - NI - OBLEK

CELJE ŠT. 20

Zahtevajte veliki, brezplačni, ilustrirani cenik z več tisoč slikami. Kar ne ugaša, se zamenja ali vrne denar.

„Svoji lepí polti“

pravi lepa Foxova igralka

Irena Ware — se zahvaljujem za veliki uspeh!“

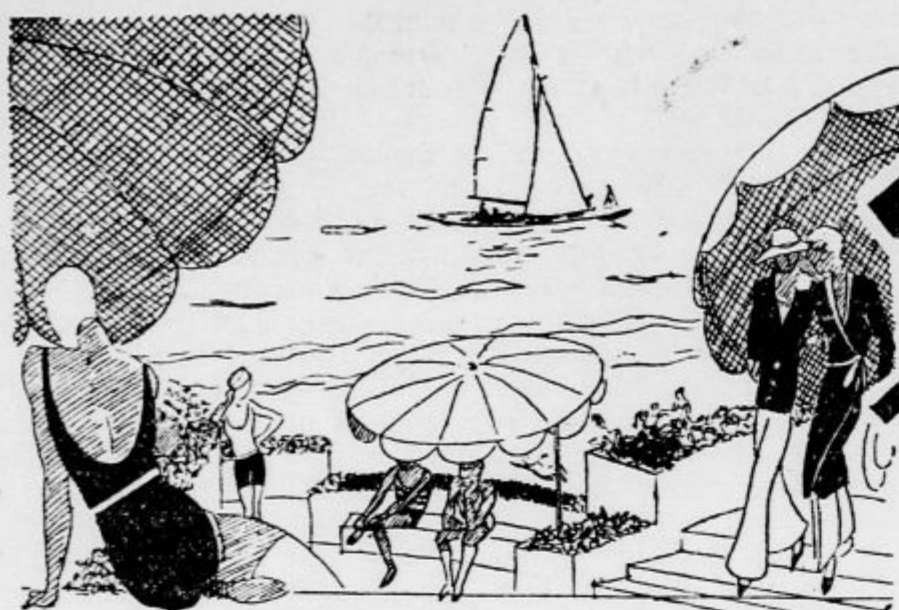
Te oblike dovršene lepote dosežete naglo in zanesljivo z rednim negovanjem s Porenal Cold Creme, ki se uporablja preko noči ali če je lice preveč suho.

Zanesljiva obramba proti solničnim pegam in ostalim kvarnim vplivom vremena je suha Porenal Creme, uporabljana preko dneva. Ona služi obenem kot najboljša podloga za zametno neškodljivemu in finemu Porenal pudru, ki se dobiva v dvanajstih prekrasnih barvah.

Porenal Creme (Cold ali suha) po Din 18.— ter Porenal puder po Din 24.—, se dobiva povsod ali ju odpremi po pošti Nobilior-parfumerija, Zagreb, Illica 34 — Jelačićev trg 15.

+ SPOLNE BOLEZNI

sifilis, kapavica, beli tok so ozdravljive brez strupenih injekcij, brez živega srebra in salvarzana, priprostim, toda radikalnim potom. Tisoči žen in moških se zahvaljujejo za popolno ozdravljenje in trajno zdravje ravno tej kuri. Tisoči zahvalnih pisem. Uspeh v vsakem slučaju jamčim. Kura je zdravju neškodljiva. Ne trpite dalje! Pišite nam in mi vam pošljemo zastoj razpravo, kako se iznebite bolezni. In tako se boste steli med srečnike. Laboratorij Havelka, Praha 65-Nusle, Božetechova ulica 10, J. 17. CSR. 162

Maja opanke

Vsem svojim cenjenim odjemalcem želim prijetne praznike. Danes je le še majhno število elegantnih dam, ki ne nosijo pravih Maja-opank, v katerih se vsaka noga udobno in prijetno počuti. Zato ne delajte niti vi nobene izjeme, temveč jih nabavite z zgornjim zaščitnim žigom, vtisnjenim na podplatu vsakega para, pa se boste uverili o njih vrlini.

MEHANIČNA TOVARNA OPANK IN OBUTVE

Petar M. Dumitrov, Pančevo

KOLESA

»Dürkopp«, »Sport« in dr. najnovejši modeli po izredno nizkih cenah!

Vse nogometne in tenis potrebščine v veliki izbiri le pri

„TEHNIK“ JOS. BANJAI
LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 20
Zaloga gramofonov in radioaparatorov. — Telefon 3419 5029

NAZNANILO

Po desetletnem službovanju kot tehnični vodja gradbenega podjetja G. Tönnies, d. z. o. z. v Ljubljani sem ustanovil s 1. aprilom 1933 lastno

tehnično pisarno oz. gradbeno podjetje.

Priporočam se cenj. interesentom za projektiranje ter izvrševanje vseh v stavbno stroko spadajočih del, katera bom izvrševal z vestno točnostjo in po brezkonkurenčno nizkih cenah.

Z odličnim spoštovanjem
Gradbeno podjetje arh. IVAN LEDL
oblastveno avtor. civ. arhitekt 5032
Gospodstva c. 4 LJUBLJANA Telefon 34-42

Šibeniški vinotoč

CANKARJEVO NABREZJE 5

Toči vsakemu dobro znana prvovrstna dalmatinska vina iz lastnih vinogradov. Sveže pošiljke. Cene nizke. Vsem cenjenim gostom se priporoča

4984 I. A. SUNARA.

Privremena državna uprava ekspropiiranih šuma u Delnicama

Broj 766-1933.

Delnice, 10. aprila 1933.

Predmet: Dražba stabala etata 1933. iz ekspropiiranih šuma bivšeg veleposjeda Thurn-Taxis.

Oglas dražbe

Dne 29. aprila 1933. u 11 sati prije podne obdržavati će se u prostorijama Privremene državne uprave ekspropiiranih šuma u Delnicama licitacija drvnog etata godine 1933. i prištenja iz prošlih godina iz ekspropiiranih šuma bivšeg veleposjeda Thurn-Taxis i to:

a) 11926 jelovih stabala procijenjenih na 27026 m³ građevnog i 3805 m³ ogrijevnog drveta u vrijednosti, odnosno isključnoj cijeni od Din 1.222.704.—;

b) 2190 bukovih stabala procijenjenih na 129 m³ građevnog i 685 m³ ogrijevnog drveta u vrijednosti, odnosno isključnoj cijeni od Din 13.601.—.

Ova drvena gromada podijeljena je i to pod a) navedena u 75 skupina, a ona pod b) u 2 skupine, pa će se po ovima i dražbovati.

Pregled i procjena pojedinih skupina, dražbeni uvjeti i sve ine informacije mogu interesenti doznati kod Privremene državne uprave ekspropiiranih šuma u Delnicama, zatim kod područnih šumskih uprava u Sušaku, Delnicama, Lokvama, Skradu, Čabru i Vrbovskom.

4996

Predsjednik: MAJNARIĆ, v. r.

BOK-PIVO

Novo pomladansko črno
BOK-PIVO pivovarne
Union vsebuje mnogo slada
— ima prijeten okus, je od
8. aprila naprej v prometu

ŠPEDICIJA TURK LJUBLJANA

OCARINJENJE

vseh uvoznih in izvoznih pošilk, in to hitro, skrbno in po najnižji tarifi. Revizija po njej deklariranega blaga in vse informacije brezplačno.

Telef. Interurban 24-59 Vilharjeva c. 33 (nasproti nove carinarnice)

PREVAŽANJE

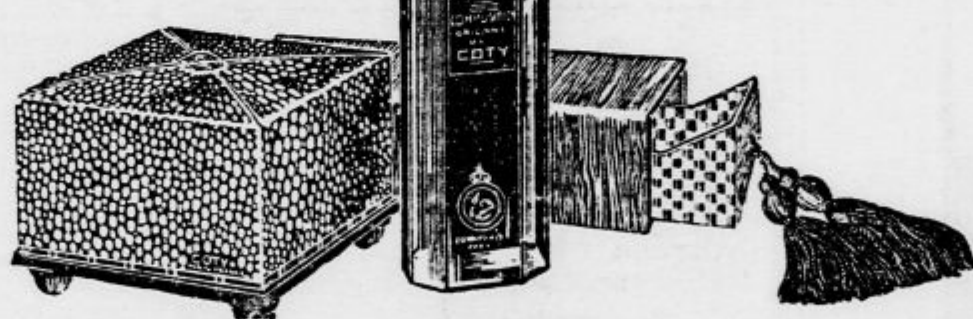
vsakovrstnega blaga, bodisi kuriva, strojev, selitve itd. v Ljubljani in izven Ljubljane z vozovi na konjsko vprego kakor tudi s tremi najmodernejšimi avtomobili po dve, tri in sedem ton nosilnosti.

Telef. Interurban 21-57 Masarykova c. 9 (nasproti tovarnega kolodvora) 159

„LA FOUGERAIE AU CREPUSCULE“

KREACIJE

1933

COTY

Dve senzacionalni novosti. Parfem, cigar ogromni uspeh po vsem svetu potrjuje kakovost, ki je ni para, kakor tudi pravico na visoki luksuz. Zavojček pudra ki ga hoče vsaka elegantna dama imeti na svoji toaletni mizici. Glavno zastopstvo in skladišče za Jugoslavijo: Hinko Mayer in drug, Zagreb, Praška ulica 6. 3868

PERJE

KOKOSJE, PURJE, GOSJE in RACJE
NAVADNO, S STROJEM CISCE-NO in COHANO

PO ZNATNO NIZJIH CENAH.

VZORCI SE POSILJAJO BREZPLAČNO in FRANKO

DOBAVLJA V VSAKI MNOŽINI

E. Vajda, Čakovec

Telefon 59, 60, 3, 4.

4956

Poznate to plavolasko?

Tako vprašujejo moški, kjerkoli se pojavi. S svojimi prekrasnimi svetloplavimi lasmi očara vso svojo okolico. Njen uspeh je istočasno tudi uspeh

SPECIJALNEGA ŠAMPONA S. Y. S

ki varuje svetle lase nevšednega potemnevanja in daje potemnelim lasem tudi brez sijaja svetel blesk in svilnato mehko. Ze prvi poskus vas bo prepričal o tem!

Oprema za enkratno uporabo Din 6.—
Oprema za trikratno uporabo Din 12.—
Dobiva se povsod. Poskusite še danes, a zahtevajte izrecno

S. Y. S specijalni šampon za plavolaske.
Prodaja na debelo: »COSMOCHEMIA«, Zagreb, Smičiljasova ul. 23.

PRED NAKUPOM SI OGLEDJ
NOVA CHROM-PONIKLANA

PUCH KOLESA!

Ugodne cene in plačilni pogoji.

IGN. VOK, LJUBLJANA

Tavčarjeva ulica šte. 7

164

USODA LJUDI!

Znameniti astrolog prof. Helén se je odločil brezplačno izdelati Vam horoskop. Njegova priznana sposobnost videti prihodnost v življenju drugih, ne glede na razdaljo, meji na čudovitost. Prof. Helén Vam pove po resnici vso Vašo usodo; napove Vam, kdaj lahko dosežete uspeh ali najdete srečo itd. Njegov popis minulih, sedanjih in bodočih dogodkov gotovo vzbudi Vaše začudenje in presenečenje. Ne bodite otožni, ne jadikujte, vse se obrne na bolje.

Čitajte, kaj Vam piše prof. Helén:
Spoštovani prijatelji! Ze sama objava, da bom izdeloval horoskope brezplačno, je povzročila, da je moj tukajšnji zavod naravnost preplavljen s takimi prošnjami. Smatram za svojo dolžnost, da se Vam tem potom zahvalim za Vaše zaupanje. Svoje sposobnosti dajem sedaj na razpolago vsem. Sproščite mi svoje naslove, poklice, dan, mesec in leto rojstva in povem Vam o Vaši bodočnosti, sedanosti in preteklosti več, nego bi Vi smatrali za možno. Samo za izdatke priložite v pismo 10 Din. Dopise naslovite na moj zavod: Astrof. labor. K. Havelka, Praha 31. — Vinohrady, poštni predal 28, J.—350. Upam, da Vam pokažem boljšo pot v bodočnost in ostajam Vaš prijatelj
prof. Helén, astrof.

PREDNAZNANILO

NEMŠKI POLETNI TEČAJI

Institut ANDERL-ROGGE, GRAZ, Lessingstrasse 19.
Prospekte in vsa pojasnila daje sekretarijat. 4997

Najnovejši modeli dvokoles, otroških in igračnih vozičkov, prevoznih triciklov, motorjev in šivalnih strojev. Velika izbira. Najnižje cene. Ceniki franko.

ANKER

splošna zavarovalna d. d., filijalno ravnanjstvo v Zagrebu, naznanja, da je PREVZEL

generalno zastopstvo

za bivšo mariborsko oblast g. JOSIP STUHEC v Mariboru, Jurčičeva ulica št. 8. — Sprejemajo se spretni in zanesljivi krajevni zastopniki za Maribor ter okraje Celje, Šmarje, Slov. Gradec, Prevalje, Sv. Lenart, Ptuj, Gornja Radgona in Murska Sobota. 4887

Tovarna POHIŠTVA

I. I. NAGLAS, Turjaški trg št. 6

priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnega pohištva po najnižjih cenah.

KLEPARSKA DELAVNICA

ANTON FUCHS

GOSPODSTVA CESTA ŠT. 16 »pri Levu«

Vam izvrši vse kleparske dela kakor tudi raznovrstne ravne strehe in strešne vode, prav po Vaši želji, najsolidneje in po zmernih cenah.

Originalna
dvokolesa

Waffenrad
STEYR

in specialna dvokolesa KOSMOS

Zaloga in zastopstvo:
TRIBUNA F. BATJEL, LJUBLJANA
KARLOVSKA CESTA 4.

GOSPODINJE!

Vse vrste lesnih in pletarskih izdelkov »Suha roba«, tržne kosarice, otroške koške, pletene fotelje in mize, samokolnice, raglje, deske razvaljalnice, banje, škafe itd., **PREMOG** in **DRVA** kupujte in naročite v trgovini »PRI RIBNICANU«.

Bartol Anton, Tyrševa cesta 31. 4902